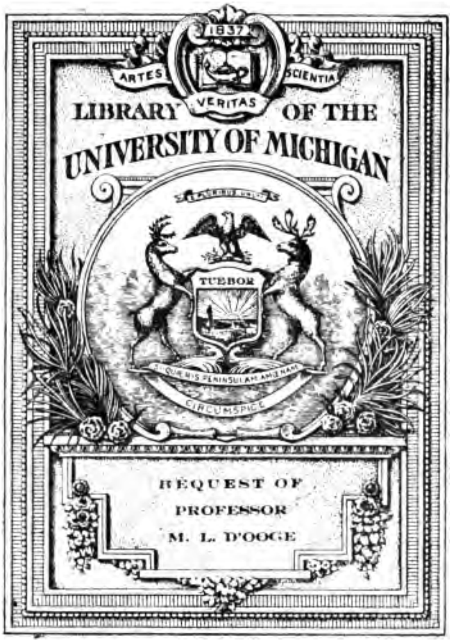

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE
BEQUEST OF
PROFESSOR
M. L. D'OOGE

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA ET COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XV. SECT. II.

CONTINENS

DEMOSTHENIS ORATIONES SELECTAS

ED.

IO. HENR. BREMI.

GOTHAE ET ERFORDIAE

SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.

MDCCCXXXIV.

Demosthenes

DEMOSTHENIS

ORATIONES SELECTAE

COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTAE

AB

IO. HENR. BREMI.

SECTIO II.

ORATIO DE CORONA.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXIV.

ERFORDIAE
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1834.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

Τεῖχος μὲν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ Ἀθηναίων προὐβάλετο τῶν συνήθων τούτων καὶ χειροποιήτων ἀῤῥαγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τήν τε εἰς τὴν πόλιν εὔνοιαν καὶ περὶ λόγους δεινότητα, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν „οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Ἀθήνας ὠχύρωσα, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ πολλῇ τινι συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης·" οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον οὐ μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο· πεπονηκότος γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς 221 Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθοῦν αὐτό, ᾑρέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἑκάστης εἷς, οὓς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν παρέχεσθαι ψιλήν· τὸ γὰρ ἀνάλωμα δημόσιον. εἷς τοίνυν τούτων καὶ ὁ ῥήτωρ γενόμενος, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χρείᾳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμέμπτως ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματα ἔδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. ἐπῄνεσεν αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν ταύτην ἡ βουλή, καὶ τὴν προθυμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσῷ· ἕτοιμοι γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὖ ποιούντων. Κτησιφῶν δὲ ἦν ὁ τὴν γνώμην εἰπών, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ τοῖς Διονυσίοις, ἐν δὲ τόπῳ τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ, ἐν

δὲ θεαταῖς πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνήγαγε· καὶ τούτων ἐναντίον ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, ὅτι στεφανοῖ Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἡ πόλις ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς ἑαυτήν. ἦν οὖν πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαστή· διὸ καὶ φθόνος αὐτῆς ἥψατο καὶ τοῦ ψηφίσματος. ἀπηνέχθη παρανόμων γραφή. Αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ Δημοσθένους ἀγῶνα παρανόμων ἐπήγγειλε Κτησιφῶντι, λέγων ἄρχοντα γεγονότα τὸν Δημοσθένην καὶ μὴ δόντα λόγον ὑπεύθυνον εἶναι, νόμον δὲ κελεύειν τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν· καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα, ἐὰν μέν τινα ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι, ἐὰν δὲ ἡ βουλή, ἐν τῷ
222 βουλευτηρίῳ· ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι· φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ Δημοσθένει ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ δωροδόκον εἶναι, καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ πόλει. καὶ τάξει γε ταύτης τῆς κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρηται, πρῶτον εἰπὼν περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου, καὶ δεύτερον περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων, καὶ τρίτον περὶ τῆς πολιτείας. ἠξίωσε δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην τὴν αὐτὴν τάξιν ποιήσασθαι. ὁ δὲ ῥήτωρ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαί τε ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τέθεικε τὰ περὶ τῶν νόμων· καὶ τῷ μὲν περὶ τῶν ὑπευθύνων ἀντιτίθησι διανοίας, τῷ δὲ περὶ τῶν κηρυγμάτων νόμον ἕτερον ἤτοι νόμου μέρος, ὥς φησιν αὐτός, ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

*Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες πρὸς Φίλιπ-
πον ἐν Χαιρωνείᾳ, πόλει τῆς Βοιωτίας, ἡττήθησαν.
ἐπικρατήσας οὖν ὁ Μακεδὼν φρουρὰν μὲν εἰς τὰς
Θήβας ἐνέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύουσαν.
ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσον
οὐδέπω κατ' αὐτῶν ἥξειν προςδοκῶντες τὸν τύραν- 223
νον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ
τείχους ἐπανορθώσασθαι· καὶ δὴ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς
τειχοποιοὶ προεβλήθησαν. τοιόνδε καὶ ἡ Πανδιονὶς
ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς χρείαν τὸν ῥήτορα. τῆς τοί-
νυν ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προςδεηθεὶς ἔτι χρη-
μάτων μεταδεδομένων ὑπὸ τῆς πόλεως ὁ ῥήτωρ ἐκ
τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ
πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. ταύτην ἀφορμὴν ὁ Κτη-
σιφῶν, εἷς τῶν πολιτευομένων, δεξάμενος εἰςήνεγκε
γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην· „ἐπειδὴ
διατελεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν
βίον εὔνοιαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νῦν
δὲ τειχοποιὸς ὢν καὶ προςδεηθεὶς χρημάτων οἴκοθεν
παρέσχε καὶ ἐχαρίσατο, διὰ τοῦτο δεδόχθω τῇ βουλῇ
καὶ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ
ἐν τῷ θεάτρῳ, τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν," ἴσως
ὅτε πλήθη συντρέχει ἐπιθυμοῦντα καινὰ δράματα
βλέπειν· εἰςαγομένου τοίνυν καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ
προβουλεύματος, ἐφίσταται τοῦ Κτησιφῶντος κατή-
γορος Αἰσχίνης ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρός,
παράνομον εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψή-
φισμα, ἕνα μὲν τὸν κελεύοντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ
στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῷ τὰς εὐθύνας· οὔπω δὲ
ταύτας, φησίν, ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει, καὶ τὰ θεω-
ρικὰ διοικῶν, καὶ τειχοποιῶν· καὶ ἔδει ἀναμεῖναι
καὶ ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξε-
τασθείς· δεύτερον δὲ ἀναγινώσκει νόμον τὸν κελεύον-
τα ἐν Πνυκὶ στεφανοῦσθαι, οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, δια-
βάλλων τοὺς πολίτας τοὺς δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ 224*

ἀναγορευθῆναι τοῦ Δημοσθένους τὸν στέφανον. ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾷ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρῷον εἰςάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. ἐψεύσατο δέ, φησίν, εὔνοιαν καὶ σπουδὴν μαρτυρήσας τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πολέμιος εὑρίσκεται τῇ πατρίδι. τούτου τοῦ νόμου χρησίμου τυγχάνοντος, τοῦ τρίτου ἀντιλαβόμενος, ὥςπερ τινὸς ἀγκύρας, ὁ ῥήτωρ κατεπάλαισε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ τῇ περὶ τοῦ κατηγόρου χρησάμενος· ἐκεῖθεν γὰρ ἔσχε λαβὴν ἑλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον· τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους δύο νόμους, τόν τε τῶν ὑπευθύνων, καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέῤῥιψε στρατηγικῶς, κακοὺς δ' εἰς μέσον ἐλάσας. τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα προςκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξ ἑκατέρου ῥωννύς· ἔοικε δὲ καὶ διοικεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ οὐ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος· δοκῶν γὰρ ἐν πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἑτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ προςκέχρηται· καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν στεφάνων ψευδῆ· πρὸς ὃν ὁ ῥήτωρ ὑποκρινόμενος εὗρε καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος. καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου τοιαύτη. κεφάλαιον δὲ ἰσχυρὸν τῷ μὲν Αἰσχίνῃ τὸ νόμιμον, τῷ δὲ ῥήτορι τὸ δίκαιον. κοινὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου τὸ συμφέρον, οὐκ ἔχον φανερὰν τὴν ἐξέτασιν. ἡ στά-
225 σις ἔγγραφος πραγματική· περὶ ῥητοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα. τῆς δὲ γραφῆς ἔτι Φιλίππου ζῶντος ἀποτεθείσης, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις· ὡς γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος, καὶ τὴν φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τεθαρσηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς καταφρονηθεὶς τὰς Θήβας κατέσκαψεν· εἶτα μεταγνοὺς ἐπὶ τῷ πεπραγμένῳ, ἐξεχώρησε τῆς Ἑλλάδος αἰσχυνόμενος, καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει παραδοῦναι τοὺς προδότας τοὺς τὴν

Ἑλλάδα ἀδικήσαντας, καὶ οὕτω συνεκροτήθη τὸ δικαστήριον. οὐκοῦν τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικόν ἐστι κατὰ μερισμὸν εἰςαχθὲν, καὶ παρασκευάζει τὴν εὔνοιαν, ἧς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δεόμεθα. Ὁμηρικῷ δὲ εἴρηται ζήλῳ· Κέκλυτέ μευ πάντες τε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι. καὶ δὴ καὶ ἔμφασιν ἔχει τοῦ τῇ εὐνοίᾳ θαῤῥεῖν· οὐ γὰρ ἂν ὅλον ἐπεκαλεῖτο τῶν θεῶν τὸ γένος, εἰ μὴ οὕτω διέκειτο. τὸ δὲ διατελῶ εἴληπται μὲν ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος· δηλοῖ δὲ, ὅτι συνεβίωσε τῇ εὐνοίᾳ, καὶ ἀεὶ αὐτῆς μέλεται, καὶ πρότερον ἀφήσει τὴν ψυχὴν ἢ τὴν τοιαύτην διάνοιαν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΛΟΓΟΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

1 Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχο-
μαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατε-
226 λῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι
μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ',
ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσε-
βείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς
ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ
2 τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ· (σχέτλιον γὰρ ἂν
εἴη τοῦτό γε·) ἀλλὰ τοὺς νόμους, καὶ τὸν ὅρκον, ἐν
ᾧ πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγρα-
πται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ'

§. 2. Bekk. ἀκροάσασθαι. Est fortasse qui vulg. ἀκροᾶσθαι praeferat, neque id sine veri specie, quippe quibus verbis (τὸ — ἀκροᾶσθαι) lex contineatur non ad unum tantum, sed ad omnes

§. 1. τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις] Similiter ab invocatione deorum incipit Lycurgus in oratione contra Leocratem: εὔχομαι τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι. Conf. fragmentum Ciceronis orat. pro C. Cornelio, servatum a Prisciano lib. VII. c. 3. Ut ab Iove optimo maximo ceterisque diis deabusque omnibus opem et auxilium petam.

§. 2. τὸν ὅρκον] Scilicet τὸν τῶν ἡλιαστῶν: cuius iurisiurandi formula expressa est in orat. Demosth. c. Timocr. p. 746. R. Verba autem, quae hic innuuntur, haec sunt: ἀκροάσομαι τοῦ τε κατηγόρου καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν.

ἐστὶν οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδὲν, οὐδὲ
τὸ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ
καὶ τὸ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ
προῄρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι
χρήσασθαι.

Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ 3
τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου, δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ μεγάλα, ἓν μὲν, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνί-
ζομαι· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν
εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἑλεῖν τὴν γραφήν.
ἀλλ' ἐμοὶ μέν —, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν
οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου· οὗτος δ' ἐκ περιουσίας
μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις
ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν
ἀκούειν ἡδέως, τοῖς ἐπαινοῦσι δ' αὑτοὺς ἄχθεσθαι·
τούτων τοίνυν ὃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονὴν τούτῳ δέδο- 4
ται, ὃ δὲ πᾶσιν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοχλεῖ λοιπὸν ἐμοί.
κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα
ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα
δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι δεικνύναι· ἂν δ'
ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλά-
κις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσο- 227
μαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὅ τι δ'
ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν
οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνστησά-
μενος.

pertinens ἀγῶνας. At vero optima praestantissimi Σ est lectio; nam antequam iudicetur, de re oportet iam fuisse cognitum.

οὐ μόνον — οὐδέ] Ad οὐδὲ cogitatione repetendum est μόνον. Sic et infra §. 93. Conf. Isocr. Euag. §. 17. Nicod. §. 12. Epist. 1. §. 2. Callim. §. 3.

ὡς βεβούληται καὶ προῄρηται] Non: quod quis persequi voluerit ac delegerit, uti interpretantur vulg. Hoc enim esset ὡς ἂν βουληθείη καὶ προέλοιτο: sed est: uti cuique apud se constitutum fuerit ac delectum, seu deliberatum.

§. 4. οὐκ ἔχειν — δόξω — δεικνύναι] Non: quo me defendam, non habere mihi videbor etc., sed hominibus videbor, alioquin opus erat δοκῶ.

ἀγῶνα ἐνστησάμενος]

5 *Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι κοινὸν εἶναι τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί· πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν, ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ, μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας τε καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳ πέρ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων*
6 *μέγιστόν ἐστιν. περὶ τούτων δ' ὄντος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥςπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικός, οὐ*

§. 5. *ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι*] *τε* Bekk. delevit ex solo Σ, quem non sequor. Est gradatio. Per *τε καὶ* Demosthenes et Ctesiphon iunguntur ut pares, in quos eadem res pariter cadat; in sequente autem membro maiorem sibi partem vindicat Demosthenes, in quo *ἐμοὶ* cum vi clausulam facit.

πάντων] Male cod. unus *ἁπάντων*. Hoc enim esset rebus cunctis privari; vult autem Dem., ut recte vulg., quum quacunque re spoliari grave sit et molestum.

§. 6, *δικαίως*] Male Taylorus hanc voculam in suspicionem

ἐνίστασθαι est verbum proprium de eo, qui litem alicui intendit: in einen Process verwickeln.

§. 5. *οὐδὲν ἐλάττονος*] sc. quam si pro me solo decertarem; defendere enim instituit, cur causam alterius tueatur, ut suam.

φιλανθρωπία h. l. non est amor, quem quis ipse erga alios habet, sed quem alii in eum habent, ut nos dicimus; eure Gunst und euer Wohlwollen.

§. 6. *ἀξιῶ καὶ δέομαι*] Synonyma iunguntur ad augendam notionem, ut apud Latinos oro rogoque, i. q. vehementer rogo. Est etiam hoc generis, quod *ἓν διὰ δυοῖν* vocatur, — *δικαίως, ὥςπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν*, quae iungenda sunt, pertinent ad infinitivum *ἀκοῦσαι*. — *πάντες ὁμοίως*, ut *ἅπαντες*, universi.

ἐξ ἀρχῆς] olim, iamdudum. Non primus, sed praecipuus legislator antiqui temporis erat.

τῷ τοὺς δικάζοντας ὀμωμοκέναι] iureiurando iudicum. Nempe initio cuiusque anni sorte ducebantur, et in totum annum, sex millia ex omni civium numero, qui triginta annos nati nec *ἄτιμοι* erant, ex quibus dein, quum causa ageretur, iterum sorte per archontes iudices pro singulis causis creabantur, qui ante quam sederent iusiurandum praestabant secundum leges se iudicaturos esse.

οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν] Vis inest in *ὑμῖν*, non quod vobis, singulis spectatis, diffidat; sed noverat perversitatem generis humani, quantum abripiatur iocis et calumniis.

§. 7. *τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς*] utrumque positum est per *ἓν διὰ δυοῖν*, calumniosa crimina.

διώκειν)(*φεύγειν*] Verba

μόνον τῷ γράψαι κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι, οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι 7
τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατήν, οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ ἁπάντων.

Μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντός, ὡς ἔοικε, 8

vocavit; pertinet enim ad ἀκοῦσαι, nec sine magno pondere posita est in fine, quum praesertim de hac audiendi aequitate in seqq. agatur uberius.

§. 7. ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται] Sic plurimi et praestantissimi codd. pro eo, quod ante Bekkerum vulgabatur ὥς γέ μοι φαίνεται, et opinantur nonnulli viri docti, γε orthotono ἐμοὶ praeponi non posse. Ego vero opinor si particula totam afficiat enuntiationem, recte post ὡς poni, ἐμοὶ autem suam vim habere. Bekkerus saepe tum in Platone tum in oratoribus ex optimis codd. sic restituit.

sunt apposita τῶν ἀγωνιζομένων, litigantium. Recte quidem dicitur διώκειν esse accusatoris, φεύγειν rei. Sed parum accurate dicitur διώκειν idem esse quod κατηγορεῖν. Discrimen est inter utrumque. Hoc apparet ex §. 9. in.: εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν. Διώκειν de iis videtur dici, quae ipsam actionem praecedunt, de libello inprimis, in quo nomen rei et causa accusationis et praecipua litis momenta inscripta erant.

ἔνι] Pro ἔνεστι, poëticum dicitur. Et apud poëtas quidem saepissime legitur; nec tamen eo abstinuerunt prosae scriptores, nec oratores. Id satis perspectum viro docto in Obsvv. Misc. T. V. p. 237.

παρελθεῖν] Harpocration, ex h. l. verbum laudans, simpliciter explicat νικῆσαι. Qui vocabulum sic exponunt, tropum petunt a cursoribus, quorum qui vincit ceteros praecurrit. Alii, ut Wolfius, simpliciter vertunt evitare.

διαφυλάττων] Cave aurem praebeas Harlesio, qui quum liber unus habeat simplex φυλάττων, simplicia saepe eandem habere significationem monet, quam composita. διαφυλάττειν h. l. est: per omnia accusatoris artificia retinere etiam reo debitam aequitatem. — ἴσον καὶ κοινὸν synonyma iuncta ad augendam notionem. Vid. Valcken. ad Ammon. p. 107.

τὴν διάγνωσιν] Thomas M. Διαγνώμη Ἀττικοί, οὐ διάγνωσις λέγουσι. Quam parum homini fidendum sit, vel noster locus docet. Melius Scholiastes Thucyd. I, 87. διαγνώμη ἰδικὴ λέξις Θουκυδίδου, quem exscripsit Suidas. Vocabulum item habet noster infra p. 269. §. 128. καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; Sic etiam alii.

§. 8. ὡς ἔοικε] Formula

λόγον διδόναι τήμερον καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὔχομαι πρῶτον μὲν ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ
228 *πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅ τι μέλλει συνοίσειν καὶ πρὸς εὐδοξίαν κοινῇ, καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάστῳ, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γνῶναι.*

9 *Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον τἄλλα διεξιὼν ἀνήλωκε, καὶ τὰ πλεῖστα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω καὶ δίκαιον ἅμα βραχέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων εἰπεῖν πρῶτον, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἠγμένος*

hoc loco idem significat, quod supra *ὡς ἔπος εἰπεῖν*. Eam parum recte interpretes reddiderunt ut videtur vel ut convenit.

τήμερον] Thomas M. p. 845. *τήμερον Ἀττικοί, οὐ σήμερον.* Seriore tempore *σήμερον* dicitur, ut semper in libris sacris: *σ* et *τ* saepe variarunt, ut apparet ex nota Lobeckii ad Phryn. p. 194 s.

§. 9. *ἐδίωκε*] Videmus igitur verbum *διώκειν* arctioribus significationis finibus circumscriptum, aliquem reum agere, *κατηγορεῖν* autem latius patens conviciis, opprobriis atque etiam calumniis aliquem adoriri. cfr. §. 34. *μὴ κατηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς κ. τ. λ.*

προβούλευμα est senatus consultum, quod a senatu factum ad populi concionem referebatur vel iubendum vel reiiciendum. H. l. intelligitur Ctesiphontis psephisma de corona Demostheni publice donanda.

βραχέα εἰπεῖν] pauca dicere. *βραχὺς* non solum de tempore, sed etiam de paucitate inprimis verborum dicitur, quoniam pauca verba non multum temporis flagitant.

[*ἀλλοτριώτερον — — ἀκούῃ μου*] Iunge: *ἵνα μηδεὶς ὑμῶν ἀλλοτριώτερον* (alienato animo) *ἀκούῃ μου* (ex me audiat) *τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων* (quae habeo iusta afferenda de accusatione, meine Rechtfertigung gegen die Anklage). V. C. F. R.]

§. 10. *τὰ ἴδια*, vita privata.

εἰ μὲν ἴστε με κ. τ. λ.] Est haec ars oratoria ad vincendos ipsius de sua integritate fiducia auditorum animos et ad profligandum adversarium perquam accommodata, nec vero tam periculosa, quam videtur. Nam si quae etiam inhaererent in iudicum mentibus dubitationes, nemini tamen eorum com-

ἀλλοτριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βε- 10
βλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θεάσασθε ὡς ἁπλᾶ καὶ δί-
καια λέγω. εἰ μὲν ἴστε με τοιοῦτον, οἷον οὗτος ᾐτιᾶ-
το (οὐ γὰρ ἄλλοθί που βεβίωκα ἢ παρ' ὑμῖν), μη-
δὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπέ-
ρευ πεπολίτευμαι, ἀλλ' ἀναστάντες καταψηφίσασθε
ἤδη· εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου, καὶ ἐκ βελτιόνων,
καὶ μηδενὸς τῶν μετρίων, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω,
χείρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γι-
γνώσκετε, τούτῳ μὲν δὴ μηδ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων πι-
στεύετε (δῆλον γάρ, ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο),
ἐμοὶ δ', ἣν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εὔνοιαν ἐνδέ-
δειχθε ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν πρότερον (γεγενημέ-
νων), καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ' ὤν, Αἰσχί- 11

probata essent omnia, quae Aeschines portentose exaggerasset, ut tuto Demostheni tantum audere liceret.

μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε] Hoc etiam dicunt ἐκρίπτειν, ἐκβάλλειν, ἕλκειν ἀπὸ τοῦ βήματος.

ἀναστάντες] Hoc participium γραφικῶς celeritatem facti indicat; auf der Stelle. Si quem loquentem audire amplius nolebant, cum impetu et clamore surgebant, ut vel vox illius exaudiri non posset. Non opinor respici ad id, quod, si suffragia ferebant iudices, insurgendum et tesserae in urnam coniiciendae erant.

ἐκ βελτιόνων] Formula oratoribus saepe adhibita. Antiqui enim eos magni aestimabant, quorum patres virtutibus praestiterant.

οἱ μέτριοι sunt homines probi, qui quanquam meritorum magnitudine et multitudine non excellebant, a vitiis abhorrebant, et quicquid civi praestandum erat sine culpa praestabant.

ἐπαχθὲς] h. l. gloriosum. Gloriatio enim invidiosa et molesta erat.

ὑπειλήφατε καὶ γιγνώσκετε] Primum spectat publicam existimationem, quae de homine vulgo obtinet, alterum iudicium, quod de rebus tum publice tum privatim gestis quasi coram iudicibus fertur.

ἐπλάττετο] Hoc medio non tam, quod suam in utilitatem rem Aeschines finxerit, Demosthenem usum fuisse crediderim, quam, quae nonnunquam medii vis est, ut artificiose et cum industria id ficturum esse indicaret.

§. 11. κακοήθης — εὐήθες] Haec ex consulto opposita sunt; κακοήθης enim eum notat, qui malo consilio agit; εὐήθες vero id, quod, quocunque consilio profectum, stultitiam et dementiam indicet. Similes lusus ex Isocrate attulit

νη, τοῦτο παντελῶς εὐηθες φήθης, τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέντα με πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς παρὰ σοῦ τρέψεσθαι. οὐ δὴ
229 *ποιήσω τοῦτο· οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων ἃ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες αὐτίκα ἐξετάσω, τῆς δὲ πομπείας ταύτης τῆς ἀνέδην γεγενημένης ὕστερον, ἂν βουλομένοις ἀκούειν ᾖ τουτοισί, μνησθήσομαι.*

12 *Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλὰ καὶ δεινά, καὶ*

§. 11. *τρέψεσθαι*] *τρέψασθαι*, quod libri aliquot praebent, Baiterus ad Isocr. Paneg. §. 119.

τετύφωμαι] *τῦφος* tropice animi inflatio, superbia, vanae gloriae ardor. *τετύφωμαι* igitur inflatus sum, superbus. Harpocration: *τετύφωμαι ἀντὶ τοῦ ἐμβεβρόντημαι, ἔξω τῶν φρενῶν γέγονα, ἤτοι ἀπὸ τῆς βροντῆς, ἢ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τὸν Τυφῶνα καταφερομένων σκηπτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν Τυφωνικῶν καλουμένων πνευμάτων, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ ἐξίστησιν ἀθρόως καταῤῥαγέντα.*

ἃ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες] Iterum synonyma iuncta, hic ita ut a graviore ad levius descendatur. *Καταψεύδεσθαι* est mendaciter aliquid fingere; *διαβάλλειν* calumniari, verdrehen; quae aut prorsus mentitus es, aut saltem calumniatus.

πομπείας] Harpocration: *πομπείας καὶ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ λοιδορίας καὶ λοιδορεῖν. Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς Διονυσιακαῖς πομπαῖς ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν λοιδορουμένων ἀλλήλοις.*

ἀνέδην] Antiqui Grammatici exponunt *ἐκκεχυμένως, ἐκλελυμένως*. Unde descendat, difficile iudicatu. Plura sunt vocabula in *δην*, quae adverbialiter adhibentur. Videntur ea proprie esse accusativi substantivorum primae declinationis derivata a verbis per syllabam *δη*. Sic *ἀνέδην* opinor ab *ἀνέω, ἀνίημι*, remitto, ich lasse den Zügel: habenis missis, mit verhängtem Zügel, ungebunden, ins Gelag hinein.

§. 12. *μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας*] *Καὶ* h. l. augentis et corrigentis: magnas, immo maximas; magnas atque etiam maximas.

προαίρεσις] *Προαιρεῖσθαι*, praeferre; hinc *προαίρεσις* actus praeferendi, studium, consilium. Opponitur *τύχη* et pendet ex hominis voluntate.

ἐπήρειαν] Aristoteles explicat *κάκωσιν, οὐχ ἵνα τι αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ.*

προπηλακισμόν] Est genus petulantiae et contumeliae. *Προπηλακίζειν* est proprie: stercore alicui vultum illinere, quod licebat in eos, qui *ἀτιμίας* damnati erant. *ὕβρις* facta spectat contumeliosa, *λοιδορία* dicta.

οὐδ' ἐγγύς] Est formula, quae additur enuntiationi negativae, significans, multum abesse, ut res, de qua sermo est, fiat. Negatio rei igitur augetur. Conf. infra §. 96.

περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι
τάττουσι τιμωρίας· τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προ-
αίρεσις αὕτη ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει καὶ ὕβριν
καὶ λοιδορίαν καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα, τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν
τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔνι τῇ πό-
λει δίκην ἀξίαν λαβεῖν, οὐδ' ἐγγύς· οὐ γὰρ ἀφαι- 13
ρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυ-
χεῖν οὐδ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν·

quanquam non prorsus spernendum est, certam tamen atque expressam futuri significationem in locum magis convenire patet.

§. 13. [Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ. Huius loci obscuritati, de qua iam Scholiastes conqueritur, Taylorus transpositione, Reiskius interpolatione mederi volebant. Est autem illa obscuritas non tam in verbis, quae perspicua sunt, quam in sententiarum nexu, quem Fr. Schaubius (in N. Bibl. crit. a Seebodio edita an. 1822. Vol. I. p. 192.) in hunc fere modum explicuit: „Plurima mihi Aeschines obiecit crimina, inque iis nonnulla, de quibus leges summas poenas statuunt; verum in omni hac causa nihil aliud agit, nisi ut adversarium conviciis exagitet, non ut civitati copiam faciat accusati, si vera sint crimina, pro merito puniendi; illud enim si efficere voluisset, diversa ratione egisset; rectam enim iustamque viam in accusando instituisset, non autem sic ut nunc, adversario defensionis facultatem eripere studens, unice conviciis et contumeliis operam daret — hoc enim per Iovem! nec iustum nec aequum, neque bono civi consentaneum est. Vera ratio haec potius fuisset: si me quae nunc tragico ore recensuit, videbat committere, eo ipso tempore, non, quod nunc fecit, diu post, legibus debebat uti; si me quaedam delatione digna videbat committere, deferre debebat; si legibus scribebam contraria, legum violatarum crimine postulare. Haec recta fuisset ratio, non ea, qua nunc utitur: non enim potest accusare Ctesiphontem, si ego deliqui, neque illum accusasset, si putasset se me convincere posse.“ Haec fere Schaubius. Mihi sententiae sic videbantur cohaerere: Gravia mihi Aeschines obiicit crimina, quae si commisi, nullum in me supplicium satis grave videri potest. Tum vero argumentis debebat uti, non, quod facit, conviciis. Accusandi ius enim nemini detrahitur; sed accusatio argumentis debet esse firmata, non accusatoris expressa odio conviciandique libidine, qualis haec est. Qui enim Ctesiphontem insectari potest mea causa, is non abstinuisset a me ipso accusando, si sperasset se quae in me iaculatus est argumentis probare posse. F. I.]

οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι cet.] Locus sic intelligendus, quasi protasis posita sit per ὡς, apodosis per οὕτως. Ut nemini copia sit adimenda publice verba ad populum faciendi, sic abstinendum a calumnia et invidia.

οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον οὔτε πολιτικὸν οὔτε
δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδι-
κοῦντά με ἑώρα τὴν πόλιν, οὖσί γε τηλικούτοις, ἡλί-
κα νῦν ἐτραγῴδει καὶ διεξῄει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων
τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τἀδικήματα χρῆσθαι· εἰ μὲν
εἰςαγγελίας ἄξια πράττοντά με ἑώρα, εἰςαγγέλλοντα,
καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ'
ὑμῖν· εἰ δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γρα-
φόμενον· οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται
διώκειν δι' ἐμέ, ἐμὲ δέ, εἴπερ ἐξελέγξειν ἐνόμιζεν, αὐ-
14 τὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μὴν εἴ τι τῶν ἄλλων,
ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξῄει, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδι-
κοῦντά με ὑμᾶς ἑώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων καὶ
τιμωρίαι καὶ ἀγῶνες καὶ κρίσεις πικρὰ καὶ μεγάλα

§. 12. *τάττουσι*] Profecto dubito, an verior sit lectio codicum *Σ.* et *γρ. Φ.* pro vulg. *τάττουσι* exhibentium *διδόασι*, quod, ut est rarius sensu iudiciali et ob id ipsum prae usitato

πολιτικόν] Recte Scholiastes per *δημοτικόν*, quod decet civem liberae civitatis.

ἐτραγῴδει καὶ διεξῄει] Ἓν διὰ δυοῖν pro *τραγικῶς διεξῄει*. *ἐτραγῴδει* acerbe, quoniam Aeschines histrio tragicus erat. Et *τραγῳδεῖν* quidem tropice dicitur de eo, qui verbis pomposis, putidis et molestis ad rem exaggerandam utitur, ineptorum tragoedorum more: quos Aristophanes ubique exagitat. Paullo post *διέβαλλε καὶ διεξῄει*.

παρ' αὐτὰ τἀδικήματα] Eo ipso tempore, quo iniuria patrata est. *παρὰ* ipsum temporis momentum indicat. *πρὸς Πανταίν.* p. 966. *παρ' αὐτὰ τἀδικήματα μᾶλλον ἢ χρόνων ἐπιγεγενημένων ἀγανακτεῖν.*

εἰςαγγελία est delatio extraordinariorum delictorum ad senatum populumve. De variis generibus accurate exposuit F. Schömann. de comitiis Atheniensium L. II. c. 3.

γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον] Potest esse lusus verborum in forma et constructione. *Παράνομα γράφει* qui suadet aliquid quod legibus est adversum; *παρανόμων γράφεται* qui accusat aliquem aliquid contra leges suasisse.

ἐξελέγξειν] convincere, überweisen.

§. 14. *ἐπιτίμια* vocabulum oratoribus frequenter usurpatum, idem fere significans quod *τιμωρίαι*, poenae, aestimatio culpae, inprimis multae, Geldstrafen. Derivatur a verbo *ἐπιτιμᾶν*, et longe differt ab *ἐπιτιμία*, ἡ, de quo vocabulo paullo post locuturi sumus.

καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμέ] Haec versio latina ita expressit: et (si eum constaret) hac mecum agendi ratione esse usum, quasi pro τοῖς περὶ ἐμὲ haberemus nudum ἐμοί, sive formulam τοῖς περὶ ἐμέ. At οἱ πρὸς ἐμὲ ita

ἔχουσαι τἀπιτίμια· καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι
κατ' ἐμοῦ, καὶ ὁπηνίκα ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκὼς 230
καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμέ,
ὡμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. νῦν 15
δ' ἐκστὰς τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ καὶ φυγὼν
τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις
ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας
συμφορήσας ὑποκρίνεται. εἶτα κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ,
κρίνει δὲ τουτονί· καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου τὴν πρὸς
ἐμὲ ἔχθραν προΐσταται, οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην
ἀπηντηκὼς ἐμοὶ τὴν ἑτέρου ζητῶν ἐπιτιμίαν ἀφελέ-
σθαι φαίνεται. καίτοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 16
ναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ
Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ μάλ'

τάττειν neglectum, ita reperitur in Lept. §. 154. οἵ τε (νόμοι) τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι τὰς τιμὰς διδόντες καὶ οἱ τοῖς τἀναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας.

ut periphrasin οἱ περὶ ἐμὲ nos legere non meminimus. Immo orationis genus est ἐλλειπτικόν, atque supplendum fere τείνουσιν, scil. νόμοις, ἀγῶσι καὶ τοῖς τοιούτοις. Si hunc in modum, in singulis delictis me reprehendens, illis usus esset legibus et accusandi formis, quas ad me coarguendum aptissimas esse novisset.

ὡμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ] Ὁμολογεῖσθαί τινι respondere alicui, aptum esse rei. Nemo negaret hanc, qua nunc utitur, accusationem convenire priori eius agendi rationi.

§. 15. ὑποκρίνεται] Similis tropus ei, quem ante in τραγῳδεῖν habuimus: histrionem agere, aliud in ore, aliud in pectore habere, simulare et dissimulare. Petere scilicet videtur Ctesiphontem, re vera autem petit Demosthenem.

κρίνειν] Opp. τῷ κατηγορεῖν: vid. supra notata ad §. 9. de verbo διώκειν. Verbum κρίνειν sollemniter dici de accusatore monuit Taylor. ad Lycurg. in Leocr. p. 137. F.A. Wolf ad Lept. p. 372

προΐστασθαι] praetexere, etwas vor sich hin stellen, sey es zu seinem Schutze, oder um sich wenigstens dahinter zu verbergen: inimicitiam quidem contra me praetexens, i. e. affirmans accusationem locum habere, quod ego civitati noxius sum et odio premor ab ipsa civitate.

ἐπὶ ταύτην] sc. ἔχθραν, sub hoc praetextu.

ἀπηντηκὼς ἐμοί] Me ipsum recta via aggreditur.

ἐπιτιμία] longe differt ἡ ἐπιτιμία a τὰ ἐπιτίμια. Nempe ἡ ἐπιτιμία oppositam τῇ ἀτιμίᾳ notionem habet, et est status integer, quo quis iure civili integro gaudet. Derivatur ab ἐπίτιμοι qui Atticis dicun-

εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχθρας ὑμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

17 Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα ὁμοίως ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι οὔτε δικαίως οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα. βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι, καὶ μάλισθ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύσατό μου, τὰ πεπραγμένα ἑαυτῷ μετὰ Φιλοκράτους ἀνατιθεὶς ἐμοί. ἔστι δ' ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἴσως, ὡς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματα ἀναμνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καιρὸν ἕκαστα θεωρῆτε.

tur, qui integra civitate, integris civium iuribus utuntur.

§. 16. ἐξετασμόν] ἐξετάζειν et quae inde derivantur saepe dicuntur de mutua virium contentione, experiri uter utrum superet.

ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν] Recentiores linguae ita construunt, ἕτερον ζητεῖν ὅτῳ cet. Sed antiqui construunt nomen quod proprie pendere oportet ex verbo primario, in enuntiationem interiectam per relativum, alium quaerere cui noceamus. Cf. Bernhardy Syntax. p. 303.

§. 17. ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας] Haec spectant Ol. CVIII, 2, quo anno Themistocles archon erat eponymus.

ἀνατιθέναι, causam, culpam rei in aliquem transferre. Sic Attici etiam dicunt ἀναφέρειν. Demosthenes, Aeschines et Philocrates erant e legatorum numero, qui pacis causa in Macedoniam mittebantur, atque Demosthenes et Aeschines alter alteri crimini vertit, quod coniunctus cum Philocrate Philippi commodis in damnum Atheniensium studuerit. Philocrates autem impulsore Demosthene patria cedere coactus et exilio multatus est.

§. 18. Φωκικοῦ πολέμου] Exarsit hoc bellum Ol. CVI, 2. archonte Callistrato, et per decem fere annos vario successu durabat, et tandem per Philippum cum Phocensium pernicie compositum est. Appellatur etiam ὁ ἱερὸς πόλεμος, quoniam bellum inde ortum est, quod Phocenses agros Apollini Delphico dicatos contra leges sacras colebant et in usus suos convertebant: quod nefas erat. Et Athenienses quidem odio Thebanorum ducti primis temporibus Phocenses iuvabant.

οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπολιτευόμην πω τότε] Rem affirmat etiam Plutarch. Dem. cap. 12. ὥρμησε μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινά, τοῦ Φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐ-

Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι' 18
ἐμὲ (οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπολιτευόμην πω τότε), πρῶ-
τον μὲν ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε, ὥςτε Φωκέας μὲν βού- 231
λεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρῶν-
τες, Θηβαίοις δ' ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν,
οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ
εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις οὐ μετρίως ἐκέχρηντο·
ἔπειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει, καὶ οὔθ'
οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον, ὥςτε ἀνε-
λεῖν αὐτούς, οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες
κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν, ἀλλά τις ἦν ἄκριτος καὶ
παρὰ τούτοις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν Ἕλλησιν
ἔρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος (οὐ 19
γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἑκάστοις προδόταις χρή-
ματα ἀναλίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς ἑαυτοὺς

τός τε φησί, καὶ λαβεῖν ἔστιν ἀπὸ τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν.

ἐφήδεσθαι, ut ἐπιχαίρειν, est laetari alicuius calamitate. Ammonius de Diff. Verb. p. 57. ἐπιχαίρειν inquit et συγχαίρειν διαφέρει· ἐπιχαίρειν μὲν γάρ ἐστιν ἐπιγελᾶν τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς. συγχαίρειν δὲ τὸ συνήδεσθαί τινος ἀγαθοῖς. Veram esse hanc observationem ostendit Valckenaer. Animadvv. in Ammonium L. II. c. 1.

οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι] Nempe post pugnam Leuctricam quae accidebat Ol. CII, 2., archonte Phrasicide, Thebani altos spiritus gerebant, et inprimis vicinos superbe et importune tractabant.

οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις οὐ μετρίως ἐχρήσαντο] Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 481. Anm. 1.

ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει] Ante pugnam scilicet Leuctricam Lacedaemonii imperabant toti fere Peloponneso, mitius aliis, aliis severius. Quum vero illa pugna fatali eorum potestas fracta esset, et per Thebanos discordia disseminata et nutrita, Peloponnesus turbis et tumultibus flagrabat, ita ut Lacedaemonii ab Atheniensibus suae salutis causa auxilium petere cogerentur.

§. 19. προδόταις] Atrum proditorum catalogum Demosthenes ex suo ingenio amplificavit, qui recensentur infra p. 324. R. §. 91. Sed inter hos, quos Atticus orator turpi hoc nomine dehonestavit, fuisse credibile est non pecunia, sed humanitate regis captos, qui speciosae libertati, quae dicebatur, non erant addicti, nec plebem amabant, superbissimum dominum, nec eos, qui plebem ducerent, concionatores. [Valckenarii Orat. de Philippo Maced. p. 241 sq.]

συνέκρουε] συγκρούειν proprie collidere, an einander stossen, tropice de disseminatione discordiarum dici-

ἐτάραττεν· εἶτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον οἱ ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὡς δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νυνὶ δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο, μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην,
20 ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσατο αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ἑκόντας ὑμᾶς ἐξαπατωμένους; ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοιαν εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν, οἵ, πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν κοινῇ πᾶσι συμφερόντων, ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων συνελάμβανον

[§. 20. ὑπὲρ τῶν κοινῇ πᾶσι συμφ.] κοινῇ, omissum in cod. Σ, exsulare iussit Bekker. Idem in sequentibus τούτων, quo carent libri praestantiores, delevit. V. C. F. R.]

§. 21. Recte Bekk. τι — ἀδίκημα pro vulg. τινὰ — ἀδικήματα. Non enim hoc referendum ad proditorum consilia et pactiones, quarum quidem multae inerant, sed sermo est de eo, quo Thebani auxilium peterent contra Philippum, incidit in Ol. CX, 2. archonte Lysimachide, seriore quam fingit Demosthenes tempore, quum Philippus Ἐλάτειαν, πόλιν μεγίστην τῶν ἐν Φωκεῦσι, cepisset repente, nec Thebas solum, sed ipsas etiam Athenas summo terrore percussisset. Philippus autem, quum exhortante Demosthene Athenienses animum recepissent seque cum Thebanis foedere iunxissent, pacem petebat, quam si Graeci iniissent, clade Chaeronensi libertatem non amisissent.

tur, et explicatur hoc loco per notum magis πρὸς ἑαυτοὺς ἐτάραττεν: in quo notandum est, ἑαυτοὺς positum esse pro ἀλλήλους, quod a librariis et viris doctis haud raro tentatum vindicavi Obsvv. Demosth. p. 65 sq.

αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο] Sensus videtur is esse: Quae ceteri male faciebant, ea ipse sibi in commoda vertebat, itaque omnium perniciei augebatur. Φύεσθαι h. l. i. q. αὐξάνεσθαι, crescere, augeri: quo sensu iterum legitur infra §. 62.

νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι] Nempe haec oratio habita est post eversionem Thebarum, quae per Alexandrum M. accidebat Ol. CXI, 2. archonte Evaeneto. Ceterum tempus,

§. 20. κακία] ignavia; ἄγνοια, inscitia, quod non perspiciebant, quae sors ipsos omnes maneret.

χρήμασιν] pecuniis; in-

ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι,
ἑτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ. ἡ μὲν οὖν τότε
συγχωρηθεῖσα εἰρήνη διὰ ταῦτα, οὐ δι' ἐμέ, ὡς οὗ- 232
τος διέβαλλεν, ἐπράχθη· τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα
καὶ δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ τῶν νυνὶ παρόντων πρα-
γμάτων, ἄν τις ἐξετάζῃ δικαίως, αἴτια εὑρήσει. καὶ 21
ταυτὶ πάνθ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ
διεξέρχομαι· εἰ γὰρ εἶναί τι δοκοίη τὰ μάλιστα ἐν
τούτοις ἀδίκημα, οὐδέν ἐστι τούτων δήπου πρὸς ἐμέ·
ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς
εἰρήνης Ἀριστόδημος ἦν, ὁ ὑποκριτής, ὁ δ' ἐκδεξά-
μενος καὶ γράψας καὶ ἑαυτὸν μετὰ τούτου μισθώσας
ἐπὶ ταῦτα Φιλοκράτης ὁ Ἁγνούσιος, ὁ σός, Αἰσχίνη,
κοινωνός, οὐκ ἐμός, οὐδ' ἂν σὺ διαῤῥαγῇς ψευδό-
μενος, οἱ δὲ συνειπόντες ὅτου δήποτε ἕνεκα (ἐῶ γὰρ

quod bello componendo ipso contra reipubl. commoda peccatum non fuerit. Quare in hoc πολιτεύματι ipso, si modo peccatum fuerit, peccata non plura, sed unum tantum committi potuisse existimat. Praeterea autem, ut in sententia generali, rectius se habet singularis, quem etiam praeeunte oratione περὶ ἀντιδ. restituit Bekkerus in Isocr. Paneg. cap. 15. τίς — τολμήσειεν.

telligit, quas socii συμβολῶν nomine euphemistico (Beiträge) appellant, quum φόρων nomen iis odiosum esset. σώμασιν, copiis, quas in auxilium mittebant ex suis ipsarum civitatibus. ἄλλῳ τῶν πάντων, aliis cuinscunque generis subsidiis, quibus opus est ad bellum gerendum.

δωροδοκήματα] Quamvis δωροδοκία de eo dicitur, qui dat, et de eo, qui accipit dona, δωροδόκημα nonnisi de dono accepto ponitur.

§. 21. Ἀριστόδημος] Celebris fuit histrio tragicus, qui sub artis nomine etiam durante bello libertatem habebat ex Graecia in Macedoniam et vice versa migrandi. Hic a Philippo subornatus erat, ut in commodum suum res Atheniensium publicas praepararet: quod si fides Demostheni, egregie in Philippi favorem factitabat.

Ἁγνούσιος] Ἁγνοῦς nomen erat δήμου τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ἧς ὁ δημότης Ἁγνούσιος.

διαῤῥήγνυσθαι tropice dicitur qui indignatione abreptus fremit et tantum clamorem extollit, ut opineris oportere rumpi eius viscera. Eadem locutione usus est Demosthenes, Aristonis nomine, in orat. adv. Conona p. 1270. R. §. 41. Bekk. ἀλλ' οὐκ ἐπιορκῶ, οὐδ' ἂν Κόνων διαῤῥαγῇ.

Εὔβουλος] Anaphlystius, tribus Antiochidis maximae auctoritatis orator et demagogus, cui perpetuae fere cum Demosthene simultates intercedebant;

τοῦτό γ' ἐν τῷ παρόντι) Εὔβουλος καὶ Κηφισοφῶν·
22 ἐγὼ δ' οὐδὲν οὐδαμοῦ. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων
ὄντων, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμέ-
νων, εἰς τοῦθ' ἧκεν ἀναιδείας, ὥστ' ἐτόλμα λέγειν,
ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἴτιος γεγενῆσθαι
ἔτι καὶ κεκωλυκὼς εἴην τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ συνε-
δρίου τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ποιήσασθαι· εἶτ', ὦ —,
τί ἂν εἰπών σέ τις ὀρθῶς προςείποι; ἔστιν ὅπου σὺ
παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νῦν
διετραγῴδεις καὶ διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς
πόλεως ἠγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦτα, ἃ νῦν
23 κατηγορεῖς, ἐδίδαξας καὶ διεξῆλθες; καὶ μὴν εἰ το
κωλῦσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ
Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν
καὶ διαμαρτύρεσθαι καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν

curam pecuniae publicae suscepit, reditus auxit, classes instruxit, urbem monimentis exornavit.

Κηφισοφῶν] Legatus missus ad Philippum. Nominatur in psephismate quod legitur p. 235. R.

§. 22. ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας] Adamat noster hanc formulam, ut supra §. 17., quem locum laudant ad Vig. p. 614. de usu adverbiali loquentes, nec tamen aperientes rei rationem. Atque ἐπὶ c. genit. proprie sensu locali, quem dicunt, significat locum firmum, seu rem solidam eam, in qua aliquid aut consistat, aut ad quam aliquid commoveatur; significat deinde ordinem certum atque constitutum, ad quem aliquid componatur atque ordinetur, ut ἐπὶ τριῶν, ἐπὶ τεσσάρων τάττεσθαι, ita etiam τὴν ἐπωνυμίαν ποιεῖσθαι ἐπί τινος, in quo (τινὶ) videlicet est exemplum, ad cuius similitudinem nomen etiam in alia conferatur. Itaque in formula ἐπ' ἀληθείας continetur firma quaedam lex, ad cuius normam aliquid sit diiudicandum. — Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια notio abstracta est exemplorum aliquid probantium.

μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων] Tempore discriminum et rerum omnino graviorum sociae Atheniensium civitates singulae legatos habebant Athenis, qui communiter quid faciendum esset deliberarent et nomine civitatum agerent. Hoc consilium appellabatur τὸ κοινὸν συνέδριον τῶν Ἑλλήνων.

§. 23. διαμαρτύρεσθαι] h. l. quod Latini dicunt obtestari, deos hominesque tanquam testes invocare. In iure Attico διαμαρτυρία proprium est genus causae, de quo exposuit Aug. Guil. Heffter in libro die Athenäische Gerichtsverfassung p. 348 ff.

τοίνυν] Interdum habet vim oppositivam. Latinorum atqui.

πρὸς οὐδένας ἀπεσταλμένη] Aeschines et Demosthe-

ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ᾽ ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φωνὴν οὐδείς· εἰκότως· οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία 283
πρὸς οὐδένας ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, οὔθ᾽ οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων καὶ διαβάλλει 24
τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται· εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲν Ἕλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι· τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ᾽ ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ᾽ ὑπῆρχεν ἅπασιν· ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ᾽ αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς

nes, ut in multis momentis, sic in hac re prorsus sibi contra dicunt. Plerumque veritas est sita in medio: de qua re in genere utilissimum et ingeniosum libellum scripsit Benj. Gotth. Weiske de Hyperbole errorum in historia Philippi commissorum genetrice. Hic P. II. p. 49. monet utraque gravius quam verius dicta esse; repugnantia erit facile conciliando, si memineris Ol. CVIII, 1. invitatos ab Atheniensibus esse Arcades aliosque Graecos Olynthi excidio exacerbatos, quorum alii iam accesserant ad illud sociorum Atheniensium collegium, alii autem, quorum vel refrixerant studia, vel nunquam illis faverant, etiam tum ab eorum legatis adibantur. — [πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, omnium animi explorati erant, Aller Gesinnungen waren bereits erforscht. V. C. F. R.]

ὑγιὲς interdum idem quod ἀληθές, unverfälscht.

§. 24. ἐν οἷς ψεύδεται] Noli commate interpungere ante haec verba. Non enim est: civitati conviciatur atque in ea re mentitur, mendacia enim iam partim sunt comprobata, sed mendaciis suis civitati voluit conviciari, ad quod ipsum mendacia invenit.

Εὐρυβάτου πρᾶγμα] Harpocration: Ἔφορος ἐν τῇ ὀγδόῃ Εὐρυβάτην φησὶν ἄνδρα Ἐφέσιον λαβόντα χρήματα παρὰ Κροίσου, ὥστε στρατείαν (l. στρατιὰν) συναγαγεῖν εἰς τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Πέρσας, εἶτα προδότην γενόμενον ἐγχειρίσαι τὰ δοθέντα χρήματα τῷ Κύρῳ· καὶ ἐντεῦθεν τοὺς πονηροὺς Εὐρυβάτας καλεῖσθαι. Conf. Taylor. ad Aeschin. in Ctesiph. p. 527. Plato Protag 327. Lucian Pseudomantis c. 4 & Suidas s. h. v.

οὐκ ἔστι — οὐκ ἔστιν] Hanc repetitionem rhetores diplasiasmum vocant: qui vim auget. In negatione praesertim Demostheni usitatus est, et indignationem habet. De accentu vid. Herm. de emend. rat. Gramm. p. 84 ss.

τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης] pacis quae olim fiebat.

εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ' αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων, ὧν κατεψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται.

25 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε, τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα τὸν Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δὲ οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ ταῦτα
26 ποιεῖν ἠθέλησαν. τί δὲ τοῦτ' ἠδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων, ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον. διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μὲν οὐκ
234 ἀφ' ἧς ὠμόσατε μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι πάσας ἐξελύσασθε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου· ὁ δὲ τοῦτο ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθές, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν· οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τούτων ἕνεκεν.

§. 25. οὗτοι δὲ — ποιεῖν ἠθέλησαν] Inest nescio quid ironiae in hoc ἠθέλησαν, quod dubito an non referat Latinum voluerunt. Est vero; illis, ne quum decressem quidem, facere hoc visum est; Sie fanden es nicht für gut.

§. 26. πάσας ἐξελύσασθε τὰς παρασκευάς] finem imposuistis apparatui bellico. In verbo inest significatio molestiae, a qua quis liberatur.

ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι] τῆς πόλεως pendet ab ὅσα. Athenienses enim illas regiones habere quodammodo dici poterant. Erant enim Thraces Atheniensium socii. — προλάβοι, praeoccupet.

§. 27. ἃ νῦν διέσυρε] διασύρειν proprie distrahere, tropice, ut Lat. lacerare, de contumeliis et probris dicitur. Scilicet Aeschines loca quae sequuntur tanquam ignota et nullius momenti calumniose pronuntiavit. Quod si enim historiam consulimus, si non magni, tamen non nullius pretii erant. Σέῤῥιον τεῖχος erat promontorium Thraciae, quod Herodoto VII, 59. dicitur ἄκρη ὀνομαστή. Μύρτιον idem videtur esse, quod Harpocration s. v. Μύρτανον appellat, Δημοσθένης ὑπὲρ Κτησιφῶντος, φρούριον τῆς Θρᾴκης.

ἃ ἐγὼ προορώμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος τοῦτο τὸ ψήφισμα γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ᾖ Φίλιππος, καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν, ἵν' ἐχόντων τῶν Θρᾳκῶν, τῶν ὑμετέρων συμμάχων, τὰ χωρία ταῦθ', ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τὸ Σέῤῥιον, καὶ τὸ Μύρτιον, καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω γίγνοινθ' οἱ ὅρκοι, καὶ μὴ προλαβὼν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων κύριος τῆς Θρᾴκης κατασταίη, μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροίη πράγμασιν. 27

εἶτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδ' ἀναγιγνώσκει· εἰ δὲ βουλεύων ἐγὼ προςάγειν τοὺς πρέσβεις ᾤμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ προςάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ' ἥκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ κατανεῖμαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη. τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥςπερ οὗτοι, πεπρακέναι (Φιλίππῳ); οὐ δήπου. λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, ὃ σαφῶς εἰδὼς οὗτος παρέβη. λέγε. 28

[§. 28. πεπρακέναι Φιλίππῳ;] Φιλίππῳ omisit Bekker. cum optimis codd. V. C. F. R.]

In Aeschine hoc non legitur. Ἐργίσκη ignobilis fuisse Thraciae locus videtur.

τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων] Locorum opportunissimos tum ad impetum in alios tum ad defensionem sui ipsius.

§. 28. διαλεχθῶσιν] διαλέγεσθαι de paciscendo per legatos haud rarum est, de tractanda vel reconciliatione vel ineundo foedere.

θέαν] intelligit προεδρίαν, i. e. honoris locum in theatro, quando fabulae docentur.

ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν] Reiskii explicationem probat etiam Boeckh. in oecon. Ath. publ. I. p. 240; spectassent legati ex illis sedibus, quas cuique homini obolis binis persolutis capere licebat, nisi illis sedes honorariae, quibus etiam proedri utebantur, a civitate, ut par erat, fuissent assignatae.

ἐθεώρουν ἄν] notandum, imperfectum cum ἄν h. l. notionem habere plusquamperfecti coniunctivi, etiamsi proprie hac significatione ponatur aoristus indicativi cum ἄν, ut apud ei idem positus est.

συμφέροντα] hoc participium ponitur ut substantivum et substantivi constructionem habet, tum additum adiectivum, tum genitivum.

235

29 ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, Ἑκατομβαιῶνος ἕνῃ „καὶ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευούσης Πανδιονίδος, Δη„μοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν· Ἐπειδὴ „Φίλιππος ἀποστείλας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης ὁμο„λογουμένας πεποίηται συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναί„ων δῆμον, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ „Ἀθηναίων, ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπιτελεσθῇ ἡ ἐπιχει„ροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἑλέ„σθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε, τοὺς δὲ „χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποι„ουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιπ„πον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ

§. 29. [συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον] Verba πρὸς — δῆμον in paucis nec praestantioribus libris adiecta omisit Bekker., probante Schaefero. V. C. F. R.]

ὑπερβολὴν] quod pro vulg. ἀναβολὴν ex codd. optimis recepit Bekk.. eadem hac morae significatione habetur etiam apud Herod. VIII. 12. Polyb. XIV, 9, 8. Apud bonos tamen Atticos

§. 29. ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου] Mnesiphilus erat archon pseudeponymus Ol CVIII, 2., quo archon eponymus erat Themistocles. In mense est error, et Beni. Gotth. Weiske videtur vere coniecisse de Hyperb. P. III. p. 18. n. 13. pro Ἑκατομβαιῶνος legendum esse Ἐλαφηβολιῶνος. Nempe Hecatombaeon erat primus mensis anni Atheniensis, qui mensis et annus incipiebat a 13. Iulii, et mensis pertingebat ad 12. Augustum. Iam in se non credibile primo statim mense Themistoclem mortuum esse. Immo si fides est Diodor. Sic. L. XVI, 59. Themistocle archonte συνθῆκαι Φιλίππῳ πρὸς Ἀθηναίους ἐγένοντο περὶ τῆς συμμαχίας. Pax autem cum Philippo Elaphebolionis die 18. et συμμαχία 19. concludebatur, testibus Demosthene et Aeschine. Elaphebolion autem nonus erat mensis anni Attici, incipiens a 4. Martio ad 2. April. Mnesiphilum igitur demum post hunc diem successisse oportet. Hinc probabilis est Weiskii suspicio, quam ex parte iam habuit Corsini. [Difficultatum, quibus hoc psephisma et reliqua, in quibus commemorantur Archontes pseudeponymi, premuntur, solutio petenda est ex egregia commentatione A. Boeckhii de Archontibus pseudep. in Dissertatt. Academ. Berolin. an. 1827., unde sua hausit etiam Fr. Winiewski in doctis Commentariis hist. et crit. in Demosth. Or. de Cor. p. 291 sq. F. I.]

ἕνῃ καὶ νέᾳ] ἕνη est ultima decrescentis lunae dies, νέα prima denuo crescentis. Νουμηνίαν eum diem nominabant, in quo prima, quamvis perexigua pars crescentis lunae vespere

„δοῦναι τὴν ταχίστην ἐπὶ ταῖς ὡμολογημέναις συνθήκαις αὐτῷ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. πρέσβεις ᾑρέθησαν Εὔβουλος Ἀναφλύστιος, Αἰσχίνης (Ἀτρομήτου) Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ῥαμνούσιος, Δημοκράτης Φλυεύς, Κλέων Κοθωκίδης."

30 Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον, οὐ τὸ Φιλίππῳ, ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὗτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θρᾴκης πάντα καταστρεψάμενος τάχει, ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, (μᾶλλον) δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι λαβόντας τοὺς

hac significatione legere me non recordor, ut etiam hinc vere quis coniiciat, hoc, ut cetera ψηφίσματα huius orationis, posteriori deberi aetati.

[Αἰσχίνης Ἀτρομήτου] „Ἀτρομήτου recte omisit Bekker. Quum enim ceteri legati non nominentur πατρόθεν, quis credet in solo Aeschine hoc factum esse?" SCHAEF.]

post occasum solis aliquantisper observabatur. Diem autem, qui νουμηνίαν antecedebat, ἕνην καὶ νέαν vocabant. Accurate haec exposuit Buttmannus in Excursu VI. ad Demosthenis Midian.

πρυτανευούσης] Annus lunaris dies 354 continens erat divisus in decem prytanias, quarum quaeque habebat 35 dies, residuis diebus quattuor. Singulae tribus per singulas prytanias praeerant senatui, ut sors iis ceciderat, et quodque psephisma, quod per hanc prytaniam edebatur, inscriptum habebat nomen eius tribus, quae praeerat.

Παιανιεύς] Παιανία nomen erat demi τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. Duo erant, alter dicebatur καθύπερθεν, alter ὑπένερθεν.

ἐπιτελεῖσθαι] absolvi, in wirkliche Kraft gesetzt werden.

Ἀναφλύστιος] demus Atticus φυλῆς Ἀντιοχίδος. Κοθωκίδης, δημότης tribus incertae; Ῥαμνοῦς, tribus Αἰαντίδος, dives ῥάμνοις (Dornsträuche); Φλύα, δῆμος φυλῆς Κεκροπίδος (alii adscribunt φυλῇ Πτολεμαΐδι) Tribuum nomina damus ex Corsinii Fastis Atticis Diss. IV. [Cf. Append. ad Car. Frid. Hermanni Lehrbuch der griechischen Staatsalterthümer IV. p. 388 sq.]

§. 30. καθῆντο] Verbum κάθημαι apud scriptores Atticos plerumque augmento caret: quod si deest, accentus per imperfectum semper ponitur in syllaba verbi radicali.

τρεῖς ὅλους μῆνας] Culpa in hac re liberari non possunt legati, nec, quod in excusationem sui profert Aeschines,

ὅρκους, πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἥψατ' αὐτῶν, παρόντων ἡμῶν, ἢ οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτόν,
236 *ὥςτε τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν ἀμφότερα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία.*

31 *Τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον κλέμμα μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν τοιοῦτον ἐγένετο, ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ διαφέρεσθαι τουτοισί. ἕτερον δ' εὐθὺς ἐφεξῆς ἔτι τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε· ἐπειδὴ γὰρ*
32 *ὤμοσε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος προλαβὼν τὴν Θρᾴκην διὰ τούτους οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν ὠνεῖται παρ' αὐτῶν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας, ἕως τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο, ἵνα μή, δεῦρο ἀπαγγειλάντων αὐτῶν, ὅτι μέλλει καὶ παρασκευάζεται πορεύε-*

§. 32. τοὺς ante *οὐχὶ πεισθέντας* cum codd. plurimis Bekk. omisit. Utrumque recte dici poterat. *τούτους τοὺς οὐχὶ πεισθέντας* si dicas, pro substantivo est *τοὺς οὐχὶ πεισθέντας*, inque eo positum est plus ponderis: sin omittas *τούς*, pondus

hominí nullarum partium studioso satisfacit.

ὠρκίζομεν] Phrynichus p. 360. *μᾶλλον διὰ τοῦ ο λέγε ὀρκοῦν, ἢ διὰ τοῦ ι ὀρκίζειν.* Negari tamen non potest utramque formam apud optimos scriptores, et quidem utramque apud eosdem legi. Si varietas sit lectionis, *ὀρκοῦν* videtur praeferendum, quod frequentius est quam *ὀρκίζειν*. *ὀρκοῦν* v. c. octies legitur apud Demosthenem, *ὀρκίζειν* ter: utriusque formae loca dedit Lobeckius.

§. 31. **κλέμμα]** *κλέπτειν* et quae inde derivantur saepe dicuntur de furtiva fraude et callidis mendaciis.

ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν] Si diversorum temporum particulae sunt in eadem enuntiatione interque eas particula praesentis temporis, verbum plerumque in tempore praesenti ponitur.

§. 32. **ὠνεῖται]** Utrum pecunia, non decernam. Quanquam facile hoc fidem meretur. Nemo enim facilius pecunia corrumpi poterat quam Athenienses. Sed qui corrumpi forsitan non poterant pecunia, corrumpebantur humanitate Philippi, epulis, ludis et spectaculis, quibus eos fascinabat.

ὥςπερ πρότερον] Nempe Olymp. CVII, 1. Philippus Phocensibus bellum in eorum ipsorum regione inferre volebat. Instruebat igitur omnia, ut Thermopylas praeoccuparet. Cuius rei nuntius quum Athenas perlatus esset, magnis impensis classem eo mittebant, quae arceret regem transitu. Nempe inter montem Oetam et mare

ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ περιπλεύσαντες ταῖς τρι-
εἰς Πύλας, ὥςπερ πρότερον, κλείσαιτε τὸν
μόν, ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγελλόντων
τούτων, κἀκεῖνος ἐντὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲν
ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω δ' ἦν ὁ Φίλιππος ἐν 33
καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μή, καὶ ταῦτα προειληφό-
ὑτοῦ, εἰ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι ψη-
σθε βοηθεῖν [αὐτοῖς], ἐκφύγοι τὰ πράγματ'
, ὥςτε μισθοῦται τὸν κατάπτυστον τουτονί,
κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλ' ἰδίᾳ
αὐτὸν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγ-
, δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλετο. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄν- 34
Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι τοῦτο μεμνῆσθαι ὑμᾶς
ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι, μὴ κατηγορήσαντος Αἰ-
μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, οὐδ' ἂν ἐγὼ λόγον
ἐποιούμην ἕτερον, ἁπάσαις δ' αἰτίαις καὶ 287

st in τούτους, ita ut post parvulum temporis intervalli cogitandum sit ἐπεξηγητικὸν illud οὐχὶ πεισθέντας, ipsae hae voces intervallo illo aliquid paciscantur ponderis, ita ementior etiam ex Bekkeri lectione fiat oratio.

us erat Thermopylas. Hoc nchoras iecit Athenien- classis. Qua celeritate us a conatu deterritus in oniam reversus est. Laueadem expeditio in Phi- I. §. 17. et de fals. leg. Diodor. XVI. 36.

3. καὶ ταῦτα προειλ... ος αὐτοῦ] ταῦτα, scil. i apparatu perfecto cum u intra Pylarum angueniret. Pertinent autem non ad ψηφίσαισθε βοη- sed ad ἐκφύγοι τὰ πρά-. Quanquam enim Philip- aeoccupaverat multa, non eo credibile est Athe- s prohiberi potuisse, quo- succurrerent ac tutum rent, quantum possent. vero hoc significat, quamntum anteverterit Philippus, timuisse tamen eum, ne Atheniensium interventu ab exsequendo consilio excluderetur. Hinc apparet, quam egregia sit lectio, quam ex Σ Bekk. restituit, ut εἰ insereretur ante πρὸ τοῦ, deleretur καὶ ante ἐκφύγοι, et ἀκούσαντες post ἀπολέσθαι. Praeterea etiam hoc praestat eius lectio, quod, cum membra πρὸ τοῦ — ψηφίσαισθε et ἐκφύγοι — αὐτὸν antea fuissent quasi ἐκ παραλλήλου posita, nunc per εἰ — βοηθεῖν praecedit causa, sequitur effectus per ἐκφύγοι — αὐτόν. — ἐκφεύγει με τὰ πράγματα, excido conatuum successu.

κατάπτυστον] Contumeliosum nomen, quo delectatur Demosthenes et summa aliquem infamia dignum notat.

βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχρημένου, ἀνάγκη κἀμοὶ πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρὰ ἀποκρίνα-
35 σθαι. τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο; ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἴσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ', ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς, ἐὰν ἄγηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει φίλον αὐτὸν γεγενημένον, οἷς δὲ φίλος τοὐναντίον ἐχθρόν· οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμνῶς ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ συμφέρειν· συμφέρειν δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι τῆς ἀναλγησίας καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν
36 Θηβαίων. ταῦτα δ' ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐτοῦ διὰ τὴν τόθ' ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτα εὐθύς, οὐκ εἰς

§. 35. *θορυβεῖσθαι*] *θόρυβος* est tumultus e clamore ortus; tum etiam id quod isto tumultu in animis hominum excitatur. Hinc *θορυβεῖν* est terrere. Pollux recte synonymum facit cum *ἐκπλήττειν*. — *οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι*, non oportet consternari, terrore percuti.

ἡσυχίαν ἄγειν] Cf. ad Isocratis Archid. §. 39.

δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν] Genitivus temporis, indicans, intra quod spatium aliquid eventurum sit.

οἷς μὲν — ἐχθρόν] Qua in re verum prorsus pollicitus erat Aeschines, quanquam sensu contrario, atque ipse putaverat, ut cum magna quadam acerbitate verba illa commemoraverit Demosthenes. — *οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει*, Phocensibus scilicet, a quorum partibus tunc temporis Athenienses contra Thebanos stabant. — *οἷς δὲ φίλος*, Thebanis, quorum spiritus Philippum esse fracturum Aeschines promittebat.

οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας βεβαιοῦν] Non enim ex verbis, ex iis, quae quis dicat et profiteatur, familiaritates firmari; ex eo, quod quis amicitiam in ore gerat, non concludi posse eam etiam in pectore dominari.

μάλα σεμνῶς] multa cum gravitate, sehr gravitätisch.

ἀναλγησίας] *ἀνάλγητος* proprie est qui dolorem non sentit, qui dolore non tangitur; tum generalius videtur usurpari, qui omni sensu caret, et ratione ingenii stupidus, quo sensu inprimis *ἀναίσθητοι* dicuntur Thebani, et eorum *ἀναισθησία*, stupiditas, in proverbium abiit. *βαρύτης* sensu civili est importunitas, qua quis agresti ratione alios iubet ex suo arbitrio pendere et quasvis contumelias patienter ferre.

§. 36. *ἀπέχθεια*] non solum significat invidiam, inimicitiam, quam quis patitur, sed odium, quo alios ipse persequitur. *ὑποῦσαν* indicare videtur

αν; τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι, κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυάγαγόντας καὶ τούτῳ πεισθέντας μικρὸν ὕστεσκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον ἰν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέ-ι, τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιφ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τό τε τοῦ 37 ιεσθένους ψήφισμα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ ππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ' ἅπανθ' ὑμῖν ι φανερά. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. 238

,Ἐπὶ Μνησιφύλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλης ὑπὸ στρατηγῶν (γενομένης) καὶ πρυτάνεων καὶ λῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος,

ιdium clam magis quam locum habuisse.

ολέσθαι] Hoc hyperbolictum. Nam Phalaecus, 'hocensium, pactus est li- ι cum suis copiis disces-Hoc accidebat Ol. CVIII, xpugnatae tamen Phocen-urbes eversaeque dicuntur ulo item hyperbolico Ol. ,3. Quum urbs dicitur ever-erumque intelligendum est ι esse dirutos et domus di-ι.

ιναγωγεῖν] Cuncta, quae ·i possunt, ex agris in ur-transvehere: quod erat meum, ne hosti repente ir-enti resisti nullo modo t. Hoc rhetorice ornavit des p. 489. Bekk. ὡς δὲ ον ἴστη (ὁ πολέμιος) τῆς ῆς, ἡ χώρα δὲ εἰς τὴν πόκτεκλείετο, καὶ τὸ περιμάκαὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ ν ἄστιν βοῶν καὶ προβάτων ἔπαυλις καὶ τῶν βοσκημάιληροῦτο, βοηθείας δ' οὐ-'εν ἦν ἐλπίς, ἔγραψα τὴν εἰρήνην.

§. 37. σύγκλητος ἐκκλησία] Harpocration: τῶν ἐκκλησιῶν αἱ μὲν ἐξ ἔθους καὶ κατὰ μῆνα ἐγίνοντο. εἰ δέ τι κατεπείξειεν, ὥστε γενέσθαι, αὕτη ἐκαλεῖτο σύγκλητος ἐκκλησία. Κατακλησία, quam multi viri docti eandem habent cum συγκλήτῳ ἐκκλησίᾳ, id singulare habuit, quod ad eam etiam οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν evocabantur. [De hoc quoque decreto consule Böckh. l. c. p. 136 sq. Winiewski p. 321 sqq.]

Μαιμακτηριὼν erat quartus mensis anni Attici, incipiens a 9. Octobris ad 7. Novembris. Athenienses mensem dividebant in tres decadas; primam appellabant μηνὸς ἱσταμένου vel ἀρχομένου; secundam μεσοῦντος; tertiam λήγοντος vel ἀπιόντος. Tertiae decadis dies ab ultimo numerare incipiebant, ut δευτέρα φθίνοντος sit mensis dies 29., δεκάτη φθίνοντος 21. vel πρώτῃ ἐπ' εἰκάδι.

„Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε μηδένα Ἀθη-
„ναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον
„γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν ἄστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ
„ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· τούτων δ'
„ἑκάστους ἣν παρέλαβον τάξιν διατηρεῖν, μήτε ἀφη-
38 „μερεύοντας, μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὃς δ' ἂν ἀπει-
„θήσῃ τῷδε τῷ ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς
„προδοσίας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μή τι ἀδύνατον ἐπιδει-
„κνύῃ περὶ ἑαυτὸν ὄν. περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπι-
„κρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατηγὸς καὶ ὁ ἐπὶ
„τῆς διοικήσεως καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς.
„κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν
„ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι[ν]
„εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκα-
„τὸν εἴκοσιν εἰς Ἐλευσῖνα καὶ Φυλὴν καὶ Ἄφιδναν
καὶ Ῥαμνοῦντα καὶ Σούνιον. (εἶπε Καλλισθένης
Φαληρεύς.“)

Ἆρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐποιεῖσθε τὴν εἰρή-
νην, ἢ ταῦτ' ἐπηγγέλλεθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός;

§. 39. ὁμοίως] Necessarium paene videtur, quod Marklandius coniecit, ὅμως. Vulgata si ferenda est, ὁμοίως erit neutrum

κοιταῖος, qui pernoctat, a κοίτη, lectus. — χώρα, agri, oppositum ἄστει, urbi.

φρουρία sunt praesidia, loca munita, in quibus sunt milites, qui locum custodiant.

ἀφημερεύειν, diem extra castella transigere; ἀποκοιτεῖν, extra castellum pernoctare.

§. 38. τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις] Xenoph. Hellen. I, 7, 23. legem habet, quomodo προδότης sit puniendus: ἐάν τις ἢ πόλιν προδιδῷ ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ δημόσια εἶναι.

ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως] praefectus curae pecuniarum publicarum. Quum eius curae demandata erant instrumenta bellica, is erat in consilio quod dici potest bellico. Vid. Boeckh. Staatshaush. d. Ath. T. I. p. 195.

Ἄφιδνα, demus Atticus, Leontidis tribus, munitus, ut ex hoc loco apparet et aliis.

§. 39. Ἐπιστολὴ Φιλίππου] Epistola haec, etiam si a Philippo non esset scripta, egregie tamen ex eius moribus est ficta. Vide enim, quaeso, hominem, quum in Phocenses crudelissime grassatus esset, non id agentem, ut excusaret, nec vero nude minantem, quod tamen impune fecisset, sed sibi temperantem, aliisque commendantem eandem modestiam, quam ipse, si diis placet, tam prae-

Λέγε δὴ τὴν ἐπιστολήν, ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα. 39

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

„Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ „βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. Ἴστε ἡμᾶς παρεληλυ- „θότας εἴσω Πυλῶν καὶ τὰ κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ' „ἑαυτοὺς πεποιημένους, καὶ ὅσα μὲν ἑκουσίως προς- „ετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰςαγηοχότας, τὰ 239
„δὲ μὴ ὑπακούοντα κατὰ κράτος λαβόντες [καὶ] ἐξαν- „δραποδισάμενοι κατεσκάψαμεν. ἀκούων δὲ ὑμᾶς πα- „ρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα „μὴ ἐπὶ πλεῖον ἐνοχλῆσθε περὶ τούτων· τοῖς μὲν „γὰρ ὅλοις οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν τὴν εἰ- „ρήνην συνθέμενοι καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ „ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς „κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥςτε, ἐὰν μὴ ἐμμένητε „τοῖς ὡμολογημένοις, οὐδὲν προτερήσετε ἔξω τοῦ „ἐφθακέναι ἀδικοῦντες."

(Helvetorum) gleich, und gleich gegen mich auszichet (wie sonst).

clare modo exhibuisset.

ὑφ' ἑαυτούς] hoc loco vicem gerit pronominis reflexivi primae personae. Elmsley aliique negarunt Atticos hoc pronomen ita usurpasse: ego vero cum Hermanno existimo initio poetarum licentia hoc pronomen omnibus personis tributum esse, inde etiam venisse in prosam, ut fere exquisita paullatim vulgaria fieri solent. Exempla dedit Matthiae Gr. §. 479. II. p. 920.

εἰςαγηοχότας] Hac forma abstinuerunt scriptores Attici; sed quod in actis publicis reperiebatur (*καταγήοχεν* legitur infra p. 249. §. 73. Bekk. in psephismate), vulgus iam bonis temporibus eam adhibuit; dein etiam in scripturam migravit; Lobeck ad Phryn. p. 121. Conf. Buttmann Lexilog. T. I. p. 296 sq.

κατεσκάψαμεν] In hac epistola Philippus ipse rem auget, ut terrorem incutiat Atheniensibus.

ἐπὶ πλεῖον] Locutio praesertim Thucydidi usitata, plus quam opus sit. Saepissime confunditur cum *ἔτι πλεῖον*.

τοῖς ὅλοις, omni vestra agendi ratione, in eurem ganzen Benehmen.

ὁμοίως] nihilo minus. Vid. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 337.

μέτριον, sobrium, vernünftig.

οὐδὲν προτερεῖν, nil lucrari. — *φθάνουσιν ἀδικοῦντες*, i. q. *πρῶτοι ἀδικοῦσι*, iniuste

40 'Ακούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ, πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι „ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων 'Αθηναίων καὶ λυπουμένων, ὥστ', εἴπερ εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε·„ οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. ταιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετο ἐκείνους λαβὼν εἰς τὸ μηδοτιοῦν τῶν μετὰ ταῦτα προορᾶν μηδ' αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι. ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ ταλαίπωροι Θη-
41 βαῖοι κέχρηνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστὴς καὶ ὁ δεῦρ' ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων νῦν ὀδυρόμενος πάθη καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἕλληνες ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γάρ, ὅτι σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων

[§. 42. δωροδοκήματα καὶ ἀδικ.] Verba δωροδοκ. καὶ, quae varie sedem suam mutant in libris scriptis, omisit Bekker

agendi exemplo praeeunt.

§. 40. [ᾤχετο ἐκείνους λαβὼν εἰς τὸ — — — αἰσθάνεσθαι] animos illorum rapuit, ita ut nihil eorum, quae posthac agebantur, sentirent. V. C. F. R.]

ταῖς παρούσαις συμφοραῖς] Proprie hic sermo est de ratione, qua Thebanos Philippus post pugnam Chaeronensem tractaret. Supra iam monui hos eum multo durius tractasse quam Athenienses. Non tamen eorum urbem vastavit; sed quo tempore haec oratio habebatur, per Alexandrum erat eversa.

§. 41. φενακίζειν, tropice decipere. Proprie de eo dicitur, qui habet φενάκην περίκην, additicias comas. Qui enim viri falsas comas gestabant pro fraudulatoribus habebantur.

κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ] Quae tanquam praemium proditionis acceperat.

ἐξητούμην] ad poenam postulabar ut noxius ab eo, qui ipse omnia haec, quae mihi crimini vertit, patravit.

§. 42. ἐμπέπτωκα εἰς λόγους] Incidi in causam temporis huius alienam. Est metabasis quam rhetores vocant, et

ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων, ἐγὼ δὲ χαί-
ρω, ὃς εὐθὺς ἐξῃτούμην ὑπὸ τοῦ ταῦτα πράξαντος. 210
Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλ- 42
λον ἴσως ἁρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς
ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα καὶ ἀδική-
ματα τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἴτια.
Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φι-
λίππου διὰ τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθω-
σάντων ἑαυτοὺς καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάν-
των, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνῄ-
ρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ μὲν κατάπτυ- 43
στοι Θετταλοὶ καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐερ-
γέτην, σωτῆρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκεῖ-
νος ἦν αὐτοῖς· οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι
βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα
καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ
γὰρ ἦν ὅ τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλ-
ληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι καὶ διημαρτη-
κότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ

V. C. F. R.]

quidem eius generis, quo nos revocamus ad rem propositam.

§. 43. *κατάπτυστοι*] Sic vocabantur Thessali ob perfidiam, qua maxime infames erant.

πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς] Neutrum *πάντα* ut praedicatum *τῷ εἶναι* additur ad subiectum personae, ut nos dicimus: er war ihnen Alles, er galt ihnen Alles, maximi aestimabatur, summa auctoritate pollebat. Illustrant hanc locutionem Locella ad Xenoph. Ephes. II, 13. Hermann. ad Vig. p. 727.

φωνὴν οὐκ ἀκούειν, quod dicitur etiam *φωνῆς οὐκ ἀνέχεσθαι*, significat: cum indignatione aliquid repudiare.

ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα] diffidentes iis, quae fierent, *καὶ δυσχεραίνοντες*, atque etiam indignantes.

καὶ — δὲ] quas particulas epicis poetis non interposito vocabulo coniungere licet, ceteri scriptores interposito aliquo vocabulo usurpant. Adhibetur, quum ab una re ad alteram transitur. Porsono neganti ad Eurip. Orest. 614. apud tragicos has particulas in uno membro inveniri, vere oblocutus est Schaeferus ad Longum p. 350.

235

29 ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, Ἑκατομβαιῶνος ἔνῃ „καὶ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευούσης Πανδιονίδος, Δη„μοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν· Ἐπειδὴ „Φίλιππος ἀποστείλας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης ὁμο„λογουμένας πεποίηται συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναί„ων δῆμον, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ „Ἀθηναίων, ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπιτελεσθῇ ἡ ἐπιχει„ροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἑλέ„σθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε, τοὺς δὲ „χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποι„ουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιπ„πον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ

§. 29. [συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον] Verba πρὸς — δῆμον in paucis nec praestantioribus libris adiecta omisit Bekker., probante Schaefero. V. C. F. R.]

ὑπερβολήν] quod pro vulg. ἀναβολὴν ex codd. optimis recepit Bekk.. eadem hac morae significatione habetur etiam apud Herod. VIII. 12. Polyb. XIV, 9, 8. Apud bonos tamen Atticos

§. 29. ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου] Mnesiphilus erat archon pseudeponymus Ol CVIII, 2., quo archon eponymus erat Themistocles. In mense est error, et Beni. Gotth. Weiske videtur vere coniecisse de Hyperb. P. III. p. 18. n. 13. pro Ἑκατομβαιῶνος legendum esse Ἐλαφηβολιῶνος. Nempe Hecatombaeon erat primus mensis anni Atheniensis, qui mensis et annus incipiebat a 13. Iulii, et mensis pertingebat ad 12. Augustum. Iam in se non credibile primo statim mense Themistoclem mortuum esse. Immo si fides est Diodor. Sic. L. XVI, 59. Themistocle archonte συνθῆκαι Φιλίππῳ πρὸς Ἀθηναίους ἐγένοντο περὶ τῆς συμμαχίας. Pax autem cum Philippo Elaphebolionis die 18. et συμμαχία 19. concludebatur, testibus Demosthene et Aeschine. Elaphebolion autem nonus erat mensis anni Attici, incipiens a 4. Martio ad 2. April. Mnesiphilum igitur demum post hunc diem successisse oportet. Hinc probabilis est Weiskii suspicio, quam ex parte iam habuit Corsini. [Difficultatum, quibus hoc psephisma et reliqua, in quibus commemorantur Archontes pseudeponymi, premuntur, solutio petenda est ex egregia commentatione A. Boeckhii de Archontibus pseudep. in Dissertatt. Academ. Berolin. an. 1827., unde sua hausit etiam Fr. Winiewski in doctis Commentariis hist. et crit. in Demosth. Or. de Cor. p. 291 sq. F. I.]

ἔνῃ καὶ νέᾳ] ἔνη est ultima decrescentis lunae dies, νέα prima denuo crescentis. Νουμηνίαν eum diem nominabant, in quo prima, quamvis perexigua pars crescentis lunae vespere

„δοῦναι τὴν ταχίστην ἐπὶ ταῖς ὡμολογημέναις συν-
„θήκαις αὐτῷ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον, συμπε-
„ριλαμβάνοντας καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. πρέ-
„σβεις ᾑρέθησαν Εὔβουλος Ἀναφλύστιος, Αἰσχίνης
„(Ἀτρομήτου) Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ῥαμνούσιος,
„Δημοκράτης Φλυεύς, Κλέων Κοθωκίδης."

Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει 30
συμφέρον, οὐ τὸ Φιλίππῳ, ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὗτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θρᾴκης πάντα καταστρεψάμενος τάχει, ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, (μᾶλλον) δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι λαβόντας τοὺς

hac significatione legere me non recordor, ut etiam hinc vere quis coniiciat, hoc, ut cetera ψηφίσματα huius orationis, posteriori deberi aetati.

[Αἰσχίνης Ἀτρομήτου] „Ἀτρομήτου recte omisit Bekker. Quum enim ceteri legati non nominentur πατρόθεν, quis credet in solo Aeschine hoc factum esse?" SCHAEF.]

post occasum solis aliquantisper observabatur. Diem autem, qui νουμηνίαν antecedebat, ἕνην καὶ νέαν vocabant. Accurate haec exposuit Buttmannus in Excursu VI. ad Demosthenis Midian.

πρυτανευούσης] Annus lunaris dies 354 continens erat divisus in decem prytanias, quarum quaeque habebat 35 dies, residuis diebus quattuor. Singulae tribus per singulas prytanias praeerant senatui, ut sors iis ceciderat, et quodque psephisma, quod per hanc prytaniam edebatur, inscriptum habebat nomen eius tribus, quae praeerat.

Παιανιεύς] Παιανία nomen erat demi τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. Duo erant, alter dicebatur καθύπερθεν, alter ὑπένερθεν.

ἐπιτελεῖσθαι] absolvi, in wirkliche Kraft gesetzt werden.

Ἀναφλύστιος] demus Atticus φυλῆς Ἀντιοχίδος. Κοθωκίδης, δημότης tribus incertae; Ῥαμνοῦς, tribus Αἰαντίδος, diver ῥάμνοις (Dornsträuche); Φλύα, δῆμος φυλῆς Κεκροπίδος (alii adscribunt φυλῇ Πτολεμαΐδι) Tribuum nomina damus ex Corsinii Fastis Atticis Diss. IV. [Cf. Append. ad Car. Frid. Hermanni Lehrbuch der griechischen Staatsalterthümer IV. p. 388 sq.]

§. 30. καθῆντο] Verbum κάθημαι apud scriptores Atticos plerumque augmento caret: quod si deest, accentus per imperfectum semper ponitur in syllaba verbi radicali.

τρεῖς ὅλους μῆνας] Culpa in hac re liberari non possunt legati, nec, quod in excusationem sui profert Aeschines,

ὅρκους, πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἥψατ'
αὐτῶν, παρόντων ἡμῶν, ἢ οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτόν,
236 ὥςτε τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν ἀμφό-
τερα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία.
31 Τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον κλέμμα
μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων
ἀνθρώπων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν τοιοῦτον ἐγένετο, ὑπὲρ
οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ
διαφέρεσθαι τουτοισί. ἕτερον δ' εὐθὺς ἐφεξῆς ἔτι
τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε· ἐπειδὴ γὰρ
32 ὤμοσε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος προλαβὼν τὴν Θρᾴκην
διὰ τούτους οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πά-
λιν ὠνεῖται παρ' αὐτῶν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μα-
κεδονίας, ἕως τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φω-
κέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο, ἵνα μή, δεῦρο ἀπαγγειλάν-
των αὐτῶν, ὅτι μέλλει καὶ παρασκευάζεται πορεύε-

§. 32. τοὺς ante οὐχὶ πεισθέντας cum codd. plurimis Bekk. omisit. Utrumque recte dici poterat. τούτους τοὺς οὐχὶ πεισθέντας si dicas, pro substantivo est τοὺς οὐχὶ πεισθέντας, inque eo positum est plus ponderis: sin omittas τούς, pondus hominì nullarum partium studioso satisfacit.

ὠρκίζομεν] Phrynichus p. 360. μᾶλλον διὰ τοῦ ο λέγε ὁρκοῦν, ἢ διὰ τοῦ ι ὁρκίζειν. Negari tamen non potest utramque formam apud optimos scriptores, et quidem utramque apud eosdem legi. Si varietas sit lectionis, ὁρκοῦν videtur praeferendum, quod frequentius est quam ὁρκίζειν. ὁρκοῦν v. c. octies legitur apud Demosthenem, ὁρκίζειν ter: utriusque formae loca dedit Lobeckius.

§. 31. κλέμμα] κλέπτειν et quae inde derivantur saepe dicuntur de furtiva fraude et callidis mendaciis.

ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν] Si diversorum temporum particulae sunt in eadem enuntiatione interque eas particula praesentis temporis, verbum plerumque in tempore praesenti ponitur.

§. 32. ὠνεῖται] Utrum pecunia, non decernam. Quanquam facile hoc fidem meretur. Nemo enim facilius pecunia corrumpi poterat quam Athenienses. Sed qui corrumpi forsitan non poterant pecunia, corrumpebantur humanitate Philippi, epulis, ludis et spectaculis, quibus eos fascinabat.

ὥςπερ πρότερον] Nempe Olymp. CVII, 1. Philippus Phocensibus bellum in eorum ipsorum regione inferre volebat. Instruebat igitur omnia, ut Thermopylas praeoccuparet. Cuius rei nuntius quum Athenas perlatus esset, magnis impensis classem eo mittebant, quae arceret regem transitu. Nempe inter montem Oetam et mare

σθαι, ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ περιπλεύσαντες ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας, ὥςπερ πρότερον, κλείσαιτε τὸν πορθμόν, ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγελλόντων ὑμῖν τούτων, κἀκεῖνος ἐντὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲν
ἔχοιθ' ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω δ' ἦν ὁ Φίλιππος ἐν 33
φόβῳ καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μή, καὶ ταῦτα προειληφότος αὐτοῦ, εἰ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι ψηφίσαισθε βοηθεῖν [αὐτοῖς], ἐκφύγοι τὰ πράγματ' αὐτόν, ὥςτε μισθοῦται τὸν κατάπτυστον τουτονί, οὐκέτι κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλ' ἰδίᾳ καθ' αὐτόν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγ-
γεῖλαι, δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλετο. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄν- 34
δρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι τοῦτο μεμνῆσθαι ὑμᾶς παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι, μὴ κατηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, οὐδ' ἂν ἐγὼ λόγον
οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον, ἀπάσαις δ' αἰτίαις καὶ 287

illud est in τούτους, ita ut post parvulum temporis intervallum addi cogitandum sit ἐπεξηγητικὸν illud οὐχὶ πεισθέντας, ipsae autem hae voces intervallo illo aliquid panciscantur ponderis, ita ut vehementior etiam ex Bekkeri lectione fiat oratio.

transitus erat Thermopylas. Hoc loco anchoras iecit Atheniensium classis. Qua celeritate Philippus a conatu deterritus in Macedoniam reversus est. Laudatur eadem expeditio in Philippica I. §. 17. et de fals. leg. §. 84. Diodor. XVI. 36.

§. 33. καὶ ταῦτα προειληφότος αὐτοῦ] ταῦτα, scil. ut belli apparatu perfecto cum exercitu intra Pylarum angustias veniret. Pertinent autem haec non ad ψηφίσαισθε βοηθεῖν, sed ad ἐκφύγοι τὰ πράγματα. Quanquam enim Philippus praeoccupaverat multa, non tamen eo credibile est Athenienses prohiberi potuisse, quominus succurrerent ac tutum praestarent, quantum possent. Dem. vero hoc significat, quamvis tantum anteverterit Philippus, timuisse tamen eum, ne Atheniensium interventu ab exsequendo consilio excluderetur. Hinc apparet, quam egregia sit lectio, quam ex Σ Bekk. restituit, ut εἰ insereretur ante πρὸ τοῦ, deleretur καὶ ante ἐκφύγοι, et ἀκούσαντες post ἀπολέσθαι. Praeterea etiam hoc praestat eius lectio, quod, cum membra πρὸ τοῦ — ψηφίσαισθε et ἐκφύγοι — αὐτὸν antea fuissent quasi ἐκ παραλλήλου posita, nunc per εἰ — βοηθεῖν praecedit causa, sequitur effectus per ἐκφύγοι — αὐτόν. — ἐκφεύγει με τὰ πράγματα, excido conatuum successu.

κατάπτυστον] Contumeliosum nomen, quo delectatur Demosthenes et summa aliquem infamia dignum notat.

βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχρημένου, ἀνάγκη κἀμοὶ
πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρὰ ἀποκρίνα-
35 σθαι. τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε
ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο; ὡς οὐ δεῖ
θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἴσω Πυ-
λῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ', ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς, ἐὰν
ἄγηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμε-
ρῶν οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει φίλον (αὐτὸν) γεγενημένον,
οἷς δὲ φίλος τοὐναντίον ἐχθρόν· οὐ γὰρ τὰ ῥήμα-
τα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμνῶς ὀνο-
μάζων, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ συμφέρειν· συμφέρειν δὲ Φι-
λίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι τῆς
ἀναλγησίας καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν
36 Θηβαίων. ταῦτα δ' ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐτοῦ
διὰ τὴν τόθ' ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θη-
βαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτα εὐθύς, οὐκ εἰς

§. 35. *θορυβεῖσθαι*] *θόρυβος* est tumultus e clamore ortus; tum etiam id quod isto tumultu in animis hominum excitatur. Hinc *θορυβεῖν* est terrere. Pollux recte synonymum facit cum *ἐκπλήττειν*. — *οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι*, non oportet consternari, terrore percuti.

ἡσυχίαν ἄγειν] Cf. ad Isocratis Archid. §. 39.

δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν] Genitivus temporis, indicans, intra quod spatium aliquid eventurum sit.

οἷς μὲν — ἐχθρόν] Qua in re verum prorsus pollicitus erat Aeschines, quanquam sensu contrario, atque ipse putaverat, ut cum magna quadam acerbitate verba illa commemoraverit Demosthenes. — *οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει*, Phocensibus scilicet, a quorum partibus tunc temporis Athenienses contra Thebanos stabant. — *οἷς δὲ φίλος*, Thebanis, quorum spiritus Philippum esse fracturum Aeschines promittebat.

οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας βεβαιοῦν] Non enim ex verbis, ex iis, quae quis dicat et profiteatur, familiaritates firmari; ex eo, quod quis amicitiam in ore gerat, non concludi posse eam etiam in pectore dominari.

μάλα σεμνῶς] multa cum gravitate, sehr gravitätisch.

ἀναλγησίας] *ἀνάλγητος* proprie est qui dolorem non sentit, qui dolore non tangitur; tum generalius videtur usurpari, qui omni sensu caret, et ratione ingenii stupidus, quo sensu inprimis *ἀναίσθητοι* dicuntur Thebani, et eorum *ἀναισθησία*, stupiditas, in proverbium abiit. *βαρύτης* sensu civili est importunitas, qua quis agresti ratione alios iubet ex suo arbitrio pendere et quasvis contumelias patienter ferre.

§. 36. *ἀπέχθεια*] non solum significat invidiam, inimicitiam, quam quis patitur, sed odium, quo alios ipse persequitur. *ὑποῦσαν* indicare videtur

μακράν; τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἀγαγόντας καὶ τούτῳ πεισθέντας μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι, τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιλίππῳ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τό τε τοῦ 37
Καλλισθένους ψήφισμα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ' ἅπανθ' ὑμῖν ἔσται φανερά. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. 238

„Ἐπὶ Μνησιφύλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλη„σίας ὑπὸ στρατηγῶν (γενομένης) καὶ πρυτάνεων καὶ „βουλῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος,

hoc odium clam magis quam palam locum habuisse.

ἀπολέσθαι] Hoc hyperbolice dictum. Nam Phalaecus, dux Phocensium, pactus est liberum cum suis copiis discessum. Hoc accidebat Ol. CVIII, 2. Expugnatae tamen Phocensium urbes eversaeque dicuntur vocabulo item hyperbolico Ol. CVIII, 3. Quum urbs dicitur eversa, plerumque intelligendum est muros esse dirutos et domus direptas.

σκευαγωγεῖν] Cuncta, quae moveri possunt, ex agris in urbem transvehere: quod erat metuentium, ne hosti repente irrumpenti resisti nullo modo posset. Hoc rhetorice ornavit Demades p. 489. Bekk. ὡς δὲ πλησίον ἔστη (ὁ πολέμιος) τῆς Ἀττικῆς, ἡ χώρα δὲ εἰς τὴν πόλιν κατεκλείετο, καὶ τὸ περιμάχητον καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ πάντων ἄστυ βοῶν καὶ προβάτων ὥσπερ ἔπαυλις καὶ τῶν βοσκημάτων ἐπληροῦτο, βοηθείας δ' οὐδαμόθεν ἦν ἐλπίς, ἔγραψα τὴν εἰρήνην.

§. 37. σύγκλητος ἐκκλησία] Harpocration: τῶν ἐκκλησιῶν αἱ μὲν ἐξ ἔθους καὶ κατὰ μῆνα ἐγίνοντο. εἰ δέ τι κατεπείξειεν, ὥστε γενέσθαι, αὕτη ἐκαλεῖτο σύγκλητος ἐκκλησία. Κατακλησία, quam multi viri docti eandem habent cum συγκλήτῳ ἐκκλησίᾳ, id singulare habuit, quod ad eam etiam οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν evocabantur. [De hoc quoque decreto consule Böckh. l. c. p. 136 sq. Winiewski p. 321 sqq.]

Μαιμακτηριὼν erat quartus mensis anni Attici, incipiens a 9. Octobris ad 7. Novembris. Athenienses mensem dividebant in tres decadas; primam appellabant μηνὸς ἱσταμένου vel ἀρχομένου; secundam μεσοῦντος; tertiam λήγοντος vel ἀπιόντος. Tertiae decadis dies ab ultimo numerare incipiebant, ut δευτέρα φθίνοντος sit mensis dies 29., δεκάτη φθίνοντος 21. vel πρώτη ἐπ' εἰκάδι.

„Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε μηδένα Ἀθη-
„ναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον
„γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν ἄστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ
„ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· τούτων δ'
„ἑκάστους ἣν παρέλαβον τάξιν διατηρεῖν, μήτε ἀφη-
38 „μερεύοντας, μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὃς δ' ἂν ἀπει-
„θήσῃ τῷδε τῷ ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς
„προδοσίας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μή τι ἀδύνατον ἐπιδει-
„κνύῃ περὶ ἑαυτὸν ὄν. περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπι-
„κρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατηγὸς καὶ ὁ ἐπὶ
„τῆς διοικήσεως καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς.
„κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν
„ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν
„εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκα-
„τὸν εἴκοσιν εἰς Ἐλευσῖνα καὶ Φυλὴν καὶ Ἄφιδναν
καὶ Ῥαμνοῦντα καὶ Σούνιον. εἶπε Καλλισθένης
Φαληρεύς."

Ἆρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐποιεῖσθε τὴν εἰρή-
νην, ἢ ταῦτ' ἐπηγγέλλεθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός;

§. 39. ὁμοίως] Necessarium paene videtur, quod Marklandius coniecit, ὅμως. Vulgata si ferenda est, ὁμοίως erit nostrum

κοιταῖος, qui pernoctat, a κοίτη, lectus. — χώρα, agri, oppositum ἄστει, urbi.

φρουρία sunt praesidia, loca munita, in quibus sunt milites, qui locum custodiant.

ἀφημερεύειν, diem extra castella transigere; ἀποκοιτεῖν, extra castellum pernoctare.

§. 38. τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις] Xenoph. Hellen. I, 7, 23. legem habet, quomodo προδότης sit puniendus: ἐάν τις ἢ πόλιν προδιδῷ ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ δημόσια εἶναι.

ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως] praefectus curae pecuniarum publicarum. Quum eius curae demandata erant instrumenta bellica, is erat in consilio quod dici potest bellico. Vid. Boeckh. Staatshaush. d. Ath. T. I. p. 195.

Ἄφιδνα, demus Atticus, Leontidis tribus, munitus, ut ex hoc loco apparet et aliis.

§. 39. Ἐπιστολὴ Φιλίππου] Epistola haec, etiam si a Philippo non esset scripta, egregie tamen ex eius moribus est ficta. Vide enim, quaeso, hominem, quum in Phocenses crudelissime grassatus esset, non id agentem, ut excusaret, nec vero nude minantem, quod tamen impune fecisset, sed sibi temperantem, aliisque commendantem eandem modestiam, quam ipse, si diis placet, tam prae-

Λέγε δὴ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα. 39

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

„*Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ*
„*βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. Ἴστε ἡμᾶς παρεληλυ-*
„*θότας εἴσω Πυλῶν καὶ τὰ κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ'*
„*ἑαυτοὺς πεποιημένους, καὶ ὅσα μὲν ἑκουσίως προς-*
„*ετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰςαγηοχότας, τὰ* 239
„*δὲ μὴ ὑπακούοντα κατὰ κράτος λαβόντες (καὶ) ἐξαν-*
„*δραποδισάμενοι κατεσκάψαμεν. ἀκούων δὲ ὑμᾶς πα-*
„*ρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα*
„*μὴ ἐπὶ πλεῖον ἐνοχλῆσθε περὶ τούτων· τοῖς μὲν*
„*γὰρ ὅλοις οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν τὴν εἰ-*
„*ρήνην συνθέμενοι καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ*
„*ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς*
„*κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥςτε, ἐὰν μὴ ἐμμένητε*
„*τοῖς ὡμολογημένοις, οὐδὲν προτερήσετε ἔξω τοῦ*
„*ἐφθακέναι ἀδικοῦντες.*"

(Helvetorum) **gleich, und gleich gegen mich ausziehet (wie sonst).**

clare modo exhibuisset.

ὑφ' ἑαυτούς] hoc loco vicem gerit pronominis reflexivi primae personae. **Elmsley** aliique negarunt Atticos hoc pronomen ita usurpasse: ego vero cum **Hermanno** existimo initio poetarum licentia hoc pronomen omnibus personis tributum esse, inde etiam venisse in prosam, ut fere exquisita paullatim vulgaria fieri solent. Exempla dedit **Matthiae** Gr. §. 479. II. p. 920.

εἰςαγηοχότας] Hac forma abstinuerunt scriptores Attici; sed quod in actis publicis reperiebatur (*καταγήοχεν* legitur infra p. 249. §. 73. Bekk. in psephismate), vulgus iam bonis temporibus eam adhibuit; dein etiam in scripturam migravit; **Lobeck** ad Phryn. p. 121. Conf. **Buttmann** Lexilog. T. I. p. 296 sq.

κατεσκάψαμεν] In hac epistola Philippus ipse rem auget, ut terrorem incutiat Atheniensibus.

ἐπὶ πλεῖον] Locutio praesertim Thucydidi usitata, **plus quam opus sit.** Saepissime confunditur cum *ἔτι πλεῖον*.

τοῖς ὅλοις, omni vestra agendi ratione, **in eurem ganzen Benehmen.**

ὁμοίως] **nihilo minus.** Vid. **Wolf.** ad Demosth. Leptin. p. 337.

μέτριον, sobrium, **vernünftig.**

οὐδὲν προτερεῖν, nil lucrari. — *φθάνουσιν ἀδικοῦντες*, i. q. *πρῶτοι ἀδικοῦσι*, iniuste

40 Ἀκούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ, πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι „ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων καὶ λυπουμένων, ὥστ᾽, εἴπερ εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε·" οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. ταιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετο ἐκείνους λαβὼν εἰς τὸ μηδοτιοῦν τῶν μετὰ ταῦτα προορᾶν μηδ᾽ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιήσασθαι. ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ ταλαίπωροι Θη-
41 βαῖοι κέχρηνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστὴς καὶ ὁ δεῦρ᾽ ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων νῦν ὀδυρόμενος πάθη καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν καὶ ὅσ᾽ ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἕλληνες ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γάρ, ὅτι σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων

[§. 42. δωροδοκήματα καὶ ἀδικ.] Verba δωροδοκ. καὶ, quae varie sedem suam mutant in libris scriptis, omisit Bekker

agendi exemplo praeeunt.

§. 40. [ᾤχετο ἐκείνους λαβὼν εἰς τὸ — — — αἰσθάνεσθαι] animos illorum rapuit, ita ut nihil eorum, quae posthac agebantur, sentirent. V. C. F. R.]

ταῖς παρούσαις συμφοραῖς] Proprie hic sermo est de ratione, qua Thebanos Philippus post pugnam Chaeronensem tractaret. Supra iam monui hos eum multo durius tractasse quam Athenienses. Non tamen eorum urbem vastavit; sed quo tempore haec oratio habebatur, per Alexandrum erat eversa.

§. 41. φενακίζειν, tropice decipere. Proprie de eo dicitur, qui habet φενάκην πηνίκην, additicias comas. Qui enim viri falsas comas gestabant pro fraudulatoribus habebantur.

κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ] Quae tanquam praemium proditionis acceperat.

ἐξητούμην] ad poenam postulabar ut noxius ab eo, qui ipse omnia haec, quae mihi crimini vertit, patravit.

§. 42. ἐμπέπτωκα εἰς λόγους] Incidi in causam temporis huius alienam. Est metabasis quam rhetores vocant, et

ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων, ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξητούμην ὑπὸ τοῦ ταῦτα πράξαντος. 240
Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλ- 42
λον ἴσως ἁρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα καὶ ἀδικήματα τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἴτια.

Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διὰ τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων ἑαυτοὺς καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνῄ-
ρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ μὲν κατάπτυ- 43
στοι Θετταλοὶ καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς· οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ

V. C. F. R.]

quidem eius generis, quo nos revocamus ad rem propositam.

§. 43. *καταπτυστοι*] Sic vocabantur Thessali ob perfidiam, qua maxime infames erant.

πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς] Neutrum *πάντα* ut praedicatum *τῷ εἶναι* additur ad subiectum personae, ut nos dicimus: **er war ihnen Alles**, **er galt ihnen Alles**, maximi aestimabatur, summa auctoritate pollebat. Illustrant hanc locutionem **Locella** ad Xenoph. Ephes. II, 13. **Hermann.** ad Vig. p. 727.

φωνὴν οὐκ ἀκούειν, quod dicitur etiam *φωνῆς οὐκ ἀνέχεσθαι*, significat: cum indignatione aliquid repudiare.

ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα] diffidentes iis, quae fierent, *καὶ δυσχεραίνοντες*, atque etiam indignantes.

καὶ — δὲ] quas particulas epicis poetis non interposito vocabulo coniungere licet, ceteri scriptores interposito aliquo vocabulo usurpant. Adhibetur, quum ab una re ad alteram transitur. **Porsono** neganti ad Eurip. Orest. 614. apud tragicos has particulas in uno membro inveniri, vere oblocutus est **Schaeferus** ad Longum p. 350.

44 αὐτοὶ τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτε γὰρ
περιιὼν ὁ Φίλιππος Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλούς, τινὰς
δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις πολ-
λὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖθ' ὑφ' ἑαυτῷ, καί τινες τῶν
ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες
ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν, τότε πάντες, ἐφ'
οὓς ταῦτα παρεσκευάζετο ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. εἰ
δὲ μὴ ᾐσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς
45 ἐμέ· ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην
καὶ παρ' ὑμῖν ἀεὶ καὶ ὅποι πεμφθείην· αἱ δὲ πό-
λεις ἐνόσουν, τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράτ-
τειν δωροδοκούντων καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι,
241 τῶν δὲ ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν τὰ μὲν οὐ προορωμέ-

§. 44. ὁ Φίλιππος] Omittunt articulum codd. aliquot, quorum unus etiam optimus Σ, cuius tamen in hac re exigua fides, quippe qui eundem omittere soleat, ubi plane necessarius est, ut §. 19. lin. 8., quo loco in ἀποδόσεως initio Φίλιππος sine articulo ferri non posset.

§. 44. Ἰλλυριοί] Populus eam regionem incolens, quae a septentrione Macedoniae sita antiquis Illyris hodie Albania dicitur. Hos sibi subiecit Philippus.

Τριβαλλοί] Gens ex Illyria quae dicebatur barbara, in ea quae hodie dicitur Bulgaria.

τῶν ἐκ τῶν πόλεων] Praepositio ἐκ posita est propter verbum βαδίζοντες. Nam ad articulum, ad quem supplendum est participium ὤν, ponenda esset praepositio ἐν vel ἐπί. Vide Matthiae Gr. §. 596. a.

ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ] quum per pacis veniam ea facere licebat, quae durante bello non licet.

ἐκεῖσε] in Macedoniam.

§. 45. ὅποι πεμφθείην] Optativus, quoniam non de una tantum legatione sermo est, quam obierat Demosthenes, sed de pluribus, quas diversis temporibus in Peloponnesum et alias Graeciae partes obibat. Hoc est discrimen inter ὅποι πεμφθείην et ὅποι ἐπέμφθην.

ἐνόσουν] νοσεῖν, tropice de republica vacillante, inprimis quae discordia et factionibus laceratur; hinc interdum, ne ulla locum habeat ambiguitas, iunguntur νοσεῖν καὶ στασιάζειν.

πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν] Per ἓν διὰ δυοῖν dictum. Melius utique fuisset verba vice versa collocare: πράττειν καὶ πολιτεύεσθαι, ut generale πράττειν determinetur per speciale πολιτεύεσθαι. Hic autem est τὰ τῆς πόλεως πράττειν.

ἐπὶ χρήμασι] Praepositio videtur conditionem indicare: sub ea conditione, ut pecunias accipiant.

ἰδιωτῶν] h. l. qui artis rerum civilium parum periti sunt.

τὰ μὲν] est accusativus obiecti ad verbum προορωμένων,

νων, τὰ δὲ τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ καὶ σχολῇ δελεαζομένων, καὶ τοιουτονί τι πάθος πεπονθότων ἁπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς ἑκάστων οἰομένων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν (ὑπολαμβανόντων,) ὅταν βούλωνται. εἶτ', οἶμαι, συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθεσιν 46
ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥᾳθυμίας τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι, τοῖς δὲ προεστηκόσι καὶ τἄλλα πλὴν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν αἰσθέσθαι· ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων, ἃ τότε ὠνομάζοντο, ἡνίκα ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ καὶ τἄλλα ἃ προςήκει πάντ' ἀκούουσιν. εἰκότως· οὐδεὶς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ 47

§. 46. αἰσθέσθαι] recte Bekkerus pro vulg. ᾐσθῆσθαι. Putaverant enim iam diu venum dedisse se patriae libertatem, adeoque se, praeterquam sui, ceterarum rerum omnium esse venditores (πωλεῖν tempore praesenti). Postea autem non patriam tantum a se, sed ipsos quoque venditos aliquando senserunt.

τὰ δὲ est adverbialiter positum, partim.

ῥᾳστώνη derivata a ῥᾷστος, significat vitam quietam et mollem, qua nullis laboribus premimur, sed per iocos et laetitiam exhilaramur.

τοιουτονί τι πάθος --- οἰομένων] Pro secundo participio exspectares infinitivum praeposita particula ὥςτε, quum omnes ita affecti essent, ut putarent cet. Sed rarior illa struendi ratio exemplis firmatur ab Heindorfio ad Platonis Phaedonem p. 59. a.

πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτούς] Locutio elliptica εἰ καὶ ἐπ' ἄλλους. πλὴν est certe, saltem, quum opinabantur, si alii in mala inciderent, fore tamen ut sibi nil accidat

τῶν ἑτέρων κινδύνων] Genitivus τῶν ἑτέρων pendet ex genitivo κινδύνων. Interdum hoc sibi permiserunt antiqui, ut duos genitivos apponerent, quorum alter ex altero penderet et quos non attenti temere coniungerent. Complura huius generis exempla dedi in Philologische Beiträge p. 170, quae augeri possunt.

§. 46. τοῖς μὲν πλήθεσιν] Rarus est huius nominis pluralis de populis δημοκρατουμένοις, nec tamen inusitatus, et multo saepius legitur, quam opinabatur Schneiderus ad Theophrasti Charact. [cap. VI. p. 96. ed. an. 1799]

πεπρακόσιν] Quanquam ex sententia iungendum sit cum infinitivo αἰσθέσθαι, grammatica tamen structura pendet ex verbo finito συμβέβηκε. Sic Graeci saepe ponunt dativum ad infinitivum, si verbum, unde infinitivus pendet, dativum regit. Vide Matthiae Gr. p. 770. Latini apud quaedam verba hoc imitati sunt, v. c. apud licet esse.

κόλακες — ἀκούουσιν] ἀ-

τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματ᾽ ἀναλίσκει,
οὐδ᾽, ἐπειδὰν ὧν ἂν πρίηται κύριος γένηται, τῷ
προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρῆται· οὐ-
δὲν γὰρ ἂν ἦν εὐδαιμονέστερον προδότου. ἀλλ᾽ οὐκ
ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ.
ἀλλ᾽ ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρ-
χειν καταστῇ, καὶ τῶν ταῦτα ἀποδεδομένων δεσπό-
της ἐστί, τὴν δὲ πονηρίαν εἰδώς, τότε δή, τότε καὶ
48 μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ καὶ προπηλακίζει. σκοπεῖτε δέ· καὶ
γὰρ εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρός, ὁ
τοῦ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ πάρεστι τοῖς
εὖ φρονοῦσι. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομά-
ζετο Φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον, μέχρι τού-
του Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας, μέχρι τούτου

κούειν apud Graecos interdum de fama et existimatione adhibetur, ut audire apud Latinos. Plerumque additur adverbium generale, quod rationem famae indicat, εὖ, καλῶς, κακῶς ἀκούειν, bene, male audire. Rarius additur substantivum personale, indicans, qualis quis habeatur, ut hic κόλακες ἀκούουσι adulatorum nomine notantur.

§. 47. Hic locus unde duxit admirabilem et paene divinam suam vim ac gravitatem? Est quidem e locis communibus, sententiaeque summa e vulgatissimis. Lucet et splendet autem in Demosthene cum summa simplicitate. Nam dum singula e singulis deducuntur, momentum e momento patefit, sententiarum pressa brevitate veritas et perspicuitas adiuvatur; edocemur non solum, sed victi plane et capti ab oratore abripi nos facile patimur. Nec tamen in iis cernitur grandiloquentia, quam vocant, sed res conficitur omnis subtili illa, pressa, enucleata oratione, quo nomine nostrum laudat Cic. in Bruto cap. 19.

οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν. πόθεν; πολλοῦ γε δεῖ.] Dictio negativa gravis, in qua hoc πόθεν Scholiastae explicant οὐδαμῶς, οὔτοι. Et nos quidem ex nostra ratione loquendi eius loco talem negationem ponimus. Vividius autem Graeci negationem per interrogationem exprimunt. Unde? sc. hoc fieri possit. Ad hanc interrogationem responsio est πολλοῦ γε καὶ δεῖ, multum sane abest.

τῶν πραγμάτων ἐγκρατής] potens eorum, quae voluit.

§. 48. καὶ γὰρ εἰ cet.] etenim si res perierunt, quod ipso temporis momento parum attenti eramus, prudentes tamen homines non negligunt, qualem singula exitum habuerint, considerare, et ex eventu in futurum tempus melius sibi consulere.

Λασθένης] Lasthenes et Euthycrates Olynthii pecunia a Philippo corrupti, qui summum tum Olynthi magistratum gerebant, non impedierunt, quan-

*Εὔδικος καὶ Σῖμος, οἱ Λαρισσαῖοι, ἕως Θετταλίαν
ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἶτ' ἐλαυνομένων καὶ ὑβρι-
ζομένων καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων πᾶσα ἡ οἰ-
κουμένη μεστὴ γέγονε προδοτῶν. τί δ' Ἀρίστρατος 242
ἐν Σικυῶνι; καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ
ἀπεῤῥιμμένοι; ἐξ ὧν καὶ σαφέστατ' ἄν τις ἴδοι, ὅτι 49
ὁ μάλιστα φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ πλεῖ-
στα ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνη, τοῖς
προδιδοῦσι καὶ μισθαρνοῦσι τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ δω-
ροδοκήσετε περιποιεῖ. καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τού-
τους καὶ τοὺς ἀνθισταμένους τοῖς ὑμετέροις βουλή-
μασιν ὑμεῖς ἐστε σῷοι καὶ ἔμμισθοι, ἐπεὶ διά γε
ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλειτε.*

Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε πραχθέντων ἔχων ἔτι 50

tum poterant, quo minus Philippus urbe potiretur, sed vix anno elapso misere a Philippo interemti sunt ut homines molesti. [Vide de hac urbis proditione proditorumque poena Demosth. Or. de fals. leg. p. 451, l. de Cherson. p. 99. 22. Diodor. XVI. 53. Weiske de Hyperbole II. p. 7. not. 4.] Olynthus autem a Philippo eversa est Ol. CVIII, 1. archonte Theophilo.

μέχρι] quum saepius repetitum sit, rhetores tanquam exemplum ἐπαναφορᾶς κατὰ κῶλον hunc locum laudant. Ἐπαναφορὰν eam figuram vocabant, qua unum verbum aliquoties in initiis variis membrorum repetitur.

Εὔδικος καὶ Σῖμος] Simus dicitur fuisse ex gente Aleuadarum, qui genus ducentes ab Aleua, Heraclide, primum regnum Thessaliae obtinebant, postea, regno expulsi a tyrannis Pheraeis, Macedonum subsidia implorabant, Philippusque Thessaliae urbes a tyrannorum dominatione liberabat, Aleuadasque magistratus constituebat. [De Aleuadis et Simo vid. Buttm. Mythol. Tom. II. p. 246. 291. Eudicus quoque ex eadem familia videtur fuisse. F. I.].

Σικυών, urbs inter Peloponnesi nobilissimas. Oleis abundabat et omnium metallorum officinis. Priore tempore etiam Μηκώνη et Τελχινία appellabatur. Aristratus hic posteriore tempore ab Alexandro M. videtur huic urbi praepositus fuisse.

Περίλαος] Eum a Megarensibus esse in ius vocatum, quod ad Philippum sit profectus, per Ptoeodorum tamen, Megarensium potentissimum, liberatum esse tradit Demosthenes περὶ παραπρεσβείας p. 435. s.

§. 49. σῷοι, salvi; ἔμμισθοι, mercedem adipiscentes. Quum enim a civibus patriae amantibus vexentur, videntur esse viri, qui oculos hominum in se convertant et auctoritate polleant. [Patriae proditores, nisi boni cives iis resisterent, celeriter una cum patria per suam ipsorum malitiam perirent; fit ergo per eorum adversarios, ut et patria servetur, et ipsi salvi maneant et mercede fruantur. F. I.]

πολλὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. αἴτιος δ' οὗτος ὥςπερ ἑωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκεδάσας, ἣν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ εἰπεῖν ὁτιοῦν εἰδότες
51 τὴν τούτου τότε μισθαρνίαν. καίτοι φιλίαν γε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει, καὶ νῦν εἶπέ που λέγων „ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί.“ ἐγώ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; οὔτε Φιλίππου ξένον, οὔτ' Ἀλεξάνδρου φίλον εἴποιμ' ἂν ἐγώ σε, οὐχ οὕτω μαίνομαι, εἰ μὴ καὶ

§. 50. ἀπολύσασθαι] Pro hoc vocabulo ἀπολούσασθαι scribendum esse coniecit Groddek (in Seebodii Archiv für Philol. und Pädag. 1825. fasc. IV. p. 778 sqq.), quod vocabulum aptius respondeat praecedentibus ἑωλοκρασία et participio ἀποσκεδάσας. Addit autem hunc Suidae locum: κατασκεδάζειν γενικῇ. ἔθος ἦν Θρᾴκιον ἐν τοῖς συμποσίοις, ἵνα, ὅταν πίωσι τοῦ οἴνου, καταχέωσι κατὰ τῶν ἱματίων τῶν συμποτῶν, ὅπερ ἔλεγον κατασκεδάζειν. Melius etiam scribi putat ἀποκλύσασθαι, laudans locum Phaedri Platonici p. 45. d. ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι, ubi quidem usus proverbialis videtur obtinere. Ego vero, quanquam non inelegantem censeo coniecturam illam, qua quidem

§. 50. ἑωλοκρασίαν] ἕωλα sunt hesterna, et dicitur v. c. de cibis, qui non sunt recentes, sed hesterno iam die cocti, hinc saporem suum amiserunt. Tropice autem de rebus languidis et insipidis dicitur. Hinc nostrum locum Didymus, celebris Grammaticus, [ap. Harpocrat. in ἑωλοκρασία] sic explicavit: οὗτος χθὲς καὶ πρῴην ἃ ἐκέρασε πράγματα τήμερόν μου καταχέει καὶ ἐμὲ πρᾶξαί φησιν. Metaphora videtur sumta ab iis, qui futiles cibos nimia multitudine devoratos post aliquod tempus evomunt. [Conf. Suid. T. I. p. 781. Hesych. p. 1570.]

ἣν — ἀπολύσασθαι] ἀπολύεσθαι cum accusativo rei significat se liberare a crimine, defendere se contra criminationem; ἀπολύεσθαι cum dativo personae est opitulari alicui, tueri aliquem.

πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πραγμάτων] ratione eorum, qui propter aetatem nondum poterant interesse rebus.

παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως] Quum antea recte interpretatus esset H. Wolfius: vos quoque fortasse affecti estis molestia, miror, cur et barbare et perperam reddiderit Harlesiana conversio: vos autem fortasse estis imperturbati. Illis autem auditoribus, quos rerum aeque conscios esse fingit orator atque ipse sit, quosque rerum earum enarratione frigidos maleque affectos esse suspicatur, iisdem egregie satisfacit facetissima illa, quae sequitur, in adversarium invectione, ita ut excusatione

τοὺς θεριστὰς καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. πόθεν; πολλοῦ γε 52
καὶ δεῖ. ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε πρότερον Φιλίππου καὶ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς. μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 213
μισθωτὸς Αἰσχίνης ἢ ξένος εἶναι Ἀλεξάνδρου δοκεῖ; ἀκούεις ἃ λέγουσιν.

Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐ- 53
τῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, ἵνα καίπερ εἰδὼς Αἰσχίνης ὅμως ἀκούσῃ δι

metaphora per omnes peragi videatur, a lectione tamen vulg. non esse discedendum video. Nam quum pervulgatum est ἀπολύσασθαι τὰς αἰτίας, se purgare a criminibus, quorum quasi sentinam in Demosthenem Aeschines effuderat (cfr. de Rhod. lib. §. 2. τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι, coll. Wytteub. opusc. tom. I. p. 65.); tum nescio an non possit Graece dici ἀπολούσασθαι aut ἀποκλύσασθαι τὰς αἰτίας (sive τὴν ἑωλοκρασίαν) πρός τινα, apud quem nos purgamus; immo vereor, ne etiam hoc inter orationis monstra ac portenta Aeschines recensuisset.

ad illos non amplius fuerit opus. — Ceterum animadvertendum scriptores Atticos verbo παρενοχλεῖν duo augmenta tribuisse et in hac re sibi ita constitisse, ut, ubi vulgares editiones nonnisi unum augmentum habeant, optimi codd. duo offerant. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 154.

§. 51. ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί] Aeschines κατὰ Κτησιφῶντος c. 19. dicit ὁ τὴν ξενίαν ἐμοὶ προφέρων τὴν Ἀλεξάνδρου. Sed Aeschines προφέρων eadem significatione usurpavit, qua Demosthenes ὀνειδίζων. Nempe ὀνειδίζειν cum dativo personae et accusativo rei constructum significat alicui aliquid ut probrum, probrose obiicere.

μισθωσαμένων] activum μισθόω significat loco, ich vermiethe, verpachte, medium μισθόομαι conduco, ich nehme in Miethe, in Pacht. μισθῶσαι οἶκον et μισθώσασθαι οἶκον opposita sunt. Forma nempe media saepe significat curo mihi fieri quod exprimit verbum activum. Sic διδάσκειν docere, διδάσκεσθαι docendum curare. δανείζειν pecuniam mutuam dare, δανείζομαι curo ut mihi mutua detur, mutuam sumo pecuniam. Significationis discrimen diligenter observant accurati scriptores; alii interdum negligunt.

§. 52. ὑπὲρ σοῦ ποιήσω] Oratores hoc sibi interdum permittunt, ut de re, qua adversarium convincere volunt, interrogationem ad auditores dirigant; et haud dubie amici et asseclae oratoris alta voce sic respondebant, ut optabat orator.

ἃ φημι καὶ τούτων τῶν προβεβουλευμένων καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν λαβών.

54 ΓΡΑΦΗ.

„Ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ „ἱσταμένου, Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπή„νεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν κατὰ „Κτησιφῶντος τοῦ Λεωσθένους Ἀναφλυστίου, ὅτι „ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶ„σαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ „στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυ-

§. 55. ἐπὶ τῷ θεωρικῷ] ἐπὶ τῶν θεωρικῶν habent quidam, inter quos non contemnendus ille Σ. Noli tamen, quum etiam sic ἐπὶ cum gen. Graece bene dicatur (cf. Vig. p. 612. Matth. Gr. Gr. 1805. p. 857.), Demostheni genitivum restituere. Hic

§. 53. τῶν προβεβουλευμένων] προβουλεύειν est verbum proprium de senatu, qui consultum concipit in concione populi proponendum, quod προβούλευμα dicitur. ταῦτα τὰ προβεβουλευμένα igitur est: hoc quod tanquam senatus consultum populo proponitur.

§. 54. ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος] Ol. CX, 3.

Ἐλαφηβολιῶν] a 4. Martio ad 2. Aprilem.

πρὸς τὸν ἄρχοντα] ὁ ἄρχων cum articulo significat semper, ni fallor, archontem eponymum, qui primus erat inter novem. Si hoc certum est, ex hoc loco apparet γραφὴν παρανόμων delatam esse ad Eponymum. In aliis tamen locis legitur eam delatam esse πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. Thesmothetae autem appellabantur archontes, quos exceptis tribus primis, Eponymo, rege, Polemarcho, legum recognitionem agere oportebat. Equidem utrumque verum esse opinor. Nempe Athenis erat lex, quae per annum concedebat eum, qui ψήφισμα tulerat, παρανόμων accusari, post elapsum autem annum non licere latorem accusare, sed legem ipsam. Iam videtur γραφὴ παρανόμων in latorem ad archontem eponymum, ea autem, quae legem spectat, ad θεσμοθέτας deferenda fuisse.

Διονύσια τὰ μεγάλα] appellantur etiam Διονύσια τὰ ἐν ἄστει. Celebratissima Bacchi sacra. Agebantur Elaphebolionis post diem octavum et ante decimum octavum, ut patet ex Aeschine κατὰ Κτησ. c. 19. Dodwellus ad duodecimum huius mensis diem revocavit. His festis erat tragoedorum certamen. De hoc festo agit Buttmannus Orat. Mid. Exc. I.

τραγῳδοῖς καινοῖς] h. e. quum tragoedi novas fabulas docerent. Dativus personae τραγῳδοῖς sine praepositione Graecis usurpatus est, quum tempus tragoediarum indicatur, quemadmodum in similibus Latini ablativum ponunt, v. c. gladiatoribus. Cicero Philipp. I, 15. pro die, quo agebantur ludi gladiatorii, ubi videndi inter-

„σίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφα-
„νοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα
„χρυσῷ στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων
„διατελεῖ εἴς τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆ-
„μον τὸν Ἀθηναίων καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι 55
„διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ,
„καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγα-
„θόν, πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ παράνομα,
„τῶν νόμων οὐκ ἐώντων πρῶτον μὲν ψευδεῖς γρα-
„φὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἶτα
„τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν (ἔστι δὲ Δημοσθένης
„τειχοποιὸς καὶ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τεταγμένος), ἔτι

enim nusquam aliter quam ἐπὶ τῷ θεωρικῷ. Ita et infra §. 113, sine varietate, quanquam in consimili usu, non repudiat genitivum, Infra §. 247. διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων. Cf. quae annotavimus ad Aesch. Ctesiph. §. 24. huius ed.

pretes. Accuratissime de locutione exposuit Tib. Hemsterhusius ad Luciani Timon. §. 51.

§. 55. οὐκ ἐᾶν, vetare, interdicere. Negatio verbo ἐᾶν addita semper non solum negat, verum verbo oppositam vim tribuit

γραφάς] hoc loco rarius de singulis psephismatis momentis, sive in laudem, sive in dedecus scripta sunt.

καταβάλλεσθαι est vocabulum proprium de iis, quae literis consignata deponuntur in actis publicis.

ὑπεύθυνον] εὐθύνη est ratio, quae reddenda erat magistratibus, suo munere functis, et legatis, legatione absoluta. Antequam quis rationem muneris reddiderat, neque coronari eum licebat, neque ei permissum erat peregre abire, nec adoptare filium, nec decernere de sua pecunia. Vocabatur autem quis ὑπεύθυνος, donec rationem reddiderat. Ratio erat reddenda intra triginta dies. Si quis non apparuerat, nec senatus invitationi obedientiam praestiterat, ἄτιμος erat. Ratio reddenda erat apud εὐθύνους, λογιστάς: quorum decem erant utriusque generis, qui quomodo fuerint diversi, difficile est iudicatu. Videntur primi fuisse λογισταί, iisque adiuncti εὔθυνοι. [De logistis et euthynis vide Böckh. Staatsh. der Athen. I. p. 204 — 207. in Niebuhrii Museo Rhen. I. p. 58 sq.]

τειχοποιός] Infra in psephismate Ctesiphontis p. 266, dicitur ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, et sic etiam τειχοποιὸς intelligendum: qui instaurandis seu reficiendis muris praeest, eorum instaurandorum curam habet. Haec cura demandabatur a singulis tribubus, tempore periculoso, quo repentinus hostium impetus metuebatur. Illa murorum restitutio locum habebat propter periculum, quod instabat a Philippo. Decem erant creati τειχοποιοί, singuli a singulis tribubus, quorum potissimus videtur fuisse Demosthenes.

ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τεταγμένος] θεωρικὰ erant pecuniae publicae, civitatis reditibus coactae, quae olim ad bellicos

„δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ
244 „Διονυσίοις τραγῳδῶν τῇ καινῇ; ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ
„βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν, ἐὰν
„δὲ ἡ πόλις, ἐν Πυκνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμημα τά-
„λαντα πεντήκοντα. κλήτορες Κηφισοφῶν Κηφισο-
„φῶντος Ῥαμνούσιος, Κλέων Κλέωνος Κοθωκίδης."

56 Ἃ μὲν διώκει τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἴομαι δῆλον ὑμῖν ποιήσειν, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι· τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν περὶ πάντων ἐρῶ καθ' ἑκα-

§. 56. οἴομαι] Sic dedit Reiskius ex codd. pro vulg. οἶμαι. Grammatici nonnulli discrimen inter οἶμαι et οἴομαι statuerunt: οἶμαι dici de rebus compertis, οἴομαι de iis, quae etiam dubiae videri possunt: quod discrimen scriptorum usu non probatur. Sed plurimi scriptores sine varietate codd. utrumque promiscue

sumptus reponebantur, militares dictae, στρατιωτικά: sed dein in apparatum spectaculorum et distributiones conferebantur, et tum dictae θεωρικὰ ex eo, quod Eubulus instantibus Dionysiis pecuniam ad sacra distribuerat, ut omnes festum celebrarent, nec civium ullus ob rei familiaris inopiam spectaculi voluptate privaretur. Qui praeerat harum pecuniarum administrationi et distributioni dicebatur ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τεταγμένος, ὁ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ὤν, ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθείς. Grammatici dicunt θεωρικῶν ἄρχοντα.

τραγῳδῶν τῇ καινῇ] Haec formula hoc uno loco legitur. Si tolerari potest, substantivum femininum supplendum, et supplet Wolfius εἰςόδῳ. Εἴςοδος vero, ut εἰςιέναι, histrionum potius est quam poetarum, qui dicuntur εἰςάγειν sc. δρᾶμα. Hinc potius suppleverim εἰςαγωγῇ. Quum tamen nonnulli codd. habeant τῶν καινῶν, eam lectionem praefert Hemsterhuis. ad Luciani Tim. I. I. et idem esse putat, quod plenius dicat Aeschines: καινῶν ἀγωνιζομένων τραγῳδῶν.

ἐν Πυκνί] Pnyx erat in clivo, qui Lycabettum montem attingebat, forma semicirculari, ubi populus congregabatur, antequam theatrum Bacchi erat exstructum. [Cf. K. F. Hermann Lehrb. der gr. Staatsalterth. §. 128. 9.]

τίμημα] Causae (ἀγῶνες) in duo genera distributae erant, in ἀγῶνας ἀτιμήτους et τιμητούς. ἀτίμητος dicebatur cuius aestimatio legibus constituta erat; τιμητὸς cuius aestimatio litigatoribus iudicibusque erat commissa. Sic optimi veterum grammaticorum: idemque ex scriptorum locis patere accurate docuit Matthiae in dissert. de iudiciis Athen. Miscell. Philoll. p. 275. ss. n. 62. Γραφὴ autem παρανόμων erat ἀγὼν τιμητός. Hinc variae fuerunt condemnatorum poenae, prout aut gravius aut levius deliquissent, mitiorem aut acerbiorem adversarium nacti essent. Haec Aeschinis aestimatio acerbissimum prodit accusatorem. Iam decem talenta erat gravis poena in γραφῇ παρανόμων, quae interdum mitigabatur ad unum talentum.

κλήτορες vel κλητῆρες sunt

στον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω. τοῦ μὲν 57
οὖν γράψαι πράττοντά με καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστα
τῷ δήμῳ διατελεῖν, καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ τι
ἂν δύνωμαι ἀγαθόν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν
τοῖς πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναί μοι νομίζω·
ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων εὑρεθήσεται, εἴτε ἀλη-
θῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα καὶ προς-
ήκοντα, εἴτε καὶ ψευδῆ· τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα 58
„ἐπειδὰν τὰς εὐθύνας δῷ“ στεφανοῦν, καὶ ἀνει-
πεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ κελεῦσαι τὸν στέφανον, κοινω-
νεῖν μὲν ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις,

adhibent. Demosthenes plerumque ponit *οἴομαι* sequente infinitivo; *οἶμαι* directae orationi per parenthesin inserit, et ex hac regula, si varietas lectionis sit in codd., lectionem in Demosthene constituerem, ut monui in Demosthen. p. 64.

ii, quos testes adducebat ad archontem, apud quem actor litem alicui intendebat, qui attestabantur litem pro legibus esse delatam. Videntur similes fuisse Romanorum subscriptoribus, qui nomina sua accusationis libello subscribebant. Per *κλητῆρας* in ius vocabatur is, in quem scriptus erat libellus accusationis. Erant citatores; hinc nomen habebant.

Κλέων] Etiam inter legatos erat, qui ad Philippum mittebantur pacis causa.

§. 56. *τῶν γεγραμμένων*] *τὰ γεγρ.* sunt accusationis capita. Nec mirum tamen Lambinum correxisse *τῷ γεγραμμένῳ*, quod ad *τούτῳ* pertineret. Habet sane alieni nescio quid, quum defensor affirmat: eundem, quem accusator, ordinem instituam accusationis capitum, pro: eodem refutandi capita illa ordine utar, quo accusator usus est capita accusationis constituendi.

§. 57. *καὶ ἐπαινεῖν*] Noli probare, quod Reiskio in mentem venit, ut *ἐπαινεῖν* a *γράψαι* pendere dicas, hoc sensu, *ὅτι δεῖ με ἐπαινεῖν*, immo ἐκ *παραλλήλου* sunt infinitivi *γράψαι* et *ἐπαινεῖν*. Cur autem infinitivos diversi habeamus temporis, causa in promtu est. Nam *γράψαι* est singularis quaedam actio generalis illius laudandi, quae plures complectitur actiones. Quare neque articuli *τοῦ* ante *ἐπαινεῖν* opus erat repetitione, quum infinitivi duo in unam notionem coniuncti putandi sint. Eundem fere in modum paullo infra §. 58. *κελεῦσαι* est singulare momentum amplioris notionis *τοῦ στεφανοῦν*.

ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις] *πολιτεύεσθαι* dicitur is, qui omni iure civis ἐπιτίμου fruitur. *τὰ πεπολιτευμένα* sunt igitur ea, quorumquis auctor fuit dandis et excogitandis consiliis.

ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων] Possit etiam simplex participium absolutum poni, omissa praepositione *ἀπό*. Sed *ἀπὸ* indicat originem, unde exeundum sit, si quis ab accurata rerum inquisitione proficiscatur. p. 249. *ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων — γενήσεται φανερόν*.

§. 58. *κοινωνεῖν τινι*,

εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου καὶ τῆς ἀναῤῥήσεως
τῆς ἐν τούτοις, εἴτε καὶ μή, ἔτι μέντοι καὶ τοὺς
νόμους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα
γράφειν ἐξῆν τούτῳ. οὑτωσὶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δικαίως καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα ποιεῖσθαι,
βαδιοῦμαι δ' ἐπ' αὐτά, ἃ πέπρακταί μοι. καί με
59 μηδεὶς ὑπολάβῃ ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν
εἰς Ἑλληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω· ὁ γὰρ
245 διώκων τοῦ ψηφίσματος τὸ λέγειν καὶ πράττειν τὰ
ἄριστά με καὶ γεγραμμένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ,
οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολι-
τευμένων καὶ πεπραγμένων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγ-
καίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. εἶτα καὶ πολλῶν προ-
αιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας, τὴν περὶ τὰς Ἑλλη-
νικὰς πράξεις εἰλόμην ἐγώ, ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις
ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.
60 Ἃ μὲν οὖν πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγο-
ρεῖν ἐμὲ προὔλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος ἐάσω· οὐ-

commune habere cum aliquo: ad aliquid pertinere; pertinet ad res, quos gessi civis munere fungens.

§. 59. *ἀπαρτᾶν*] Laudatur hic locus in Bekkeri Anecd. p. 10. *ἀπαρτᾶν ἀντὶ τοῦ ἀποσπᾶν καὶ ἀποχωρίζειν.* Igitur *ἀπαρτᾶν λόγον ἀπὸ γραφῆς*, orationem meam abducere ab accusatione, ab eo, de quo agitur, discedere, aliena dicere, quae non pertinent ad rem.

αἱ Ἑλληνικαὶ πράξεις, res, quae universam Graeciam et omnium Graecorum rationes tum inter se tum ad externos spectant.

οἰκεῖοι λόγοι, oratio commoda, consentanea rei, de qua agitur. In *ἀναγκαῖοι* est gradatio a minori ad maius.

προαίρεσις, ratio civilis, id genus rerum publicarum, cui administrando quis operam dare cupit.

§. 60. *οὐδὲν εἶναι πρὸς ἐμέ*] nihil ad me pertinere, neque laudem neque culpam meam esse. Post praepositiones fere omnes ponitur pronomen orthotonumenon, semper post *ἀπό, παρά, ἀντί, ἐξ*, plerumque post *πρὸς* cet.

ἐπὶ ταῦτα] i. e. *ἐπὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα. Ἐπιστῆναι* verbum proprium de iis, qui accedunt ad rempublicam, rebus publicis praeesse easque administrare cupiunt. Hinc *οἱ ἐφεστηκότες* magistratus.

ὑπέχειν, ut Latinorum sustinere, de eo, qui rem ingratam et molestam suscipit, ei se non subducit. *ὑπέχειν λόγον*, reddere rationem, de eo, qui se defendit contra crimina, quae obiiciuntur. Idem dicitur etiam *λόγον διδόναι*. Similiter *ὑπέχειν δίκην* et *δίκην διδόναι*.

πλεονέκτημα, melior conditio, oppositum *ἐλάττωμα*.

§. 61. *φορὰν προδοτῶν*]

δὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην ἐγὼ διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών. πλεονέκτημα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρ-
ξε Φιλίππῳ· παρὰ γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, οὐ τισίν, ἀλ- 61
λὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν καὶ δωροδόκων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι τοσαύτην, ὅσην οὐδείς πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν· οὓς συναγωνιστὰς καὶ συνεργοὺς λαβὼν ὁ Φίλιππος καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ στασιαστικῶς ἔτι χεῖρον διέθηκε, τοὺς μὲν ἐξαπατῶν, τοῖς δὲ διδούς, τοὺς δὲ πάντα τρόπον διαφθείρων. καὶ διέστησεν εἰς μέρη πολλά, ἑνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν ἐκεῖ-
νον μέγαν γίγνεσθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει καὶ 62
ἔτι ἀγνοίᾳ τοῦ συνισταμένου καὶ φυομένου κακοῦ τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων ὄντων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἑλέσθαι

φέρειν dicitur, ut ferre, de terra, quae fructus profert. Hinc φορὰ proventus, in quo inest notio copiae et multitudinis. Tropice de hominum copia, quam aetas fert, significatione bona et mala. [Vid. Wesseling. ad Diodor. T. II. 124. 19.]

συναγωνιστής, qui adest alicui. Certantes nempe interdum complures se coniungebant contra complures, et qui se coniunxerant dicebantur συναγωνισταί. Tropice sunt in genere socii, adiutores.

πρὸς ἑαυτούς] i. e. πρὸς ἀλλήλους.

κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γενέσθαι] Appositio explicativa, ad quam omittitur vocabulum indicans, quo hodie uti solent: δηλονότι, nempe, scilicet.

§. 62. ἔτι ἀγνοίᾳ] Coniuncta particula cum substantivo loco adiectivi etiam sine articulo. — Nec προσέτι scribendum, quod Reiskio olim placuit, nec cum eodem ἔτι praeterea interpretandum. Recte lat. versio quum — adhuc — tempestatem ignorarent. Illa enim tempora opponuntur temporibus his, quibus Dem. causam dixit, ubi quidem Philippi quale fuerit consilium unicuique patebat.

συνισταμένου] respicit id, quod nascens malum ex pluribus locis et fontibus conficitur, componatur.

τί προσῆκον etc.] Vide quam prudenter simulque vere, quum de sua ipsius rempublicam administrandi ratione disserendum esset, explicare maluerit, quas partes suscipere debuerit civitas, cui demum disputationi omnibus probatae subiunxit haec suo potissimum gesta esse consilio. — Ac mirifica quidem est haec πολιτευ-

πράττειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων λόγον παρ' ἐμοῦ
λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας
246 *εἰμὶ ἐγώ. πότερον αὐτὴν ἐχρῆν, Αἰσχίνη, τὸ φρό-*
63 *νημα ἀφεῖσαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆς ἐν τῇ Θετ-*
ταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκατακτᾶσθαι Φιλίππῳ
τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχήν, καὶ τὰ τῶν προγόνων
καλὰ καὶ δίκαια ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν,
δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς, ἃ δ' ἑώρα συμβησόμενα, εἰ

μάτων defensio. Nam quum apud omnes Graecos incredibilis et inauditus illa una aetate fuisset proventus proditorum, hominum corruptissimorum diisque invisorum, quos omnes Philippus sibi conciliavit quibusque civitates Graecas dissipavit in factiones plurimas, quum tamen unum omnibus expediret, concordia; tum igitur, quum incertum adhuc esset, quid nasceretur, quas partes, inquit Demosthenes, sequi oportebat civitatem, deserere maiorum gloriam atque instituta; an quietam manere periculum appropераns, an vero una cum Philippo coniunctam comparare illi totius Graeciae imperium? Quanquam qui has partes secuti sunt fere omnes peius quam nos Athenienses discesserunt, dignitate bonisque amissis. §. 65. *καὶ γὰρ εἰ μὲν ὡς ἐκράτησε Φίλιππος ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιὼν καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν ἑαυτοῦ συμμάχων μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἦν ἄν τις κατὰ τῶν [οὐκ] ἐναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος μέμψις καὶ κατηγορία· εἰ δὲ ὁμοίως ἁπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας, ὅσων ἠδύνατο, πῶς οὐχ ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε ἐμοὶ πεισθέντες;* Quo in loco particulae *οὐκ* et *ὅμως* male habuerunt interpretes. Et *οὐκ* quidem a plurimis longe optimisque codicibus abest, pro *ὅμως* autem unus habet *ἴσως*, omittunt paucissimi. Quibus particulis omissis haec fere fit sententia: Si Philippus victor factus Graecorum neminem posthac laesisset, esset quod in vobis, qui Philippo adversati estis, reprehendi posset. Quum autem omnibus, quibuscunque potuit, summa bona omnia ademerit, nonne vos praeclarissime vobis consuluistis mihi obsecuti? Quam sententiam amplexus est Schaeferus. Verum ita perit proprium huius loci ornamentum, gradatio ea, per quam a membro minore ascendens ad maius quasi invicta redditur sententia. Recte enim senserunt Wolfius, Reiskius aliique, desiderari sententiam hancce: Si Philippus victor factus neminem posthac laesisset, *ne tum quidem* esset quod in vobis, qui adversati estis, reprehendi posset. *Nunc autem*, quum omnibus summa bona ademerit omnia, nonne vos seqq. Iam quod illi efficere voluerunt inserenda particula *οὐκ*, idem nos videmur assequi particula *οὐκ*, ut libri iubent, deleta et signo interrogationis posito post *κα-*

μηδεὶς κωλύσει, καὶ προῃσθάνετο, ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιιδεῖν γιγνόμενα; ἀλλὰ νῦν ἔγωγε 64
τὸν μάλιστα ἐπιτιμῶντα τοῖς πεπραγμένοις ἡδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἄν, πότερον τῆς συναιτίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν καὶ αἰσχρῶν, ἧς ἂν Θετταλοὺς καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἴποι τις, ἢ τῆς περιεωρακυίας ταῦτα γιγνόμενα ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι,

τηγορία, ut sensus hic sit: si Ph. victor factus neminem laedens domum statim rediisset pacemque deinde servasset, tamen essetne quod in iis, qui adversati sunt, reprehendi posset? cett. Quod etiam concinnitate praestat, quoniam nunc membrum utrumque exit in interrogationem. Particulae autem ὅμως cum emphasi positae in ἀποδόσεως interrogativae initio habes exemplum apud Xenoph. Mem. II, 1, 15. σὺ δὲ — τῶν πολιτῶν πάντων ἥττων ὤν, καὶ τοιοῦτος, οἵοις μάλιστα ἐπιτίθενται οἱ βουλόμενοι ἀδικεῖν, ὅμως διὰ τὸ ξένος εἶναι οὐκ ἂν οἴει ἀδικηθῆναι;

πράττειν καὶ ποιεῖν] haec verba quum iunguntur, πράττειν significat partes aliquas studiose sequi, sich an gewisse Grundsätze und Bestrebungen halten, ποιεῖν autem est facere quae in usum sint earum, quas sequimur, partium.

ἐνταῦθα τῆς πολιτείας] Adverbia loci et temporis sive propria sive tropica significatione genitivum iunctum habent, quoniam in his adverbiis inest notio substantivi.

§. 63. τὸ φρόνημα] in genere est sentiendi et cogitandi ratio: qualis intelligatur, vel ex contextu definitur vel ex adiecto nomine. Hoc loco id fit per additum ἀξίαν.

Θετταλοὶ perfidia erant infames et venalitate. Δόλοπες erant Barbari e Pelasgica stirpe superstites, et dispersi erant variis locis inde a radicibus montis Pindi usque ad Epirum. Hinc propter nullam vel laxam connexionem facilis erant praeda cuiuslibet, cuius operae pretium erat illos venari.

τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαια ἀναιρεῖν] ea, quae maiores pulcre et pie fecerunt, dedecorare et quasi irrita reddere. Per ignaviam enim posterorum virtus maiorum obruitur.

§. 64. Refertur de partibus binis, quas eligere reipublicae non nisi nefarie licebat, oppositas iis, quas vere susceperat. §. 63. fin.

τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι] μερίδος τινὸς γενέσθαι, se applicare ad aliquam partem, rarius est apud Atticos, usitatius apud seriores et patres. Notavit Lobeck. ad Phryn. p. 3. [De vi articuli pronominibus interrogativis adiecti vide Gr. nostram. p. 447 extr. ed. IV. V. C. F. R.]

ἧς ἂν Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους καὶ Ἀργείους θείημεν;
65 ἀλλὰ καὶ τούτων πολλοί, μᾶλλον δὲ πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασι· καὶ γὰρ εἰ μὲν ὡς ἐκράτησε Φίλιππος ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιὼν καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν αὑτοῦ συμμάχων μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἦν ἄν τις κατὰ τῶν [οὐκ] ἐναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος μέμψις καὶ κατηγορία· εἰ δὲ ὁμοίως ἁπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας ὅσων ἠδύνατο, πῶς οὐχ ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε ἐμοὶ πεισθέντες;

66 Ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι. τί τὴν πόλιν, Αἰσχίνη, προςῆκε ποιεῖν ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλ-

§. 65. [οὐκ] a Reiskio acriter defensum, Bekkerus tamen uncis inclusit. Omnino in utramque partem re accuratius pensitata, neutra lectio per se multo praestat. E critices autem legibus οὐκ videtur delendum, quoniam difficilior lectio est ea, quae negatione caret, eademque negatio a codd. damnatur tantum non omnibus. Nec tamen, quod Reisk. contendit, in quo socium nactus est Wunderlichium, una deleri etiam ὅμως debet. [ὅμως om. Cod. Σ.] Verte enim ita: so fände doch noch (tantum tibi Aeschine concedo) ein Tadel und eine Beschuldigung Statt. Nunc autem vituperari nihil debet; sed est illud consilium cum aeterna nostra gloria coniunctum. Conf. quae supra ad §. 62. d. h. l. annotavimus.

§. 66. *καὶ πλείω καὶ σώματα καὶ χρήματα*] Etiam

Ἀρκάδας] Qui propter frugalitatem vitae priore tempore admodum bellicosi et fortes erant, postea per intestinas discordias lacerati sibi ipsis erant perniciei, et externa negligebant, ut etiam ipsi in Spartanorum potestatem redacti fuissent, si non Leuctrica pugna Spartanorum vires fregisset.

Μεσσηνίους] Messenii optimatum partibus addicti et a Lacedaemoniis iniuste et crudeliter vexati Philippi partibus studebant, non minus quam Argivi, metuentes potius vicinam Lacedaemoniorum dominationem, quam liberalitatem Philippi, qui procul aberat.

ἐπὶ cum dativo saepe indicat causam, ob spem.

§. 65. *χεῖρον ἀπηλλάχασι*] ἀπαλλάττειν cum adverbio de exitu dicitur, qualem quis habuerit, quae ad finem fuerit sors. χεῖρον ἀπαλλάττειν, in peiorem conditionem venire. Usurpatur in hac formula et activa forma et passiva. Vide Baiterum ad Isocr. Paneg. §. 140. οὕτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν.

περιαιρεῖσθαι] De deminutione sive maiore sive minore usurpatur, atque etiam totam alicuius rei privationem

λήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθή- 247
νησιν ἐμέ (καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει), ὃς συνῄδειν μὲν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβην, ἀεὶ περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα, καὶ πλείω καὶ σώματα καὶ χρήματα ἀναλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτῶν ἀναλώκασιν ἕκαστοι, ἑώρων δ' αὐτόν τὸν Φίλιπ- 67
πον, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι,

minoribus in rebus saepe alicuius codicis cognoscitur praestantia. Nam quum in loco perquam emphatico καὶ ante σώματα in plurimis libris deesset, recte tamen Bekkerus recepit e codd. tribus, inter quos etiam Σ, cui libro alioquin brevitatis nimis nonnunquam studioso fides habenda est eo maior, quum aliquid addit. Etiam huius loci naturae egregie convenit formula καὶ — καὶ ad rem augendam accommodata. Quanquam is codex h. l. ideo vituperandus est, quod exhibet καὶ χρήματα καὶ σώματα ordine inverso. σώματα enim ut gravius primo erat loco ponendum.

§. 67. πᾶν ὅ τι βουληθείη] ἂν receperat post ὅ τι Reiskius. quod recte delevit cum codd. plurimis Bekker. Omisso enim ἂν per optativum actionis indicatur iteratio, was der Zufall jedes Mal wollte. Cf. Stallb. ad Plat. Phaed. c. 3.

indicat.

§. 66. λέγειν] spectat orationes, γράφειν psephismata, populi scita.

βῆμα] κατ' ἐξοχὴν suggestus, quem ascendunt viri in rerum publicarum administratione versantes.

§. 67. τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον] Quum Methonam, urbem Thraciae, in finibus Macedoniae, Ol. CVI, 3., archonte Diotimo, oppugnaret Philippus, sagitta in oculo percussus, eiusque usu privatus est. Crudelis erat in urbem, exacerbatus forsitan oculi iactura. Diodor. Sic. XVI, 34. Veterum super hac re locos congessit Vogel. in libro utilissimo vitae clarorum antiquitatis virorum, T. II. p. 77 et 273., quibus nunc adde Voemel. prolegg ad. Dem. Phil. p. 84.

τὴν κλεῖν κατεαγότα] ἐν Ἰλλυριοῖς hoc factum esse tradit Sholiastes. Illyrios devicit Ol. CV, 2. Iustinus autem L. IX, 3. narrat eum revertentem ab Scythia per Triballos ita in femore vulneratum esse, ut per corpus eius equus interficeretur.

τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον] In Scythia hoc ei accidisse Iustin. IX. 3.

τοῦτο ῥᾳδίως καὶ ἑτοίμως προϊέμενον ὥςτε, τῷ λοι-
68 πῷ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό
γε οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ
τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄντι καὶ μικρῷ, το-
σαύτην μεγαλοψυχίαν προςῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥςτε τῆς
τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς τὸν
νοῦν ἐμβαλέσθαι, ὑμῖν δ' οὖσιν Ἀθηναίοις καὶ κα-
τὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεω-
ρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήμαθ' ὁρῶ-
σι τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥςτε τῆς τῶν Ἑλλή-
νων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντὰς παραχω-
69 ρῆσαι Φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειεν. λοι-
πὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα πᾶσιν οἷς ἐκεῖ-

§. 68. κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην] ex Σks. recepit Bekk., in quibus articulus vulgo male deest; singularem enim et huic scribit. A Scythis, populo adhuc invicto, fugatus fuisse traditur. Alii eum dicunt eos, quum fortitudine vincere non posset, astu superasse. Auctor orationis πρὸς Φιλίππου ἐπιστολήν, quae sub Demosthenis nomine fertur, Φίλιππον testatur οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον, ὥςτ' ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχὴν κατατετρῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα τοῖς πολεμίοις μαχόμενον. [Cf. Liban. Tom. IV. p. 974.] Ab hac temeraria audacia eum dehortatur **Isocrates** in Epist. ad Philippum.

§. 68. Πέλλα, olim quidem oppidum ἄδοξον erat et μικρόν, sed per Philippum, qui ibi natus erat, facta est urbs illustris et magna, μητρόπολις τῆς Μακεδονίας.

τοῦτ'] i. e. τὸ ἄρχειν τῶν Ἑλλήνων, quod per synesin ex antecedente substantivo ἀρχῆς assumendum.

θεωρήματα sunt monumenta publica in honorem virorum virtute praestantium instituta, ut oculis posterorum subiecta hos ad aemulationem maiorum excitent.

αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντάς] est pleonasmus. Utrumque enim vocabulum idem significat. αὐτεπάγγελτος enim is est, qui sua sponte, non ab alio provocatus, aliquid facit. Idem est ἐθελοντής. Fit autem saepe, ut vocabulo tropico addatur proprium, ut omnis tollatur ambiguitas.

ἐλευθερίας παραχωρῆσαι Φιλίππῳ] Philippo libertatem suam venditare. Oppositum χωρεῖν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, vindicare libertatem suam.

§. 69. Ἀμφίπολις, urbs Macedoniae, circumfusa a flumine Strymone, quae erat subiecta Atheniensibus, occupaba-

νος ἔπραττεν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς ἐξ ἀρχῆς εἰκότως καὶ προσηκόντως, ἔγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγὼ καθ' 248
οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους. ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σε ἐρωτῶ, πάντα τἄλλ' ἀφείς, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἁλόννησον, οὐδενὸς τούτων μέμνημαι· Σέῤῥιον δὲ καὶ Δορίσκον καὶ 70
τὴν Πεπαρήθου πόρθησιν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα. καίτοι σύγ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν τουτουσί, Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος καὶ Διοπείθους τῶν περὶ τούτων ὄντων ψηφισμάτων, οὐκ ἐμῶν, ὦ λέγων εὐχερῶς πᾶν ὅ τι ἂν βουληθῇς. οὐ-

loco aptissimam addit vim.

tur a Philippo Ol. CV, 3., archonte Cephisodoto. Eodem anno item Pydna, urbs maritima in ea parte Macedoniae, quae Pieria nominabatur, sita apud sinum Thermaicum. *Ποτίδαια*, urbs Macedoniae ad fines Thraciae ad Isthmum Pallenes, eodem anno in Philippi potestatem redacta. *Ἁλόννησος*, Cycladum [!] una, a piratis occupata stationem praebebat ipsorum navibus atque opportunitatem oras Macedoniae invadendi. Quamobrem illos Philippus vi eiecit et insulae potitus est.

§. 70. *Σέῤῥιον*, promontorium Thraciae, castellum in monte. *Δορίσκος*, urbs Thraciae et campus in littore, in quo Persarum olim praesidium erat constitutum, ubi Xerxes exercitum suum adversus Graecos recensuit. *Πεπάρηθος*, una Cycladum, cum urbe eiusdem nominis. Haec loca omnia sibi subiecit Philippus.

Ἀριστοφῶν, a demo, unde ortus erat, *Κολυττεὺς* dictus, orator celebris, apud quem scribae munere functus esse fertur Aeschines. Erant tres huius nominis viri, qui magna apud Athenienses valebant auctoritate et gratia, de quibus exponit Ruhnkenius in Historia Crit. Oratt. Graec. p. 45 ss. [Cf. A. G. Becker. in Erschii et Grub. Encyclopaedia. Vol. V. p. 272 s.] — *Διοπείθης*, imperator Atheniensis, ducens coloniam in Chersonesum, a Chersonesitis praeter Cardianos benigne excipiebatur. Cardiani autem in Philippi fidem se dediderunt. Quum Philippus postularet ab Atheniensibus, ut Cardianis abstinerent, Diopithes Macedoniae oram maritimam depopulatus est, Philippo absente et in Thracia bellum gerente. Qua de re flagitante Philippo Diopithes in iudicium vocatus est Athenis.

71 δὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων Ὠρεόν, καὶ κατασκάπτων Πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, καὶ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκει καὶ παρεσπόνδει καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ; καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα κω-
72 λύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν καλουμένην τὴν Ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι, ζώντων Ἀθηναίων καὶ ὄντων, περιείργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τούτων εἰπών, περιείργασται δ' ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα ἐμοί, ἔστω δὲ ἀδι-

§. 71. *σφετεριζόμενος*] Philippus cum calliditate imperii sui prorogationem sectans, intelligebat, si vellet princeps esse Graeciae, Athenienses quaque ratione eo sibi redigendos esse, ut sua ipsius consilia impedire cum successu non possent. Hinc studebat Atticam undique sic obsidere, ut, si eos ab omni parte aggrederetur, effugiendi spes nulla esset. Ab Oriente igitur Euboea erat suae auctoritati subiicienda. Hinc in potentissimis Euboeae urbibus tyrannos instituit, qui partibus Macedonum addicti essent; nec vero Athenienses negligebant in tempore Philippi conatibus obsistere. Ab Occidente autem Megaris inhiabat Philippus. Ex hac enim urbe facilis erat invasio in Atticam.

Ὠρεός, urbs Euboeae, antiquis temporibus Histiaea dicta, cuius cives quartam fere insulae partem subditam habebant. Philippus hanc urbem occupavit proditione ibique instituit Philistidem: quem tamen Athenienses eiecerunt per expeditionem auctore Demosthene in Euboeam susceptam. *Πορθμός*, locus in ora Euboeae, ubi tum ex Euboea, tum ex Attica naves appellebant, vicinus Eretriae. Clitarchus primo per Plutarchum Atheniensium copiis adiutum ex Eretria eiectus erat, tum ad Philippum confugit, eiusque ope imperium in cives adeptus est.

τὰς πόλεις Ἑλληνίδας] Inprimis Phocidis urbes et Thebas intelligit. *φυγάδες* sunt ii, qui a partibus, quae principatum tenebant, in exilium erant acti. *κατάγειν* verbum proprium est de iis, qui restituunt exsules, i. e. iura civium et possessiones, quas olim habuerant, iis iterum comparant. *πόλεις Ἑλληνίδας ἃς μὲν* cet. Schema Homericum, ex quo totum atque pars eodem casu ponuntur. Conf. §. 182.

κήματα πάντα ἃ πέπρακται καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. εἰ δὲ ἔδει τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον ἢ τὸν Ἀθηναίων δῆμον προςῆκε γενέσθαι; ταῦ- 219
τα τοίνυν ἐπολιτευόμην ἐγώ, καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον ἠναντιούμην, καὶ προλέγων καὶ διδάσκων μὴ προΐεσθαι ταῦτα Φι-
λίππῳ διετέλουν. Καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γ' ἐκεῖνος 73
ἔλυσε τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ ἡ πόλις, Αἰσχίνη. φέρε δὴ αὐτὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου καὶ λέγε ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων, τίς τίνος αἴτιός ἐστι, γενήσεται φανερόν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶ-

§. 72. *Μυσῶν λείαν*] Harpocration: παροιμία, ἥν φησι Δήμων ἐν τεσσαρακοστῇ τῶν παροιμιῶν τὴν ἀρχὴν λαβεῖν ἀπὸ τῶν καταδραμόντων ἀστυγειτόνων τε καὶ λῃστῶν τὴν Μυσίαν. Proverbium in eos, qui impune a quibuslibet laeduntur ac diripiuntur, nec meditari ultionem possunt.

ζώντων Ἀθηναίων καὶ ὄντων] Marklandus et Taylor, qui non intelligunt, quid intersit inter ζώντων et ὄντων, coniecerunt ille ἰδόντων, hic ὁρώντων pro ὄντων. Nec negari potest verba videndi interdum iuncta inveniri cum ζῆν. Nulla tamen opus mutatione. εἶναι enim hic plus est quam ζῆν. ζῆν spectat vitam animalem, εἶναι vitam civilem: dum vivunt Athenienses et civitatis sibi nomen vindicant. Est eiusdem generis, quo Demosthenem synonyma per gradus iungere iam saepe vidimus.

περιείργασμαι] περίεργος dicitur is, qui rem vanam et inutilem tractat quasi gravem et salubrem. Hinc iungitur interdum cum ἄτοπος ut synonymum. Perfectum εἴργασμαι et composita apud Atticos plerumque habent significationem activam; passiva tamen non prorsus ab iis reiecta est.

§. 73. *τὰ πλοῖα λαβών*] Intelliguntur naves, quae Leodamante Navarcho in Hellespontum ab Atheniensibus missae erant, ut inde triticum in Lemnum deferrent. Hoc incidit in Ol. CIX, 4., quo anno Nicomachus erat archon eponymus. Ergo Neocles, cuius mentio fit in eo quod sequitur psephismate, erat hoc anno archon pseudeponymus. Conf. Excurs. II. [Vid. Böckh. de Arch. Pseudep. p. 138 s.]

Βοηδρομιῶνος] Βοηδρομιὼν incipit a 10. Septembris et pertinet ad 9. Octobris.

„νος, ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ στρατηγῶν (συναχθείσης) Εὔβουλος Μνησιθέου (Κύπριος) εἶπεν, ἐπειδὴ προςήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς „ἄρα Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον καὶ τὰ μετ' αὐ-„τοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου „παραπομπὴν εἰς Ἑλλήςποντον ὁ παρὰ Φιλίππου „στρατηγὸς Ἀμύντας καταγήοχεν εἰς Μακεδονίαν „καὶ ἐν φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις „καὶ τοὺς στρατηγούς, ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῶσι,
74 „καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον, οἵτινες πα-„ραγενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀφε-

§. 73. *ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης*] Quum vocabulum *συναχθείσης* in plurimis desit codd., in aliis autem teste Tayloro pro eo legatur *γενομένης*, quod interpretationis gratia non potuit substitui pro *συναχθείσης*, quippe quod interpretatione ipsum non indigeat, apparet et *συναχθείσης* et *γενομένης* esse spurium adiectumque ab aliquo, qui non videret verba *ὑπὸ στρατηγῶν* pendere a *συγκλήτου*. — In eodem psephismate in verbis *εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἔστιν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν ἢ ὁ ἀποστείλας ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο γράψαι λέγειν, ἵνα κ. τ. λ.*, vocabulum *γράψαι* quod summam parit difficultatem neque a quoquam interpretum explicatum est, damnatur a plurimis optimisque testibus. Et recte quidem, modo intelligas *λέγειν*

ἐκκλησία σύγκλητος est concio extraordinaria, non inter eas, quae cuivis prytaniae lege definitae erant, quarum erant quattuor. Valckenaerius ad Ammonium Animadvv. p. 72. monet *σύγκλητον ἐκκλησίαν* et *κατακλησίαν* id habuisse commune, quod utraque extra consuetum ordinem et in rebus gravioribus convocata sit; id privum habuisse *κατακλησίαν*, quod etiam ad eam praeter Athenarum incolas *οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν* evocati cogerentur.

ὑπὸ στρατηγῶν] Strategi, qui in urbe remanserant Athenis, ius habebant extraordinarias populi conciones habendi, de rebus inprimis, quae ad rem militarem bellique usus pertinebant.

Εὔβουλος Κύπριος probe distinguendus ab Eubulo Anaphlystio, celebri illo oratore, cuius iam saepius erat mentio. Num *Κύπριος* corruptum sit, et eius loco nomen certum *δημότου*, v. c. *Κυθήριος* (*Κύθηρον* erat δῆμος φυλῆς Πανδιονίδος) ex coniectura Valesii restituendum sit, non decernam. [Hanc unice probat F. A. Wolfius ad Or. Leptin. p. 245.]

Λεωδάμαντα] Num hic Leodamas navarchus idem sit cum oratore Leodamante, discipulo Isocratis, qui Aeschinis iudicio erat *οὐχ ἧττον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος*, nescio. In re ipsa nihil est, quod impediat. Eo minus certi quid statui potest, quod idem in epistola, quae sequitur, Philippi appelletur *Λαομέδων*, nisi hoc sit ex librariorum corruptione. [*Λαομέδων* scriptum apud Liban.

„θῆναι τόν τε ναύαρχον καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς
„στρατιώτας. καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίη-
„κεν ὁ Ἀμύντας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδὲν
„αὐτῷ· εἰ δέ τι πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμέ-
„να λαβών, ὅτι ἐπισκεψάμενοι Ἀθηναῖοι ἐπιτιμή-
„σουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγωρίας ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέ-
„τερον τούτων ἐστιν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν ἢ ὁ
„ἀποστείλας ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο γράψαι 250
„λέγειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος βουλεύσηται, τί
„δεῖ ποιεῖν."

Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα Εὔβουλος ἔγρα- 75

neque ad populum, nec ad senatum, nec ad legatos referendum, sed ad Philippum, ita ut hoc (τὸν Φίλιππον) λέγειν pendeat ab ἐροῦσι (sensu iubendi), quod ex διαλέξονται ad unamquamque enuntiationem hypotheticam subintelligendum est, hoc sensu: si quam ob rem privatam infensi sunt ἢ ὁ ἀποστ. ἢ ὁ ἀπεστ., ut legati regem etiam hoc indicare iubeant, qua cognita re populus deliberet cett. Illatum γράψαι videtur ab eo, qui infinitivum λέγειν ad legatos referens pendere putavit ab Εὔβουλος εἶπεν, falsoque hanc sibi finxit sententiam: Eubulus dixit — oportere legatos iubere Philippum scribere ad Athenienses, si quam ob rem cett.

Vol. IV. p. 299. 19.] τὴν τοῦ σίτου παραπομπήν] Quum παραπέμπειν proprium sit de iis, qui aliquem deducunt seu comitantur praesidii causa, inprimis naves frumentarias, παραπομπὴ τοῦ σίτου hic videtur esse deductio frumentariarum navium, quae Leodamanti erat mandata per viginti triremes, ita ut per πλοῖα hic triremes intelligendae sint.

κατάγήοχεν] Hanc perfecti formam improbant Grammaticorum antiquorum optimi, ut Phrynichus p. 121., nec Atticis scriptoribus eam usitatam fuisse monet Lobeck. Sed quod in actis publicis invenitur, id argumento est iam bonis temporibus vulgum illiteratorum ita locutum esse, unde ad posteritatem transmissum est vitium, quae posteritas in longiore forma ἀγήοχα pro ἦχα elegantiam agnovit.

§. 74. μεμψιμοιρεῖ] Etiam hoc verbum per acta publica demum videtur in scriptorum sermonem transiisse. Adiectivum μεμψίμοιρος iam bonae aetatis est de eo, qui de sorte sua queritur. μεμψιμοιρεῖν plerumque addito dativo est aliquem increpare, alicui crimini vertere.

πλημμελοῦντα] sc. Λεωδάμαντα. Sensus est: Si Amyntas Leodamantem navesque ceperit, quod dux contra populi mandata aliquid deliquerit, promittere Athenienses se Leodamantem in iudicium vocaturos et iustas ab eo poenas exacturos.

ἀγνωμονεῖν sensu civili di-

ψεν, οὐκ ἐγώ, τὸ δ' ἐφεξῆς Ἀριστοφῶν, εἶθ' Ἡγήσιππος, εἶτ' Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος, Βοηδρομιῶνος ἕνῃ „καὶ νέᾳ, βουλῆς γνώμῃ, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ „ἐχρημάτισαν τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες, „ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι πρὸς Φίλιπ„πον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς, καὶ ἐντολὰς „δοῦναι καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ „εἵλοντο τούσδε· Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύ„στιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πο„λύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. πρυτανείᾳ φυλῆς „Ἱπποθοωντίδος Ἀριστοφῶν Κολυττεὺς πρόεδρος εἶ„πεν.“

76 Ὥςπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα,

eitur is, qui pravo consilio, mala fide agit.

§. 75. χρηματίζειν verbum est proprium de ratione senatus res ad populum referendi. Nempe primum erat in senatu προβούλευμα, consultum, concipiendum, tum id ad populum proponendum, eiusque ratio reddenda, ut tanto melius cives causam cognoscerent. Tum praeses (ἐπιστάτης) cuique volenti secundum leges dicendi copiam faciebat. Quum perorassent qui volebant, rogabat, quid populus censeret. Quum nemo vetaret, ne concio in suffragia mitteretur, epistates eius rei copiam faciebat.

ἀνακομιδή] ἀνακομίζεσθαι, quae quis iam possedit, sed amisit, iterum sibi acquirere, recuperare. Hinc ἀνακομιδή, recuperatio.

πρυτανεία est decima pars anni, tempus illud, per quod singulae tribus praesidebant senatui et populi concioni. Distributis 354. diebus anni vulgaris lunaris singulis prytaniis contingunt dies 35., residuis quattuor, qui num per sortem divisi aut qua ratione, dubium est.

πρόεδρος] Proedri erant deni e prytanibus tribus πρυτανευούσης, ad septenos dies sorte creati, erantque per hos dies totius senatus principes et praesides, unde nomen habebant. Ex nostro autem loco patet etiam alios fuisse προέδρους quam φυλῆς πρυτανευούσης. Nam πρόεδρος Ἀριστοφῶν dicitur Κολυττεύς, tribus autem πρυτανεύουσα Ἱπποθοωντίς. Κόλυττος autem demus est tribus Αἰγηΐδος. Recte autem statuuntur praeter proedros tribus πρυτανευούσης etiam alii e reliqua-

οὕτω καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶταί με ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. 77

„Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ „βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. παραγενόμενοι πρὸς „ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταί, Κηφισοφῶν καὶ Δη- 251
„μόκριτος καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν „πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λαομέδων. καθόλου „μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ (ἔσε-„σθαι, εἰ) οἴεσθ' ἐμὲ λανθάνειν, ὅτι ἐξαπεστάλη „ταῦτα τὰ πλοῖα πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον πα-„ραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοη-„θήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πο-

rum novem tribuum prytaniam eo tempore non gerentium senatoribus, sorte creati a Prytanum epistata, quoties aut senatus aut populus convocandus erat. Eorum erant novem, singuli e singulis tribubus non πρυτανευούσαις ad singulos dies, quibus aut senatus aut comitia haberentur, creati. Quaenam fuerint illorum munera, vix certo definiri potest. Hic Aristophon πρόεδρος videtur publica auctoritate hoc psephisma subscripsisse.

§. 76. νυνὶ παρέσχου] Fuerunt Grammatici, qui contenderent, νυνὶ nonnisi cum tempore praesenti construi posse, νῦν autem omnium esse temporum. Id quidem verum est, νυνὶ tempus praesens fortius exprimere quam νῦν. Verum toties etiam praeterito vel futuro tempori additum invenimus, ut accuratus criticus eam coniunctionem repudiare non possit, eamque coniunctionem etiam agnovit Lobeck ad Phryn. p. 19. νυνὶ ποιήσω, gerade jetzt werde ich es thun; νυνὶ ἐποίησα, gerade jetzt habe ich es gethan.

§. 77. πρόφασιν] Saepe hic accusativus absolutus ponitur, sub praetextu.

Σηλυμβριανοῖς] Σηλυμβρία, urbs Thraciae, quae a Strabone Σηλυβρία dicitur. Nomen nempe ἀπὸ Σήλυος, qui eam condidit. Βρία autem lingua Thracum idem significabat, quod Graecis πόλις. Dicitur Megarensium colonia fuisse. [Strabo VII. p. 319.] Haec urbs videtur a Philippo obsessa fuisse Ol. CIX, 4. vel CX, 1.

„λιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς
78 „τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ „ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου „τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων καὶ ἑτέ„ρων, ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρό„που βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρ„χούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, „πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι „ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνου„σιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτο πρόσοδον ἔσεσθαι. οὐ μέν„τοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν „οὔτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα „πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βού„λησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κα„κοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι „κἀγὼ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. εὐτυχεῖτε."

79 Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένη γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τι

§. 79. *γέγραφε*] aut *ἔγραφεν* cum Bekkero, aut *ἐγεγράφει*

§. 78. *ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων*] *ἄνευ* est clam, aut vero iniussu, cuius significationis exempla vide apud Goeller. ad Thucyd. 1, 129.

τοῦ λοιποῦ differt a *τὸ λοιπόν*, ut *τὸ λοιπὸν* continuum et perpetuum tempus significet, *τοῦ λοιποῦ* repetitionem eiusdem facti reliquo tempore, quoties occasio se obtulerit.

§. 79. *ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ* cet.] Quod Philippus Demosthenem nominatim non appellaverit in ea epistola, qua de Atheniensium nonnullorum consiliis sibi inimicis conquestus est, Demosthenes concludere vult a Philippo saltem inimicitiarum culpam in se non conferri. At vide, ne nimium orator hoc argumento efficere voluerit. Nam neque aliorum nomina Philippus, qui sibi Athenis adversarentur, indicavit, et epistola eius tota est eiusmodi, ut non sine irrisione aliqua et contemtu Athenienses omnium nimirum hominum sapientissimos de vera ipsorum reipublicae ratione edoceat ideoque satis habeat istorum *τινῶν ἀρχόντων καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν* strictim iniicere mentionem, quorum nomina noli putare *τὸν αὐτοκράτορα* verecundia quadam scribere noluisse, sed praetermisisse tanquam rem tanto rege indignam.

τούτων γὰρ εἰχόμην] *ἔχεσθαί τινος*, ex re aliqua pendere, alicui rei insistere. No-

περὶ ἐμοῦ (γέγραφε) τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγώ, καὶ
τούτοις ἠναντιούμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελο- 252
πόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς
Πελοπόννησον παρεδύετο, εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν,
ἡνίκ' Εὐβοίας ἥπτετο, εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον,
οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυ-
ράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε.
μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, 80
καθ' οὓς Χεῤῥόνησος ἐσώθη καὶ Βυζάντιον καὶ
πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα,
ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν
εὖ πεπονθότων ὑπῆρχον, τῶν δ' ἀδικουμένων τοῖς
μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἡ σωτηρία περιεγένετο,
τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προεί-
πατε μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους
ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάν-
τεις εἶναι· πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προείπατε αὐτοῖς.
καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστί- 81
δης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ'
ἔχειν Ἐρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε

scribendum videtur.

tio determinatur per sequens ἠναντιούμην.

εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο] Hyperbolice hoc dictum esse nec de invasione Peloponnesi intelligendum, quod ipse Demosthenes Philipp. III. p. 123. dicit ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον — μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. Atque id ipsum hic videtur Demosthenes significare per verbum παρεδύετο, in quo inest notio clandestinae et callidae insinuationis. Nempe Philippus factiones in singulis Peloponnesi partibus habebat et Lacedaemoniorum potentiam admodum deminuebat. Et sic Demosthenis hic verba intelligenda.

Εὔβοιαν] Nempe quum Euboea discordiis laceraretur, Philippus optimatium factioni suppetias tulit, et Orei Philistidem, Eretriae Clitarchum instituit. Cf. supra p. 248. cum annotationibus.

§. 80. ἀπόστολοι sunt classes, quae aliquo mittuntur; ἀποστολεῖς sunt earum praefecti.

μάντεις, qui probe attendentes ad connexionem rerum earumque causas et effectus, futura cum fiducia praedicere possunt.

ἐκβαίνειν] saepe dicitur de eventu, rerum exitu.

§. 81. πολλὰ μὲν — πολλὰ δὲ — πολλὰ δ'] Haec est ea figura, quam rhetores ἐπαναφοράν, epanaphoram, appel-

„λιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς
78 „τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ „ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου „τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων καὶ ἑτέ„ρων, ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρό„που βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρ„χούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, „πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι „ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνου„σιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτο πρόσοδον ἔσεσθαι. οὐ μέν„τοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν „οὔτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα „πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βού„λησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κα„κοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι „κἀγὼ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. εὐτυχεῖτε.“

79 Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένη γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τι

§. 79. *γέγραφε*] aut *ἔγραφεν* cum Bekkero, aut *ἐγεγράφει*

§. 78. *ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων*] *ἄνευ* est clam, aut vero iniussu, cuius significationis exempla vide apud Goeller. ad Thucyd. I, 129.

τοῦ λοιποῦ differt a *τὸ λοιπὸν*, ut *τὸ λοιπὸν* continuum et perpetuum tempus significet, *τοῦ λοιποῦ* repetitionem eiusdem facti reliquo tempore, quoties occasio se obtulerit.

§. 79. *ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ* cet.] Quod Philippus Demosthenem nominatim non appellaverit in ea epistola, qua de Atheniensium nonnullorum consiliis sibi inimicis conquestus est, Demosthenes concludere vult a Philippo saltem inimicitiarum culpam in se non conferri. At vide, ne nimium orator hoc argumento efficere voluerit. Nam neque aliorum nomina Philippus, qui sibi Athenis adversarentur, indicavit, et epistola eius tota est eiusmodi, ut non sine irrisione aliqua et contemtu Athenienses omnium nimirum hominum sapientissimos de vera ipsorum reipublicae ratione edoceat ideoque satis habeat istorum *τινῶν ἀρχόντων καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν* strictim iniicere mentionem, quorum nomina noli putare *τὸν αὐτοκράτορα* verecundia quadam scribere noluisse, sed praetermisisse tanquam rem tanto rege indignam.

τούτων γὰρ εἰχόμην] *ἔχεσθαί τινος*, ex re aliqua pendere, alicui rei insistere. No-

περὶ ἐμοῦ (γέγραφε) τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγώ, καὶ
τούτοις ἠναντιούμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελο- 252
πόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς
Πελοπόννησον παρεδύετο, εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν,
ἡνίκ' Εὐβοίας ἥπτετο, εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον,
οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυ-
ράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε.
μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, 80
καθ' οὓς Χεῤῥόνησος ἐσώθη καὶ Βυζάντιον καὶ
πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα,
ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν
εὖ πεπονθότων ὑπῆρχον, τῶν δ' ἀδικουμένων τοῖς
μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἡ σωτηρία περιεγένετο,
τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προεί-
πατε μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους
ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάν-
τεις εἶναι· πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προείπατε αὐτοῖς.
καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστί- 81
δης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ'
ἔχειν Ἐρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε

scribendum videtur.

tio determinatur per sequens ἠναντιούμην.

εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο] Hyperbolice hoc dictum esse nec de invasione Peloponnesi intelligendum, quod ipse Demosthenes Philipp. III. p. 123. dicit ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον — μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. Atque id ipsum hic videtur Demosthenes significare per verbum παρεδύετο, in quo inest notio clandestinae et callidae insinuationis. Nempe Philippus factiones in singulis Peloponnesi partibus habebat et Lacedaemoniorum potentiam admodum deminuebat. Et sic Demosthenis hic verba intelligenda.

Εὔβοιαν] Nempe quum Euboea discordiis laceraretur, Philippus optimatium factioni suppetias tulit, et Orei Philistidem, Eretriae Clitarchum instituit. Cf. supra p. 248. cum annotationibus.

§. 80. ἀπόστολοι sunt classes, quae aliquo mittuntur; ἀποστολεῖς sunt earum praefecti.

μάντεις, qui probe attendentes ad connexionem rerum earumque causas et effectus, futura cum fiducia praedicere possunt.

ἐκβαίνειν] saepe dicitur de eventu, rerum exitu.

§. 81. πολλὰ μὲν — πολλὰ δὲ — πολλὰ δ'] Haec est ea figura, quam rhetores ἐπαναφοράν, epanaphoram, appel-

ταῦθ᾿ ὑπάρχειν ἐφ᾿ ὑμᾶς αὐτῷ καὶ περὶ τῶν ἄλλων
μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδ᾿ ἃ ποιῶν ἠδίκει μηδένα ἐξε-
τάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα
82 σύ· οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστί-
δου τότε πρέσβεις δεῦρ᾿ ἀφικνούμενοι παρὰ σοὶ κα-
τέλυον, Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὐξένεις αὐτῶν· οὓς ἡ
μὲν πόλις ὡς ἐχθροὺς καὶ οὔτε δίκαια οὔτε συμφέ-
ροντα λέγοντας ἀπήλασε, σοὶ δ᾿ ἦσαν φίλοι. οὐ
τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν, ὦ βλασφημῶν περὶ

lant. De ea sic scribit Aquila Romanus de figuris sententiarum et elocutionis n. 34. „Hac figura frequentissime et Demosthenes et M. Tullius et omnes vehementes oratores utuntur, quando praecipue et ipsi commoti videri volunt et iudicem commovere. Constat autem ex eo, quod eadem pars orationis saepius per singulos ambitus, aut per singula membra, interdum etiam brevius per caesa, quae κόμματα appellant, repetitur.“ Nostrum locum ut exemplum huius figurae laudat Tiberius rhetor περὶ σχημάτων p. 50.

ἐφ᾿ ὑμᾶς] contra vos. Nempe tyrannos, ipsi addictos, instituebat Philippus, ut in obsidione teneret Athenienses.

ἐξελέγχεσθαι, quod librarii saepissime in simplex ἐλέγχεσθαι corruperunt,] significat per accuratum examen convinci.

§. 82. παρὰ σοὶ κατέλυον] Quanquam Moeris p. 241. dicat κατάγεσθαι Ἀττικὸν esse, καταλύειν Ἑλληνικόν, tamen etiam καταλύειν eodem sensu devertendi apud probos Atticos dicitur. Num vero substantivum κατάλυμα Atticis usitatum fuerit, dubito; sed antiqui pro eo usurpant καταγώγιον. Apud posteriores autem κατάλυμα frequentius est quam καταγώγιον.

προὐξένεις] Scholiastes Aristophanis Ran. 1022. προξένους ἐκάλουν τοὺς τεταγμένους εἰς τὸ ὑποδέχεσθαι τοὺς ξένους τοὺς ἐξ ἄλλων πόλεων ἥκοντας. Hinc προξενεῖν cum gen. hospites excipere.

σοὶ δ᾿ ἦσαν φίλοι] Ex antecedente οὓς assumendum οἵ. Non solent enim repetere pronomen relativum, etiamsi constructio alium eius casum postulet. Vide Rost. Gr. §. 123. annot. 6.

§. 83. Ἀριστονίκου] In huius laudem infra narrat p. 329. Demosthenes eum, iure dicendi et honorum petendorum spoliatum, quum ab amicis pecuniae summam collegisset ad recuperandam ἐπιτιμίαν, post cladem Chaeronensem pecuniam illam maluisse conferre ad salutem patriae quam ad recuperationem sui honoris.

δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου] Taylorus δευτέρου κηρύγματος τούτου ad Aristonici ψήφισμα redire arbitratus est quum in annotatione ad hunc locum, tum in praefatione p. 15 sqq. apud Harlesium ed. II., cui opinioni primo adspectu propter rationem grammaticam potueris favere, quum praesertim Pseudoplutarchus in decem oratt. vitis tom. XII. p. 263. ed. Hutten. [T. II. p. 846. A. ed. Frcfrt.]

ἐμοῦ καὶ λέγων, ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀνα- 253
λώσας. ἀλλ' οὐ σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσῃ
δὲ οὐδέποτ', ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν ἀτιμώσαντες
τήμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ἐπὶ τού- 83
τοις τότε, καὶ γράψαντος Ἀριστονίκου τὰς αὐτὰς
συλλαβάς, ἅςπερ οὑτοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ
ἀναῤῥηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευ-
τέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ'
ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρὼν οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψα-

dicat: πολλάκις ἐστεφανώθη (ὁ Δημοσθένης), πρότερον μὲν ὑπὸ Δημοτελοῦς (Δημομελοῦς. codd. Vid. infra p. 302.], Ἀριστονίκου, Ὑπερείδου χρυσῷ στεφάνῳ, τελευταῖον δὲ ὑπὸ Κτησιφῶντος, undé colligas primi περὶ στεφανώσεως decreti auctorem fuisse Demotelem, Aristonicum secundi. Est etiam, quod contemnenda ducas ea, quae in eiusdem de Demosthenis vita scriptione extrema habentur verba p. 269. [T. II. p. 848. C.] πρῶτος δ' ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὑπωμόσατο δὲ Διώνδας. Haec enim lacinia manifesto deprehenditur ab alius cuiusdam Pseudoplutarchum nostrum ingenii laude non superantis manu correctionis causa esse adsuta, quum ex loco, quem obtinet ineptissime in libello extremo, tum ob novum errorem duplicem, quorum alter de Aristonico Anagyrasio (quum fuisset Phrearrhius) indicatus iam est a Tayloro, alter continetur eo, quod Diondas Aristonicum postulasse dicitur, quum postulasset Diomelem et Hyperidem. Nihilominus tamen Taylori sententia e vitarum scriptoris loco prius allato defendi non potest. Uterque enim locus e Demosthene manavit pessime intellecto. Hic enim in oratione nostra p. 302. §. 223. ταυτὶ τὰ ψηφίσματ', ὦ ἄνδρες Ἀ. — Demomelis et Hyperidae — τὰς αὐτὰς συλλαβὰς καὶ ταὐτὰ ῥήματ' ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν Ἀριστόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. κ. τ. λ. Unde apparet, tria omnino lata esse diversis temporibus de coronando Demosthene decreta, ex quibus primum fuit Aristonici, alterum Demomelis et Hyperidae, contra quod quum veniret Diondas, causa cecidit, Ctesiphontis tertium. Quae quum ita sint, δεύτερον illud κήρυγμα ad Aristonicum referri non potest. Reiskius autem, quum antea ceteris adstipulatus esset interpretibus, in annott. mutavit iudicium, „τούτου procul dubio, inquit, ad praeconium hoc, de quo nunc certatur, Ctesiphonteum referendum.“ Probat idem Schaeferus, hac addens: „non mirum fuisse qui τούτου secus intelligerent. Scilicet orator solam sectans periodi concinnitatem parumque curans logicam membrorum rationem ceteris membris syntactice iunxit quod variata constructione dirimendum esset. Quod si Demosthenes aliquanto λογικώτερον scripsisset ὥςτε δεύτερον κήρυγμά μοι τοῦτο γίγνεσθαι, nemo erat futurus qui τοῦτο perperam interpretaretur.“ Cui rationi primum hoc repugnat,

το. καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

84 „Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγέμονος ἄρχοντος, Γαμηλιῶ-„νος ἕκτη ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντί-„δος, Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος εἶπεν: ἐπειδὴ Δημο-„σθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς καὶ μεγά-„λας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων καὶ „πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότερον, καὶ ἐν τῷ „παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφισμάτων, „καί τινας τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, „καὶ διατελεῖ εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, „καὶ λέγει καὶ πράττει ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν „ὑπέρ τε αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, „δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων „ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα, καὶ

quod κήρυγμα secundum auctore ipso Demosthene (p. 302. §. 223. καίτοι τότε τὸν Δημομέλη τὸν ταῦτα γράφοντα καὶ τὸν Ὑπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως ἢ τόνδ᾽ ἐδίωκεν) non fuit Ctesiphontis, sed Demomelis et Hyperidae, quorum ex auctoritate coronae renuntiatio profecto facta est, quum accusator Diondas tesserarum partem quintam non tulisset. Deinde etiam si κήρυγμα τοῦτο ad Ctesiphontem referretur, non poterat tamen a Demosthene appellari κήρυγμα, sed ψήφισμα. Κήρυγμα enim tum demum fuisset, quum Demosthenes coronatus esset, id quod impeditum est ab Aeschine παρανόμων γραφῇ. Denique si τοῦτο τὸ κήρυγμα Ctesiphontis esset, ineptissime Demosthenes diceret οὔτ᾽ ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρὼν οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψατο. Immo propter ipsam Aeschinis intercessionem, Demosthenes ne coronaretur, haec acta est causa. — Quare quum ratio neutra possit probari, confugiendum ad novam verborum interpretationem. Pronomen τούτου refer ad Aristonici κήρυγμα, eumque genitivum pendentem fac a comparativo vocabulo δεύτερον (vid. Matth. Gr. Gr. §. 356.), δεύτερον illud κήρυγμα ad Demomelem refer atque Hyperidem, ut sensus hic sit: et quum praeter hoc, quod nunc praelegetur, Aristonici κήρυγμα, quod primum fuit, alterum mihi obtingeret illo posterius, quod fuit illorum duumvirorum sqq. Qua interpretatione locum facile defensum videbis. Nec profecto necesse est, ut cum codicibus ks. scribas γενομένου. Nam quum alterum hoc κήρυγμα satis diu post primum oratori contigerit, recte ab illo praeconio (καὶ

„στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν „στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳδοῖς και„νοῖς, τῆς δὲ ἀναγορεύσεως τοῦ στεφάνου ἐπιμελη„θῆναι τὴν πρυτανεύουσαν φυλὴν καὶ τὸν ἀγωνο- 254
„θέτην. εἶπεν Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος."

Ἔστιν οὖν ὅςτις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχύνην τῇ 85
πόλει συμβᾶσαν διὰ τὸ ψήφισμα ἢ χλευασμὸν ἢ γέλωτα, ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἐὰν ἐγὼ στεφανῶμαι; καὶ μὴν ὅταν ᾖ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει, ἐάν θ' ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τότε, καὶ οὐ μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας.

Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς 86
ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαι τοὺς χρόνους τὰ ἄριστα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, λέγων καὶ γράφων, τῷ καταπραχθῆναι τὰ

ἀναῤῥηθέντος — τοῦ στεφάνου) hoc ratione temporis distinxit verbo efferendo *γιγνομένου*.

§. 84. *ἐπὶ Χαιρώνδου*] De Chaeronda, quem ex hoc loco filium cognoscimus Hegemonis fuisse, iam sermo erat supra p. 243 Gamelion a 4. Ian. ad 3. Febr. *ἕκτη ἀπιόντος* dies 25.

Φρεάῤῥιος] *Φρέαῤῥοι* δῆμος Ἀθήνησι τῆς Λεοντίδος φυλῆς, ἀπὸ Φρεάρου ἐπισήμου ἥρωος. ὁ δημότης Φρεάῤῥιος.

ἀγωνοθέτην] decem erant *ἀγωνοθέται*, penes quos erat cura publicorum ludorum tum gymnicorum tum musicorum. Iidem dicuntur *ἀθλοθέται*: quod non diversae significationis est cum altero, et iam optimis utrumque usitatum. Latini eos dixerunt munerarios, quo nomine primum Augustum usum esse testatur Quint. VIII, 3, 34., quum antea vel domini vel editores nominarentur.

§. 85. *χλευασμός*] *χλευάζειν*, quod proprie significat labia movere, dein est motis labiis illudere.

ἑτέρως] Hic quidem ex oppositione intelligitur, quid sit *ἑτέρως*. Oppositum enim est *καλῶς*. Verum adhaesit significatio male, perverse etiam extra oppositionem vocabulo, ut satis ostendit Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 321.

§. 86. *τῷ νικᾶν — τῷ καταπραχθῆναι — τῷ θυσίας — πεποιῆσθαι*] Facile intelligitur per asyndeta scite pronuntiata orationem reddi fortiorem et attentionem moveri ad singula rerum momenta. Gravitatem quidem inesse oportet in rebus ipsis; tum ea insigniter augetur; sed si non adsit in rebus, ridicula fit ista tenuium rerum pompa.

γραφέντα, καὶ στεφάνους ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι, τῷ θυσίας καὶ προςόδους τοῖς θεοῖς ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων ὑμᾶς πεποιῆσθαι.

87 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλάθη, τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς ψηφίσμασι, κἂν διαῤῥαγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ, ἕτερον κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. ὁρῶν δ', ὅτι σίτῳ πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπειςάκτῳ, βουλόμενος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θρᾴκης Βυζαντίους, συμμάχους ὄντας αὐτῷ, τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον, ὡς δ' οὐκ ἤθελον, οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χαράκωμα βαλόμενος

τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσιν ὑμῖν] τῇ πόλει propius determinatur per sequentia καὶ ἐμοί, ut consultori, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, ut iis, qui bene consulenti audientes erant p. 255. τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω.

προςόδους] Quas Latini dicunt supplicationes, sollemnia, quibus Diis gratiae aguntur inprimis ob res bello feliciter gestas. Iunguntur θυσίαις, πομπαῖς, πανηγύρεσι similibusque.

§. 87. διαῤῥαγῶσι] Cf. supra §. 21. — Quum sentiret, quam esset ad vulgus invidiosum tantas suae πολιτείᾳ vindicare laudes, hanc invidiam minuit ipsarum laudum ab adversariorum malevolentia vindicatione, tanquam si invitus ac coactus se ipse laudaret. Ipsa autem verbi διαῤῥαγῶσι vis ea fuit, quae taedii his laudibus excitati culpam ab oratore ad adversarium translatura esset.

ἐπιτειχισμόν] Harpocration s. v. ἐπιτείχισμα: Ἐπιτείχισμα τὸ ἐπιτειχιζόμενον κατά τινων χωρίον, ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ τειχίσαντες κακῶς δυνήσονται ποιεῖν τοὺς ἐπιτειχισθέντας. καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπιτειχισμὸν ὀνομάζουσιν, ὥςπερ Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. Ἐπιτείχισμα habuimus supra p. 248.

ἐπείςακτα vel ἐπειςαγώγιμα dicuntur quae aliunde, ex peregrina regione importantur. Si propria compositionis vis respiciatur, de eiusmodi rebus dicitur, quarum etiam proventus, sed non sufficiens, est in ea regione, in quam aliunde importantur.

σιτοπομπία vocabulum proprium de vectione frumenti ex Ponto per Hellespontum in Atticam, deductio navium frumentariarum per naves armatas, et ius aut potestas illam vectionem vel concedendi et tutandi vel negandi et turbandi. Hanc potestatem sibi arrogare potuisset Philippus, si Byzantii urbem vel ipsi tradidissent, vel eius partes plane secuti essent; ex hac enim urbe arbitrium

πρὸς τῇ πόλει καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας ἐπολιόρκει.
τούτων δὲ γιγνομένων, ὅ τι μὲν προςῆκε ποιεῖν 88
ἡμᾶς οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασιν. 255
ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις καὶ σώ-
σας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήςποντον ἀπαλ-
λοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι. τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν πό-
λιν λέγω. τίς δ' ὁ τῇ πόλει λέγων καὶ γράφων καὶ
πράττων, καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφει-
δῶς διδούς; ἐγώ. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα ταῦτα ὠφέλησεν 89
ἅπαντας, οὐκέτ' ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ἀλλ'
ἔργῳ πεπείρασθε· ὁ γὰρ τότε ἐνστὰς πόλεμος ἄνευ
τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν
βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐωνοτέροις διήγαγεν ὑμᾶς
τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι κατὰ τῆς πατρίδος τη-

navium per Hellespontum vehendarum pendebat.

ἐπὶ τούτοις] *ἐπὶ* cum dat. **conditionem** vel **pactum** significat; negabant hoc spectatum fuisse per *συμμαχίαν*. Nempe *συμμαχία* hic est, quod *ἐπιμαχία*, **Schutzbündniss**, ut auxilia mittantur, si quis in sua ipsius regione invadatur, non si ipse velit alii bellum inferre.

χαράκωμα glossographi explicant *περίφραγμα*, **obsidionem**, qua cavetur, ne quis ex urbe exire, neve intrare in eam possit. *μηχανήματα* sunt machinae bellicae, quarum usus est in oppugnatione; *μηχανήματα ἐφιστάναι*, machinas instruere, parare, ut, quando libeat, oppugnare possis. **Cornelius Nep.** Milt. VII, 2. urbem operibus clausit, omnique commeatu privavit; deinde vineis ac testudinibus constitutis propius muros accessit.

§. 88. *ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδόναι*] summa virium contentione rebus studere, rebus se dedere, instare.

§. 89. *ἄνευ τοῦ* cum infinitivo reddendum per **praeterquam quod**: praeterquam quod nobis bonam ferebat existimationem.

ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐωνοτέροις διήγαγεν ὑμᾶς] in maiore omnium rerum abundantia et vilitate traduxit vos.

τῆς νῦν εἰρήνης] Intelligit otium, quo fruebantur Athenienses, Alexandro imperante: quod metuendum erat ne exiret in servitutem. Si enim Alexander victor rediisset ex Oriente, Graeci iamdudum Macedoniam reverentes magni viri ingenio se non potuissent non subiicere, quum videamus eos Alexandri successoribus, quamvis inter se discordibus, obsequium recusare non potuisse.

ἣν — τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν] *χρηστοὶ* ironice pro *πονηροί*. *ἐπὶ* cum dat. saepe significat **ob**, **propter**, sive

ροῦσιν οἱ χρηστοὶ ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν, ὧν διαμάρτοιεν, καὶ μὴ μετάσχοιεν ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μηδὲ μεταδοῖεν ὑμῖν ὧν αὐτοὶ προῄρηνται. λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς τῶν Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς τῶν Περινθίων, οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

90 ## *ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ.*

„Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίχω Δαμάγητος ἐν „τᾷ ἁλίᾳ ἔλεξεν, ἐκ τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥήτραν· ἐπει„δὴ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ἔν τε τοῖς προγενομένοις „καιροῖς εὐνοέων διατελεῖ Βυζαντίοις καὶ τοῖς συμ„μάχοις καὶ συγγενέσι Περινθίοις, καὶ πολλὰς καὶ „μεγάλας χρείας παρέσχηται ἔν τε τῷ παρεστακότι

§. 89. In Bekkeriana Berolinensi 1824. post *οἱ τὰ βέλτιστα* omissum est *βουλόμενοι*, quod quanquam necessarium non est, quum *αἰτοῦντες* e verbo finito facile aliquis suppleat, editore tacausam specians sive finem. H. l. spe futurae felicitatis, quam in suis ipsorum commodis, quae sibi ab Alexandro pollicebantur, cernebant.

ὧν αὐτοὶ προῄρηνται] quae isti sua sibi observantia contrahunt, servitutem, si vero eam nomine appellare velis.

Περινθίων] Perinthus erat urbs Thraciae ad mare sita, in clivo peninsulae formam habente.

§. 90. *ἐπὶ ἱερομνάμονος*] Attici *ἱερομνήμονος*. Sed Byzantini dorice loquebantur. *ἱερομνήμονας* novimus ex Amphictyonum collegio, in quod civitates Graeciae foederis Amphictyonici participes duplex genus legatorum mittebant, quorum alterum appellabatur *πυλαγόρων*, alterum *ἱερομνημόνων*. *Ἱερομνημόνων* munus inprimis hoc videtur fuisse, ut sacra instituerent et acta collegii signarent et publicarent. Hic nomen est magistratus Byzantini, cuius simile munus videtur fuisse cum archonte eponymo Atheniensi, ut ab eius nomine annus et acta publica notarentur. Num etiam sacrorum curam habuerit, non liquet.

Βοσπορίχω] dorice pro *Βοσπορίχου*.

ἁλίᾳ] Cognatum hoc vocabulum est cum eo, quod apud Atticos *Ἡλίαια* nominabatur, quod nomen erat *δικαστηρίου*, cuius membra ad numerum sex millium assurgere poterant. *ἁλία* autem in civitatibus Dorensibus idem est, quod Atheniensibus *ἐκκλησία*, concio populi.

τᾶς βωλᾶς, i. e. *τῆς βουλῆς*.

ῥήτρα, quod vocabulum apud Homerum (Od. XIV, 393.) significat pactum, h. l. facultatem dicendi denotare videtur, quo sensu legitur etiam in Luciani Philopatride cap. 22.

διατελεῖ] Tempus praesens mirum est, quum de praeteritis sermo sit, multo etiam magis, quum aoristus *ἐξέλετο* sequatur

„καιρῷ, Φιλίππω τῶ Μακεδόνος ἐπιστρατεύσαντος
„ἐπὶ τὰν χώραν, καὶ τὰν πόλιν ἐπ' ἀναστάσει Βυ-
„ζαντίων καὶ Περινθίων καὶ τὰν χώραν δαίοντος
„καὶ δενδροκοπέοντος, βοηθήσας πλοίοισιν ἑκατὸν 256
„καὶ εἴκοσι καὶ σίτῳ καὶ βέλεσι καὶ ὁπλίταις ἐξείλετο
„ἅμμε ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων, καὶ ἀποκατέστασε
„τὰν πάτριον πολιτείαν καὶ τὼς νόμως καὶ τὼς τά-
„φως, δεδόχθαι τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Πε- 91
„ρινθίων Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν,
„ἔγκτασιν γᾶς καὶ οἰκιᾶν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι,
„πόθοδον ποτὶ τὰν βωλὰν καὶ τὸν δᾶμον πράτοις
„μετὰ τὰ ἱερά, καὶ τοῖς κατοικεῖν ἐθέλουσι τὰν πό-
„λιν ἀλειτουργήτοις ἦμεν πασᾶν προστακτᾶν λειτουρ-
„γιᾶν· στᾶσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἑκκαιδεκαπήχεις
„ἐν τῷ Βοσπορίχῳ, στεφανούμενον τὸν δᾶμον τῶν

men invito omissum arbitror. Neque enim in var lectt. aliquid notatur, et habet ipsa Bekkeri in usum schol. ed. Berol. 1825.

iungendus cum vocabulis ἔν τε παρεστακότι καιρῷ. Wunderlich. scripsit διετέλει, quod significationem habere oporteret temporis diutius durantis. Si codd. lectio servetur, intelligendum est, Athenienses perseverare etiamnum in benevolentia erga Byzantinos.

ἐπ' ἀναστάσει Βυζαντίων] ut devastaret sibique subiiceret Byzantinos.

δαίειν Atticum est δῃοῦν.

δενδροκοπεῖν partem devastationis significat, et apud Xenophontem cum alia parte iungitur, τὸν σῖτον τέμνειν.

βέλη, iunctum cum ὁπλίταις, abstractum est pro concreto, tela pro sagittariis; ut apud antiquos armorum nomina saepe ponuntur pro iis, qui arma gerunt.

ἅμμε] Doricum pro ἡμᾶς. Apud alios scriptores aliter scribitur. Primaria forma videtur ἁμὲ fuisse. Postea coeperunt Dores spiritum asperum mutare in lenem, et duplicata consona retrahere accentum. Sic tres formas invenimus accusativi pluralis, ἁμὲ, ἀμὲ et ἄμμε, sicut dativi tres, ἁμῖν, ἀμῖν, ἄμμιν.

§. 91. ἐπιγαμίαν] ius connubiorum, ut, si vir vel femina Atheniensis coniugium ineat cum Byzantino vel Perinthio, iisdem iuribus fruatur, ut si natus esset Byzantinus.

ἔγκτασιν γᾶς καὶ οἰκιᾶν] acquisitionem agrorum et aedificiorum, ita ut simul civitatis iure fruantur. [Cf. Wachsmuth Hellen. Alterthumskunde I, 1. p. 123 s.] Genitivum pluralem primae declinationis Dores terminare solent in ᾶν, poetae interdum in άων.

πόθοδον] ποτὶ dicunt Dores pro πρός.

πράτοις] dorice pro πρώτοις.

ἦμεν] i. e. εἶναι. Infinitivi verbi substantivi has formas invenimus apud Dores, ἔμεν, ἔμμεν, ἔμεναι, ἔμμεναι, ἦμεν, ἤμεναι, ἦμες, εἶμεν, εἶμειν.

„Ἀθηναίων ὑπὸ τῶ δάμω τῶν Βυζαντίων καὶ Πε„ρινθίων. ἀποστεῖλαι δὲ καὶ θεωρίας ἐς τὰς ἐν τᾷ „Ἑλλάδι πανηγύριας, Ἴσθμια καὶ Νέμεα καὶ Ὀλύμ„πια καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρῦξαι τὼς στεφάνως, ὡς „ἐστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως „ἐπιστέωνται οἱ Ἕλλανες πάντες Ἀθηναίων ἀρετὰν „καὶ τὰν Βυζαντίων καὶ Περινθίων εὐχαριστίαν."

92 Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ στεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ.

„Χεῤῥονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ Χάριτος βωμὸν ἱδρύον-

§. 91. *τὼς στεφάνως, ὡς ἐστεφάνωται*] Sic edidit Bekkerus de coniectura Reiskii. Verum codices *τῶ στεφάνω* plerique omnes, in quo dualem *τὼ στεφάνω* quis non agnoscit? Quam lectionem non male amplexus erat Taylorus; „duas, inquit, coronas, Byzantinorum unam, alteram Perinthiorum." Et profecto dualem quum res ipsa, tum urbis utriusque per totum *ψήφισμα* coniuncta commemoratio videtur suadere. Ubique enim *Βυζαντίοις καὶ Περινθίοις*, *Βυζαντίων καὶ Περινθίων*. Demosthenes autem ipse verbis disertis §. 89. *λέγε δ' αὐτοῖς τοὺς τῶν Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς τῶν Περινθίων*, ut dubitari de binis coronis non possit. Deinde pro *ὡς ἐστεφάνωται* codd. fere omnes eo inclinant,

§. 92. *Σηστὸν* cet.] hae sunt urbes in Chersoneso Thracica, quarum *Ἀλωπεκόννησος* nomine suo memorabilis est, quod invenit secundum oraculum urbem ibi esse condendam, ubi catuli vulpini invenirentur.

χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα] Corona aurea quum ex auro constabat, talenta auri intelligenda sunt. Quando de pecunia sermo est, talentum auri par est decem talentis argenti. Verum quum de talentis sermo sit, quae impendebantur in coronam auream, verisimile reddidit Aug. Boeckhius in libro eruditissimo die Athenäische Staatshaushaltung, talentum eiusmodi sex drachmas aureas fuisse, nostrae monetae sex ducatos. Haec igitur sexaginta talenta summam efficiunt 360 ducatorum: quae summa satis ampla erat, si has urbes respicias non admodum opulentas.

Χάριτος βωμὸν καὶ Δήμου Ἀθηναίων] Haec locutio genus est *ἑνὸς διὰ δυοῖν*, aram constituunt Gratiae propter populum Atheniensem; nisi malis *Δῆμον* h. l. de genio populari intelligere.

ἐκ τῆς Φιλίππου] Nos diceremus *ἐκ τῆς Φιλίππου δυνά-*

ται καὶ Δήμου Ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστων ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χεῤῥονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς Φιλίππου, καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά. καὶ ἐν τῷ μετὰ 257
ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαριστῶν καὶ ποιῶν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν κοινῷ βουλευτηρίῳ."

93 Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ Χεῤῥόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἔδειξεν ἀνθρώποις τήν τε τῆς πόλεως καλοκἀγαθίαν καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. ὁ μέν γε φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις πολιορκῶν αὐτοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ πάντων· οὗ τί γέ-

ut legatur ὧ συστεφάνωται aut ὡς συνεστεφάνωται, etiam ii, qui habent ὅσοι στεφάνωται, ducunt eodem, quoniam hoc depravatum est ex illo. Mirere adeo hanc neminem ex editoribus arripuisse lectionem. In promptu est enim legere, quod ab Y praebetur ὧ συνεστεφάνωται. Sensus hic est: et ut renuntientur coronae binae, quibus communiter (et a Byzantinis et a Perinthiis) coronatus est populus Atheniensium.

§. 92. παραίτιος γέγονε] Vere sic correxisse videtur Bekkerus. Libri sunt corrupti et pro παραίτιος plerique habent πράττειν, alii πράττειν αἴτιος, quod scripturae compendio ex παραίτιος natum est.

μεως vel τυραννίδος. Sed Graeci substantivum omittunt, ut quisque pro lubitu cogitare possit quod velit. Librarii hunc euphemismum non capientes corruperunt ἐκ τοῦ Φιλίππου.

ἐλλείψει] Ubique pluralis erat verbi in hoc psephismate, quoniam subiectum erat Χεῤῥονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες, isque correctus in compluribus manuscriptis. Hic autem subita fit mutatio in singularem, ut assumendum sit ex praecedente ὁ δῆμος τῶν Χεῤῥονησιτῶν. In sequentibus iterum sequitur pluralis ἐψηφίσαντο.

ἐν κοινῷ βουλευτηρίῳ] i. e. in conventu, qui compositus erat ex legatis omnium earum urbium, quae initio nominatae erant.

§. 93. ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία] Per ἓν διὰ δυοῖν, ἡ προαίρεσις πολιτική, partes quas sequor in republica administranda, mein politisches Benehmen, meine politischen Grundsätze.

ὁ μέν γε] Harum particularum coniunctio, quae saepe non librarios solum, sed etiam viros doctos offendit, haud rara apud optimos scriptores, inprimis frequens est apud Demosthenem. Hermannus ad Vig. p. 827. γε, inquit, refertur al

94 νοιτ' ἂν αἴσχιον ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ' οἱ καὶ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σώζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν, τιμὴν παρὰ πάντων ἐκτᾶσθε. καὶ μὴν ὅτι πολλοὺς μὲν ἐστεφανώκατ' ἤδη τῶν πεπολιτευμένων, ἅπαντες ἴσασι· δι' ὅντινα δ' ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμέ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι.

95 Ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπιδείξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι), ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως, ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι, συμφέρειν χρήσασθαι, ἓν ἢ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πε-

§. 94. οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους] Reiskius suspicatur τοὺς ἀδικοῦντας ἀδικουμένους. Neque offensione caret vulgata, articulus praesertim τούς. Malim ego αὐτοὺς ἀδικουμένους. Facile potuit αυ obliterari praecedente οι in προϊέμενοι.

antecedentia confirmationis causa et reddi potest certe; particulae μὲν autem respondet δέ.

§. 94. ἀγνωμονεῖν est impie contra ius fasque agere, wider besseres Wissen und Gewissen handeln. — μνησικακεῖν, meminisse malorum, iniuriarum, et in omnibus linguis verba recordandi etiam notionem habent referendi, reddendi.

σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα] Quod dicit, non vult negare de στρατηγοῖς, qui, si rem bene gesserant, interdum in causa fuerant, ut populo Atheniensi corona tribueretur.

§. 95. ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας] Periphrasis rarior pro ὑμᾶς εἰδέναι, per quam certa exprimitur eorum, ad quos loquitur, persuasio: hoc enim vos satis scire existimo.

ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι] qua ratione ego usus sum in auxilio ferendo.

καθ' ὑμᾶς] κατὰ cum accus. personae interdum aetatem significat: vestra aetate.

πρὸς τὰ κάλλιστα] πρὸς h. l. convenienter, ad exemplum, convenienter praestantissimis, quae adsunt, ad pulcherrime facta.

§. 96. ὑμεῖς τοίνυν] Hoc patrum potius aetate accidebat. Sed oratores saepe quae patres fecerunt tanquam ipsorum tempore facta narrant.

ἁρμοσταῖς] Harpocration: ἁρμοσταὶ οἱ ὑπὸ Λακεδαιμονίων εἰς τὰς ὑπηκόους πό-

πραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' 258
ἐν βραχέσι· καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ καὶ πόλιν κοινῇ
πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοι-
πὰ πειρᾶσθαι πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 96
ναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων,
καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἁρμοσταῖς
καὶ φρουραῖς, Εὔβοιαν, Τάναγραν, τὴν Βοιωτίαν
ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνάς, τὰς ἄλλας
νήσους, οὐ ναῦς, οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε κεκτη-
μένης, ἐξήλθετε εἰς Ἁλίαρτον καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς
ἡμέραις ὕστερον εἰς Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων
πολλὰ ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι καὶ Κορινθίοις καὶ
Θηβαίοις τῶν περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέν-
των· ἀλλ' οὐκ ἐποίουν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. καίτοι 97
τότε ταῦτα ἀμφότερα, Αἰσχίνη, οὔθ' ὑπὲρ εὐεργε-
τῶν ἐποίουν, οὔτ' ἀκίνδυνα ἑώρων. ἀλλ' οὐ διὰ
ταῦτα προεῖντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτούς,
ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς

§. 97. Pro προεῖντο, quod vulgo legitur, non displicet προΐεντο, quam lectionem exhibet Σ. liber optimus. Est enim οὐ προΐεντο proiicere nolebant.

λεις ἄρχοντες ἐκπεμπόμενοι. Iis adiuncti erant ex quaque civitate decem, quibus tamen nonnisi licebat ea facere, quae iubebant Lacedaemonii: qua re Lacedaemoniorum ἡγεμονία brevi tempore invisa erat. Conf. Morus ad Isocr. Paneg. §. 117.

Τάναγρα, urbs Boeotiae maior, versus Orientem ad ripam Asopi, in clivo haud procul ab Attica. Urbs florebat etiamnum post Christi tempora. Hodie ibi est vicus magnus, qui appellatur Scamino. Dicuntur superesse urbis rudera.

Κλεωναί, Cleonae, urbs inter Argos et Corinthum, 120 stadia distans ab Argis, 80 a Corintho, sita in clivo.

Ἁλίαρτος, urbs Boeotiae ad meridiem lacus Copaïdis, de cuius reliquiis sibi contra dicunt itinerum scriptores.

περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον] Hoc bellum si ita nominandum sit, est pars Peloponnesiaci. Incidit in annum 19. belli Peloponnesiaci. Tum nempe Lacedaemonii, vastata regione circa Deceleam, urbem Atticam, hanc urbem munire coeperunt, et aucti Thebanorum et Corinthiorum copiis, totam Atticam male tractarunt. Narrat quae gesta sunt Thucydides L. VII. c. 19 ss.

§. 97. *τοῖς δεινοῖς αὑτοὺς διδόναι*] periculis se obiicere, subire pericula.

αὐτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. πέ-
ρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου ὁ
θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ·
δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν
ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα,
98 φέρειν δ' ὅ τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ γενναίως. ταῦτ'
ἐποίουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ὑμῶν οἱ πρε-
σβύτεροι, οἳ Λακεδαιμονίους, οὐ φίλους ὄντας οὐδ'
εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας
καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύ-
κτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβη-
259 θέντες τὴν τότε Θηβαίοις ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρ-
χουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κιν-
99 δυνεύσετε διαλογισάμενοι· καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς
Ἕλλησιν ἐδείξατε ἐκ τούτων, ὅτι κἂν ὁτιοῦν τις εἰς
ὑμᾶς ἐξαμάρτῃ, τούτῳ τὴν ὀργὴν εἰς τἄλλα ἔχετε,
ἂν δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐ-
τοὺς καταλαμβάνῃ, οὔτε μνησικακήσετε οὔθ' ὑπο-
λογιεῖσθε. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον οὕτως ἐσχή-
κατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων Θηβαίων τὴν Εὔ-

τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα] Bona se spe consolantes, in melius rerum conditionem iri restitutum, praesertim si quis aequo animo, fortiter ferat quae Deus mittit, tandem bonum futurum esse eventum.

§. 99. **τις — τούτῳ — αὐτούς**] Post pronomen τις saepe sequitur pluralis, quoniam in pronomine indefinito inest indefinita multitudo. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 434. 2. b. pag. 811.

Θηβαίων] Res haec est. Themison et Theodorus Euboeenses insidiantes Oropo, urbi Boeoticae, ad mare exadversus Eretriam sitae, quae sub Atheniensium ditione erat, eam quidem occuparunt. Quum vero Athenienses in eo essent, ut eum exercitu eos expellerent, convenit inter illos, ut iudicio permitteretur, cuiusnam haec urbs esset, et Thebani nomine custodum urbem acceperunt. Quam quum accepissent, eam sibi ipsis vindicarunt, donec Philippus, dux Graeciae adversus Persas creatus, eam Atheniensibus redderet. [Cf. Mülleri Gesch. der Hellen. Stämme. I. S. 411 s. Winiewski Commentar. p. 26 s.]

ἐθελονταὶ τριήραρχοι] Qui sponte sua munus trierarchorum susceperunt. Primum hoc fiebat in hac expeditione Euboica, ut trierarchae sponte munus susciperent ob penuriam aerarii publici. Publice enim erat navis danda, interdum etiam instrumenta navalia. Ad stipendia etiam plerumque sup-

βοιαν, οὐ περιείδετε· οὐδ' ὧν ὑπὸ Θεμίσωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἠδίκησθε ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθελοντῶν τότε τριηράρχων πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ. 100 ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων. καίτοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον, πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον τὸ καταστάντες κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδίκησθε ἐν οἷς ἐπιστεύθητε ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους πεζάς, στρατείας, καὶ πάλαι γεγονυίας καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἃς ἁπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων ἕνεχ' Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. εἶτ' ἐγὼ τεθεω- 101 ρηκὼς ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς συμβουλῆς οὔσης, τί ἔμελλον κελεύσειν ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακεῖν νὴ Δία πρὸς τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἅπαντα

peditabatur pecunia. Verumtamen etiam si haec praestabantur, multum tamen impendere oportebat trierarchum. Ceterum Bekkerus in priore editione ubique, etiam contra libros, scripsit ad terminationem primae declinationis. Sed codd. plurimi, optimi et antiquissimi alteram praebent, et monui ad Aeschinis Ctes. 5. τριήραρχοι antiquiorem esse formam, τριηράρχαι et similia recentioribus esse usitatum.

ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων] Elliptica locutio, cuius similes in omnibus linguis. Supplendum καιρὸς λέγειν aut simile.

§. 100. δικαίως] Hoc verbum posuit re in se spectata, non ut vulgus hominum de his indicare solet. Plurimi enim dicerent stulte, et qui prudenter indicarent, dicerent generoso animo, benigne. Magnanimus autem Demosthenes vere hoc appellavit iuste.

ὑπολογισάμενοι] ὑπολογίζεσθαι, meminisse in malam partem, ut, quum tempus ferat, malum malo reddatur.

ἐξόδους] Saepe dicitur in genere de expeditione militari. Hic autem quum statim sequatur στρατεία, per ἐξόδους πεζὰς significari videntur subitae excursiones, sive repentinum hostium impetum repressurae, sive alia de causa.

§. 101. ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι] ἐθέλειν interdum cum emphasi, libenter et studiose aliquid facere.

τί ἔμελλον κελεύσειν] κελεύειν saepe non est iubere, imperare, sed instare,

260 προησόμεθα. καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τόγε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδα ἐγώ· εἰ γὰρ ἠβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδών; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτ' ἐροῦντες οὗτοι;

102 Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἑξῆς ἐπολιτευόμην· καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν. ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γε-

§. 101. ἐπεχείρησα] Ante Bekkerum vulgabatur ἐπεχείρησα ἄν. Sed in plurimis codd. ἂν deest. Negari quidem non potest, εἰ ἂν in eodem membro interdum iuncta inveniri, et hunc usum a quibusdam viris pro soloeco habitum satis vindicavit Hermannus ad Viger. p. 830. Verum non memini me εἰ ἂν legere cum aoristo indicativi, ubi in apodosi item sit ἂν cum aoristo, et quum utriusque membri sententiam non evenisse significetur.

§. 103. γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων] Reisk. et iam ante alii γραφεὶς εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Sed praepositio

precum perseverantia et persuasionis vi efficere.

§. 102. πάλιν αὖ] Parallelismus Graecis frequens, ut duae particulae eiusdem significationis coniungantur; vix autem duae frequentius iunguntur quam πάλιν αὖ. Quid? quod adeo tres iungantur? αὖ πάλιν αὖθις, quod annotavi ad Aeschinis Ctes. 49.

ἀτελεῖς] ἀτέλεια erat praemium, quod civibus bene de republica meritis tribuebatur, ut scilicet immunes essent a tributis et liturgiis, praeter trierarchiae. Hic autem dicuntur divites se ipsi ἀτελεῖς fecisse ἀπὸ σμικρῶν ἀναλωμάτων, ut non tantum impenderent, quantum eos pro opibus oportebat, sed maiores impensas in pauperes devolverent. Ceterum Bekkerus, qui in priore editione σμικρῶν scripserat, recte in altera librorum lectionem revocavit μικρῶν. Antiqui Grammatici, qui tradunt Ἀττικῶς dici σμικρός, Ἑλληνικῶς μικρός, non ita sunt intelligendi, quasi negaverint oratores Atticos scripsisse μικρός, sed ad certum Aristophanis locum respicientes ita locuti sunt, quasi generalem regulam traderent.

ὑστερίζουσαν τὴν πόλιν — τῶν καιρῶν] Cf. Philipp. 1. §. 35. Phrynichus p. 237. monet ὑστερίζειν apud probos scriptores cum genitivo, non cum dativo construi. Lobeckius autem monet et probat tempus definitum modo in dativo poni, ὑστερεῖ μιᾷ ἡμέρᾳ Herod. VI, 89., modo in accusativo, ὑστερῆσαι πέντε ἡμέρας Xenoph. Anab. I, 7, 12., rem autem, in qua quis deficiat, interdum in dativo, sed, quod plerumque, in quo quis deficiat, id non obtineat, ad commune illud verborum carendi privandique regimen transiisse ὑστερίζειν.

νημένους, τοὺς δὲ μέτρια ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα, τοὺς πλουσίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπαυσα ἀδικουμένους, τῇ πόλει δ' ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς ναυτικὰς παρασκευὰς ἐποίησα. καὶ γρα- 103
φεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων εἰς ὑμᾶς εἰςῆλθον καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν ἢ τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους

abest a plurimis, optimis et antiquissimis codd. In recentissima editione Bekker. etiam παρανόμων omisit, quod nonnisi in tribus codd. ut varia lectio est adscriptum et potius a Grammatico profectum, ut explicatio ad τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Nam haec ipsa causa, quam agit Demosthenes, est παρανόμων in Ctesiphontem.

τὸ μέρος] Vulgo τὸ πέμπτον μερ., at πέμπτον cum codd. optimis recte om. Bekker. Item infra §. 105., ubi omnes fere, et §. 222., ubi praestantissimus om. Σ.

τοὺς μὲν] primo ponitur, quoniam ex contextu satis apparet, quinam intelligendi sint; in fine autem nomen ipsum addidit, ut homines eo fortius notaret.

§. 103. εἰς ὑμᾶς εἰςῆλθον] εἰςέρχεσθαι est verbum iudiciale, et dicitur tum de causa, quae in iudicium venit, tum de actore, qui accusat, tum de reo, qui accusatur et se defendit, denique de iudice. ἀπέφυγον item est verbum proprium de reo, qui iudicum suffragiis absolvitur.

τὸ μέρος] pars iusta, quam suffragiorum fuisse quintam, nemini tum ignorabatur. Nempe si accusator in causa publica et gravi apud senatum aut populum non quintam suffragiorum partem tulerat, multa ei imponebatur mille (hic dicitur quingentarum; hoc erat τίμημα κακηγορίας, Boeckh Staatsh. I. p. 397.) drachmarum: quae lex erat in populo tam litigioso et loquaci necessaria et salutaris, ne tranquilli cives a sycophantis semper in iudiciis vexarentur et innocentes forsitan opprimerentur.

τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν] Singulae decem tribuum centenos vicenos, qui ditissimi essent, de suo corpore prodebant. Hi omnes in partes binas dispertiti efficiebant viginti classes, συμμορίας, sexagenorum capitum singulas, et in singulis tribubus binas. Ita collecti mille ducenti rursus in duas partes dividebantur, sexcentorum hominum utramque, easque rursus in binas, ut essent quattuor, unaquaeque trecentorum. Isti vero trecenti divitiis ceteram turbam anteeuntes principes erant in conferendo, et urgente bello pecuniam repraesentabant, quam deinde minus iniquo tempore a tenuioribus redigerent: quare eos di-

οἴεσθέ μοι διδόναι, ὥςτε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ; τοσαῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως
104 ἔπραττον ἐκεῖνοι· ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐκ μὲν τῶν προτέρων νόμων συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπόρους τῶν
261 πολιτῶν ἐπιτρίβουσιν, ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς ἕκτος καὶ δέκατος ὢν πρότερον συντελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἔτι ὠνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥςτε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆ-

cio audientes habebant in rebus omnibus. Istae classes habebant suos principes, qui vocabantur *ἡγεμόνες* vel *ἄρχοντες συμμορίας*. *ἡγεμὼν ἐκαλεῖτο συμμορίας*, inquit Harpocration, *ὁ προέχων τῷ πλούτῳ καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ἡγεμονεύειν ἐπειλημμένος*. Num hi trecenti sic appellati fuerint, non decernam. Verisimile tamen est, quum Demosthenes dicat *ἢ τοὺς δευτέρους*, quibus secunda et tertia trecentorum classis indicari videtur.

διδόναι] saepe est offerre: qua significatione positum referendum est inter ea verba, quae non factum ipsum, sed conatum exprimunt. Vide Rost. Gr. §. 116. annot. 5. ed. IV.

καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ] *ὑπωμοσία* est, explicante Harpocratione, *τὸ ὑπερτίθεσθαι προφάσει χρώμενον ἀποδημίας ἢ νόσῳ ἤ τινι τῶν παραπλησίων μεθ' ὅρκου*. Flagitabant igitur, ut, si iam publice annuntiasset legem *καταβαλόντα*, eam tamen sineret in oblivionem abire, causa iureiurando allata, quae impediret iam hanc legem rogare. *ὑπωμοσία* Pollux VIII, 56. disertis verbis ad retractionem legis vel psephismatis adhibet. *ὑπωμοσία ἐστιν*, inquit, *ὅταν τις ἢ ψήφισμα γράφοντα γράψηται, ὡς ἀνεπιτήδειος*. Fortasse igitur postulabant, ut, si quis ipsorum hanc legem ut *ἀνεπιτήδειον* accuset, Demosthenes tandem cedat. Atque etiam de legis rogatae actione nostro loco vocabulum intelligendum censet Schömann. de com. p. 164. — *καταβάλλειν* est vocabulum proprium de scriptis iam depositis.

§. 104. *μικρὰ καὶ οὐδέν*] *καὶ* saepe auget, ut corrigentis, et idem fere est, quod *μᾶλλον δέ*, immo.

ἐπιτρίβειν proprie atterere; tropice adhiberi potest de deminutione facultatum; *ἐπιτρίβειν*, exhaurire alicuius opes; si de corporis viribus sermo est, frangere alicuius vires, et sic tropica significatio ratione contextus variat.

τὸ γιγνόμενον] rata portio. Vid. Hermann. ad Vig. p. 778 sq.

ναι; οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν. καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν γραφήν, εἶτα τοὺς καταλόγους, τόν τ' ἐκ τοῦ προτέρου νόμου καὶ τὸν κατὰ τὸν ἐμόν. λέγε. 105

ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶ„νος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης Ἱπποθο„ωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἰς„ήνεγκε νόμον (εἰς τὸ) τριηραρχικὸν ἀντὶ τοῦ προτέ„ρου, καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· „καὶ ἐπεχειροτόνησεν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ „ἀπήνεγκε παρανόμων γραφὴν Δημοσθένει Πατρο-

τιθέναι] h. l. praesentem pecuniam numerare. Harpocration s. v. μετοίκιον· Οἱ μὴ τιθέντες τὸ μετοίκιον.

συντελής] συντελεῖς, inquit Harpocration, οἱ συνδαπανῶντες καὶ συνεισφέροντες, τὸ δὲ πρᾶγμα συντέλεια. Antequam nempe Demosthenes suum psephisma tulerat, inter sedecim dividebantur aequaliter impensae in unam triremem faciendae. Quum autem ex Demosthenis psephismate impensae essent ratione opum faciendae, interdum eveniebat, ut unum, qui decimam sextam partem in triremem impenderat, iam duas naves parare oporteret.

οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν] Nihil non obtulerunt. Ad significationem verbi διδόναι, quae hic obtinet, non attendens Marklandus addendum opinatus est ἄν.

§. 105. καθ' ὃ εἰσῆλθον] κατὰ cum accusativo rationem quamcunque, ein jedes Verhältniss, indicat. Hinc interdum etiam causalem: quod non tolerantes viri docti saepe restituendum censuerunt διά. Hic idem loco κατὰ poni posset, atque etiam in psephismate ipso: καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων.

Πολυκλέους] Dubium, quando hic fuerit Archon. Corsini Fast. Att. T. I. p. 351. Pseudeponymum eum fuisse Ol. CIX. anno 3. vel 4. Sed quum psephisma hoc mense Boedromione factum sit, qui mensis est anni Attici tertius, non verisimile est, iam tum Archontem eponymum decessisse et successisse pseudeponymum. Libentius igitur nos rem ignorare fatemur, quam audacter affirmare quod probare non possumus. [Cf. Boeckh, de Archont. Pseud. p. 140].

τὸ τριηραρχικόν] Videtur esse tribunal praepositum rebus ad trierarchiam spectantibus. Quot homines fuerint et quae eorum munera, non invenio. Erat fortasse pars Senatus, cui harum rerum cura mandabatur. Certe ab hoc tribunali referebatur res ad senatum et inde ad populum.

„κλῆς Φλυεύς. καὶ τὸ [πέμπτον] μέρος τῶν ψήφων „οὐ λαβὼν ἀπέτισε τὰς πενταχοσίας δραχμάς."

106 Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

„Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη „συνεκκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ „εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον „τῇ χορηγίᾳ χρωμένους."

Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου κατάλογον.

262 ## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

„Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη

Φλυεύς] δημότης ex demo Φλύα, tribus Cecropidis, celebris templis duobus, in quibus erant arae plerorumque deorum.

ἀποτίνειν verbum est proprium de multis, Geldstrafen, et sic differt a πάσχειν, quod poenas spectat in personam ipsam cadentes, ut in illa sollemni formula παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι.

§. 106. **ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν**] Locus qui vix unquam ita poterit explicari, ut nulla dubitatio maneat: quod statuerunt etiam duumviri praestantissimi F. A. Wolfius in Prolegg. ad Leptin. p. CXII. n. 101. et Aug. Boeckhius Staatshaushaltung T. II. p. 102. Nusquam enim hoc sensu amplius leguntur λόχοι: quod plerumque est vocabulum militare et significat certum militum numerum. Esse autem illud h. l. vocabulum civile et per id item certum hominum numerum ad rem civilem constitutum significari satis videtur certum. Quantus autem hic numerus fuerit, non traditur, nec quidquam quod sit probabile conlicere licet. Haud absurdum quod Hier. Wolfius opinatur, per λόχους in catalogo intelligendas esse quae plerumque dicuntur συμμορίαι, et in hoc oportebit acquiescere. Quid autem est ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν? Ne hoc quidem planum. Erat forsitan secundum contributiones, quae in symmoriis institutae erant.

ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους] ἡ χορηγία est praestatio in genere: eodem modo impensas partientes, aequalem omnes summam tribuentes. Census igitur erat in capita, non secundum facultates.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ] Secundum Demosthenis catalogum oportebat decem talentorum opes unam praestare triremem. Si quis civium plus possidebat, pro ratione opum tribuebat; summum, quod praestandum erat, erant tres triremes et ὑπηρετικόν. Civium autem, qui minus decem talentis possidebant, tot coniungebantur, ut eorum opes summam decem talentorum adaequarent, et singuli pro cuiusque facultatibus tribuebant.

„ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· „ἐὰν δὲ πλειόνων ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημά„των, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων „καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω. κατὰ τὴν αὐτὴν „δὲ ἀναλογίαν ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τῶν „δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ „δέκα τάλαντα.“

Ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δο- 107
κῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν οἱ πλούσιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ταῦτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον καὶ τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμόν,

τίμησιν] τιμᾶν et coniugata de **censu** dicuntur. *τίμησις* est actio censendi. *τίμημα* dicuntur opes, unde quis censum edit. *ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη* sunt opes censae, vel census, qui certis opibus est impositus.

ὑπηρετικόν] sc. *πλοῖον*. Dicunt etiam *ὑπηρετικὴ* vel *κέλης ὑπηρετική*, **navis actuaria** minor, qua utuntur, qui ordinant navale praelium, discurrentes inter naves maiores. Hae naviculae religari solebant funiculo ad longarum puppes. Adhibebantur etiam ad ministeria, quibus opus erat celeritate.

§. 107. **οἱ πλούσιοι]** Ex antecedente *δοκῶ* supplendum *δοκοῦσι*, unde pendet infinitivus *ἀναλῶσαι ἄν*: quod adeo displicuit librario aut grammatico, ut *ἀναλῶσαι ἂν* corrumperet in *ἀναλώσειαν*.

τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν] Apponunt eiusmodi genitivo multis in locis praepositionem vel *ἕνεκα* vel *ὑπέρ*. Si omittitur, dicendum est genitivum indicare commutationem. Divites nempe pecuniam dedissent pro eo, ut iusta eos agere non oporteret. Facilius quidem genitivi ratio intelligitur, si dicitur supplendum esse *ἕνεκα*. Sed ellipses non sunt ex genio linguarum antiquarum.

καθυφεῖναι] *καθυφιέναι τι* est: quod non oportebat prodere concedere, omittere, sive in gratiam alterius, sive precibus commotum, sive pecunia corruptum, sive segnitie, sive quacunque de causa. Inprimis dicitur ratione causarum, quas quis non persequitur. Hinc iungitur aliis similibus verbis in **Mid.** p. 563. §. 41. *παραινοῦντες ἀπαλλαγῆναι καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τουτονί.*

τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι] experientia, facto docuisse, hanc legem esse salutarem.

πάντα γὰρ τὸν πόλεμον] accusativus temporis durantis, ubi nos interrogamus **wie lange**, et ubi interdum praepositionem *διὰ* vel *παρὰ* addunt. Cf. **Matthiae** Gr. §. 425. 2. b. p. 785.

ἀποστόλων] **Harpocra-**

οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποθ' ὡς ἀδικούμενος παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἐδέθη, οὐ τριήρης οὔτ' ἔξω καταληφθεῖσα ἀπώλετο τῇ πόλει, οὔτ' αὐ-
108 τοῦ ἀπελείφθη οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι. καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους ἅπαντα ταῦτα ἐγίγνετο. τὸ δ' αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν τὸ λειτουργεῖν· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρχίας· πάντ' οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα προῃρούμην πολιτεύματα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι καὶ τιμαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ
263 πόλει, βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πολίτευμα ἐμόν, οὐδὲ ταπεινόν, οὐδὲ τῆς πό-

§. 107. καταληφθεῖσα] ita Bekk. Reisk.: „praetuli καταληφθεῖσα — hac potissimum de causa, quod, ni memoria fallit, „non καταλείπεσθαι, sed ἀπολείπεσθαι aut ὑπολείπεσθαι „usurpatur de nave retro manente.“ Non displicet tamen lectio librorum fere omnium καταλειφθεῖσα. Navem enim omnino aliam periisse negare Demosthenes non videtur. Poterant enim perire tempestatibus, aut capi ab hostibus aut demergi ab iisdem, nec tamen poterat horum casuum ullius culpa referri in eum, qui navem instruxerat. Orator laudi sibi hoc ducit, quod sua effectum sit lege, ut navis nulla deterius instrueretur, neque ulla alicubi relicta amitteretur. Relinqui poterat navis aut iam tion: Ἀπόστολοι, inquit, εἰσὶν αἱ τῶν νεῶν ἐκπομπαί, et ἀποστολέας explicat τοὺς ἐπὶ τῆς ἐκπομπῆς τῶν τριηρῶν ἀποδεδειγμένους. Pollux L. VIII, 99. eos esse dicit τοὺς προνοουμένους τοῦ ἀποστόλου καὶ τοῦ ἔκπλου τῶν τριηρέων. Collegium erat, quod potestatem habebat eos in carcerem coniiciendi, qui segnes erant in re nautica et lites in re nautica natas iudicandi. Erant decem, ut traditur in λέξεσι ῥητορικαῖς Anecd. Bekk. T. I. p. 203. et in συγγραφῇ λέξεων χρησίμων p. 435.

ἱκετηρίαν ἔθηκε] ἱκετηρίαν θεῖναι dicitur de eo, qui vel imaginem dei vel frondem in manibus ferens populum implorat auxilium.

ἐν Μουνυχίᾳ] Munychia, pars Piraei, in qua erat templum Artemidis. Hic confugerunt trierarchi vel nautae, qui se iniuriam passos esse credebant, et in ara Artemidis consederunt.

αὐτοῦ] i. e. in portu Athenarum.

§. 108. ἐν τοῖς πένησιν] Quod haec onera pauperibus imponebantur, qui iis ferendis impares erant.

ἀδύνατα respondet sequenti τὰ δέοντα, et significat man-

λεως ἀνάξιον. ταὐτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς 109
κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς
φανήσομαι· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν
πλουσίων χάριτας μᾶλλον ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια
εἱλόμην, οὔτ᾽ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα
καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς
Ἕλλησι συμφερόντων.

Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κη- 110
ρύγματος εἰπεῖν καὶ τῶν εὐθυνῶν· τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστά γε ἔπραττον καὶ διὰ παντὸς εὔνους εἰμὶ καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν, εἶτα, κἂν

in portu a nautis, priusquam proficisceretur, aut relinqui a classe hostibus, utrumvis propter pravum navis apparatum. Iam nautae, qui navem relinquunt, ut h. l. in portu, dicuntur τὴν ναῦν ἀπολείπειν. Demosth. Polycl. p. 1211. pr. ἀθυμήσαντές μοι πολλοὶ τοῦ πληρώματος ᾤχοντο ἀπολείποντες τὴν ναῦν, quod fiebat consulto. Navis autem inconsulto relicta hostibus accuratius dicitur καταλελεῖφθαι, id quod huic loco aptum est.

[§. 108. Vulgo ἐν τοῖς πένησιν ἦν τῷ λειτουργεῖν μὴ δύνασθαι· πολλὰ δὴ etc. Duo praestantissimi libri Bekkeri omittunt μὴ δύνασθαι, et τὸ λειτουργεῖν exhibent cum plurimis aliis. τῷ vulgatum debetur editoribus. V. C. F. R.]

ea, debilia, non talia, qualia esse oportebat, si res bene cedere debebat.

βάσκανον] βάσκανος Bekkeri Anecd. p. 222.: ὁ καπίζων καὶ μεμφόμενος ἅπαντα καὶ πειρώμενος εἰς ἀπέχθειαν ἄγειν, καὶ βλαβερὸς καὶ δηλητικός.

§. 109. ἔν τε τοῖς κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς] κατὰ τὴν πόλιν spectat eas civiles rationes, quae civitati Atheniensium cum aliis Graeciae civitatibus intercedebant; τὰ Ἑλληνικά, quae universae Graeciae aut parti cum exteris erant. Sic §. 59. Ἑλληνικαὶ πράξεις.

τὴν ξενίαν] Philippus nempe, ut potentiam suam in Graecia augeret et firmaret, viros maxima auctoritate pollentes ξένους eligebat, ut rebus suis eo magis studerent.

ἀντί, prae, plus quam; ἀντὶ enim in pretio constituendo usurpatur.

§. 110. τῶν εὐθυνῶν] εὐθύνη est ratio reddenda magistratibus munere absoluto.

τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων] Sic §. 45. πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν per ἓν διὰ δυοῖν iunctum: quae

μηδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἑκάστῳ τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι.

111 Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὑμᾶς οἴομαι μανθάνειν, οὔτ' αὐτὸς ἠδυνάμην (συνιέναι) τοὺς πολλοὺς αὐτῶν· ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν (ὁδὸν) περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσούτου γὰρ δέω λέγειν, ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος πολλάκις διέβαλλε καὶ διωρί-

[§. 111. συνιέναι] συνεῖναι, aoristum a praestantissimis libris exhibitum, recepit Bekker. V. C. F. R.]

[ὀρθὴν ὁδόν] vocabulum ὁδόν, quo carent libri tres praestantissimi, omisit Bekker. V. C. F. R.].

§. 112. οὐδ' ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ] Reiskius hoc loco parum intellecto scribere voluit οὔτ' ἄλλῳ οὐδενί, οὐδ' ἂν τῶν ἐννέα ἀρχ., dicens: „archontes non reddebant rationem, sed exigebant, quippe qui designatos honoribus capessi, rebus civilibus quum operam darem.

ὁμοίως] ubi exspectabas ὅμως, ut supra §. 39.

τὸ συνειδός] rerum scientiam, quas essem dicturus.

§. 111. ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν] Est haec usitatissima Demostheni formula; Phil. I. §. 41.; inprimis ἄνω καὶ κάτω ποιεῖν τι. Phil. III. §. 36. fals. leg. §. 261. Aristocr. §. 178. bis, primo loco verbum ποιεῖν subintelligendum, posteriore additum est. Aristogit. A. §. 75. bis, ubi Bekk. posteriore loco καὶ retinuit, quum in uno tantum cod. abesset, primo omisit. — ἄνω τε καὶ κάτω uno tantum reperiebatur loco Olynth. vulg. B. §. 16., quod Bekk. in ἄνω κάτω mutavit; item in Mid. §. 91. ex vulg. ἄνω καὶ κάτω στρέφει fecit ἄνω κάτω στρέφει, melioribus utrobique obsecutus codd. Quid cuique loco conveniat, argumentis demonstrare difficile est. Hoc tamen videtur satis probabile, in iis locis, ubi oratio esset commotior ac tanquam rapidior, praetulisse oratorem formulam per asyndeton, ut in Olynth. II. et in Mid. Nostro autem loco, nova ineunte periodo, quum oratio sit sedatior ac remissior, recte additur καί. Apud Platonem difficilior fit electio. Vid. Heind. ad Gorg. p. 137. et 221. Stallb. ad Phileb. ed. II. p. 127. eund. ad Phaedon. p. 131. — κυκᾶν proprie est miscere, partibus multis inter se subactis. Tropice turbare, eaque significatio augetur adiunctis ἄνω καὶ κάτω, perturbare ita, ut quae sursum oportebat esse deorsum vertantur. Philemon Comicus tropicam verbi ἀνακυκᾶν significationem explicat adiecto καὶ ἀναστρέφειν πάντα. — Genitivus τῶν μὲν οὖν λόγων pendet ab accusativo τοὺς πολλούς, qui ipse pendet a verbis μανθάνειν et συνιέναι. Quod Reiskii caussa moneo, quem, quum non distingueret inter μανθάνειν τινός τι et μανθάνειν τινὸς περί τινος, loci nostri structura adeo latuit, ut constructionem ὑμᾶς

ζετο, ὥςθ' ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ ὧν ἢ διακεχείρικα ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν.
ὧν μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέ- 112
δωκα τῷ δήμῳ οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί
φημι (ἀκούεις, Αἰσχίνη;), οὐδ' ἄλλον οὐδένα, οὐδ' 264
ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ. τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστὸς, ὥςτε τὸν δόντα τι τῶν ἰδίων καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον τῆς χάριτος μὲν ἀπο-

„sendis explorarent." Verum hic non agitur de *δοκιμασίᾳ* designatorum, quae fuit penes *ἄρχοντας* (vid. Tittm. resp. graec. p. 321.), sed de archontum ipsorum *εὐθύνῃ*, quam debebant eo accuratiorem, quo iis potestas credita erat amplior (Tittm. l. l p. 257.). Recte igitur Demosthenes per gradationem aptissimam: liberalitatis et beneficiorum gratuitorum ratio ne ab iis quidem potest exigi, qui alias gravissimis rationis reddendae tenentur legibus, novem archontibus.

μανθάνειν τοὺς πολλοὺς τῶν λόγων falsam esse pronuntiaret, genitivum autem a *μανθάνειν* pendentem faceret.

περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων] *παραγράφειν νόμον* est legi iam latae aliam opponere. Ergo *νόμος παραγεγραμμένος* est lex violata. Nempe copiose Aeschines demonstrare studuerat psephisma Ctesiphontis de coronando Demosthene contrariam esse legibus receptis: cuiusmodi psephisma ferre non licebat.

διέβαλλε καὶ διωρίζετε] in *διαβάλλειν* inest calumniosam fuisse legum interpretationem, in *διορίζεσθαι* affirmationem talem calumniarum fuisse, ut verissima dixisse videatur.

ὧν ἢ διακεχείρικα ἢ πεπολίτευμαι] *διαχειρίζειν* spectat pecunias, quas ex publico aerario in certos usus acceperit; *πολιτεύεσθαι* alia munera civilia, quorum non erat cura pecuniarum publicarum, v. c. legationes.

§. 112. *μέντοι γε*] iam antiqui Grammatici hanc particulam reiecerunt, ut Atticis non usitatam. Atque etiam inter recentiores Porsonus *γε* post *τοι* positum esse negavit. Id si vir doctissimus etiam de scriptoribus prosae Atticae affirmet, nimirum fallitur: quod intellexerunt etiam alii in lectione scriptorum Atticorum versatissimi, ut Lobeck. ad Phryn. p. 342. In Demosthene plus duodecies *μέντοι γε* notavi, nec id ceteri Oratores Attici reiiciunt. [Cf. Heindorf. ad Phaedon. §. 182. p. 224.]

ἐπαγγειλάμενος] sponte mea. In eo enim, quod quis aliquid se facturum pollicetur, inest iure id exigi ab eo non posse.

τῶν ἐννέα ἀρχόντων] Archontes quum in republica tam suspicaci summam tenerent potestatem, plurimos etiam habebant, qui eorum potestati inviderent et severissimam ab iis rationem flagitarent.

στερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους
ἐπὶ τὰς εὐθύνας ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐδὲ εἷς (δή-
που). εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω καὶ
113 σιωπήσομαι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἀλλ' οὗτος συκοφαντῶν, ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε
ὧν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, ἐπήνεσεν αὐτόν φησιν ἡ
βουλὴ ὑπεύθυνον ὄντα. οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς,
ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκο-
φάντα. ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φησί, καὶ διά γε
τοῦτο ὀρθῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τἀνηλωμένα ἐπέδωκα
καὶ οὐκ ἐλογιζόμην. ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς εὐθυνῶν
καὶ τῶν ἐξετασόντων προςδεῖται, ἡ δὲ δωρεὰ χάριτος
καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν· διόπερ ταῦτ'
114 ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτα οὐ μό-
νον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἤθε-
σιν ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω. πρῶτον

[ἔδωκεν] aoristum Bekker. ex optimis plurimisque libris restituit. Vulgo δέδωκεν. In sequentibus idem eorundem librorum auctoritate permotus δήπου omisit. V. C. F. R.].

§. 113. τἀνηλωμένα] Bekkerus in priore editione τἀναλωμένα dedit ex paucis libris. Nempe post Valckenaerium, qui ad Eurip. Phoen. 591. Atticistarum praeceptum, in ἀνάλωκα α non augeri in η, probare studebat, mos invaluit η etiam contra libros in α mutandi. Nuper tamen Elmsleius ex Inscriptionibus probavit Atticos huic verbo augmentum dedisse, atque Hermannus ei assentitur ad Soph. Ai. 1028., addens augmenti omissionem esse orationis vulgaris. In Demosthene ubique et plurimi et optimi codd. augmentum habent. [Vid. Buttm. Gr. ampl. §. 114. in ἀναλίσκω.]

εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν] obtrectationi et invidiae malevolorum hominum obiicere.

κἀγὼ στέρξω καὶ σιωπήσομαι] formula, quae significat eam quidem rem, de qua sermo sit, loquentem non approbare, sed necesse esse ea acquiescere; κατὰ Ἀριστοκρ. 677. οὐκ ἔχων δ' ἐκεῖνος, οἶμαι, δύναμιν στέργειν ἠναγκάζετο τούτοις.

[ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ] hanc legem rogavit hicce (Ctesiphon) de me (coronando). V. C. F. R.].

§. 114. Ναυσικλῆς] Eius mentio fit infra §. 181. ut archontis eo tempore, quum Demosthenes, Elatea capta, Athenienses hortaretur ad societatem belli cum Thebanis ineundam, quod accidebat Ol. CX, 2.

Διότιμος] Hanc rem ex solo hoc loco novimus. Neque de Diotimo plura novimus quam hic locus nos docet. Diotimi Euonymensis mentio fit κατα

μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων
προεῖτο πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν· εἶθ' ὅτι τὰς
ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐστεφα-
νοῦντο· εἶθ' οὑτοσὶ Νεοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιστά-
της ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε τετίμηται. σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη
τοῦτό γε, εἰ τῷ τινὰ ἀρχὴν ἄρχοντι ἢ διδόναι τῇ πό-
λει τὰ ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν 265
δοθέντων ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι χάριν εὐθύνας ὑφέ- 115
ξει. ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφί-
σματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα αὐτὰ λαβών. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἄρχων Δημόνικος Φλυεύς, Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ
„μετ' εἰκάδα, γνώμῃ βουλῆς καὶ δήμου, Καλλίας
„Φρεάῤῥιος εἶπεν, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ
„στεφανῶσαι Ναυσικλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι,
„Ἀθηναίων ὁπλιτῶν δισχιλίων ὄντων ἐν Ἴμβρῳ, καὶ

§. 114. ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προεῖτο] Reg. a teste Tayloro πρόοιτο, quod quanquam non est commendandum, non tamen temere a lectionis auctore inventum esse puto. Is enim actionem iteratam fuisse indicare voluit, quod per optativum post relativum fieri notissimum est. Atque huic quidem interpretationi favere videtur apodosis πολλάκις ἐστεφάνωται. Nil tamen mutandum. Nam προεῖτο est optativus, quam formam recte restituit Bekkerus de pace §. 15., ubi pro vulg. πρόοιντ' ἂν edidit προεῖντ' ἄν. Phil. II. §. 8. προεῖσθε pro vulg. πρόοισθε. (At ibid. §. 17. προεῖσθε est indicativus.) Cf. Buttm. Gr. Gr. ampl. I. §. 538 sqq. Matth. Gr. §. 213. Alia res est apud Thucydidem, quem hac optativi forma uti negat Poppo prolegg. I. p. 228. et 229. Bekkerus ipse in Thuc. I. 120. edidit πρόοιντο, [in edit. stereotypa anni 1832. legitur προεῖντο, in cod. G. πρόειντο. F. I.]

Μειδίου c. 57. p. 581., quem eundem cum nostro esse opinatur ibi Spaldingius, et pagi nomen additum, ut discerneretur a Diotimo Icariensi, qui a Demosthene alio loco notatur ut homo profligatus et infamis.

§. 115. τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων] Hoc idem erit, quod sequenti psephismate ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, ubi sic dicitur, quoniam opponitur ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων. In priore autem psephismate oppositio est ἐπὶ τῆς διοικήσεως, ut in psephismate, quod habuimus supra §. 37 sq. Tenendum in genere armorum nomina apud Graecos saepe poni pro militibus, qui hoc armorum genere utuntur.

ἐν Ἴμβρῳ] Insula sita adversus Thraciam, Lemno proxima, Corybantibus sacra. Huc coloniam deduxerunt Athenienses; Demosthenes Philipp. I. p. 49. ait de Philippo: ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆ-

„*βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσον, „οὐ δυναμένου Φίλωνος τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κε„χειροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι καὶ μι„σθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδω„κε, καὶ οὐκ εἰςέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι „τὸν στέφανον Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς.*

116 *ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.*

„*Εἶπε Καλλίας Φρεάῤῥιος, πρυτάνεων λεγόντων „βουλῆς γνώμῃ, ἐπειδὴ Χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλι„τῶν ἀποσταλεὶς εἰς Σαλαμῖνα, καὶ Διότιμος ὁ ἐπὶ „τῶν ἱππέων ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μάχῃ τῶν στρα„τιωτῶν τινῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ „τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους „ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ „δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον χρυσῷ „στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παναθηναίοις τοῖς με„γάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ Διονυσίοις, τρα-*

§. 115. *Ἀθηναίων ὁπλιτῶν διςχιλίων — τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσον*] *Ἀθηναίοις* scripsit Harless. pro *Ἀθηναίων*, qua mutatione opus non est. *Ἀθηναίων* non con-

μνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων. Videtur hoc accidisse Ol. CV, 3.

ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως] vel *ταμίας τῆς διοικήσεως*, is erat, qui ex aerario publico satisfacere debebat publicis quibuscunque impensis.

μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας] Videtur locutio actorum publicorum, vix opinor scriptoris Attici.

§. 116. *εἰς Σαλαμῖνα*] Salamis una praecipuarum urbium insulae Cypri, cui saepe Athenienses auxilium miserunt. [Salaminem insulam Atticae vicinam intelligit Winiewski in Comm. histor. p. 299.]

ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ] Ad fluvium, qui idem cum urbe nomen habebat. [ad Boccaliam potius. Winiewski l. c. p. 301.].

Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις] Erant duo genera *Παναθηναίων*, dicta *τὰ μεγάλα* et *τὰ μικρά*. Illa quinto quoque anno celebrabantur, haec, ut quidam tradunt, quotannis, ut alii, tertio quoque anno. Celebrabantur in honorem Minervae, et totus populus Atheniensis ad ea confluebat. Certamina erant trium generum, currendo et equitando, gymnica et musica.

θεσμοθέτας, πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας] Tribus collegiis cura erat demandata, ut perspiciatur, quanti res aestimetur.

§. 117. *καὶ δέδωκά γε εὐ-*

„γῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι 266
„θεσμοθέτας, πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας."

Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲν ἀρχῆς ἧς 117
ἦρχεν ὑπεύθυνος ἦν, ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανοῦτο οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταὐτὰ γάρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. ἐπέδωκα· ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος. ἦρχον· καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. νὴ Δί', ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα· εἶτα παρών, ὅτε με εἰςῆγον οἱ λογισταί, οὐ κατηγόρεις;

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυ- 118
ρεῖ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν ἐστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις ἃ διώκει συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

„Ἐπὶ ἄρχοντος Εὐθυκλέους, Πυανεψιῶνος ἐνάτῃ

struendum cum βοηθούντων, sed Athenienses aliqui insulam incolebant.

θύνας ἐκείνων] Videtur Demosthenes decursu temporis, quod intercedebat inter delatum ab Aeschine accusationis libellum et causam actam, muneris rationem aliquam reddidisse. Non enim, opinor, tam impudens erat, ut quod plane non factum erat factum esse affirmaret.

οἱ λογισταί] Harpocration: εἰσὶν τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες. Qui plura velit cognoscere, adeat notas ad Aeschinem adv. Timarchum §. 44. [de logistis vid. Boeckh. in Museo Rhen. I. p. 58 ss. K. F. Hermann griech. Staatsalterth. p. 298. §. 154. 8.]

εἰςάγειν verbum iudiciale et de privato, qui causam defert, et de magistratu, qui vel iudices tractare iubet, vel ipse causam tractat. Λογισταὶ εἰςῆγόν τινα, quum publice per praeconem interrogarent τίς κατηγορεῖν βούλεται;

§. 118. οἷς — τοῦ προβουλεύματος] Quae psephismatis momenta. Quod versu antecedente ψήφισμα appellaverat, hic appellat προβούλευμα. Scilicet erat senatus consultum, quod Ctesiphontis rogatio de coronando Demosthene approbationem senatus acceperat. Sed tum demum fiebat ψήφισμα, quum erat a populo in concione probatum.

Πυανεψιών] Quintus men-

„ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Οἰνηΐδος, Κτησι-
„φῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος εἶπεν, ἐπειδὴ Δημο-
„σθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς γενόμενος ἐπιμελη-
„τὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς καὶ προςαναλώσας
„εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα ἐπέ-
„δωκε ταῦτα τῷ δήμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατα-
„σταθεὶς ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωρι-
„κοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ
„καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένην
„Δημοσθένους Παιανιέα ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκάγα-
„θίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆ-
„μον τὸν Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφά-
267 „νῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ
„Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως
„ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην.“

119 Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδωκα ταῦτ' ἐστίν, ὧν οὐδὲν
σὺ γέγραψαι· ἃ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτων
γενέσθαι μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν
τὰ διδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χάριν τού-
των ἀποδοῦναι παρανόμων γράφῃ; ὁ δὲ παμπόνηρος
ἄνθρωπος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὄντως
ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;

120 Καὶ μὴν περὶ τοῦ γ' ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττε-

§. 119. ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;] Reiskius unam interrogationem ex duabus constituens de suo scripsit: ποῖός τις ἂν εἴη — — εἰ οὐχ ὁ τοιοῦτος; quod vel grammatica reiicitur. Attici enim nusquam εἰ οὐ dicunt pro εἰ μή. Quanquam equidem non nego, interdum in eadem enuntiatione εἰ — οὐ reperiri (quod negavit Elmsleius ad Eurip. Med. v. 87.), sed tum οὐ cum verbo iunctum notionem oppositam prae-

sis anni Attici a 7. Novembris ad 6. Decembris.

ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς] Quem Cicero dicit curatorem muris reficiendis.

τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωρικοῖς] Sunt interpretes, qui τοῖς θεωρικοῖς pro masculino habeant. Sed nusquam, opinor, leguntur οἱ θεωρικοί, semper τὰ θεωρικά. τὰ ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωρικὰ sunt pecuniae collectae ex omnibus tribubus ad festa celebranda. [Ap. Plut. Vit. X. Orat. p. 846. a. legitur θεωροῖς. Cf. Boeckh. Staatsh. Vol. I. p. 228.]

§. 120. μυριάκις μυρί-

σθαι τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρῦχθαι παραλείπω, καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον. ἀλλὰ πρὸς θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη, ὥςτ' οὐ δύνασθαι λογίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναῤῥηθῇ, τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου. διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφε. Λέγε δ' αὐτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

ΝΟΜΟΣ.

„Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι.“

Ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, 121
πλὴν ἐάν τινας ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ ψηφίσηται· τού- 268
τους δὲ ἀναγορευέτω. τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐχ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; ἀλλ' οὐδ' αἰσχύνῃ φθόνου δίκην

bet, ut in illo Medeae loco οὐ στέργει idem est quod μισεῖ, aut εἰ significat an. — Sed si non iam his certissime refutaretur Reiskii opinio, nulla ratio est mutandae lectionis vulgatae. Duplex enim interrogatio sententias separans attentionem magis movet, et fixam tenet in singulas notiones cogitationem.

[§. 120. ὥςτ' οὐ δύνασθαι] δύνασαι e libris praestantioribus restituit Bekker. V. C. F. R.]

ους] Paronomasia, quam Demosthenes sobrie adhibet, nec eius est tam studiosus quam alii, inprimis Isocrates.

§. 121. τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις;] ἐλλέβορος radix, Latinis veratrum; nobis Nieswurz, qua utebantur inprimis antiqui purgatoria, tum ad vomendum, tum ad levandam alvum. Eius virtutes laudantur praecipue contra bilem atram et vesaniam. Hinc tropice ἐλλεβορίζειν τινά, aliquem ad sanam mentem reducere.

φθόνου δίκη] lis, quae non causam habet in culpa eius, qui accusatur, sed in invidia eius, qui accusat.

εἰςάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός, καὶ νόμους τοὺς μὲν μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεσθαι τοῖς γε ὀμωμοκόσι κατὰ
122 τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν λέγεις ἃ δεῖ προςεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥςπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς κατὰ συγγραφήν, εἶτ' οὐκ ἔχοντα ἃ προςῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικούς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πολιτεύμασι γιγνωσκομένους. καὶ βοᾷς ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα ὀνομάζων, ὥςπερ ἐξ ἁμάξης, ἅ σοι καὶ τῷ σῷ γένει
123 πρόςεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι, τὴν δὲ

[§. 121. Verba λαβεῖν τιμωρίαν, addita vulgo post ἀδικήματος οὐδενός, cum plurimis optimisque libris omisit Bekker. Idem

§. 122. ἔπειτα τοιαῦτα — πολιτεύμασι γιγνωσκομένους] Quasi statuam faciendam artifici locasses, in qua quae deberent esse virtutes enumerasses in syngrapha, postea, quum tibi afferretur statua, expostulares cum artifice, quod virtutes a te in syngrapha enumeratae non inessent. Similitudinis acerbitas continetur eo, quod Aesch. adv. Ctes. §. 168. pro suo qualicunque intellectu aliquam viri civilis delineat formam ac speciem, ad quam ceteros referre sua studia ut ex pactione oporteat, ita ut iuris et officii sui putet Aeschines expostulare cum iis, qui ad illam ab se inventam formam minus accedant. — Ceterum ante λόγῳ iterum intelligendum ὥςπερ. Frequentissimi enim sunt hi accusativi absoluti, quibus praecedit particula ὥςπερ. Ita infra §. 276. ὡς ἐὰν πρόϊερός τις εἴπῃ τὰ προςόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψαμένους. Isocr. Paneg. c. 14. ὥςπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαινεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους. Cuius structùrae originem ac rationem rimari si velis, ubique accusativum pendentem reperies a verbo omisso existimandi aut credendi ita, ut etiam aliis persuadere coneris, id quod indicatur a particula ὥςπερ aut ὡς. Nostro loco est quasi dixisset ἢ ὥςπερ ἡγούμενός γε καὶ ἡμᾶς πείθειν βουλόμενος, λόγῳ τοὺς δημ. κ. τ. λ. Vide Rost. Gr. §. 131. 4. et conf. etiam Stallbaum. ad Plat. Phaed. p. 185.

ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα] Vocabula petita sunt ex ritibus mysteriorum. Ῥητὰ sunt ea, quae dici licet etiam coram iis, qui non sunt initiati, ἄῤῥητα vero quae fari non licet: fanda et infanda. Tum autem haec quasi proverbialis est locutio de eo, qui cuncta miscet, sana et absurda, vera et falsa.

ὥςπερ ἐξ ἁμάξης] Feminae nempe Athenienses curribus ve-

λοιδορίαν βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν
τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. οἰκοδο-
μῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ἡμῶν ταυτὶ τὰ δικαστήρια
ὑπείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ
τῶν ἰδίων κακῶν τὰ ἀπόῤῥητα λέγωμεν ἀλλήλους,
ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκώς τι τυγχάνῃ
τὴν πόλιν. ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδὲν ἧττον 124
ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο. οὐ μὴν
οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν.
ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρω-
τήσας· πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν
ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ; ἐμὸν δηλονότι. εἶτα οὗ μὲν ἦν
παρ' ἐμοῦ δίκην κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λα- 260
βεῖν, εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες, ἐν ταῖς εὐθύναις, ἐν

paullo post τοὺς μὲν ad fidem solius codicis Σ exclusit. V. C. F. R.]

hebantur festo Θεσμοφορίων, et se ipsas conviciis proscindebant: quod licitum erat. Hinc locutio proverbialis ἐξ ἁμάξης με ὑβρίζεις: et ὅλας ἁμάξας βλασφημιῶν κατεσκέδασαν, de iis, qui sine modo inter se conviciantur. [Schol. Lucian. in Iove Trag. c. 44. ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Διονυσίων παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ ἁμαξῶν καθήμενοι ἔσκωπτον ἀλλήλους καὶ ἐλοιδοροῦντο πολλά. Plura collegit Creuzerus ad Lydum de Mens. p. 127. s. ed. Röther., qui nec Demosthenis locum neglexit. F. I.]

§. 123. καίτοι καὶ τοῦτο] Elliptica locutio, in qua σκοπεῖτε vel ἐνθυμήθητε vel simile supplere possumus.

ἀπόῤῥητα] πάντα τὰ ἀπειρημένα καὶ ἀπηγορευμένα ἐν τοῖς νόμοις. Erant contumeliae, quum quis v. c. alterum ἀνδροφόνον et similia calumniose appellaret; cuius criminis κακηγορίας si quis reus coram iudice convinceretur, quingentis drachmis multabatur. Eodem pertinet vocabulum πομπεύειν, quod proprie est pompam agere, et tum, ita se gerere, quemadmodum se gerunt mulieres festis Θεσμοφορίων, convitiari. Substantivum πομπεία habuimus supra §. 11. — ἀπὸ τῶν ἰδίων est: res privatas in medium proferentes.

§. 124. οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων] i. e. οὐδ' ἐν τῷ πομπεύειν, ne in conviciando quidem. Declarat aperte se redditurum Aeschini iacta in se convicia. Scilicet populus Atheniensis delectabatur mutuis oratorum conviciis, et quo erant acerbiora, eo maiorem ferebant applausum. Hinc mendaciorum amplissimus proventus, ex quibus nemo, nisi magnus Apollo, se explicare potest.

ὑπὲρ τούτων] Reisk. hoc pro genere masculino habet et interpretatur: pro his, civibus Atheniensibus, hoc iudicium circumstantibus. Sed mihi neutrum videtur: pro his rebus, quarum me accusas.

εἴπερ ἠδίκουν] Hic locus

125 ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν· οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀθῷος ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάκις πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μετεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήντηκας; ὅρα, μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς, ἐμὸς δὲ προςποιῇ.

§. 126. *δέδεικται*] Reiskius affirmat hic sine dubio deesse πρὸς ἐμοῦ οὖσα, hoc sensu: planum iam quum factum sit omnibus sententiam huius causae veram et iustam a mea parte stare. Sed vulgata mihi lectio multo videtur modestior, et relinquit ipsis iudicibus hanc conclusionem faciendam. Ait nempe clarissime ostendit non simpliciter εἴπερ, εἴτις pro ἅπερ, ἅτινα poni. Si ἅπερ dixisset Demosthenes, de iniuriis re vera patratis loqueretur. Quum vero εἴπερ dicit, innuit calumniam esse Aeschinis, certis argumentis probandum fuisse eum revera iniurias patrasse, nec impedit, quominus, si possit, certis argumentis probet.

§. 125. *τῇ προθεσμίᾳ*] Sic appellatur lege praestitutum tempus, quo licebat aliquem vel ob munus administratum vel ob factum aliquod commissum ad rationem reddendam in iudicium vocare. Pro varietate munerum et factorum varium erat praestitutum tempus. Reiskius, qui τῷ χρόνῳ ut glossam ad προθεσμίᾳ delendum censet, fallitur. Solet enim Demosthenes primo notionem generis ponere, tum partis. τῷ χρόνῳ est longitudine temporis, quae in se res oblivioni tradit; τῇ προθεσμίᾳ, termino legis constituto.

ὅρα, μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς, ἐμὸς δὲ προςποιῇ] Hunc orationis nervum vide quam docte tanquam ex insidiis praeparaverit. Nam, quum inter κατηγορίαν et λοιδορίαν quid intersit acute docuisset atque in ea re pertractanda occupatus totus videretur, ecce tanquam fulmen illud praeter exspectationem in Aeschinem deiicitur, ὅρα, μὴ κ. τ. λ., ut non solum a gravissimo dicendi genere quoties velit ad medium illud delabentem Nostrum cum Cicerone Orat. c. 31. dicas, sed etiam adscendentem ex illa tenui docendi lenitate per mediumque genus sublimem elatum ad vim acerrimam. — Reiskius orationem mancam esse opinatur, si post προςποιῇ non addas εἶναι. At hoc ipsum εἶναι cogitatione supplendum. Saepe enim hoc fit apud Graecos, ut ad verba, quae ipsa non plenam continent sententiam, sed infinitivo egent, hic infinitivus repetendus sit ex antecedente verbo finito. De verbo μέλλω erudite hoc explicavit Hemsterhusius ad Luciani Diall. Mortt. 29, 1. Sunt item alia multa, ut generalis habenda sit ea quam dixi regula. Quid? quod interdum ex sequentis membri verbo finito infinitivus educendus sit, ut apud Eurip. El. 891. Seidl.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος 126
ἅπασι δέδεικται, δεῖ δέ με, ὡς ἔοικε, καίπερ οὐ φιλολοίδορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν αὐτὰ τἀναγκαιότατ' εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι, τίς ὢν καὶ τίνων ῥᾳδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τίνας διασύρει, αὐτὸς εἰρηκὼς ἃ τίς οὐκ ἂν ὤκνησε τῶν μετρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι; εἰ

iam satis patere, quaenam sit pia et iusta causa, quod pium et iustum suffragium, et sine dubio intelligit suam causam, suffragium in suum-commodum latum; sed modeste id non ipsis disertis verbis exprimit.

ὃν, εἴτε χρήζεις, θηρσὶν ἁρπαγὴν πρόθες
ἢ σκῦλον οἰωνοῖσιν:

quod Seidlerus recte sic exposuit: ὃν, εἴτε χρήζεις θηρσὶν ἁρπαγὴν προθεῖναι, πρόθες.

§. 126. δεῖ δέ με cet.] Hoc est alterum membrum protaseos, respondens primo, per μὲν iuncto coniunctioni ἐπειδή. Ex verbo autem δεῖ pendent qui sequuntur infinitivi εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ καὶ δεῖξαι: ab his autem quae sequuntur enuntiationes adiectae; nulla vero sequitur apodosis. Hinc est periodus, quam appellant Grammatici, ἀνανπόδοτος. Quod, ut saepe, tolerare noluerunt viri docti. Marklandus δὲ mutare volebat in καί, ut tum δεῖ καί με sit apodosis. Quod recte reiicit Reiskius, quoniam particula μὲν in primo protaseos membro posita alterum flagitet per particulam δὲ respondens. Sed ipse fallitur item, dum opinatur protasin finem habere in verbis εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, et tum apodosin sic incipit ex coniectura: καὶ δὴ βούλομαι δεῖξαι. Sed si ex oratoribus cuncta essent anapodota eliminanda, quae vis esset facienda auctoritati codd. mss.? Atque etiam rhetores antiqui haec anapodota agnoverunt; cur nos igitur ea tolerare nolimus? Immo equidem in his anapodotis saepe figuram vere rhetoricam agnosco, ἀποσιώπησιν. Saepe enim video oratores apodosin tum omittere, ut auditorum et lectorum cuique liberum relinquant iudicium pro ingenio suo ex sententia protaseos apodosin supplendi quam velit aut possit. Negare tamen nolò nonnulla esse ex oblivione et iniuria animique agitatione et perturbatione orta. Hoc autem loco consulto Demosthenem apodosin omisisse existimo. Alius enim auditorum acerbam supplebit in Aeschinem vocem, alius excusationem sui ipsius, quod conviciatorem agere coactus sit, alius aliud.

τίς ὢν καὶ τίνων] Antiqui magnum momentum ponebant in parentibus. Hinc formulae: βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων: δοῦλος καὶ ἐκ δούλων.

διασύρειν proprie distrahere, tropice probris incessere; §. 323.

127 γὰρ Αἰακὸς ἢ Ῥαδάμανθυς ἢ Μίνως ἦν ὁ κατηγο-
ρῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλε-
θρος γραμματεύς, οὐκ ἂν αὐτὸν οἴομαι τοιαῦτ' εἰ-
πεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι,
ὥςπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρε-
τὴ καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν
ἐπικαλούμενον, ᾗ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγιγνώ-
σκεται· ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτοῦ λέγοντος.
128 σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετου-
σία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; πόθεν
λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας σοι θέ-
μις μνησθῆναι, ἧς τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκό-
270 των οὐδ' ἂν εἷς εἴποι περὶ αὑτοῦ τοιοῦτον οὐδέν,

[§. 128. λαβόντι, quod deest in plerisque libris, omisit

§. 127. Αἰακὸς ἢ Ῥαδάμανθυς ἢ Μίνως] i. e. homines fidei et iustitiae probatae. Saepe enim fit, ut nomen proprium eius, qui vel virtute vel vitio excellebat, ponatur pro homine ea virtute aut vitio insigni. Vide notam ad Suetonii Caes. c. 1.

περίτριμμα ἀγορᾶς] Vocabula rem significantia si adhibentur de hominibus, plerumque summum indicant contemtum, et quum nomen vitium exprimit, homo ut viva vitii et truculenta imago notatur. Sic περίτριμμα ἀγορᾶς est homo, qui volutus est in foro, in fraudibus et fallaciis fori.

ὄλεθρος] Contumeliosum vocabulum eiusdem generis. Qui perniciem meretur. Sic Demosthenes in Philippicis ὄλεθρον Μακεδόνα appellat. Latini similiter pestem dicunt pro pestifero.

ὦν γῆ καὶ ἥλιε] et quae sequuntur, finem faciunt orationis in Ctesiphontem, et a bono declamatore recitata videntur auditores commovisse. Hinc ea inique ridet Demosthenes.

δήπουθεν] Quod recentiores inprimis amant sophistae, inter antiquiores satis usurpatum, prae ceteris Demostheni est familiare, plerumque ironicum, interdum tamen etiam in severa affirmatione.

§. 128. κάθαρμα] Tropice homo nequam. Athenienses enim publico sumtu alebant homines pravos, ut, si quando civitati calamitas publica accideret, v. c. pestis, fames, hos sacrificarent Diis, ἕνεκα τοῦ καθαρθῆναι τοῦ μιάσματος. Hos appellabant καθάρματα. [Vid. Suid. κάθαρμα. Schol. ad Arist. Plut. 454. καθάρματα ἐλέγοντο οἱ ἐπὶ καθάρσει λιμοῦ τινος ἢ ἑτέρας νόσου θυόμενοι τοῖς θεοῖς.]

εἴποι περὶ αὑτοῦ] Non sine calumnia hoc de Aeschine dicit Demosthenes. Non enim Aeschines sibi tribuit παιδείαν, sed eam auxilium implorat, quemadmodum γῆν καὶ ἥλιον, et implorat, ut per iudices sibi auxilium praestet. Tantum igitur abest, ut eam sibi arroget, ut optet eam adesse iudicibus. Ut deam quidem pie a se imploratam veneratur.

ἀλγεῖν] h. l. est indigna-

ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε, τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μέν, ὥςπερ σύ, προςποιουμένοις δ' ὑπ' ἀναισθησίας τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν, ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι περίεστιν.

Οὐκ ἀπορῶν δ', ὅ τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν 129
σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ, τοῦ πρώτου μνησθῶ· πότερ' ὡς ὁ πατήρ σου Τρόμης ἐδούλευε παρ' Ἐλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ Θησείῳ διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον, ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ πρὸς τῷ Καλαμίτῃ ἥρωϊ χρωμένη τὸν καλὸν ἀνδριάντα καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε; ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦ-

Bekker. Additum videtur augere orationis gravitatem. SCHAEF.]

νι; ergo ἀλγεῖν ποιεῖν, indignationem excitare.

§. 129. πρὸς τῷ Θησείῳ] Θησεῖον fanum erat Theseo sacratum. Media in urbe erat haud procul a foro.

χοίνικας παχείας] χοῖνιξ, inquit Scholiastes ad Aristoph. Plut. v. 276., πᾶν περίφερες, genus erat πεδῶν, cum quibus in Aristophanis loco iungitur. Ex epitheto παχείας videmus eas graves fuisse ferro. Videntur fuisse iugamenta ferrea circa poplites, vel caligae, quibus comprimebantur crura. ξύλον in genere est quod ex ligno factum est. Sic inter alia dicebantur collaria lignea, quae servorum collo circumdabantur, ne manus ori admovere possent.

μεθημερινοὶ γάμοι] Euphemismus, quo meretricum vita indicatur. Auctor ad Herenn. lib. IV. c. 34. Translatione utimur, inquit, obscoenitatis vitandae causa, sic: Cuius mater *quotidianis nuptiis* delectatur.

κλίσιον est stabulum, in quo vel pecus servabatur, vel servi habitabant. De *Καλαμίτῃ ἥρωϊ* nihil traditur vel in mythis vel in historicis, ita ut Petitus Legg. Att. p. 575. pro *Καλαμίτῃ* coniecerit *Κυαμίτῃ*, cuius ναὸν οὐ μέγαν Athenis memorat Pausanias L. I, 37, 3., ubi Facius plura. Sed *Καλαμίτῃ* iam antiqui Grammatici in hoc loco invenerunt. Sic Bekkeri, Anecdd. p. 269. l. 7. *Καλαμίτην: ἥρωά τινά φασιν εἶναι τιμώμενον Ἀθήνησιν.* Nomen habent etiam Suidas et Hesychius, et Apollonius περὶ *Αἰσχίνου ῥήτορος*, ut contra codices nihil sit audendum.

ἀνδριάς. homo specie quidem insignis, sed mente stupidus. Corporis decorem et venustatem denegare Aeschini non poterat. [Appellatio τοῦ ἀνδριάντος fortasse referenda ad comparationem supra §. 122. usurpatam; ut orator dicat cum sarcasmo: o tu, qui omnia habes ἐκ τῆς συγγραφῆς, omnibus scilicet virtutibus, quae bonum civem decent, instructus et ornatus! F. I.]

τριταγωνιστής, tertiarum, i. e. humillimarum partium, actor. Antiquissima tragoedia

τα, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης Φορμίων, ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαῤῥίου δοῦλος, ἀνέστησεν αὐτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς-ἐργασίας; ἀλλὰ νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θεούς, ὀκνῶ, μὴ περὶ σοῦ τὰ προςήκοντα λέγων αὐτὸς οὐ προςήκοντας ἐμαυτῷ δόξω
130 προῃρῆσθαι λόγους. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, ἀπ'

§. 130. οὐδὲ γὰρ — καταρᾶται] Haec verba post λόγους ponit γρ. Σ. teste Bekkero. Fuit quum huic transpositioni parendum esse putarem. Et nunc etiam Schaeferum video in eandem opinionem incidisse, priusquam Bekkeri hanc notam legeret: „Nunc confirmatus, inquit, auctoritate libri egregii, si Demosthe„nes mihi recensendus esset, illuc transponere non dubitarem. „γὰρ post οὐδὲ refertur ad ὀκνῶ, sed γὰρ post ὀψὲ ad αὔξομαι.“ Ita Schaeferus. Mihi vero re diligenter pensitata vulgata sententiarum collocatio praestare videtur. Transpositio enim incommodi hoc habet, quod quum verbis ὀκνῶ, μὴ περὶ σοῦ τὰ προςήκοντα λέγων — λόγους Aeschinem ipsum allocutus esset ut personam secundam, rationem, cur hoc facturus sit non ut de secunda sed de tertia persona adiungit orator: οὐδὲ γὰρ ὢν ἔτυχεν ἦν. Necessaria autem secunda persona etiam in his verbis esset propterea, quod tum hoc argumento de stirpe relicto transiret orator ad aliud argumentum de adversarii vita verbis ταῦτα μὲν

nonnisi unum habebat actorem; postea accessit per Aeschylum alter; interdum adhibebatur etiam tertius et quartus. Primus appellabatur πρωταγωνιστής, secundus δευτεραγωνιστής. Primus erat tragoediae heros; nec alter contemtus: sed tertio partes nonnisi humiles tribuebantur. Hinc epitheton ἄκρον acerbe ironicum.

τριήραυλης, tibicen in triremi, qui erat vilioris notae, unde Dionysodorus, nobilis tibicen, gloriatus est nunquam se τριηραύλην egisse.

ἀνέστησεν] abduxit eam ab hoc opificio. Videtur significare Phormionem servum eam duxisse uxorem.

§. 130. οὐδὲ γὰρ ὢν ἔτυχεν ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται] Haec verba praeter Reiskium, qui scribere voluit ὡς ἔτυχεν (i. e. non fuit homo, ut fert, i. e. plebeius,) omnes fere H. Wolfio praeeunte interpretati sunt ita, ac si legeretur: οὐδὲ γὰρ τῶν τυχόντων εἷς ἦν. Rutilius Lupus de sent. fig. liberius paullo verba Graeca Latine ita reddiderat p. 56. ed. Ruhnk.: Nam dum opus est, parentes appellat, quos scitis non ignotos fuisse, sed huiusmodi, ut omnes hos exsecrarentur, probante Ruhnkenio. Consentit autem Schaeferus hunc in modum vertens: Nam ne in faece plebis quidem parentes habuit, sed natus est talibus hominibus, quos populus diris devovet. Verum hoc quomodo interpretatione grammatica effici possit, equidem non video. — Nam etiam sic puto desiderari: οὐ γὰρ τῶν τυχόντων ἦν sive ἐγένετο (τοκέ-

αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν ἄρξομαι. οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται· ὀψὲ γάρ ποτε, ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην ἅμ' Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονε· καὶ δύο συλλαβὰς προςθεὶς τὸν μὲν πατέρα ἀντὶ Τρόμητος ἐποίησεν Ἀτρόμητον, τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ Γλαυκοθέαν

οὖν sqq. In collocatione vero vulgata sententiarum nexus hic est: Si parentum tuorum vitam turpissimam enarrare pergam, opus me ipso indignissimum faciam. Hoc igitur praetermittam; de Aeschinis autem ipsius vita agere incipiam. (Iam vero alteram, secundariam illam quasi ἐν παρόδῳ at vero acerbissimae irrisionis plenam subiungit rationem, cur de Aeschinis origine plura non dicat.) Non enim fuit eorum parentum Aeschines, quorum se esse profitetur, sed e genere servili. (Nunc autem huius fictae originis simul rationem habens, et orationem de tractanda Aeschinis vita quam interruperat ratione illa in parenthesi posita [οὐδὲ γὰρ ὧν — καταρᾶται], iterum suscipiens particula γὰρ post ὀψέ, quod particulae γὰρ officium est notissimum, vid. Stallb. ad Plat. Apol. p. 25., pergit hoc modo:) Namque sero aliquando — sero dico? immo vero heri aut nudius tertius simul et Atheniensis et orator factus est.

ων).. Nisi forte ita solvere vis attractionem: οὐδὲ γὰρ τούτων ἦν, ἃ ἔτυχεν. Nec tamen in tot librorum consensu — consentiunt autem omnes, de mutatione cogitandum videtur. Quare, dum meliora edocear, dicam, quomodo locum expedire mihi visus sim. Unum enim Phil. Melanchthonem proxime abesse a veritate puto, qui sic reddidit: Non enim erat ex eo genere, cui se ingerit, sed ex talibus, quos exsecratur populus. Ludit orator in verbis ἔτυχεν et ἦν. ἦν originem Aeschinis significat veram, ὧν ἔτυχεν ab ipso Aeschine fictam. Est enim: quos nactus est, i. e. quales suos parentes ut profiteretur per fortunam ei concessum est, quia parentes pro ingenuis habebantur, quum essent servi ac per fraudem in civium catalogum illati, quibus ipsis populus diras imprecari solebat.

ὀψὲ λέγω; cet.] Hunc locum Rutilius Lupus de figuris sententiarum et elocutionis L. I. fig. 16. laudat et vertit tanquam exemplum metanoeae. Hoc schema, inquit, fieri solet, quum ipse se qui loquitur reprehendit, et id, quod prius dixit, posteriori sententia commutat. Alii hanc figuram ἐπανόρθωσιν vel ἐπιδιόρθωσιν appellant.

τὴν δὲ μητέρα — ἐπωνυμίας τυχοῦσαν] Non puto literularum quodam lusu satis frigido propter ποιεῖν καὶ πάσχειν mulierem ab eo vocatam esse Ἔμπουσαν. Cur ita vocari potuerit, docet Schol. ad Aristoph. Ran. v. 296 Ἔμπουσα — φάντασμα — ὃ δοκεῖ πολλὰς μορφὰς ἀλλάσσειν. Alterum eius pedem aeneum aiunt fuisse, alterum stercoreum.

ὠνόμασεν,) ἣν Ἔμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι ταύτης
131 τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει, ὥςτ'
271 ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ τουτουσὶ γεγονὼς οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ καὶ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ. καὶ περὶ ὧν μὲν ἐστί τις ἀμφισβήτησις, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καθαρῶς ἀπεδείχθη πράττων,, ταῦτα ἀναμνήσω.

132 Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν τὰ ὑμέτερα εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν· ὅν, λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγὼς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων καὶ ἐπ' οἰκίας βα-
133 δίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα αἰσθο-

§. 131. *ἀπεδείχθη πράττων*] Reiskiana lectione *ἐπεδείχθη* multo praestat ea, quam ex optimis libris recepit Bekk.

§. 131. *διὰ τουτουσί*] Intelligit iudices et circumstantes Athenienses, totum omnino populum Atheniensem. Quanquam eius, inquit, clementiae debes civitatem, non tua legibus est, tamen in eorum ipsorum, qui eam tibi clementer concesserunt, perniciem agis.

§. 132. *Ἀντιφῶντα*] Plutarchus in vita Demosthenis p. 852. d. appellat hoc Demosthenis *σφόδρα ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα περὶ τοῦ Ἀντιφῶντος*, quod eum a populo in concione liberatum ad consilium rapuerit Areopagi, contemptaque populi offensione docuerit eum pollicitum Philippo inflammaturum se navalia: de cuius consilii sententia sit necatus. Si vera est Plutarchi narratio, magis improbo subdolam Demosthenis hoc loco narrationem, quam quod fecit. Fortis enim animi est populum falsis verborum blanditiis seductum a condonatione rerum reipublicae perniciosarum vel invitum abducere, et eum, qui peccaverit, legitimo iudicio tradere.

ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος] Non licebat privato sine populiscito liberum hominem vi domo abstrahere, sed magistratus adeundus erat, ut reus legibus evocaretur.

§. 133. *ἐν οὐ δέοντι*] *οὐ* fortem oppositionem tribuit vocabulo opposito ad summam perniciem.

ἐξαρπάζεσθαι] vi eripi ex poena, quam merebatur ob facinora ex legibus.

μένη καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβε-
βηκυῖαν ἰδοῦσα ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον καὶ συλλα-
βοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦ-
τος, καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ
τοῦ σεμνολόγου τουτουί· νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαν-
τες αὐτὸν, ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοι- 134
γαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου
τούτῳ τότε πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν
ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ ἀπὸ
τῆς αὐτῆς ἀγνοίας, ἀφ' ἧςπερ πολλὰ προΐεσθε τῶν
κοινῶν, ὡς προείλεσθε κἀκείνην καὶ τοῦ πράγματος
κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς
προδότην, Ὑπερίδῃ δὲ λέγειν προςέταξε· καὶ ταῦτα
ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ 272
οὐδεμία ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. καὶ ὅτι 135
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

„Μαρτυροῦσι Δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων οἵδε·

ἀπεδείχθη. Hoc enim coarguendi perfectionem significat.

διαδῦναι cum accus., elabi, subterfugere.

§. 134. *ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ*] Tum temporis agitata fuit controversia inter Athenienses et Delios, non de proprietate insulae, sed utris templi praefectura et administratio competeret. Hoc Pseudo-Plutarchus in vita Hyperidis his verbis confirmat: *συστάντος δὲ πρὸς Δηλίους ἀμφισβητήματος, ποτέρους δεῖ προΐστασθαι τοῦ ἱεροῦ, αἱρεθέντος Αἰσχίνου συνειπεῖν, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ Ὑπερίδην ἐχειροτόνησε.*

ὡς προείλεσθε κἀκείνην] *προαιρεῖσθαί τινα*, aliquem in consilium vocare, adhibere, consultatore aliquo uti. *κύριον ποιεῖν*, arbitrium alicui permittere, plenam potestatem rei iudicandi. *ἀπήλασεν ὡς προδότην* rhetorica est hyperbole, ut ex testimonio, quod nomine Areopagi profertur, apparet. Non enim *προδότην* declararunt Aeschinem, sed praetulerunt Hyperidem. Sic iam antiqui rhetores iudicarunt.

ἀπὸ τοῦ βωμοῦ] i. e. iurati, iureiurando interposito. Iurantes enim accedebant ad aram, aramque tenentes iusiurandum praestabant, vel certe, si numerus esset maior, aram circumstantes.

§. 135. *ὑπὲρ ἁπάντων*] omnium nomine. Verba *μαρτυρίας* sunt mitiora Demosthenis narratione.

„Καλλίας Σουνιεύς, Ζήνων Φλυεύς, Κλέων Φαληρεύς, Δημόνικος Μαραθώνιος, ὅτι, τοῦ δήμου ποτὲ „χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ „τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς ἐκρίναμεν Ὑπερίδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον „ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν· καὶ ἀπεστάλη Ὑπερίδης."

Οὐκοῦν ὅτε, τούτου μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλὴ καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν.

136 Ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὅμοιόν γε — οὐ γάρ; — οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε. ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον, καὶ παρὰ

ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ] Ad Aeschinem de Amphictyonica legatione de syndicis ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ lectores ablegat H. Wolfius, ad orationem puta adv. Ctes. §. 114. sqq. Fuit autem haec non Delphica, sed Cycladum insularum Amphictyonia, cuius sedes fuit Delus insula, in quo conventu plurimum valebant Athenienses. Vid. Broenstedt iter in Graeciam. Praeterea consulendi loci illi, quos laudat Wachsmuth. in Antiquitatibus Hell. T. I. p. 406. Insignis de hac Ionum panegyri locus exstat in hymno Homerico εἰς Ἀπόλλωνα Δήλιον v. 146 — 164. Quod ex hoc priscam magnificamque in illo populo animi alacritatem tam integram tam recentem ex triginta fere saeculis referente loco intelligitur, antiquissimis iam temporibus in hac Deliaca celebritate hominum inter alia populi vitae cultusque venustate excellentis tum laeta tum pia negotia factitatam esse etiam mercaturam, idem ad posteriora tempora pertinuit adeo, ut deleta a Mummio Corintho Delum transmigrarent negotiatores vel sacrorum immunitate vel situs inter Italiam Asiamque opportunitate ducti, ut auctor est Strabo X. 5. §. 2. Verum iam diu ante Corinthum excisam, hac ipsa oratorum nostrorum aetate puta Athenienses, horum commodorum existimatores callidissimos, studiose sibi vindicasse sacrorum cum mercaturae administratione coniunctam procurationem, teste eodem Strabone l. l. Quod quum propter dignitatem, qua ex hoc Ionicae gentis quasi principatu accedere videretur Atheniensibus, et propter ipsius rei utilitatem ad invidiam excitandam esset insigne, fieri facile potuit, ut Delii antiquis sibi sacrae sedis accolis ius inique ereptum quererentur, idque vindicaturi Atheniensibus litem intenderent apud Amphictyoniam, sive concionem illam populi universam, sive, id quod magis placet, senatum qualemcunque delectum. Apud quem qui causam ageret delectus Athenis est, ut Demosthenes ait, aliquis σύνδικος ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ, idque munus secus ac populo placuerat, ab Areo-

τῶν αὐτοῦ συμμάχων πάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐκ εἶξα οὐδ' ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως, ὥςτε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τἀναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ.

Καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πάλιν μετὰ 137
ταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιὼν εἰς
τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅςτις τῷ ὑπὸ
τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ 273
ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκο-

pago demandatum Hyperidae. Quam rationem egregie confirmat locus auctoris vitarum decem oratt. T. XII. p. 273. ed. Hutten. [T. II. p. 850. A.] συστάντος δὲ πρὸς Δηλίους ἀμφισβητήματος, ποτέρους δεῖ προΐστασθαι τοῦ ἱεροῦ, αἱρεθέντος Αἰσχίνου συνειπεῖν, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ Ὑπερίδην ἐχειροτόνησεν. καὶ ἔστιν ὁ λόγος Δηλιακὸς ἐπιγεγραμμένος. De Hyperidis Deliaco plura habet Casaubon. ad Athen. lib. X. cap. 6. p. 718 sq. (ap. Schweigh. Vol. V. p. 371.), ex quibus afferam unum locum huc pertinentem a Scholiasta ad Hermogenem de ideis adservatum: Βουλόμενος γὰρ ἐκεῖνος (Hyperides) ἐξ ἀρχαίου δεῖξαι τοῖς Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερὰ προςήκοντα, πολλῷ κέχρηται τῷ μύθῳ, λέγων κ. τ. λ.

τούτου μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐτόν] Interdum Attici scriptores ponunt participium absolutum, ubi vel accusativus vel alius casus ad verbum finitum annecti posset. Id tum faciunt, quum sententiam participio absoluto expressam tanquam gravem nec aliunde pendentem enuntiare volunt. Vide Rost. Gr. §. 131. annot. 2.

§. 136. ὅμοιόν γε — οὐ γάρ;] γε habet acerbam ironiam, sequente interiecta interrogatione οὐ γάρ; formula satis frequente in Demosthene. Similis est interiecta πῶς γὰρ οὔ; §. 139.

Πύθωνα] Hunc hominem disertum ea de causa miserat Athenas Philippus, quod Atheniensibus prius haud levia officia praestiterat; hinc eum sperabat Athenienses facile in suas partes perducturum.

πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν] πολὺς iam absolutum dicitur de eo, qui multus est in sermone, Demosthenes, ut notionem augeret, addidit ei participium ῥέων, quod item de homine diserto ponitur, et post Demosthenem alii haud raro hac coniunctione usi sunt, quanquam interdum viri docti proni erant ad correctionem. Eam vero satis firmavit Wesselingius ad Diod. Sic XVI, 85. [Wyttenb. ad Plut. VI. 1. p. 347. a.]

§. 137. Ἀναξίνῳ] Oreo,

πος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

„Τελέδημος Κλέωνος, Ὑπερίδης Καλλαισχρου, „Νικόμαχος Διοφάντου μαρτυροῦσι Δημοσθένει καὶ „ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν στρατηγῶν εἰδέναι Αἰσχίνην „Ἀτρομήτου Κοθωκίδην συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν „Θράσωνος οἰκίαν καὶ κοινολογούμενον Ἀναξίνῳ, ὃς „ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ Φιλίππου. αὗται „ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ Νικίου, Ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου."

138 Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ παραλείπω. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει· πολλὰ ἂν ἐγὼ νῦν ἔτι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὑρέθη. ἀλλ' οὐ τίθεται ταῦτα παρ',

§. 139. [ἐνειστήκει] ἐνεστήκει Bekk. ex solo praestantissimo cod. Σ reposuit. V. C. F. R.]

[ἐν τῷ τότ'] sc. χρόνῳ Reiskius de suo dedit pro vulgata

urbe Euboeae oriundum, ut speculatorem a Philippo missum et a se iudicio traditum ait Demosthenes. Aeschines autem in Ctes. c. 76. multa opprobria iecit in Demosthenem ob crudelitatem in hospitem exercitam.

ἐπωμόσαντο] Cognoscimus ex hoc loco testes testimonium iureiurando confirmasse. Quanquam id non semper fiebat, tamen, si vel iudices vel reus id postulabant, praestandum erat.

ἐπὶ τῶν στρατηγῶν] στρατηγοί, quorum Demosthenis aetate plerumque octo domi manebant, varia iudicia exercebant, eorum inprimis, quae ad rem bellicam pertinebant. ἐπὶ c. gen. interdum coram, iunctum magistratui, qui alicui rei praepositus est.

§. 138. νῦν ἔτι τούτων] Marklandus, probante Reiskio, δεινότερα addendum censet. Sed Demosthenes nonnisi vult fore, ut posset multa addere, quae ex mera nocendi cupiditate Aeschines in ipsum patraverit. Qualia fuerint, cuiusque iudicio relinquit. Id autem culpae vertit, quod quae in singulos cives patriae amantes commissa sint, minoris a civitate aestimentur.

ἐπηρεάζειν ex Aristotelis definitione est ἐμποδίζειν τὰς βουλήσεις, οὐχ ἵνα τι αὐτῷ, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκείνῳ, obtrectare.

ἔθει τινὶ φαύλῳ] dativum moris appellem, qui mos tanquam causa spectatur.

ὑποσκελίζειν] est verbum ex lucta petitum proprie de eo, qui alterum, quem complexus

ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην οὐδ' ἣν προςῆκεν ὀργήν,
ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν
τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι περὶ τῶν ὑμῖν συμφε-
ρόντων ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς
λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ τῆς πόλεως συμ-
φέρον ἀντικαταλλαττόμενοι· διόπερ ῥᾷόν ἐστι καὶ
ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρ-
νεῖν ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι.
Καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν φανερῶς συν- 139
αγωνίζεσθαι Φιλίππῳ δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί,
— πῶς γὰρ οὔ; — κατὰ τῆς πατρίδος· δότε δ', 274
εἰ βούλεσθε, δότε αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ φανε-
ρῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, Χερῤῥόνησος ἐπορθεῖ-
το, ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐπορεύετ' ἄνθρωπος, οὐκέτ' ἐν
ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ' ἐνειστήκει
πόλεμος, ὅ τι μὲν ἐν τῷ τότ' ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ
βάσκανος οὑτοσὶ ἰαμβειοφάγος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι·

πώποτ', quam revocavit Bekk. τῷ ποτ' August. prim. exhibet. V. C. F. R.]

est, subiecto crure evertit et supplantat. Tropice Demosthenes adhibet de eo, qui fraude et calumnia impedit, quo minus alter consilia sua assequatur. ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν per ἓν διὰ δυοῖν dictum est συκοφαντικῶς ὑποσκελίζειν.

τὸ τῆς πόλεως συμφέρον] Notandum, quod participium τὸ συμφέρον modo substantive construatur cum genitivo, ut h. l., modo ut pars verbi cum dativo, ut paullo post §. 139. περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. Cf. ad Aeschinis orat. in Ctes. c. 24.

ὑπὲρ ὑμῶν τάξιν] vestras partes, eas partes, quae vestram volunt salutem.

§. 139. τὰ πλοῖα] Verisimile est eas Demosthenem naves intelligere, quarum mentionem facit Philipp. I. 49. πρὸς Γεραιστῷ (ad promontorium Euboeae) τὰ πλοῖα συλλαβὼν ἀμύθητα χρήματ' ἐξέλεξε. Sed historia nil amplius de ea re docet, nisi quod oratorem videmus hanc rem Philippo ut magnum crimen obiecisse.

ἀμφισβητήσιμον, de quo disceptatur, vel disceptari potest, ambiguum, dubium. οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, non amplius disceptari de rebus poterat, res iam certae, extra omnem dubitationem positae erant.

ἰαμβειοφάγος] Apud Grammaticos laudatum invenio ἰαμβοφάγος. Bekkeri Anecdd. p. 265. ἰαμβοφάγος: λοίδορος, ἐπειδὴ ἴαμβος ἔμμετρός ἐστι λοιδορία. ὁ φαγὼν οὖν τοὺς ἰάμβους τουτέστιν ὁ ἔχων ἐν τῷ στόματι

οὐδ' ἔστιν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον ψήφισμα οὐδὲν Αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θἄτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντ' ἐγκαλεῖν μὴ γράφειν παρὰ ταῦθ' ἕτερα, ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω.

140 Ἆρ' οὖν οὐδ' ἔλεγεν, ὥςπερ οὐδ' ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύναθ', ὡς ἔοικεν, ἡ πόλις, καὶ ποιῶν οὗτος λανθάνειν· ἓν δ' ἐπεξειργάσατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ὃ

τὴν φιλολοιδορίαν. Idem legitur in Etym. M., qui addit μέμνηται Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου, τάχα καὶ παραπαίζων εἰς τὸν Αἰσχίνην, ὅτι τὰ ἰαμβεῖα τῆς τραγῳδίας ἔλεγεν ὑποκριτὴς ὤν. Mss. tamen sequendos existimo, quum in utriusque vocabuli compositione et significatione nihil insit quod damnari possit. ἴαμβος enim est pes iambicus, et ἰαμβεῖον versus iambicus. Utrumque compositum recte dici non negat Lobeck. ad Phrynich. p. 643.

οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον] Formula quae significat nullum. Interdum etiam additur οὐδέν. Etiam positivus legitur; οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρόν. Conf. Hermann. ad Vig. p. 724.

ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι] κλεψύδρα (Wasseruhr) utebantur in causis dicendis, et pro varietate causarum plus minusve aquae seu temporis singulis partibus assignabatur. Hinc formula ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι, tempore mihi ad causam dicendam assignato. Hac formula utebantur litigantes, quum adversarium invitabant argumenta afferre, quae eum afferre non posse sciebant.

θἄτερον] Affirmat Demosthenes id, quod Aeschines temporis discrimine nullum psephisma tulerit, ex alterutra causa fieri oportuisse, aut quod ipse agnoverit ea tanquam optima, quae Demosthenes tulerit, aut quod in hostium utilitatem, si noverit meliora, ea non suaserit.

§. 140. οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ] Profecto alteri non licebat quidquam dicere, i. e. Aeschines sic omnia, quae ad vestrum damnum dici poterant, exhauriebat, ut nemo alius quicquam addere potuisset.

καὶ ποιῶν οὗτος λανθάνειν] et clam ista perpetrare poterat, tam callidus erat, ut nemo id sentiret, aut alii id imputaret.

τὰ τῶν Ἀμφισσέων τῶν Λοκρῶν] Sunt Locri Ozolae dicti, qui occidentalem Parnassi regionem incolebant. Antiqua eorum urbs princeps erat Amphissa, proxima Phocidi. Hinc appellabantur Amphissenses Locri. Accusabantur hi Κιῤῥαῖον πεδίον, Apollini sacrum, laborasse, et Amphictyones, auctore inprimis Aeschine, bello eos petierunt. Quum autem eos

πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λόγους, τὰ τῶν Ἀμφισσέων (τῶν Λοκρῶν) διεξιὼν δόγματα, ὡς διαστρέψων τἀληθές. τὸ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οὐδέποτ' ἐκνίψῃ σὺ τἀκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ οὕτω πολλὰ ἐρεῖς.

Καλῶ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 141
τοὺς θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ἀττικήν, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἴποιμι καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρῶτον εἶδον τουτονὶ 275
τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ πράγματος ἁπτόμενον

debellare non valerent, tandem Philippum ducem crearunt, cui sic aditus in Graeciam aperiebatur. Rem narrat item Aeschines in Ctes. c. 35. ss., ita ut ipse pietatem in Deum et patriam tuitus esse videatur, longe aliter in sequentibus Demosthenes. Veritas videtur in medio posita, et uterque oratorum nimium rem auxisse, alter in laudem, alter in opprobrium. *Δόγματα Ἀμφισσέων* ea intelligit, quae Locri Amphissenses contra civitatem Athenarum Amphictyonum collegio proponebant, ut ea quinquaginta talentis multaretur, quod dedicaverint in templo Delphico aurea scuta epigrammate scripto *Ἀθηναῖοι ἀπὸ Μήδων καὶ Θηβαίων, ὅτε τἀναντία τοῖς Ἕλλησιν ἐμάχοντο.* Aeschines c. 36.

πόθεν;] Elliptice ponitur: *πόθεν τοῦτο δυνατὸν τοιοῦτον εἶναι.* Pro hac forma recentiores linguae negationem ponunt. Hinc explicant *οὐδαμῶς* scholiastae. Vide ad Aeschinem in Tim. c. 45. Ad augendam negationem additur *πολλοῦ γε καὶ δεῖ*, multum sane abest, quae verba, quum non legantur in optimis codd., omisit Bekker.

ἐκνίπτειν vel medium *ἐκνίπτεσθαι* proprie dicitur ratione macularum, quae extinguuntur. Tropice autem de eo dicitur, qui vult purgare piaculum, *μίασμα ἐκνίψασθαι*, Pollux I, 33. [Plato Ep. VIII. p. 352. C. de ἀνοσιουργοῖς· *ταῦτα γὰρ ἄνιατα καὶ οὐκ ἄν ποτέ τις αὐτὰ ἐκνίψειε.* Not. crit. ad Anthol. Pal. XIV. 74. p. 804. F. I.]

§. 141. *ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει*] Frequenter ab Atheniensibus Apollon appellabatur *πατρῷος* ut generis auctor, quatenus Ion, a quo Athenienses Iones olim dicti, Apollinis ex Creusa filius erat, de qua re exstat Euripidis tragoedia Ion. [Cf. Heindorf. ad Platon. T. III. p. 404. 72.] Alii eum *πάτριον* appellant. *Ἀπόλλω* autem est accusativus, quem Grammatici dicunt Atticum, pro *Ἀπόλλωνα*: quem oratores ubique usurpant. *Πύθιον* cognomen habet a dracone Pythone, qui oraculi Delphici custos erat, interfecto.

τούτου τοῦ πράγματος] Intelligit res Amphictyonicas.

(ἔγνων γάρ, εὐθέως ἔγνων), εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν, εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκ' αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι.

142 Τί οὖν ταῦτ' ἐπήραμαι καὶ διετεινάμην οὑτωσὶ σφοδρῶς; ὅτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα μνημονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν ὑποληφθῇ οὗτος ἐλάττων· ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς ταλαιπώρους Φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι τὰ ψευδη

143 δεῦρ' ἀπαγγείλας. | τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος καὶ δι' ὃν ᾑρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπαντ' ἀνέτρεψε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας καὶ πάντων εἷς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν γεγενημένος. καὶ τότ' εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ „πόλεμον εἰς

§. 142. ὑποληφθῇ ἐλάττων οὗτος] Ita Bekk. contra librorum mss. ut videtur auctoritatem. Illi enim omnes ut vulgo editur οὗτος ἐλάττων ὑποληφθῇ, praeter Σ, qui habet ὑποληφθῇ οὗτος ἐλάττων. Hoc ipsum commovit fortasse Bekkerum, ut putaret οὗτος suo loco exemtum esse, eique assignaret locum postremum: quo loco positum, credo, vocabulum οὗτος obtineret

Postquam πυλαγόρας erat delectus. Duo nempe erant genera legatorum a civitatibus Amphictyonicis ad conventus missorum, πυλαγόραι et ἱερομνήμονες. Quomodo fuerint diversi, ex certis ipsorum scriptorum locis non patet. Si verba in se spectamus, πυλαγόραι inprimis oratorum munere fungebantur, ἱερομνήμονες sacrorum apud hos conventus habitorum curam habebant. Bis quotannis legati congregabantur, veris et auctumni tempore, vere Delphis, auctumno Thermopylis. Ab hoc loco nomen venit Pylagoras. Accuratum libellum conscripsit Fr. Guil. Tittmann Ueber den Bund der Amphiktyonen: eine von der königlichen Akademie der Wissenschaften in Berlin gekrönte Preisschrift. Berlin 1812.

ἀνόνητος] Ab ὀνίνημι, iuvo, prosum. Qui aliqua re non iuvatur, qui nihil inde opis habet, hinc privatus.

§. 142. ἐπήραμαι καὶ διετεινάμην] Per ἓν διὰ δυοῖν, tum gravia mihi imprecatus sum. ἐπήραμαι in perfecto, quoniam ea, quae consequuntur imprecationem, per longius tempus durant.

τὸ δημόσιον] aedes, ubi asservabantur acta publica.

τοὺς ταλαιπώρους Φω-

τὴν Ἀττικὴν εἰςάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυο-
νικόν" οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ
εἴων με λέγειν, οἱ δ' ἐθαύμαζον καὶ κενὴν αἰτίαν
διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ.
ἥτις δ' ἡ φύσις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γέγονε τού- 144
των τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνε-
σκευάσθη, καὶ πῶς ἐπράχθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπει-
δὴ τότε ἐκωλύθητε· καὶ γὰρ εὖ πρᾶγμα συντεθὲν
ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεσθε πρὸς ἱστορίαν τῶν
κοινῶν, καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ Φιλίππῳ, θεά-
σασθε.

Οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας οὐδ' 145
ἀπαλλαγὴ Φιλίππῳ, εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταὶ- 276
λοὺς ἐχθροὺς ποιήσειε τῇ πόλει, ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως
καὶ κακῶς τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούν-
των αὐτῷ, ὅμως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῶν
λῃστῶν μυρία ἔπασχε κακά. οὔτε γὰρ ἐξήγετο τῶν
ἐκ τῆς χώρας γιγνομένων οὐδὲν οὔτ' εἰςήγετο ὧν

aliquam vim contemtus et indignationis. Mihi autem haec ipsa contemtionis vis videtur inesse in *ἐλάττων*, quod Schaefero interprete h. l. significat m i n o r e m, q u a m q u i p u b l i c e t u m n o x i a p e r p e t r a r e p o s s i t. Itaque contemtum quidem, sed multo magis audacem ac facinorosum esse Aeschinem significat. Quare lectioni codicis Σ accedo.

κίας] Aeschini culpam tribuit Phocensium deletorum, quoniam a legatione ad Philippum reversus falsa narratione causa fuerit, quod Philippus in Phocidem intrare potuerit sub praetextu Thebanos se puniturum.

§. 143. *τὸν γὰρ ἐν — — — Ἐλάτειαν*] Haec verba efficiunt versum hexametrum. Licet enim prosa oratio ita numerosa esse debeat, ut versus vitentur; tamen etiam diligentissimis scriptoribus interdum versus excidunt. Conf. C i c e r o n e m de hac re disputantem in Oratore cap. 56.

Ἐλάτεια urbs maxima Phocidis in valle satis ampla et fructuosa, fluminis Cephissi a sinistra parte. Subito hac urbe potitus sperabat inopinato se Athenienses oppressurum. Id tamen Demosthenis fortitudine et consilio impeditum.

διαμαρτύρεσθαι Latinorum c o n t e s t a r i, o b t e s t a r i, deos hominesque testes vocare. *διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος* per ἓν διὰ δυοῖν a l t a v o c e c o n t e s t a n t i s.

ἐκ παρακλήσεως] e x c o m p o s i t o. *παρακαλεῖν* est verbum proprium de iis, qui advocant alios, ut iis adsint in re iuvanda, vel ut testes, vel alia ratione.

§. 145. *καὶ τῶν λῃστῶν*] Vedentur inprimis piratae in-

146 ἐδεῖτ' αὐτῷ· ἦν δὲ οὔτ' ἐν τῇ θαλάττῃ τότε κρείτ-
τὼν ὑμῶν, οὔτ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατός,
μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούντων, μήτε Θηβαίων διιέν-
των· συνέβαινε δὲ αὐτῷ τῷ πολέμῳ κρατοῦντι
τοὺς ὁποιουςδήποθ' ὑμεῖς ἐξεπέμπετε στρατηγοὺς
(ἐῶ γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου καὶ
147 τῶν ὑπαρχόντων ἑκατέροις κακοπαθεῖν. εἰ μὲν
οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκεν ἔχθρας ἢ τοὺς Θετταλοὺς ἢ
τοὺς Θηβαίους συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, οὐδέν'
ἂν ἡγεῖτο προςέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν· ἂν δὲ τὰς
ἐκείνων κοινὰς προφάσεις λαβὼν ἡγεμὼν αἱρεθῇ,
ῥᾷον ἤλπιζε τὰ μὲν παρακρούσεσθαι, τὰ δὲ πεί-
σειν. τί οὖν; ἐπιχειρεῖ, θεάσασθ' ὡς εὖ, πόλε-
μον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι καὶ περὶ τὴν Πυλαίαν
ταραχήν· εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς αὐτοὺς ὑπελάμβανεν
148 αὐτοῦ δεήσεσθαι. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτον ἢ τῶν παρ'
ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων ἢ τῶν ἐκείνου
συμμάχων εἰςηγοῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνό-

telligendi, qui oras Macedoniae maritimas infestabant. Sic Philippus Haloneso, quae erat insula Aegaei maris Macedoniae vicina, piratas eiecit, et insulam Atheniensibus propriam occupavit.

αὐτῷ] iungendum cum *εἰςήγετο*. Piratae scilicet, qui tanquam castellum insulam tenebant, vel naves Atheniensium diripiebant, quaecunque evehebantur ex Macedonia et importari oportebant.

§. 146. *διιέντων*] rarius verbum, de iis, qui transitum per fines suos concedunt.

καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἑκατέροις] et opum, virium, quae utrisque erant, Thessalis et Thebanis.

§. 147. *τὰς ἐκείνων κοινὰς προφάσεις*] eas res, quas ipsi querebantur iniuste sibi fieri ab Atheniensibus.

παρακρούσεσθαι] Harpocration: *παρακρούεσθαι ἀντὶ τοῦ ἐξαπατᾶν, πολὺ δέ ἐστιν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς καὶ παρὰ τῷ Δημοσθένει ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. μετῆκται δὲ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ τοὺς ἱστάντας τι ἢ μετροῦντας κρούειν τὰ μέτρα καὶ διασείειν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτεῖν.* Alii tradunt esse vocabulum athleticum, supplantare. Significat igitur: decipere fraude et dolo. *πείσειν* autem spectat preces, adulationes et pollicitationes.

πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφ.] bellum excitare contra Amphictyones.

καὶ περὶ τὴν Πυλαίαν ταραχήν] et tumultum circa id tempus, quo habebatur Amphictyonum senatus.

§. 148. *εἰςηγεῖσθαι* est verbum proprium de eo, qui

μιξε καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλούς, καὶ
πάντας φυλάξεσθαι· ἂν δ' Ἀθηναῖος ᾖ καὶ παρ'
ὑμῶν, τῶν ὑπεναντίων, ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως
λήσειν· ὅπερ συνέβη. πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησε; μι- 149
σθοῦται τουτονί. οὐδενὸς δὲ προειδότος, οἶμαι, τὸ
πρᾶγμα οὐδὲ φυλάττοντος, ὥςπερ εἴωθε τὰ τοιαῦτα
παρ' ὑμῖν γίγνεσθαι, προβληθεὶς πυλαγόρας οὗτος 277
καὶ, τριῶν ἢ τεττάρων χειροτονησάντων αὐτὸν, ἀνεῤ-
ῥήθη. ὡς δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα λαβὼν ἀφίκετο
εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, πάντα τἄλλ' ἀφεὶς καὶ πα-
ριδὼν ἐπέραινεν ἐφ' οἷς ἐμισθώθη, καὶ λόγους εὐ-
προςώπους καὶ μύθους, ὅθεν ἡ Κιῤῥαία χώρα κα-
θιερώθη, συνθεὶς καὶ διεξελθὼν ἀνθρώπους ἀπεί-
ρους λόγων καὶ τὸ μέλλον οὐ προορωμένους, τοὺς
ἱερομνήμονας, πείθει ψηφίσασθαι περιελθεῖν τὴν 150
χώραν, ἣν οἱ μὲν Ἀμφισσεῖς σφῶν αὐτῶν οὖσαν γε-
ωργεῖν ἔφασαν, οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ᾐτιᾶτο
εἶναι, οὐδεμίαν δίκην τῶν Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν,

auctor fit alicuius rei faciendae, qui consilio praeit.

§. 149. προβληθείς] vox propria de eo, qui designatur eligendus. In iis nempe muneribus, quae peti et ambiri a candidatis non poterant, a quocunque cive vel hic vel ille commendari poterat. In ordinariis vero magistratibus eorum nomina, qui professi erant, ab Archontibus ad populum ferebantur, isque rogabatur, quem ex iis magistratum fieri populus iuberet.

τριῶν ἢ τεττάρων χειροτονησάντων αὐτόν] Videtur innuere concione iam dimissa ex compacto nonnullos mansisse et psephisma tulisse, quo crearetur Aeschines πυλαγόρας: qua ratione multa fiebant in libera scilicet Atheniensi civitate.

ἀνεῤῥήθη] Hoc verbum vel ἀνηγορεύθη proprium est de eo, qui ad munus est electus. Coram concione enim per praeconem renuntiabatur.

λόγους εὐπροςώπους καὶ μύθους] Novimus haec ex oratione in Ctesiphontem.

καθιερώθη] Docent Grammatici ἱερῶσαι καὶ καθιερῶσαι dici ἐπὶ τῶν ἀνατιθεμένων, ἱερεῦσαι καὶ καθιερεῦσαι ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων. Phavorinus nos insuper docet καθιερῶσαι Atticorum esse, ἀφιερῶσαι recentiorum.

§. 150. ἱερομνήμονας] Hic universe positum videtur de legatis civitatum Amphictyonicarum, quum πυλαγόραις tum ἱερομνήμοσι. Non enim opinor ius decretorum alterutri tantum generi obtigisse, sed utrisque coniunctis, quanquam modo nomen πυλαγορῶν legatur, modo ἱερομνημόνων. Cf. Tittmann über den Bund der Amphiktyo-

οὐδ' ἃ νῦν προφασίζεται οὗτος, λέγων οὐκ ἀληθῆ.
γνώσεσθε δ' ἐκεῖθεν· οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προςκαλέ-
σασθαι δήπου τοῖς Λοκροῖς δίκην κατὰ τῆς πόλεως
τελέσασθαι. τίς οὖν ἐκλήτευσεν ὑμᾶς; ἐπὶ ποίας
ἀρχῆς; εἰπὲ τὸν εἰδότα, δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις,
151 ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτῃ κατεχρῶ καὶ ψευδεῖ. πε-
ριιόντων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀμφικτυόνων κατὰ
τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου, προςπεσόντες οἱ Λοκροὶ
μικροῦ μὲν ἅπαντας κατηκόντισαν, τινὰς δὲ καὶ συν-
ήρπασαν τῶν ἱερομνημόνων. ὡς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων
ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐταρά-
χθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κόττυφος αὐτῶν τῶν Ἀμφι-
κτυόνων ἤγαγε στρατιάν. ὡς δ' οἱ μὲν οὐκ ἦλθον,
οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν Πυ-
λαίαν ἐπὶ τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον οἱ κα-
τεσκευασμένοι καὶ πάλαι πονηροὶ τῶν Θετταλῶν καὶ

§. 150. προςκαλέσασθαι] Bekk. προκαλέσασθαι scripsit in priore editione; in altera revocavit προςκαλέσασθαι. Utrumque vocabulum est forense. προςκαλεῖσθαι est in ius vocare, litem denuntiare: quod actionis erat principium et fundamentum. προκαλεῖσθαι est invitare ad litem finiendam. Suidas ait προςκλήσεις esse πρὸς ἃς καλεῖ τις εἰς δικαστήριον ἢ βουλήν· πρόκλησις δὲ ἐπὶ διαιτητήν. Facile patet hic προςκαλεῖσθαι verum esse. Causa erat inquirenda ante quam multa Atheniensibus imponenda.

men p. 85. ss.

κλητεύειν est verbum forense, et dicitur tum de iis, qui in ius vocant, tum de iis, qui testes adsunt agentibus.

ἐπὶ ποίας ἀρχῆς] apud quemnam magistratum, penes quem erat ἡγεμονία δικαστηρίου, i. e. qui iudices vocare iudicioque praeesse debebat.

§. 151. ὑφήγησιν] Bekk. Anecd. p. 312. ὑφήγησις δίκη ἐστὶν κατὰ τῶν ὑποδεξαμένων τὸν εἰργόμενον ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαίνειν τῆς χώρας, ἢ ὅταν τῶν δημοσίων τι κατέχειν δοκῇ τις κρύφα. Hic dicitur de eorum accusatione, qui contra leges sacras fanum colerent.

πόλεμος ἐταράχθη] bellum cum turba commotum est.

Κόττυφος] In secundo, quod sequitur, decreto Ἀρκὰς appellatur, ab Aeschine Ctes. c. 40. Φαρσάλιος. Quod si non est ex contra dictis, quorum multa in hac causa solvi non possunt, ille natus fortasse erat in Arcadia, postero vero tempore domicilium constituit Pharsali in Thessalia. [Vid. Winiewski l. c. p. 212.]

ἐπὶ τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον] sc. τὸν πόλεμον, bellum mandare Philippo ut summo duci studuerunt.

§. 152. ξένους τρέφειν, conducere peregrinos. εἰςφέρειν vidimus generaliter posi-

τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι. καὶ προφάσεις εὐλόγους 152
εἰλήφεσαν· ἢ γὰρ αὐτοὺς εἰςφέρειν καὶ ξένους τρέ-
φειν ἔφασαν δεῖν καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦν- 278
τας, ἢ ἐκεῖνον αἱρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ᾑρέ-
θη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών. καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθὺς
ὁ Φίλιππος δύναμιν συλλέξας καὶ παρελθὼν ὡς ἐπὶ
τὴν Κιῤῥαίαν, ἐῤῥῶσθαι φράσας πολλὰ καὶ Κιῤῥαί-
οις καὶ Λοκροῖς, τὴν Ἐλάτειαν καταλαμβάνει. εἰ μὲν 153
οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθύς, ὡς τοῦτ' εἶδον, οἱ Θη-
βαῖοι καὶ μεθ' ἡμῶν ἐγένοντο, ὥςπερ χειμάῤῥους ἂν
ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰςέπεσε· νῦν
δὲ τό γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐτὸν ἐκεῖνοι, μάλιστα
μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεῶν τινος εὐνοίᾳ πρὸς
ὑμᾶς, εἶτα μέντοι, καὶ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα, καὶ
δι' ἐμέ. δὸς δέ μοι τὰ δόγματα ταῦτα καὶ τοὺς
χρόνους, ἐν οἷς ἕκαστα πέπρακται, ἵν' εἰδῆτε, ἡλί-

τελέσασθαι] pro vulg. *συντελέσασθαι* Bekker. in recentissima editione scripsit *τελέσασθαι*. Recte. *δίκην τελεῖσθαι* est v. pr. de diremtione litis, conficere litem.

§. 152. *καὶ Κιῤῥαίοις*] *καὶ* lectum vulgo ante *Κιῤῥ.* uncis incluserat Reisk., iis autem liberavit Bekk. in prima editione, in altera delevit particulam. Videtur autem retinenda, tum quod plurimi libri eam habent, tum quod ita per partes effertur cuncta Philippum parvi fecisse prae Elatea.

tum de contributione ad res bellicas, inprimis ut stipendia militibus conductis dari possint.

ζημιοῦν inprimis adhibetur de multa, quae imponitur ei, qui officio non satisfecit nec praestitit quod oportebat.

ἐῤῥῶσθαι φράσας est proverbialis quasi locutio, valedicere alicui, i. e. parvi habere aliquid, non curare, contemnere.

§. 153. *ὥςπερ χειμάῤῥους*] Aristides rhetor T. II. p. 445. Jebb. hunc locum laudans ut exemplum *σεμνότητος* habet *ὥςπερ σκηπτὸς ἢ χειμάῤῥους ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰςέπεσεν*, eamque lectionem Demostheni reddendam censet Toupius ad Longin. d. 308. *Σκηπτὸς* est vel turbo vel fulmen, trop. de eo, quod vel urat vel disiiciat. *Χειμάῤῥους* autem est torrens, tropice quod cum impetu inundet, et ita destruat; utrumque tropum oratoribus usitatum fuisse non negamus, sed utrumque coniunctum hoc praesertim loco onerosum est et nimium distrahit. Alterutrum autem graviter animum commovet et implet terrore. [Cf. infra §. 194. p. 292. ed. R., ubi vulgo: *ὁ συμβὰς σκηπτὸς ἢ χειμών*.]

καὶ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα] quantum per unum hominem fieri poterat. Demosthenes nempe legatus Thebas

και πράγματα ἡ μιαρὰ κεφαλὴ ταράξασα αὕτη δίκην
154 οὐκ ἔδωκε. λέγε μοι τὰ δόγματα.

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

„Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ Ἀμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν χώραν καὶ σπείρουσι καὶ βοσκήμασι κατανέμουσιν, ἐπελθεῖν τοὺς πυλαγόρας καὶ τοὺς συνέδρους, καὶ στήλαις διαλαβεῖν τοὺς ὅρους, καὶ ἀπειπεῖν τοῖς Ἀμφισσεῦσι τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιβαίνειν."

155 ## ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ.

„Ἐπὶ ἱερέως Κλειταγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυ-
279 όνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν κατανειμάμενοι γεωργοῦσι καὶ βοσκήματα νέμουσι, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο ποιεῖν ἐν τοῖς ὅπλοις παραγενόμενοι τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι μετὰ βίας, τινὰς δὲ καὶ τετραυματίκασι, [καὶ] τὸν στρατηγὸν τὸν ᾑρημένον τῶν Ἀμφικτυόνων Κόττυφον τὸν Ἀρκάδα

[§. 155. ἐαρινῆς. ὀπωρινῆς corrigit Reisk. probante Wi-

missus tantum apud Thebanos eloquentia valebat, ut non minus in Thebanorum quam in Atheniensium concionibus dominaretur.

§. 154. ἐπὶ ἱερέως] Utrique dogmati eadem est inscriptio. Hoc videtur singulare munus apud Amphictyones fuisse, qui praeerat sacrificiis, ritibus sacris et similibus: cuius nomen etiam decretis inscribebatur Amphictyonum nomine scriptis. [Cf. Boeckh. in Corp. Inscr. Vol. I. p. 808. a.]

ἐαρινῆς πυλαίας] Hic conventus vere habitus agebatur Delphis, quod patet ex rerum historia.

σύνεδροι videntur dici legati minorum civitatum, quae foederi Amphictyonico adhaerebant. Negari tamen nequit etiam ἱερομνήμονας hoc nomine insigniri. Sic Scholiastes a Reiskio e cod. Aug. editus p. 187. ὁ ἱερομνήμων ἐκαλεῖτο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς Ἀμφι-

πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα καὶ ἀξιοῦν, ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσιν, ὅπως μὴ περιίδῃ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τὸν θεὸν πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων."

Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο· εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ.

„Ἄρχων Μνησιθείδης, μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ."

Δὸς δή μοι τὴν ἐπιστολήν, ἥν, ὡς οὐχ ὑπήκουον 156
οἱ Θηβαῖοι, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ Φίλιππος, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρύπτετο, κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προςεποιεῖτο· ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις παρασχὼν αὐτῷ οὗτος ἦν. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. 280

„Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Πελοποννησίων 157

niewskio in Comment. histor. p. 215., ubi totus hic locus illustratur.]

κτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως. Totum autem collegium appellabatur τὸ συνέδριον, τὸ κοινὸν συνέδριον, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον. Quid? quod etiam ἐκκλησίας mentio fit: quae videtur concio fuisse eorum omnium ex Amphictyonibus civitatibus, qui forte fortuna aderant, quum sacra agerentur: et magna videtur multitudo huc confluxisse.

στήλαις διαλαβεῖν τοὺς ὅρους] columnis discernere fines, terminos constituere locorum, qui Deo sacri sint, quae fana dicuntur.

§. 155. πλημμελεῖν, piaculum admittere; θεὸς πλημμελούμενος igitur est Deus, in quem piaculum admittitur.

Ἄρχων Μνησιθείδης] Res hae acciderunt Ol. CX, 2., in quo anno traditur Lysimachides ut archon eponymus.

Ἀνθεστηριών, octavus anni Attici mensis, a tertio die Februarii ad quartum Martii.

τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι χαίρειν. ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλούμενοι Ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπλων λεηλατοῦσι, βούλομαι τῷ θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν καὶ ἀμύνασθαι τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀνθρώποις εὐσεβῶν· ὥστε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Λῴου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμου. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα, τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν μὴ κειμένοις ἐπιζημίοις. Εὐτυχεῖτε."

158 Ὁρᾶθ', ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς

§. 157. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα, τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν κειμένοις ἐπιζημίοις] Huic loco desperatissimo Schaeferus eiectis verbis illis, quae plurimam afferunt difficultatem, τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν κειμένοις, mederi voluit. Nec profecto sine emendatione locus videtur intelligi posse, qui verbis forte nescio qua omissis potius quam aliunde illatis laborare videtur. Existimaveram olim sententiam desiderari huiusmodi: τοῖς μὲν ἡμῖν συναντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα συμβούλοις, τοῖς δ' ἡμῖν μὴ προςκειμένοις ἐπιζημίοις. Hoc tamen postea abieci, edoctus ab Hier. Wolfio, cui in emendatione Scrimgeri nostrae simillima συμβούλοις recte displicuit et πανδημεί. Atque enuntiatum totum continet nescio quid languidi et alieni. Nunc igitur hanc propono emendationem et ad literarum mutationem le-

§. 157. τοῖς δημιουργοῖς] Hesychius s. v. δημιουργός, παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν οἱ ἄρχοντες, ὥςπερ Ἀθήνησιν οἱ Δήμαρχοι λέγονται. Scholiastes autem ad Thucyd. I, 56. eos comparat φυλάρχοις. Videntur tamen primi magistratus Doriensium δημιουργοὶ appellati fuisse eorum instar, qui πρυτάνεις erant apud Athenienses, apud Lacedaemonios v. c. γέροντες. σύνεδροι, qui praeterea senatui aderant, ut vates, augures et alii. [Vid. K. O. Müller. in Doriensibus. Tom. II. p. 141.] καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις sunt socii in genere scilicet ii, qui populi concionem constituebant.

ἐπισιτισμός, commeatus, copiae frumentariae et cuncta, quae ad bellum gerendum sunt necessaria.

Βοηδρομιών, tertius mensis anni Attici a 10. Septembris ad 9. Octobris. Decretum autem, quo Philippus imperator Amphictyonum creabatur, erat Anthesterionis 16. Ol. CX, 2. Ergo demum ad sequentis anni mensem tertium armatos adesse iubet socios in Phocide. Sic

δὲ τὰς Ἀμφικτυονικὰς καταφεύγει· τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς; τίς ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστα αἴτιος; οὐχ οὗτος; μὴ τοίνυν λέγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιιόντες, ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου. οὐχ ὑφ' ἑνός, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῶν παρ' ἑκάστοις, ὦ γῆ
καὶ θεοί· ὧν εἷς οὗτός ἐστιν, ὅν, εἰ μηδὲν εὐλαβη- 159
θέντα τἀληθὲς εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοινὸν ἀλιτήριον τῶν μετὰ ταῦτα ἀπολωλότων ἁπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων· ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος ἦν τῶν φύντων (κακῶν) αἴ-
τιος. ὃν ὅπως ποτὲ οὐκ εὐθὺς ἰδόντες ἀπεστρά- 281
φητε, θαυμάζω· πλὴν πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸ τῆς ἀληθείας.

nem et ad sensum satis expeditam: τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα τοῖς διὰ συμβουλῆς (aut si haec displicet substantivi forma, συμβουλίας) ἡμῖν κειμένοις ἐπιζημίοις, hoc sensu: qui autem non venerint, eos omnibus copiis persequemur, poenis eos afficientes iis, de quibus in communi consilio (Amphictyonico) inter nos convenerat. ἐπιζήμιος nunc non est mulctae obnoxius, ut Schaeferus interpretatus est, sed neutr. plur., τὰ ἐπιζήμια, poena. Voculam μή, lectam vulgo ante κειμένοις, optimorum codd. auctoritati parens omisit Bekker.

[§. 159. οὗτός ἐστιν] Sic codd., excepto praestantissimo Σ, qui οὑτοσὶ exhibet, receptum a Bekkero. V. C. F. R.]

videtur tempus constituendum, si nulla vis facienda sit vel verbis vel factis.

§. 158. φεύγει — καταφεύγει] Consulto opposita. φεύγειν est fugere, diligenter celare, nolle videri se uti. καταφεύγειν confugere aliquo, velle videri commotum esse aliqua re.

ἐνδιδόναι, suppeditare, quasi in manus tradere.

τῶν παρ' ἑκάστοις] In singulis enim Graeciae civitatibus erant viri patriae quidem amantes, qui probe tamen intelligebant populum a demagogis decipi, hinc a Macedonum partibus non alieni.

§. 159. ἀλιτήριον] Ita vocabant hominem nefarium, qui facinoribus in Deum vel in patriam patratis auctor erat perniciei multorum. Qui crimen in Deos commiserat, θεῶν ἀλιτήριος dicebatur, qui in civitatem, τῆς πόλεως ἀλιτήριος.

τόποι inter ἀνθρώπους et πόλεις videntur esse quae dicuntur etiam χωρία, feste Plätze, ubi praesidia habebant Graeci tempore belli.

160 Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος
τούτῳ πεπραγμένων ἀψαμένῳ εἰς ἃ τούτοις ἐναντι-
ούμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι ἀφῖχθαι· ἃ πολλῶν μὲν
ἕνεκ' ἂν εἰκότως ἀκούσαιτέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰ-
σχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα
τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς
161 λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους,
σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίππου φρονούν-
των καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις ὃ μὲν ἦν ἀμ-
φοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸ
τὸν Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι, παρορῶντας καὶ οὐδὲ
καθ' ἓν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προς-
κρούειν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ
γένοιτο παρατηρῶν διετέλουν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ
162 γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ'
εἰδὼς καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ πάλιν Εὔβουλον πάντα
τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν
καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυτοῖς

§. 162. *αἰσθάνει*] Bekker. pro vulg. *αἰσχύνῃ* e cod. Σ receperat. Schaeferus autem: „vulgata tamen mihi videtur praestabilior," in quo a viro docto dissentio. Nam impudentiae an imprudentiae hic locus sit, si quaeras, impudentis quidem esse reperies, quem vivum aliquis coluerit, eundem proscindere mortuum conviciis, ut locum habeat non ineptum *αἰσχύνῃ*, multo tamen plura complecti ideoque gravius esse videbis *αἰσθάνει*. Tam caeco enim furore, modo adversario noceat, grassari significat Aeschinem, ut oblitus veritatis obliviscatur simul, quantopere viri, quem adulatione olim prosecutus esset, tecte quidem manibus nunc insultet, et mendacii impudentiaeque duplici suscepto opprobrio iudicum mentes a se ipse sit abalienaturus. Probabiliorem etiam

§. 160. *τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων*] labores pro vestra salute re ipsa toleratos. *τοὺς λόγους αὐτῶν*, sc. *τῶν ἔργων*.

§. 161. *σχεδὸν δὲ*] Formula modestiae: prope dixerim.

παρορᾶν, negligere, parvi quid facere.

οὐδὲ καθ' ἕν, fortis negatio: nequaquam.

ἀλλήλοις] Thebanis et Atheniensibus, qui inter se simultates exercebant.

ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης, mea unius sententia nixus.

§. 162. *κίναδος*] τό, οὐδετέρως, θηρίον τι, οὗ τὸ δέρμα εἰς περικεφαλαίας κατασκευὴν ἐπεποίητο. Σικελιῶται δὲ τὸ κίναδος ἀλώπεκα ἐκάλουν. Graecis est convicium usitatum: improbe, vafer.

κολακεύων] Aristophontis scriba dicitur fuisse Aeschines,

εἰς τοῦθ' ὁμογνωμονοῦντας ἀεί· οὓς σὺ ζῶντας μέν,
ὦ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ'
οὐκ αἰσθάνει κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπι-
τιμᾷς ἐμοὶ ἐκείνων πολὺ μᾶλλον ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς,
τῶν πρότερον ἢ ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμα-
σάντων. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι, ὅτι τὸν ἐν Ἀμφίσσῃ 163
πόλεμον, τούτου μὲν ποιήσαντος, συμπεραναμένων
δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ τὴν πρὸς Θηβαί-
ους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς,
οὗπερ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον· καὶ εἰ μὴ 282
προεξανέστημεν μικρόν, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτοὺς ἂν
ἠδυνήθημεν· οὕτω μέχρι πόῤῥω προήγαγον οὗτοι τὸ
πρᾶγμα. ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τουτωνὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῶν ἀποκρίσεων εἴσεσθε. καί μοι λέγε ταῦτα λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ. 164

„Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶ-

dixeris Bekkeri lectionem, si inspecto Aeschine adv. Ctes. §. 138 sqq. Eubulum ne nominatum quidem, Aristophontem autem Azenieum ita commemoratum videris, ut huius viri, quanquam πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βοιωτιάζειν ὑπομείναντα αἰτίαν dicat, verecunde tamen et honorifice Aeschines meminerit.

§. 163. μικρὸν] σμικρὸν in priore editione dedit Bekkerus, in altera codd. lectionem μικρὸν recte revocavit. Quanquam res levis sit, quo levior, eo magis sunt codd. sequendi. Non ignoro Grammaticos nonnullos docuisse σμικρὸν esse Ἀττικόν, μικρὸν κοινόν. Parum accurate, σμικρὸν est dialecti Ionicae, et ex hac transiit in Atticam antiquam, et sic scripsit Thucydides, Aristophanes. Apud Atticos vero oratores iam desiit esse in usu.

et ubique a partibus Eubuli stabat, cuius auctoritate eum accusatum a Demosthene περὶ παραπρεσβείας liberatum tradunt. — παρακολουθεῖν c. accus. rarum et dubium est; περιακολουθεῖν c. accus. melius videtur, quod fortasse hic restituendum esse opinatur Lobeck. ad Phryn. p. 354. not.*). οὓς tamen iungi potest cum κολακεύων, et tum παρακολουθεῖν sine casu positum est, quemadmodum saepe antiqui semel tantum nomen aut pronomen duobus verbis iungunt, quae singula per se diversam habent constructionem.

§. 163. ἀναλαβεῖν αὐτούς] reflexivum tertiae personae h. l. est pro prima persona ἡμᾶς αὐτούς. Hunc usum pronominis a quibusdam etiam recentioribus reiectum vindicavi ad Aeschinem in Tim. §. 34.

§. 164. Ἡροπύθου] Hunc opportet fuisse pseudeponymum.

νος ἕκτῃ φθίνοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθηΐδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμη, ἐπειδὴ Φίλιππος ἃς μὲν κατείληφε πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευάζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλλεται καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει, καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος μηνός. ᾑρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Σῖμος Ἀναγυρά-

§. 165. *βουλεύσηται*] *βουλεύσεται* Bekker. In priore editione, in altera restituit codd. et edd. lectionem *βουλεύσηται*. Et gaudemus virum doctissimum vanae recentiori tempore invectae opinioni valedixisse, ὅπως finale cum aoristo I. coniunctivi formae activae et mediae ab Atticis constructum non fuisse. Ego quidem

Elaphebolion est nonus mensis anni Attici, a 4. Mart. ad 3. April.; Thargelion autem undecimus, noster Maius. [In Locridem irrupit Philippus Ol. 110, 2., quo anno Lysimachides erat eponymus, non Heropythes. Vid. Boeckh. de Archont. Pseudep. p. 141, 150. Res, de quibus agitur, illustrat Winiewski l. c. p. 227 ss. F. I.]

βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμη] στρατηγῶν mentio ea de causa fit, quia στρατηγοὶ una cum senatu populi convocandi et legatorum mittendorum auctores fuerant.

πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων] Non video quidem, cur quicquam in hac constructione damnandum sit; non dissimulandum tamen, frequentiorem apud oratores esse constructionem πόλεις ἀστυγείτονας.

παρ' οὐδὲν ἡγούμενος] παρὰ cum acc. inservit comparationi. Hinc παρ' οὐδὲν ἡγεῖσθαι est nihilo aequiparare, vel quod dici solet nihili aestimare.

ἐπιβάλλεσθαι in medio est aggredi, conari, sive corpore sive animo; hoc tamen frequentius.

διαλέγεσθαι saepe dicitur de amica et blanda compellatione eius, qui praesertim in rebus publicis aliquid efficere studet.

§. 165. *Μουνυχιὼν* est decimus mensis anni Attici, a 2. Apr. ad 1. Maji.

πολεμάρχου γνώμη] Archon tertius, qui Polemarchi titulum habebat, ferebat ad populum de legatis mittendis.

ἐνδεχομένως] rarum apud Atticos adverbium derivatum ab ἐνδέχεσθαι, et quidem ea significatione, quam habet impersonale ἐνδέχεται, fieri potest, licet. Ergo ἐνδεχομένως,

σιος, Εὐθύδημος Φλυάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν."

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ. 165

„Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Μουνυχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, πολεμάρχου γνώμῃ, ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστῆσαι, παρεσκεύασται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραγίγνεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρ- 283
χούσας αὐτῷ συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχάς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν με-

nunquam idoneam rationem invenire potui, cur huic aoristo haec venia denegetur. Cur enim aoristus primus formae passivae veniam impetravit, ceterarum formarum non item? Nimirum quia ille correctioni non improbabili prorsus resistebat. Plura dixi in notis ad Demosth. Sect. I. p. 74. s.

pro rerum conditione, quantum fieri potest.

***καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν μετρίων*] Quum Philippus excisis Phocensium oppidis prope iam Atticis finibus imminere videretur, priusquam Elateam cepisset, oratores ad eum ab Atheniensibus missi sunt postulantes, ut amicitiam et foedera cum Atheniensibus iuncta servaret: sin minus, deliberandi spatium daret induciasque faceret. Quod quum rex minus videretur ex Atheniensium voluntate administrasse, legatio altera missa est cum iisdem fere postulatis, addito tamen ad rei gravitatem indicandam praecone, qui iuberent regem inducias facere, *ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται*, ut populus, quoad eius fieri posset, deliberaret, *καὶ γὰρ νῦν κ. τ. λ.* Quem locum, quum Taylorus deploratum pronuntiasset, Reiskius de verbo Latine ita reddidit: nunc enim decrevit populus Ath. non succurrere, in re id quidem ulla de tolerabilibus, eumque interpretatus est hoc modo: „Pop. Ath. adhuc quidem, quicquid agat instituatque Philippus, quod quidem tolerabile sit, in eo non adversari, neque id missis copiis disturbare. Vel potest quoque sic accipi: decrevisse P. Ath. nullum capere consilium, quo suae saluti tutelaeque finium suorum provideat, dummodo tolerabiles sint quas Philippus ferat conditiones." Reiskio adstipulatur Schaeferus addens: „vide autem, quantopere et quam brevi tempore spiritus civitatis subsederint." Liceat autem fateri hinc inprimis dubitationem mihi esse subortam. Non**

τρίων. ἠρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Νέαρχος Σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπίφρονος, καὶ κῆρυξ Εὔνομος Ἀναφλύστιος ἐκ τοῦ δήμου.“

166 *Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.*

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

„Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἣν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἴχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ, καὶ τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε προςκαλέσασθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτούς· βέλτιον δ' αὐτῶν φρονούντων καὶ μὴ βουλομένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἱσταμένων, νῦν ἐξ ὑποστροφῆς ἀποστείλαντες ὑμεῖς πρός με πρέσβεις καὶ κήρυκα συνθηκῶν μνημονεύετε, καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πεπλημμελημένοι. ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβευτῶν συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις, καὶ

§. 166. πρός με] Notandum hoc, quod recentissima aetate viri quidam docti ex Atticis scriptoribus eiicere studuerunt,

enim credibile est Athenienses a decertando cum Philippo tum quidem, ut eventus docuit, non ita prorsus abhorrentes tam submisse tamque desperanter esse locutos, ut a summis conatibus regem minus avocaturi quam ad eosdem fuissent invitaturi. Deinde vide, ne melius conveniant Reiskianae sententiae haec verba: καὶ γὰρ νῦν ἐψήφισται μὴ βοηθεῖν ἐν μηδενὶ τῶν μετρίων. Dicam, quod sentio. Nam quum rex ad primam legationem responsum dedissit aut nullum aut mite quidem placatumque, cui tamen contraria essent ea, quae gererentur, verisimile est, ut Athenienses altera legatione accuratius cum rege agere voluerint et huiusmodi aliquid significarint, rem opinione ulterius progredi; deliberandi tempus se postulare, sentire enim sese non leve esse id, cuius causa nunc opem laturi essent. Haec autem ipsa sententia inesse videtur in verbis καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε — μετρίων, quae hoc modo interpretamur: etenim nunc non exploratum habet populus in aliqua re ex mediocribus se ferre opem. Βοηθεῖν autem quum non sit dubium, quin aliquis possit aut armis aut pactionibus, utrum velint in ambiguo relinquunt, ut minae illae quaedam temperatae pacis amicitiaeque iactatione videantur. Quantum autem dili-

ἕτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχάς, ἄνπερ τοὺς οὐκ ὀρθῶς συμβουλεύοντας ὑμῖν παραπέμψαντες τῆς προςηκούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. ἔῤῥωσθε."

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ. 167

„Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολὴν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε. πυνθάνομαι μέντοι, διότι πᾶ- 284
σαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προςφέρονται φιλοτιμίαν βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίνους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις. πρότερον μὲν οὖν ὑμῶν κατεγίγνωσκον ἐπὶ τῷ μέλλειν πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. νῦν δ' ἐπιγνοὺς ὑμᾶς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐζητηκότας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον ἢ ταῖς ἑτέρων ἐπακολουθεῖν γνώμαις, ἥσθην· καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κατὰ πολλά, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ βουλεύσασθαι περὶ τούτων ἀσφα-

ubique scribentes πρὸς ἐμέ, quod dedit etiam Bekk. in priore editione contra libros.

gentiae verborum electioni in scriptis publicis tribuerint Athenienses, cognosci potest ex Aeschine adv. Ctes. §. 142. Bekk.

§. 166. *αἵρεσιν*] ut vocabulum civile, significat rationem rerum civilium, politisches System, politische Grundsätze.

ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν] vobis subiicere suam rationem, eam accommodare ad vestrum arbitrium.

ἐξ ὑποστροφῆς] In ὑποστρέφειν et derivatis inest plerumque callida et dolosa consilii mutatio.

τῶν πρεσβευτῶν] Notandum hunc pluralem esse in epistola Philippi, nec inde concludi posse Atticis eum scriptoribus esse usitatum; apud quos pluralis πρέσβεις est frequentissimus, quum singularis sit πρεσβευτής.

§. 167. *φιλοτιμία*] H. l. studium, contentio.

συγκαταίνους] Vocabulum rarum nec tamen dubiae significationis, qui assentitur, adiuvat.

καταγιγνώσκειν plerumque in malam partem dicitur, ut hic: vos reprehendens, vobis indignans, inique iudicabam. κατὰ in compositione saepe notionem vituperii habet, alienam ab aliquo.

λέστερον, καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ· ὅπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν ἐλπίζω ῥοπήν, ἐάνπερ ἐπὶ ταύτης μένητε τῆς προθέσεως. ἔῤῥωσθε."

168 Οὕτω διαθεὶς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἧκεν ἔχων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ἔτι συμπνευσόντων ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. ἀλλὰ μὴν τὸν τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρυβον ἴστε μὲν ἅπαντες, μικρὰ δ' ἀκούσατε ὅμως, αὐτὰ τἀναγκαιότατα.

169 Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν· ἧκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ

τὰ πρὸς ἡμᾶς] accusativus, κατὰ τὰ πρὸς ἡμᾶς, ratione rerum nostrarum, im Verhältnisse zu uns. Reiskius ex aliquot codd. dedit τὴν pro τά, relatum ad εἰρήνην, quae est correctio grammatici.

ῥοπή] ῥέπειν proprie dicitur de lance, vel quod ei impositum est, vergere, praeponderare; tropice est propensum esse. ῥοπὴ proprie est devergentia lancis, tum pondus, quod facit, ut lanx devergat; tropice momentum, utilitas.

πρόθεσις, quod aliquis sequendum et in agendo tenendum sibi proposuit, ratio.

§. 168. ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ἔτι συμπνευσόντων ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων] Οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο est formula absolute negans, in qua εἴ τι γένοιτο euphemisticum est: ne tum quidem, si vel gravissimum accidisset, i. e. nequaquam, nullo modo. ἂν post συμπνευσόντων delevit cum plurimis codd. Bekker., et in hac re obtemperandum est optimis libris. Alias haec particulae repetitio eiusmodi foret, quae saepissime legitur apud optimos Graecos scriptores. Nempe negationi ab initio positae additur ἄν, ut statim intelligatur, qualis secutura sit enuntiatio; tum post enuntiationem interiectam repetita particula adhaeret verbo enuntiationis iam ante per particulam annuntiatae. Ceterum notandum ἂν cum futuro: quam constructionem defendens F. A. Wolfius ad Leptin. p. 343.; „Sunt „in Atticis quoque, inquit, ex„empla particulae ἂν cum fu„turo iunctae, atque erunt plu„ra, quo correctius id genus „scriptorum editum erit."

αὐτὰ τἀναγκαιότατα] αὐτά, sola, nonnisi ea, quae sunt maxime necessaria. Ceterum quae sequitur narratio ob simplicitatem et gravitatem merito laudata, atque etiam ab hi-

§. 169. σαλπιγκτήν] Variant codd. inter hoc et σαλπικτήν. Phrynichus p. 191. σαλπικτής, inquit, τὸ δόκιμον διὰ τοῦ κ, οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ σ· καὶ τὸ σαλπίσαι διὰ τοῦ σ παραιτοῦ, ἀδόκιμον γάρ. διὰ τοῦ ξ δὲ λέγε: ubi docet Lobeck. formam

*ταῦτά οἱ μὲν εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦν-
τες τούς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν
ἐξεῖργον καὶ τὰ γέῤῥα ἐνεπίμπρασαν, οἱ δὲ τοὺς
στρατηγοὺς μετεπέμποντο, καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἐκά-
λουν, καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὑστε-
ραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν
ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ* 285
προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆτο. καὶ μετὰ 170
*ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλή, καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυ-
τάνεις τὰ προσηγγελμένα ἑαυτοῖς καὶ τὸν ἥκοντα
παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κήρυξ „τίς
ἀγορεύειν βούλεται;" παρῄει δ' οὐδείς. πολλάκις δὲ*

διὰ τοῦ γκ maximam ab exemplorum multitudine et vetustate auctoritatem habere. *σαλπισταί* recentiorum est, legiturque etiam in libris sacris.

storicis in usum conversa est. Summa eius praestantia ex eo ab omnibus intelligitur, quod se quisque opinetur haec ita narraturum fuisse, nec alia ratione narrari posse.

§. 169. *ἐκ τῶν σκηνῶν*] *σκηναὶ* sunt tentoria, in quibus merces expositae vendebantur. Videntur ex tempore constructa fuisse ex tabulis plerumque ligneis. *Γέῤῥα* sunt proprie clypei viminei Persarum; deinde tegumenta quaevis, ad rem cooperiendam et tutandam apta. Poterant vel ex pelle vel ex vimine vel ex alia simili materia facta esse. Harpocration s. v. *γέῤῥα: ἅπαν σκέπασμα εἴτε δερμάτινον εἴη εἴτε ἄλλης τινὸς ὕλης.* Quum seriae res essent in foro agendae, tentoria haec cum tegumentis erant tollenda. Causam combustionis hanc affert Harpocration: *ὑπὲρ τοῦ μὴ συνεστάναι περὶ τὰ ὤνια ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς μηδὲ πρὸς ἄλλαις τισὶ τὰς διατριβὰς ἔχειν.*

τὸ βουλευτήριον] Prope *ἀκρόπολιν* curia fuisse dicitur.

χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι] *χρηματίζειν* verbum esse proprium de ratione res ad populum referendi monuimus ad §. 75. Id fiebat per *προβούλευμα.* Hinc h. l. *χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι* coniuncta.

ἄνω καθῆτο] *ἄνω*, scil. in Pnyce, qui erat locus comitiorum: quem locum in clivo fuisse monuimus ad §. 55. Hinc propria est locutio *ἀναβαίνειν εἰς ἐκκλησίαν.*

§. 170. *οἱ πρυτάνεις*] toti collegio tribuitur quod erat praesidis, *ἐπιστάτου.*

τίς ἀγορεύειν βούλεται;] Quum *ἐπιστάτης* dicendi potestatem in concione faciebat, praeco interrogabat: *τίς ἀγορεύειν βούλεται;* Sed ex vetere Solonis instituto primo loco provocandi erant *οἱ ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες*, post eos demum e reliquis omnes, quibus dicere liceret, *οἷς ἔξεστι*

τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατ' οὐδείς, ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῇ κοινῇ τῆς πατρίδος φωνῇ τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἣν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν

171 ἡγεῖσθαι. καίτοι εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀναστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα ἐβαδίζετε· πάντες γάρ, οἶδ', ὅτι σωθῆναι αὐτὴν ἠβούλεσθε· εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ τριακόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ

172 γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ

§. 171. *πάντες γάρ οἶδ' ὅτι*] Bekker. cum uno, sed optimo cod. In recentissima editione εὖ ante οἶδ' delevit: in quo Reiskium sane, si viveret, non assentientem haberet. Is enim tantopere abhorrebat ab emphatico verborum usu, inprimis verbi οἶδα, ut saepe contra libros ex sola coniectura εὖ adderet, donec aliquando tamen eo intelligentiae pervenerit, ut ad p. 717. l. 8., ubi legitur οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἄν, dicat: pro εὖ οἶδ', u t s a e p e n o s t e r.

§. 173. *δυοῖν ἕνεκ'*] In recentissima editione Bekk. scri-

βουλομένοις. Dudum autem illud institutum neglectum et obliteratum erat, et homines saepe adolescentuli, vix epheborum numero egressi, prudentia exigua, temeritate autem et loquacitate magna, de maximis rebus primi disserebant et soli nonnunquam occupabant suggestum.

οὐδὲν μᾶλλον] ut fortem negationem Atticam Grammatici notarunt. Invenitur autem *οὐδέν τι μᾶλλον*. Respondet Latinorum n e u t i q u a m. Multa habent interpretes ad G r e g o r. C o r i n t h i u m p. 60.

τῶν ῥητόρων] ῥήτορες dicuntur κατ' ἐξοχὴν qui in comitiis verba faciunt, et sua sponte, eloquentia et rerum peritia confisi, rempublicam capessebant. Appellantur etiam δημήγοροι, aut, si eximia apud populum auctoritate florent, δημαγωγοί.

§. 171. *ἔδει — ἂν — ἐβαδίζετε*] Notandum quod h. l. imperfecta in protasi cum εἰ et in apodosi cum ἄν vim habent plusquamperfecti coniunctivi Latinorum: qua quidem significa-

παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς καὶ συλ-
λελογισμένον ὀρθῶς, τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἔπραττεν ὁ
Φίλιππος καὶ τί βουλόμενος· ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς
μήδ' ἐξητακὼς πόῤῥωθεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὔνους
ἦν οὔτ' εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον ἤμελλεν ὅ τι
χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι οὐδ' ὑμῖν ἕξειν συμβουλεύειν.
ἐφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ, καὶ 173
παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς ἅ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκού- 286
σατε προσέχοντες τὸν νοῦν, ἑνὸς μέν, ἵν' εἰδῆτε,
ὅτι μόνος τῶν λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ τὴν
τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ
καὶ λέγων καὶ γράφων ἐξηταζόμην τὰ δέονθ' ὑπὲρ
ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς, ἑτέρου δέ, ὅτι μικρὸν
ἀναλώσαντες χρόνον πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πά-
σης πολιτείας ἔσεσθ' ἐμπειρότεροι. εἶπον τοίνυν, ὅτι 174

psit *δυοῖν* ex omnibus codd. praeter duos, e quibus notatur *δυεῖν*, quod vulgo fertur. Fuerunt Grammatici, qui hoc *δυεῖν* ut elegantiam Atticam ubique obtruderent. Verius, opinor, ii, qui docuerunt *δυεῖν ἐπὶ μόνης γενικῆς τίθεσθαι, οὐχὶ δὲ δοτικῆς*. In Demosthene autem ubique ab optimis libris offertur *δυοῖν*, a paucis et deterioribus fere *δυεῖν*. In tragicis plerumque *δυοῖν*, raro *δυεῖν*. Videntur antiquiores Attici, v. c. Thucydides, *δυεῖν* in genitivo amasse. Postea evanuit: recentioribus autem Graecis iterum in deliciis erat.

tione Graeci plerumque ponere solent aoristum, imperfectum autem tum, quum Latine utendum sit imperfecto coniunctivi. Interdum tamen, ut h. l., imperfectum ponunt pro aoristo.

οἱ τριακόσιοι] Hi trecenti, ditissimi ex symmoriis (vide §. 102.), principes erant in conferendo, et urgente bello pecuniam repraesentabant, quam deinde minus iniquo tempore a tenuioribus redigerent.

ἐπιδόσεις sunt voluntariae collationes, quibus pro suis quisque facultatibus cives patriae amantes reipublicae subveniebant, si maioribus pecuniis opus erat, quam aerarium praestare poterat. Ad *ἐπίδοσιν* nemo invitus cogebatur. Sed ut turpe *μὴ ἐπιδιδόναι*, sic *ἐπίδοσις* laudis erat.

§. 173. *ἐξετάζεσθαι* de eo, qui in rebus dubiis et periculosis vel animum vel fidem exploratus et spectatus est, sich bewähren.

ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς] in ipsis terroribus, discriminibus.

τοὺς μὲν, ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων Φιλίππῳ φίλων,
λίαν θορυβουμένους ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγματα
ἡγοῦμαι· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχα-
νεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν ἐν Ἐλατείᾳ νῦν
ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις· ὅτι μέντοι, ἵν'
ἕτοιμα ποιήσηται τὰ ἐν Θήβαις, ἥκει, σαφῶς ἐπίστα-
175 μαι. ὡς δ' ἔχει, ἔφην, ταῦτα, ἀκούσατέ μου. ἐκεῖ-
νος ὅσους ἢ πεῖσαι χρήμασι Θηβαίων ἢ ἐξαπατῆσαι
ἐνῆν, ἅπαντας ηὐτρέπισται, τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς ἀν-
θεστηκότας αὐτῷ καὶ νῦν ἐναντιουμένους οὐδαμῶς
πεῖσαι δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν
Ἐλάτειαν κατείληφε; πλησίον δύναμιν δείξας καὶ πα-
ραστήσας τὰ ὅπλα τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐπᾶραι
καὶ θρασεῖς ποιῆσαι, τοὺς δ' ἐναντιουμένους κατα-
πλῆξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες ἃ νῦν οὐκ
176 ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. εἰ μὲν οὖν προαιρησόμεθ'

§. 174. *Φιλίππῳ φίλων*] Scholiastes, qui in suo codice invenerat, quod est in multis aliis, *φίλων Φιλίππῳ*, appellat *παρίσωσιν κατὰ τὴν ἀρχήν*, hoc est: opinatur Demosthenem consulto propter aequalitatem soni ab initio vocabulorum ea coniunxisse. Sed hanc figuram, qua Demosthenes raro et caute utitur, non videtur in tam gravi momento adhibuisse. Lusus enim esset inanis soni, quum nulla vis sit in ipsa coniunctione vocabulorum. Hinc plane assentior Bekkero, qui ex optimo codice *φίλων* delevit: quod vocabulum adiectum a glossatoribus fuisse, qui *ὑπαρχόντων* pro *ὄντων* dictum iudicabant, etiam ex eo fit probabile, quod in aliis codd. ante, in aliis post *Φιλίππῳ* positum sit. *ὑπάρχειν τινὶ* autem absolute interdum dicitur vel amicum esse alicui, vel alicui subiectum. *περὶ παραπρ.* p. 384. *καὶ ὅλην δὲ τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφᾶς ὑπάρξειν αὐτῷ* et saepius in eadem oratione. Quid? quod Tiberius rhetor, qui hunc locum laudat p. 63. Boiss. hoc vocabulum in suo codice non invenit. Hunc enim locum, ut exemplum *ἐλλείψεως* affert, et ait *ἐλλείπειν τὸ φίλων καὶ συμμάχων*: quae notio inest in ipso verbo *ὑπάρχειν*.

§. 175. *ηὐτρέπισται*] Bekk. in recentissima editione hanc codd. omnium (praeter unum Σ, qui *εὐτρέπισται* exhibet) scriptu-

§. 176. *φιλιππίζειν*] Cf. ad Aesch. in Ctes. §. 140. huius biblioth. Vol. XVI. p. 357.

φιλονεικεῖν] Cf. Exc. I. ad Isocr. orat. Tom. XIV. p. 195.

§. 177. *τί οὖν φημι δεῖν;*] Ad *δεῖ*, *χρὴ* et similia saepe infinitivus ex contextu supplendus; plerumque apta est generalis notio *ποιεῖν*, *γίγνεσθαι*, ut h. l.

μεταθέσθαι] Supplendus qui antecessit accusativus τὸν

ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύςκολον πέπρα-
κται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι καὶ
ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὖσι μερίδι,
πρῶτον μὲν ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος ποιήσομεν, εἶτα
φοβοῦμαι, μή, προςδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκό-
των αὐτῷ καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς 287
τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. ἂν μέντοι πεισθῆτ'
ἐμοί, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν περὶ
ὧν ἂν λέγω γένησθε, οἴομαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν
δόξειν, καὶ τὸν ἐφεστηκότα τῇ πόλει κίνδυνον δια-
λύσειν. τί οὖν φημι δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντα 177
ἐπανεῖναι φόβον, εἶτα μεταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι
πάντας ὑπὲρ Θηβαίων· πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν
ἡμῶν ἐγγυτέρω, καὶ προτέροις αὐτοῖς ἐστιν ὁ κίν-
δυνος· ἔπειτ' ἐξελθόντας Ἐλευσινάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ
καὶ τοὺς ἱππέας δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς

ram servavit. Iam antiqui Grammatici in diversa abierunt de augmento verborum ab *εὐ* incipientium. Nec recentiores consentiunt. Germani v. c. in tragicorum edd. augmentum horum verborum omittere solent, Angli addere. Tutissimum videtur sine ira et studio codd. adhaerere, et si quando omnium Graecorum scriptorum editiones habebimus ad fidem codd. mss. accurate expressas, tum forsitan poterimus constituere regulas, quibus in verbis et quibus sub rationibus Graeci in his verbis augmentum et addiderint et omiserint.

ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς ποιῆσαι] In recentissima editione ex aliquot codd. Bekk. adscivit, quod Reisk. dederat, *ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς ποιῆσαι* [pro lectione plurimorum librorum et editt. *θρασεῖς ποιῆσαι καὶ ἐπᾶραι*]. Reisk. addidit rationem, quia *ἐπαίρειν* debilius, *θρασεῖς ποιεῖν* fortius sit, et infirmiora praemitti, robustiora submitti soleant: quem canonem rhetoricum etsi in genere verum esse concedo, tamen ut optimi scriptores, sic etiam Demosthenes eum neglexerunt, ut ostendi in Demosth. Sect. I. p. 62. s. Quum tamen codd., ex quibus Bekk. recepit, inter optimos sint, eorum auctoritati h. l. facile cedo.

φόβον, quanquam paullum diversa significatione ab ea, qua *φόβος* nunc erat in animis Atheniensium. In iis enim dominabatur terror et tremor, eoque ut ipsi solverentur, necesse erat. Contra cura Thebanorum iis erat suscipienda. Hoc vult verbo *μεταθέσθαι*, cuius significatio satis constituitur iis, quae sequuntur, *καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων*.

ἐν ἡλικίᾳ] sc. *στρατευσίμῳ*, eos, qui aetatem militarem age-

ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξ ἴσου γίνηται τὸ παῤῥησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν, ὅτι, ὥςπερ τοῖς πωλοῦσι Φιλίππῳ τὴν πατρίδα πάρεσθ' ἡ βοηθήσουσα δύναμις ἐν Ἐλατείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἕτοιμοι καὶ βοη-
178 θήσετ', ἄν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴῃ. μετὰ ταῦτα χειροτονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυρίους μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ πότε δεῖ ἐκεῖσε βαδίζειν καὶ τῆς ἐξόδου. ἐπειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσασθαι τῷ πράγματι παραινῶ; τούτῳ πάνυ μοι προςέχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθε Θηβαίων μηδὲν (αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός), ἀλλ' ἐπαγ-

§. 178. ἐξαμαρτάνωσιν] Sic Σ.; ceteri ἐξαμάρτωσιν. Aoristum praefert Schaeferus vertens: si quid nunc deliquerint. Quod quum de pristina quae intercedebat inter Thebanos et Athenienses simultate intelligi non possit — non enim per ἐξαμαρτάνειν hoc erat exprimendum —, opus est, ut de hac ipsa societatis foederisque conditione intelligatur, quam Thebani ab Atheniensibus latam fortasse non erant accepturi. Et hoc quidem dupliciter potest proponi, aut ita, ut aliquis futuro tempore tum, quum ἐγκαλῶσιν, quasi retro spectet ad ea, quae nunc sunt, tunc autem erunt praeterita, ubi opus est aoristo; aut ita, ut aliquis prospiciat ad ea, quae quum maxime geruntur, ubi desideratur ἐξαμαρτάνωσιν. Hoc autem, quum eventus totus sit in incerto, praesertim addita particula νῦν et simplicius et verius videtur. Quare in ἐξαμαρτάνωσιν, quod Bekkerus recepit, acquiesco, quum sciam praeterea, quantum imposuerit in his rebus librariis consuetudo, ut, si sit in apodosi futurum aut contineatur consilii significatio, ἐὰν c. aor. coni. poni soleat in protasi. — Ibidem paullo ante Bekk. κεῖνοι recepit ex codd. ΣΦ. ἐκεῖνοι habent ks.,

bant. Haec aetas incipiebat ab anno 19. et per 42 annos extendebatur.

περὶ τῶν δικαίων] τὰ δίκαια h. l. sunt libertas, ea conditio, qua quis sui iuris est nec alius voluntati subiectus.

§. 178. τῆς ἐξόδου] Omnia quae ad expeditionem spectant complectitur praeter tempus, quod propria, quae antecessit, enuntiatione exprimitur, qualis et quanta, quomodo instructa expeditio esse debeat.

αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός] Videtur id dicere, neutris partibus convenire confidere, sed utrisque oportere persuasum esse de utrarumque salute agi. Si enim Athenienses se non coniungant cum Thebanis, Thebanorum perniciem brevissimo tempore fore certam, ex Thebanorum autem pernicie Atheniensium esse mox orituram; ita utrorumque et salutem et perniciem esse coniunctam.

ἃ βουλόμεθα ὑμῖν διφ-

γέλλεσθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων μὲν ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ ἐκεῖνοι τὸ μέλλον προορωμένων, ἵν', ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἃ βουλόμεθα ὦμεν διῳκημένοι, καὶ μετὰ προσχήματος ἀξίου τῆς 288
πόλεως ταῦτα πράξωμεν, ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἄν τι νῦν ἐξαμαρτάνωσιν, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχρὸν μηδὲ ταπεινὸν ᾖ πεπραγμένον. ταῦτα καὶ παραπλήσια τού- 179
τοις εἰπὼν κατέβην. συνεπαινεσάντων δὲ πάντων, καὶ οὐδενὸς εἰπόντος ἐναντίον οὐδέν, οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδ' ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ, οὐδ' ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαί-

ceteri aut κείνων aut ἐκείνων. Schaeferus: „vide ne verius sit „'κείνων, genitivo posito per schema attractionis latissime regnans." Loci illi, in quibus ἢ post comparativum πλεοναστικῶς genitivo additum esse dicebatur, paucissimi facti sunt, ex quo praeeunte Hermanno et Ulr. Faesio ad Soph. Antig. v. 1266. grammatici hos genitivos plerosque partitivos esse docuerunt. Matth. gr. gr. §. 450. annot. 2. Bernhardy synt. p. 437. Revocari possunt reliqua exempla ad attractionis genera duo, quorum alterum facile expeditum est ab iisdem grammaticis, velut Thucyd. VII. 77. ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν, ubi per attractionem genitivus ab ἐκ pendet, alterum difficilius, cuius exemplum est apud Plat. Legg. X. 892. p. 81. ed. Bip. οὔσης ταύτης [τῆς ψυχῆς] πρεσβυτέρας ἢ σώματος. Cui loco simillimus est hic Demosthenis, qui quidem, si consentirent in genitivo libri omnes, ad Platonici loci similitudinem esset accipiendus. Nunc vero, quum inter alios optimus liber Σ praebeat nominativum, hic videtur praeferendus, quum praesertim genitivo admodum obscuretur oratio.

κημένοι] Participium passivum, ut saepe, habet vim mediam. διοικεῖσθαι autem in medio est: ex animi sententia aliquid gerere et finem assequi, sive prudenti rerum gerendarum ratione, sive machinatione et calliditate, sive dolis et fraude.

κατατυχεῖν videtur significationem intransitivam habere, succedere, successum habere: Si haec non succedere contigerit. Si ad συμβῇ additum fuerit ἡμῖν, κατατυχεῖν erit assequi: Si nobis non contigerit haec assequi.

§. 179. κατέβην] vocabulum proprium de oratore, qui absoluta oratione de suggestu descendit.

οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ] Audiamus Quintilianum Institt. L. IX, 3, 54. „Coacervatio est duplex, vel per ἀσύνδετον dissoluta, vel per πολυσύνδετον iuncta. Omnibus scriptores sua nomina de-

ους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ πάντων ἄχρι τῆς τελευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἔδωκα ἐμαυτὸν ὑμῖν ἁπλῶς εἰς τοὺς περιεστηκότας τῇ πόλει κινδύνους. καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα τὸ τότε γενόμενον.

180 Καίτοι τίνα βούλει σέ, Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἐμαυτὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶναι θῶ; βούλει ἐμαυτὸν μέν, ὃν ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων καλέσαις, Βάταλον; σὲ δὲ μηδ' ἥρω τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων τινὰ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς, Κρεσφόντην ἢ Κρέοντα ἢ ὃν ἐν Κολυττῷ ποτε Οἰνόμαον κακὸς κακῶς ὑποκρινόμενος ἐπέτριψας; τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Παιανιεὺς ἐγὼ Βάταλος Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ πλείονος ἄξιος ὢν ἐφάνην τῇ πατρί-

§. 180. ἥρω τὸν τυχόντα] Plurimi et optimi codd. habent ἥρωα. Grammatici tamen ἥρω perhibent Atticum esse. Per ἥρω τὸν τυχόντα intelligit virum fortem recentioris aetatis,

derunt, sed varia et ut cuique fingenti placuit. Fons quidem unus, quia acriora facit et instantiora quae dicimus et vim quandam prae se ferentia, velut saepius erumpentis affectus. Gradatio, quae dicitur κλῖμαξ, apertiorem habet artem et magis affectatam, ideoque esse rarior debet. Est autem ipsa quoque adiectionis; repetit enim quae dicta sunt, et, priusquam ad aliud descendat, in prioribus resistit." Aquila Rom. p. 181 s. accurate „Est figura, inquit, perquam decora, — in qua postremum quodque verbum in priore membro aut parte aliqua elocutionis positum, in superiorem rursus assumtum iniicitur, atque ita velut gradibus quibusdam connectitur oratio." „Eius exemplum, pergit Quintilianus, ex Graeco notissimo transferatur: Non enim dixi quidem, sed non scripsi, nec scripsi quidem, sed non obii legationem; (nec obii quidem, sed non persuasi Thebanis." „Haec autem, addit Aquila, animadvertis quanto elatius dicta sint, quam si simpliciter enuntiasset; et dixi haec et scripsi, et in legationem profectus sum et persuasi Thebanis." Non negamus hanc figuram suo loco esse praeclaram, sed cautissime adhibendam, eamque difficillimam visam esse cuique oratori probabili vel ex eo patet, quod apud recentiores eiusmodi, quale hoc est Demosthenis exemplum, vix appareat vestigium. Nimirum singula membra non solum brevia et rotunda, sed et gravia esse oportet, in quorum repetitione mens inhaereat libenter et iucunde, nexum intimum et necessarium, ita ut pro rerum natura nihil neque addi possit neque demi. Quae si non omnia rite concurrant, figura est inepta, pinguis, et risum movet auditoribus vel lectoribus.

θι, σὺ μέν γε οὐδὲν οὐδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα· ἐγὼ δὲ πάντα, ὅσα προςῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἔπραττον. λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ. 181

„Ἐπὶ ἄρχοντος Ναυσικλέους, φυλῆς πρυτανευούσης Αἰαντίδος, Σκιροφοριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν, ἐπειδὴ Φί- 289
λιππος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς ἔν τε τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ παραβαίνων φαίνεται τὰς γεγενημένας αὐτῷ συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον περὶ τῆς εἰρήνης, ὑπεριδὼν τοὺς ὅρκους καὶ τὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις

qui in omnium ore ferebatur, ut Miltiades, Themistocles, in oppositione cum heroibus mythicae aetatis, quales sunt quos paullo post nominat.

ἁπλῶς] sine ulla tergiversatione aut metu periculi.

§. 180. *τίνα — θῶ;*] Quo nomine appellem? quo ordine habeam?

Βάταλον] Bekkeri Anecdd. p. 221. *ἐπωνύμιόν ἐστι Δημοσθένους. ὁ δὲ Βάταλος παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐκαλεῖτο μαλακὸς ἀπὸ Βατάλου τινός, αὐλητοῦ μαλακοῦ, ὃς καὶ Βατάλεια ταῦτα ἐξεῦρεν.* Demosthenes autem ipse, ut narrat Aeschines in Tim. c. 40., affirmabat hoc cognomen se accepisse ἐξ ὑποκορίσματος nutricis.

Κρεσφόντην] Cresphontes Heraclidarum unus, cui cum fratribus successit, ut Peloponnesum occuparet. Tragoediam eius nomine inscriptam docuit Euripides, cuius nonnisi pauca supersunt fragmenta. *Κρέων*, Thebarum rex, famosus inprimis duabus Sophoclis fabulis, Oedipo rege et Antigone, in quibus partes habet praecipuas. *Οἰνόμαος*, Martis filius et Steropes, rex Pisae, equorum et curruum certaminibus praestantissimus, donec tandem a Pelope, Tantali filio, victus, ut nonnulli tradunt, ferro se ipse transfixerit, ut alii, e curru se praecipitaverit.

ἐπέτριψας] poeta tragicus videtur Oenomaum in musico certamine dedisse, sed praemio excidisse. Quum autem Aeschine uteretur actore, Demosthenes acerbe affirmat Aeschinem heroa pessum dedisse, h. e. actione sua in culpa fuisse, cur poeta non praemio sit honoratus.

ὅσα προςῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἔπραττον] Προςήκει construitur cum acc. omisso infinitivo, qui aut ex contextu aut ex verbo finito enuntiationis rectae sive antecedente sive sequente supplendus est. Hic ex ἔπραττον supplendum πράττειν.

§. 181. *Ναυσικλέους*] Iam supra §. 115. hoc nomen habebamus. Oportet eum fuisse ἄρχοντα ψευδεπώνυμον.

παρῄρηται οὐδὲν αὐτῷ προςηκούσας, τινὰς δὲ καὶ
Ἀθηναίων οὔσας δοριαλώτους πεποίηκεν, οὐδὲν προ-
αδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἔν τε τῷ
παρόντι ἐπὶ πολὺ προάγει τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμό-
182 τητι· καὶ γὰρ Ἑλληνίδας πόλεις ἃς μὲν ἐμφρούρους
ποιεῖ καὶ τὰς πολιτείας καταλύει, τινὰς δὲ καὶ ἐξαν-
δραποδιζόμενος κατασκάπτει, εἰς ἐνίας δὲ καὶ ἀντὶ
Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς
τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς
ἑαυτοῦ πατρίδος οὔτε τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐ-
τῷ παρούσῃ τύχῃ κατακόρως χρώμενος, ἐπιλελησμέ-
νος ἑαυτοῦ, ὅτι ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν
183 ἀνελπίστως μέγας. καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα παραιρού-
μενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν
ἔλαττον εἶναι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸ εἰς αὐτὸν
πλημμελεῖσθαι· νῦν δέ ὁρῶν Ἑλληνίδας πόλεις τὰς

§. 181. δοριαλώτους] Sic Bekker. in recentissima editione dedit ex optimis codd. pro vulg. δορυαλώτους. Facile intelligitur haec vocabula in libris ubique permutata esse; sed difficile est discernere, utrum utri praeferendum sit. Inter antiquos grammaticos nullum inveni, qui de varietate moneret: variant autem ipsi in usu, sed praeponderat δοριάλωτος. Si similia composita

προάγει] h. l. intransitive, ut saepe verba composita ex ἄγειν, procedere.

§. 182. ἃς μέν] Apud Atticos huius aetatis scriptores ὃς μὲν — ὃς δὲ pro ὁ μὲν — ὁ δὲ nondum est in usu; nec vero ex hoc loco affirmare possumus, Demosthenem eo sic usum esse. In actis enim publicis multa legi, quibus scriptores ipsi abstinuerint, saepe iam monuimus. Idem habuimus in psephismate §. 164. Celare tamen nolumus §. 71. in Demosthenis oratione vulgo legi ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, id vero a Bekkero in priore editione in τὰς μὲν — εἰς τὰς δὲ mutatum, in recentissima vero vulgatum revocatum esse, quanquam varient codd. et in multis sit τάς. Quod si ἃς sit tolerandum, videtur referendum inter argumenta, quae probant iam Demosthenis aetate ex usu communi et actis publicis nonnulla coepisse in scripturam etiam praestantissimorum irrepere.

ἔμφρουροι, si de hominibus dicitur, sunt vel ii, qui adhuc obnoxii sunt obeundis militaribus excubiarum muneribus, vel qui revera sunt in praesidiis; de urbibus autem est cui praesidia imposita sunt, quae praesidiis occupata est, praesidiis obtinetur.

ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων] impellens ad destruenda templa et sepulcra: quod utrumque erat nefas moribus Graecorum. Ut enim templa, sic etiam sepul-

μὲν ὑβριζομένας, τὰς δὲ ἀναστάτους γιγνομένας, δεινὸν ἡγεῖται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης τὸ περιορᾶν τοὺς Ἕλληνας καταδουλουμένους.
184 διὸ δέδοκται τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων εὐξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθέντας τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς, διότι περὶ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν ἢ τὴν ἰδίαν πατρίδα, διακοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν ἵππαρχον τὰς πεζὰς καὶ τὰς ἱππικὰς δυνάμεις Ἐλευσίναδε ἐξάγειν, πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, πρῶτον δὲ πάντων πρὸς Θηβαίους διὰ τὸ ἐγγυτάτω εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας, παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς μηδὲν καταπλαγέντας τὸν Φίλιππον ἀντέχεσθαι τῆς ἑαυτῶν καὶ τῆς τῶν ἄλλων
290
185

consideramus, eandem videmus varietatem obtinere; in optimis tamen codd. et grammaticorum citationibus ι praevalet: δορίληπτος, δορίκτητος, δοριπετής cet. Atque etiam idem firmatur vocabuli significatione: δορὶ enim, i. e. δόρατι, est dativus instrumenti, δοριάλωτος, hasta captus.

cra erant sacra. Solonis de hac re leges affert et illustrat Cicero de legg. II, 26.

κατακόρως] proprie ad satietatem, tropice intemperanter, ultra modum.

μέγας] Hucusque recte procedit protasis. Sed antequam addita est apodosis, nova incipit periodus, et prior restat anapodotos, et apodoseos sententia annectitur dein ut conclusio Διὸ δέδοκται cet.

§. 183. βαρβάρους καὶ ἰδίας] Offenderunt interpretes in ἰδίας, maxime Reiskius, interrogans: „cui propria? non certe Philippo: cur enim raperet ipse sua?“ Dein suspicatur vel καὶ οὐ φιλίας, nullo amicitiae vinculo cum Atheniensibus iunctas, vel καὶ οὐκ ἰδίας, neque proprias Atheniensium. Sed nulla opus mutatione. Nam ἰδίας more Demosthenis per epexegesin additum est vocabulo βαρβάρους, et significat sui similes, barbara sentiendi ratione cognatas cum Philippo. Cf. Weiske de Hyperb. I. p. 23.

§. 184. εὐξαμένους καὶ θύσαντας] Publicas supplicationes et sacrificia intelligit, quae fieri solebant ante expeditionem.

καθέλκειν est vocabulum proprium de navium instructione et demissione.

ἀναπλεῖν dicuntur naves, quae in plagas septentrionales Athenis proficiscuntur.

§. 185. ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας] libertatem sibi vindicare contra are-

Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων δῆμος,
οὐδὲν μνησικακῶν, εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον
ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει καὶ δυνάμεσι
καὶ χρήμασι καὶ βέλεσι καὶ ὅπλοις, εἰδώς, [ὅτι καὶ]
αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς
ἡγεμονίας, οὖσιν Ἕλλησι, καλόν, ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου
ἀνθρώπου ἄρχεσθαι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι
ἀνάξιον εἶναι καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης καὶ τῆς
186 τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἔτι δὲ οὐδὲ ἀλλότριον ἡγεῖ-
ται εἶναι ὁ Ἀθηναίων δῆμος τὸν Θηβαίων δῆμον
οὔτε τῇ συγγενείᾳ οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμιμνήσκε-
ται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς
Θηβαίων προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρα-
κλέους παῖδας ἀποστερουμένους ὑπὸ Πελοποννησίων
τῆς πατρῴας ἀρχῆς κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατή-
σαντες τοὺς ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ἡρακλέους
ἐγγόνοις, καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ᾽ ἐκείνου
ἐκπεσόντας ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν
291 ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς Θηβαίους·

§. 186. τοῖς Ἡρακλέους ἐγγόνοις] Variant ubique Mss. inter ἔγγονοι et ἔκγονοι, nec in constituenda vocabulorum notione sibi constant grammatici et lexicographi antiqui. Plurimi tamen tradunt ἔκγονος ὁ υἱός, ἔγγονος δὲ ὁ υἱοῦ ἢ θυγατρὸς υἱός. Fr. Osann autem ad Lycurg. p. 14. opinatur vocabulum ἐγγονοι plurum. Synonymum est ἀντιποιεῖσθαί τινος.

ὑπὸ ἀλλοφύλου ἀνθρώπου] intelligit Philippum Macedonem, qui cupidius quam verius sic dici videri potest. Philippus enim erat ex gente Heraclidarum; cf. Herod. VIII, 137. ibique interpretes, inprimis Valckenaer.; et populus Macedo antiquitus maximam partem eadem stirpe, qua Graeci. Hinc apud Polybium IX, 37. Graecis ὁμόφυλοι dicuntur, quae itidem est hyperbole, ut nostrum ἀλλόφυλος.

καὶ βέλεσι καὶ ὅπλοις] βέλη milites sunt levis armaturae, ὅπλα gravis armaturae. Armorum genera saepe poni pro militibus eo genere armorum instructis iam supra annotavimus.

§. 186. οὔτε τῇ συγγενείᾳ οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ] συγγένεια est notio generis, ὁμόφυλον partis. συγγένεια est eorum, qui sunt eiusdem gentis, et communis omnium civitatum Graecarum. ὁμόφυλοι qui eiusdem sunt stirpis. Athenienses et Thebani Ionicae stirpis censebantur.

τοὺς Ἡρακλέους παῖδας κατήγαγον] Heraclidas, quorum se cognatos esse profite-

διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται ὁ Ἀθηναίων δῆμος 187
τῶν Θηβαίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι συμφερόντων. συνθέσθαι δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ συμμαχίαν· καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι, καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. πρέσβεις Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερίδης Κλεάνδρου Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεάῤῥιος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεύς, Κάλλαισχρος Διοτίμου Κοθωκίδης."

Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ 188
καὶ κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων. τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν, ὥςπερ νέφος. ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν.
ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ τῶν ἄλ- 189
λων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν· ὁ μέν γε πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται καὶ δίδωσιν αὐτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πει-

νος bonae graecitati prorsus eripiendum esse. Ea enim, quam memorant grammatici, significatione nusquam sine varietate legi, usurpari autem ὑιδοῦν vel υἱωνόν. Equidem in his rebus omnibus a Mss. standum esse existimo. [Vid. Stallbaum. ad Plat. Remp. II, 7. p. 114.]

bantur, pulsos ab Eurystheo supplices recipiebant Athenienses eosque in patriam restituerunt.

Οἰδίπουν] qui ob piacula, quae inscius commiserat, Thebas fugerat, Athenis receptus esse ibique diem supremum obiisse dicitur. *ἐκπίπτειν* vocabulum est proprium de iis, qui patria pulsi carent.

§. 187. *ἐπιγαμίαν*] Hoc vocabulum explicuimus §. 91.

§. 188. *τὰ πρὸ τούτων*] est formula absoluta tempus antecedens omne complectens. Articulus praepositus quam, dicunt rerum universam conditionem indicare videtur. In *ὑπάγειν* inest notio doli mali, quo quis alterum in suam sententiam perducit, quum in *ἐπάγειν* nulla doli notio inesse soleat.

§. 189. *ὑπεύθυνος* h. l. est is, qui dominari alicui non potest, qui pendet ex alicuius voluntate. Nam si quis vel optima consuluerit, faustus tamen consilii successus ex multorum tum hominum tum rerum concursu pendet, eos, qui consilium approbaverunt, oportet ea, quibus opus est, praestare, fortuna debet favere, adsit temporum opportunitas.

Quinque tantummodo enumerantur legati, quamquam Demosthenes supra decem fuisse dixit. hoc tamen decretum nostrum non fictitium demonstratur, ~~quippe~~ quum falsator sive interpolator tantopere non fuit obtusus, ut fingens decreta nullam haberet rationem eorum, quae supra sunt dicta.

σθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ· ὁ δὲ
σιγήσας, ἡνίκ' ἔδει λέγειν, ἄν τι δύςκολον συμβῇ,
190 τοῦτο βασκαίνει. ἦν μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκεῖνος ὁ
καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως καὶ
τῶν δικαίων λόγων· ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν
ποιοῦμαι, ὥςτε, ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον,
ἢ ὅλως εἴ τι ἄλλο ἐνῆν πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην,
ἀδικεῖν ὁμολογῶ. εἰ γάρ ἐσθ' ὅ τι τις νῦν ἑώρακεν,
ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε πραχθέν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν
ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ἔστι μήτε ἦν μήτ' ἂν εἰ-
292 πεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τήμερον, τί τὸν σύμ-
βουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ἐνόν-
191 των τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; τοῦτο τοίνυν ἐποίησα
ἐγώ, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, „τίς ἀγο-
ρεύειν βούλεται;“ οὐ „τίς αἰτιᾶσθαι περὶ τῶν πα-
ρεληλυθότων;“ οὐδὲ „τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντ'
ἔσεσθαι;“ σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρό-
νους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παριὼν ἔλε-
γον. ἐπειδὴ δ' οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον. εἰπέ, τίς

§. 189. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν] Non dubito, quin praestet haec Bekkeri e cod. Σ. recepta lectio Reiskianae ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων οὐδέν, quam concinniorem vocat Schaeferus propter sequens ἐν τούτῳ. Sed ipsam

δύςκολος proprie dicitur fastidiosus, molestus in cibis. Hinc δύςκολον per euphemismum dicitur δυςτυχές, infaustum, calamitosum. De βασκαίνειν vide §. 108.

§. 190. ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι] tantopere superabo ea, quae postulari iure a quopiam possunt. Rarum apud Latinos substantivum. Exsuperantiam tamen Cicero dixit.

ἀδικεῖν saepe ponitur de rebus iam perfectis, ita tamen, ut culpa etiam maneat. Complura sunt praesentia apud Graecos, quae rem significant praeteritam, cuius tamen consequentiae durant, ut ἀκούω, audivi, scio.

τῶν ἐνόντων] quae fieri poterant. Saepe sic ea dicuntur, quae pro rerum natura et conditione fieri possunt.

τὰ φαινόμενα sunt quae accurata rerum disquisitio utilia esse profitetur, nec probabili successu destituta fore sperat.

§. 191. ἐπειδὴ δ' οὐ τότε] scil. ἔδειξας. Haud raro Graeci in protasi ponunt coniunctionem ἐπειδὴ sine verbo, quod eliciendum est ex verbo apodoseos, praesertim si verbum cavere possit obiecto.

ὅντινα ἐχρῆν εὑρεῖν] Sae-

ἢ λόγος, ὅντινα ἐχρῆν εὑρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων
ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία,
τίς πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν του-
τουσί;

Ἀλλὰ μὴν τὸ μὲν παρεληλυθὸς ἀεὶ παρὰ πᾶσιν 192
ἀφεῖται, καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδα-
μοῦ βουλήν· τὸ δὲ μέλλον ἢ τὸ παρὸν τὴν τοῦ
συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μὲν ἤμελ-
λεν, ὡς ἐδόκει, τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν, ἐν
οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ
τὰ συμβάντα συκοφάντει. τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν
ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται· ἡ δὲ προαί-
ρεσις αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ. μὴ 193
δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμὸν θῇς, εἰ κρατῆσαι συνέβη
Φιλίππῳ τὴν μάχην· ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τούτου τέ-
λος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅπαντα, ὅσα
ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμόν, εἱλόμην, καὶ δι-
καίως ταῦτα καὶ ἐπιμελῶς ἔπραξα καὶ φιλοπόνως
ὑπὲρ δύναμιν, ἢ ὡς οὐ καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια

hanc concinnitatem ansam puto dedisse mutationis, cuius vestigium habes in eo, quod libri alii ἐν οὐδενί, alii solum οὐδενὶ praebent. Multo gravius οὐδέ. *Consilii auctor et sycophanta, etiam in ceteris omnino dissimiles, in hoc plurimum inter se differunt.*

pe Graeci χρὴ c. acc. ponunt sine infinitivo, praesertim si subiectum sit indefinitum; rarius id fit apud Latinorum *oportet*. λόγος autem hic non videtur *oratio*, sed *ratio agendi*.

τουτουσί] ι paragogicum vel demonstrativum non patitur ν ἐφελκυστικόν, etiam si sequatur vocabulum a vocali incipiens.

§. 192. τάξις est vocabulum militare, et designat locum militi assignatum. Hinc universe significat munus alicui delatum, partes, quas quis habet, locum in genere. ἀπαιτεῖν proprie est creditoris, qui debitum reposcit; hinc iure *aliquid flagitare*.

τὰ μὲν ἤμελλεν] Repetendus infinitivus ex sequente verbo finito παρῆν. Frequens hoc est, ut ad μέλλω vel ex antecedente verbo finito vel ex sequente infinitivus sit assumendus. μέλλω demum cum infinitivo εἶναι significat *futurus sum*.

ἡ δὲ προαίρεσις αὐτή] αὐτή, in se spectata, non habita ratione eventus.

§. 193. ἔν τινι εἶναι, *penes aliquem, in potestate alicuius esse*. Frequentior est hac significatione ἐπί c. dat. ἐν tamen sic usurpatur

πράγματα ἐνεστησάμην καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτά μοι
194 δεῖξον, καὶ τότ' ἤδη κατηγόρει μου. εἰ δ' ὁ συμ-
βὰς σκηπτὸς [ἢ χειμὼν] μὴ μόνον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ
293 πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων γέγονε, τί χρὴ
ποιεῖν; ὥςπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' ἐπὶ σωτη-
ρίᾳ πράξαντα καὶ πᾶσι κατασκευάσαντα τὸ πλοῖον,
ἀφ' ὧν ὑπελάμβανε σωθήσεσθαι, εἶτα χειμῶνι χρη-
σάμενον καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν ἢ καὶ
συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιῷτο. ἀλλ' οὔτ',
ἐκυβέρνων τὴν ναῦν, φήσειεν ἄν, ὥςπερ οὐδ' ἐστρα-
τήγουν ἐγώ, οὔτε τῆς τύχης κύριος ἦν, ἀλλ' ἐκείνη
195 τῶν πάντων. ἀλλ' ἐκεῖνο λογίζου καὶ ὅρα· εἰ μετὰ
τῶν Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἵμαρτο πρᾶ-
ξαι, τί χρῆν προςδοκᾶν, εἰ μηδὲ τούτους ἔσχομεν
συμμάχους, ἀλλὰ Φιλίππῳ προςέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότ'
ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε φωνάς; καὶ εἰ νῦν, τριῶν ἡμε-

§. 194. σκηπτός] Codd. plerique addunt ἢ χειμών, quod iisdem de causis reiiciendum est, quas supra exposui §. 153., quum Toupius restituendum censeret ὥςπερ χειμάῤῥους ἢ σκηπτός. σκηπτὸς autem h. l. est turbo, quod patet ex similitudine, quam petit a navi naufragium passa; et ἢ χειμὼν ut interpretamentum a Grammatico additum.

§. 195. ἅ γε μηδὲ πεῖραν ἔδωκε] ἐς per coniecturam a Reiskio additum est substantivo πεῖραν. Quod si a Demosthene profectum esse iudicarem, mutandum foret in εἰς. ἐς enim est praesertim ab Herodoto et tragicis, nec inusitatum Atticis oratoribus. Cf. Valckenaer. ad Herod. III, 85.

ἐνίστασθαι vocabulum proprium de rei institutione a principio. Hinc interdum additur ἐξ ἀρχῆς, et coniungitur cum παρασκευάζεσθαι.

§. 194. ναύκληρον explicant Lexicographi τὸν τῆς νεὼς κύριον, navicularium vel naviculatorem. Eius est navem instruere et ornare, ita ut tutum sit contra tempestatem et piratas. Nam quum merces eius periculo transvehantur, manca et infirma instructio iacturam ei minatur nai.

χειμῶνι χρησάμενον] Notandum, quod Graecum χρῆσθαι etiam de rebus malis dicitur, quibus vexamur. Sic χρῆσθαι κακοῖς, et, ut hic habemus, χειμῶνι χρῆσθαι, Euripides dixit Iphig. in Aul. 88. ἀπλοίᾳ χρῆσθαι.

πονεῖν de singulorum instrumentorum corruptione, ut συντριβῆναι de tota destructione, ut quum fit naufragium.

§. 195. πάσας ἀφῆκε φωνάς] Locutio proverbialis, de eo qui cuncta tentat, ut aliquid efficiat, non verbis solum, blandis aeque ac minacibus, sed factis qualibuscunque sive bo-

ρῶν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ὁδὸν τῆς μάχης γεγενημένης, τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος περιέστη τὴν πόλιν, τί ἄν, εἴ που τῆς χώρας ταὐτὸ τοῦτο πάθος συνέβη, προσδοκῆσαι χρῆν; ἆρ' οἴεσθε ἔτι νῦν ἂν στῆναι, συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι; πολλὰ μία ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει. τότε δ' — ἀλλ' οὐκ ἄξιον εἰπεῖν ἅ γε μηδὲ πεῖραν ἔδωκε θεῶν τινος εὔνοια καὶ τὸ προβαλέσθαι τὴν πόλιν ταύτην τὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ κατηγορεῖς.

Ἔστι δὲ ταυτὶ πάντα μοι τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, 196
ἄνδρες δικασταί, καὶ τοὺς περιεστηκότας ἔξωθεν καὶ ἀκροωμένους, ἐπεὶ πρός γε τοῦτον [αὐτὸν] τὸν κατάπτυστον βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι πρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτ' ἐβουλεύεθ' ἡ πόλις περὶ τούτων, τότ' ἔδει σε προλέγειν. εἰ δὲ μὴ προῄδεις, τῆς αὐ-

nonnisi antiquioris Atticae dialecti et Ionicae. Sed quum absit ab omnil us codd., in recentissima editione Bekk. iterum abiecit, iure opinor.

§. 196. τοῦτον [αὐτόν]] Bekker, in recentissima editione αὐτόν, quod abest ab optimo cod., uncis inclusit. Quo omisso multo acerbior fit oratio: οὗτος enim de adversario adhibitum solum magnum exprimit contemtum; additum αὐτὸν eum quodammodo minuit.

nis sive malis finem assequi studet.

τότε δ' —] Aposiopesis, vel quam detractionem vult appellari Quinctilianus Lib. IX, 3, 61., in qua verba reticentur, quoniam vel pudor vel qualiscunque sensus aliquid silentio premere monet. Malim eam cum aliis reticentiam appellare.

ἃ — πεῖραν ἔδωκε] Constructio fere poetica. Fit enim saepe, apud tragicos poetas inprimis, ut notio verbi resolvatur in phrasin, h. l. v. c. μὴ πεῖραν διδόναι notionem habet verbi μὴ ἐμβάλλειν. Phrasis autem ista eundem habet casum, qui appositus esset verbo. Censetur hic usus ex confusione duarum constructionum, quae hodie deliciae sunt Grammaticorum. Huius constructionis exempla dedit Hermannus Seidlero ad Eur. Troad. 123.

προβαλέσθαι τι, sibi obtendere aliquid ad se tutandum, ut scutum, se defendere aliqua re.

§. 196. προῄδεις] Verum quidem est, quod tradunt antiquorum Grammaticorum accuratissimi, Atticos scriptores plerumque dixisse ᾔδεισθα, non ᾔδεις. Ἤιδεις tamen frequentius legitur, quam ut liceat id exterminare. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 237.

τῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς ἄλλοις, ὥςτε τί μᾶλ-
294 λον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγορεῖς ἢ ἐγὼ σοῦ; τοσοῦτον
197 γὰρ ἀμείνων ἐγὼ σοῦ πολίτης γέγονα εἰς αὐτὰ
ταῦθ', ἃ λέγω (καὶ οὔπω περὶ τῶν ἄλλων διαλέγο-
μαι), ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι δο-
κοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον
οὐδ' ὑπολογισάμενος, σὺ δὲ οὔτε ἕτερα εἶπες βελτίω
τούτων (οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο), οὔτ' εἰς ταῦ-
τα χρήσιμον οὐδὲν σαυτὸν παρέσχες, ὅπερ δ' ἂν ὁ
φαυλότατος καὶ δυςμενέστατος ἄνθρωπος τῇ πόλει,
τοῦτο πεποιηκὼς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι, καὶ
ἅμα Ἀρίστρατος ἐν Νάξῳ καὶ Ἀριστόλεως ἐν Θάσῳ,
οἱ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων
κρίνουσι φίλους, καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθέ-
198 νους κατηγορεῖ. καίτοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυ-
χήματα ἐνευδοκιμεῖν ἀπέκειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον
οὗτός ἐστι δίκαιος ἢ κατηγορεῖν ἑτέρου· καὶ ὅτῳ

ὑπεύθυνος τῆς ἀγνοίας] *ὑπεύθυνος* c. gen. dicitur is, qui alicuius rei culpa tenetur, qui rei convictus est. *Ὁ αὐτὸς* c. dat. idem cum. Latini etiam iungunt dativum vocabulo idem: eadem aliis ignorantia, i. e. eadem, qua alii ignorantia. Paullo post habemus dativo praepositum *καί*.

§. 197. *ἐν Νάξῳ*] Aristocratus videtur tyrannus insulae Naxi, et Aristolaus tyrannus insulae Thasi in mari Aegaeo fuisse.

οἱ καθάπαξ ἐχθροί] Qui inimicitiam aperte et ubique profitebantur, et qui nunquam in gratiam redituri erant. *κρίνειν* h. l. in iudicium vocare et condemnare.

§. 198. *ἀποκεῖσθαι* verbum est proprium de rebus, quas quis seponit tanquam pretiosas, quibus in posterum, quando opus sit, utatur. *ὅτῳ τὰ ἀτυχήματα ἀπέκειτο*, qui Graecorum sibi infortunium, calamitates asservabat. Ad *ἐνευδοκιμεῖν* supplendum *ὥςτε*, ut in iis, per eas gloriam caperet: qui solam in eo spem posuerat fore, ut ex Graecorum calamitate gloriam et opes caperet.

ἐξ ὧν ζῇς] Relativum tantum positum ad plura verba, quae diversam habent constructionem.

ῥήγματα καὶ σπάσματα] vocabula ex arte medica petita. *ῥήγματα* sunt rupturae in musculis, quibus distenditur caro vel violento ictu vel gravi casu vel alia intensa motione. *σπάσματα* autem sunt convulsiones, quibus nervosae partes distenduntur, Gicht. Utraque per temporis intervalla cessant, sed per fortuitos casus facile moventur et irritantur. [Cf. Olynth. II. p. 24. 6., ubi *ῥῆγμα* et *στρέμμα* iunguntur. Liban. Apol. Demosth. Vol. IV. p. 304.

συνενηνόχασιν οἱ αὐτοὶ καιροὶ καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦτον εὔνουν εἶναι τῇ πατρίδι. δηλοῖς δὲ καὶ ἐξ ὧν ζῇς καὶ ποιεῖς καὶ πολιτεύῃ καὶ πάλιν οὐ πολιτεύῃ. πράττεταί τι τῶν ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν; ἄφωνος Αἰσχίνης. ἀντέκρουσέ τι καὶ γέγονεν οἷον οὐκ ἔδει; πάρεστιν Αἰσχίνης, ὥσπερ τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

Ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται, βού- 199
λομαί τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. καί μου, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ὃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδηλα τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι, καὶ προῄδεσαν ἅπαντες, καὶ σὺ προὔλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ κεκραγώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ'
οὕτως ἀποστατέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἢ δό- 295

12. *τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα.* Utrumque videtur explicandum de laesionibus, curatis illis quidem, sed nonnunquam tamen dolores cientibus. De arthritide morbo agi non putaverim. F. I.]

§. 199. *πολὺς* adiectivum saepe ponitur, ubi nos adverbium, nec numerum solum, sed etiam gradum significat. *πολὺς ἔγκειται*, acriter urget. Conf. Thucyd. IV, 22. Herodot. VII, 158.

μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ] Nemo dicta mea miretur ut extravagantia, omnem modum excedentia, et statim reiiciat, sed ea diutius consideret.

διεμαρτύρου βοῶν καὶ κεκραγώς] Alta voce contestatus fuisses: quod apud oratores plerumque ut signum perhibetur animi vehementer commoti, et eius, qui etiam auditores commovere et ad rem cum sollicitudine attentos reddere vult. Rarius de eo dicitur, qui clamore rei vanitatem obtegit.

εἴπερ ἢ δόξης ἢ προγόνων ἢ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον] H. Wolfius vertit: si modo vel gloriae maiorum vel memoriae posteritatis rationem habuisset, ut ἢ ante *προγόνων* deleat, quam lectionem semper sibi arrisisse scribit Taylor. Reiskius contra locum sic accipit: „sive gloriam patriae, quae nunc est, civium, qui nunc sunt, sive gloriam maiorum — ullo in loco habebas.“ Mihi videtur *δόξα* absolute accipienda: gloria in se spectata: si ullam rationem habebat eius, quae vera est gloria tum singulis hominibus, tum toti civitati. Per *προγόνων* intelligit praeclare facta maiorum; per *τὸν μέλλοντα αἰῶνα* posteros, quorum

ξης ἢ προγόνων ἢ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον,
200 νῦν μὲν γε ἀποτυχεῖν δοκεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι
κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ·
τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν ἄλλων, εἶτ' ἀπο-
στᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι πάντας ἂν
ἔσχεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀκονιτὶ, περὶ
ὧν οὐδένα κίνδυνον ὄντιν' οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρό-
γονοι, τίς ἂν οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σοῦ; μὴ γὰρ δὴ
201 τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ. τίσι δ' ὀφθαλμοῖς, πρὸς
Διός, ἑωρῶμεν ἂν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους
ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν πράγματα εἰς ὅπερ νυνὶ

§. 201. ἡγεμὼν δὲ καὶ κύριος] δὲ post ἡγεμὼν in omnibus codd. a Bekkero collatis videtur inesse. „Deerat δὲ post „ἡγεμὼν in Benenat. quod revocavit Lambinus.“ Taylor. Schaeferus oratorem sic scripsisse suspicatur: περιέστη καὶ ἡγεμὼν καὶ κύριος ἦν. „Primum enim, inquit, τὸ Φίλιππον αἱρεθῆναι ἡγεμόνα „καὶ κύριον ἁπάντων pertinet ad illam ipsam rerum περίστασιν „estque eius tanquam summa: ut hoc membrum antecedentis vi„deatur interpretatio, quae illi continuanda sit per copulantem „particulam, non dirimenda per partientem.“ Et recte quidem vidit Schaeferus membra προτάσεως primaria esse duo, alterum a verbis εἰ τὰ μὲν πράγματα continuatum usque ad ἁπάντων, alterum incipiens a τὸν δ' ὑπὲρ κ. τ. λ. Hoc iam quaeritur unum, utrum prioris membri partes duae εἰ τὰ μὲν — περιέστη et ἡγεμὼν — ἁπάντων coniungenda necessario sint per καὶ quod vocant ἐξηγητικόν, an possint verba ἡγεμὼν δὲ — ἁπάντων prioribus aliqua ex parte esse opposita? Pendet haec quaestio ab interpretatione verborum εἰ τὰ μὲν πράγματ' εἰς ὅπερ νυνὶ περιέστη, quibus hic videtur inesse sensus: si quum omnes Graeci tum etiam Athenienses libertate privati alius cuiusdam auctoritati parere coacti essent. Hac vero sententia etiamsi iam continebatur Philippum summae rerum esse dominum, poterant tamen inter se opponi hinc Graecorum res, illinc Philippi, ut in hac partium oppositione offensio nulla esset. Accu-

de se iudicium homini probo et bonae famae studioso minime perinde est.

§. 200. ἀποτυχεῖν] excidere conatibus, non assequi quae quis aggreditur, cupit et sperat. ταῦτα i. e. τὸ ἀποτυχεῖν τὸν ἄνθρωπον ἢ πόλιν. Saepe pluralis ταῦτα de una tantum re dicitur, et mirum toties viros doctos hoc usu offensos esse et locos corrigere voluisse.

τότε] Antequam discrimen erat subeundum et audendum aliquid cum periculo. εἶτα, quum discrimen adesset.

ἀκονιτὶ vocabulum est ex palaestra desumtum. Nempe solebant ad luctandum congressi, quo facilius inuncti comprehenderentur aut quo minus elaberentur, mutuo se pulvere et arena aspergere: hinc qui non decertabat, dicebatur ἀκονιτὶ decertasse; etiam is, contra quem

περιέστη; ἡγεμὼν δὲ καὶ κύριος ᾑρέθη Φίλιππος
ἁπάντων, τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῦτα ἀγῶ-
να ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημένοι, καὶ ταῦτα
μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἔμπροσθε χρόνοις
ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον ἢ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν
κίνδυνον ᾑρημένης; τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, τίς
δὲ βαρβάρων, ὅτι καὶ παρὰ Θηβαίων καὶ παρὰ τῶν 202
ἔτι τούτων πρότερον ἰσχυρῶν γεγενημένων Λακεδαιμο-
νίων καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Περσῶν βασιλέως μετὰ πολλῆς
χάριτος τοῦτ' ἂν ἀσμένως ἐδόθη τῇ πόλει, ὅ τι βού-
λεται λαβούσῃ καὶ τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ τὸ κελευόμε-

ratius quidem, sed minus grate dixisset εἰ μὲν τὰ μὲν πράγματα εἰς ὅπερ νυνὶ περιέστη. Ceterum attende ad euphemismum in his verbis extremis, qui quidem usurpatur ob oratore, ubi de patriae calamitate proprio verbo tanquam fatali uti noluit. Nec tamen hoc ubique intellectum est ab interpretibus, ut Olynth. vulg. III. §. 33. ἴσως ἂν — οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥςτε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ. Haec explicari sic solent: haec pecunia, quam accipitis, neque vires vestras auget neque despecta vos aliquid facere patitur, quo ipsi vestras probetis vires. Qua interpretatione quod in verbis οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ cum οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ debet inesse similitudinis, id prorsus perit. Verte ita: nec sinit vos desperatos aliam experiri fortunam. ἄλλο τι πράττειν dixit pro κάκιστα πράττειν. Hoc autem esset ἀπογνόντας γενέσθαι ἐπὶ Φιλίππῳ. Illa autem verba ipsa tanquam omen infaustum consulto vitavit.

ἐν τοῖς ἔμπροσθε χρόνοις] Bekker. in recentissima ed. ex aliquot iisque optimis codd. dedit ἔμπροσθε pro vulg. ἔμπροσθεν. Tradunt nempe nonnulli antiquorum Grammaticorum, ὅτι τὰ ἐπιῤῥήματα εἰς θε τὸ ν ἐφελκυστικὸν ἔχουσι, φωνήεντος ἐπιφερομένου, συμφώνου δὲ οὐκέτι. Opinatur tamen Lobeck. ad Phryn. p. 284., ubi ν omissum inveniamus, id omissum esse a Grammaticorum haeresi quadam, non ab antiquis scriptoribus.

nemo procedere audebat. Tropice autem est sine certamine. Vocabulum autem, in quo scribendo codd. variant, nonnisi ἀκονιτὶ scribendum esse, merito etiam Lobeckius affirmavit ad Phryn. p. 5. not.

μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ] Elliptica locutio, quam sic ad sententiam suppleo: μὴ γὰρ ὑπολάμβανέ τινα ἂν καταπτύσαι. Odium et detestationem merebatur is, qui civitati consuluisset cedere sine certamine; civitas autem, quae forti certamine succubuerat, honorabatur ab omnibus et misericordiam inveniebat ubique.

§. 202. τίς δὲ βαρβάρων] δὲ gradationem habet. Repetendum est verbum cum negatione, quoniam negatio cum verbo quasi in unum vocabulum coniunctum sit, quod Latini revera faciunt.

ὅ τι βούλεται] Formula

νον ποιεῖν, καὶ ἐὰν ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προεστά-
203 ναι; ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦθ', ὡς ἔοικε τοῖς Ἀθηναίοις τοῖς
τότε πάτρια οὐδ' ἀνεκτὰ οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἠδυνή-
θη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου
πεῖσαι τοῖς ἰσχύουσι μὲν μὴ δίκαια δὲ πράττουσι
προςθεμένην ἀσφαλῶς δουλεύειν, ἀλλ' ἀγωνιζομένη
περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης καὶ κινδυνεύουσα
298 πάντα τὸν αἰῶνα διατετέλεκε. καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ
204 καὶ προςήκοντα τοῖς ὑμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπο-
λαμβάνετε εἶναι, ὥςτε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα
πράξαντας μάλιστ' ἐπαινεῖτε, εἰκότως. τίς γὰρ οὐκ
ἂν ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ
τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς
τριήρεις ἐμβάντες ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆ-
σαι, τὸν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα
στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν ἀποφηνάμενον

§. 204. *οὐ μόνον αὐτόν*] Reiskius opinatur legendum esse *οὐ μόνον αὐτοὶ αὐτόν*, ut oppositio cum sequente *ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι* eo fortius exprimatur: quod si codd. nobis offerrent, minime repudiarem. Sine codd. tamen nil mutandum.

absolute posita, nulla habita ratione, quem modum aut quod tempus enuntiationis constructio flagitet, significans pro lubitu.

§. 203. *πάτριον*)(*ἔμφυτον* sic differunt, ut illud sit a patre acceptum, hereditario iure quasi ad filium transiens, hoc quod alicui est ipsum innatum, oppositum iis, quae quis ab aliis accepit vel edoctus est.

§. 204. *ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς*] *ἄγαμαι* est admiror, et construitur cum genitivo sive personae sive rei; interdum etiam cum acc. personae et genitivo rei. Hic autem genitivus *τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων* pendet ex genitivo *τῆς ἀρετῆς*, et more Demosthenico genitivus rectus praepositus est nomini regenti, ut minime probandus sit Reiskius, qui coniecerit *τοὺς ἄνδρας ἐκείνους*.

Κυρσίλον] Cyrsili factum et fatum primum ex hoc Demosthenis loco cognoscimus, huiusque narrationem exscripsit Cicero de Off. III, 11, 48. Id accidit Ol. LXXV, 1. principio anni. Hoc vero Herodoto ignotum, ex quo Lycidem cognoscimus, cui eodem anno decem post menses idem fatum accidit, l. IX. in. c. 5. Quum enim Mardonius, denuo obsessis Athenis, Murychidem, virum Hellespontium, Salamina legatum mitteret, qui Athenienses ad deditionem faustissimis sub conditionibus hortaretur, Lycides unus e senatoribus hortatus est eos accipere conditionem a Murychide propositam; at ipse cum familia idem fatum habuit, quod hic

*τοῖς ἐπιταττομένοις Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ
μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Ἀθηναῖοι* 205
*οὔτε ῥήτορα οὔτε στρατηγόν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν
εὐτυχῶς, ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθε-
ρίας ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. ἡγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος
οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ
καὶ τῇ πατρίδι. διαφέρει δὲ τί; ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι
μόνον γεγενῆσθαι νομίζων τὸν τῆς εἱμαρμένης καὶ
τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει, ὁ δὲ καὶ τῇ πα-
τρίδι ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσαν ἀπο-
θνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς
ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς ἐν δουλευούσῃ τῇ πόλει
φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.*

Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἄρα 206
ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν,

Demostheni enim oppositio inter *αὐτὸν* et *τὴν γυναῖκα αὐτοῦ* potior erat, quae addito *αὐτὸν* si non omnem vim amittit, tamen languescit.

Cyrsilus decem menses ante habuisse narratur. [Vid. Valcken. ad Herodot. l. c. p. 692.]

§. 205. *δουλεύσουσιν εὐτυχῶς*] Qui causa sit libertatis amissae, etiam si ceteroqui omnibus bonis externis abundent. Athenienses cuncta, quae appellantur, bona amittere, summa rerum inopia et miseria premi voluerunt, dum servarent libertatem.

***οὐχὶ τῷ πατρὶ* cet.] Similem sententiam legimus in epistolarum, quae Platoni tribuuntur, nona, quae ad Archytam scripta est: *ἀλλὰ κἀκεῖνο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὑτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι*: quem locum Cicero vertit de Off. I, 7, 22. saepiusque respicit.**

***διαφέρει δὲ τί;*] Phrynichus p. 395. *τίνι διαφέρει τόδε καὶ τόδε; οὐ χρὴ οὕτω λέγειν κατὰ δοτικὴν πτῶσιν, ἀλλὰ τί διαφέρει, καθὰ καὶ Δημοσθένης φησί· τί δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει*; ubi docet Lobeckius de interrogativa formula *τί διαφέρει* hoc verum esse, et Aristotelem primum esse, qui ad alteram constructionem *τίνι διαφέρει* declinet, sed in aliis locutionibus etiam antiquos utraque constructione, et dativi et accusativi, usos esse.**

***τῆς εἱμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον*] Genitivus *τῆς εἱμαρμένης* est quem derivationis appellare possis, unde aliquid oritur vel venit, qui genitivi usus rarus non est. Itaque minime opus, ut ex Reiskii coniectura addatur *ἀπό*. *αὐτόματος θάνατος*, mors a natura ipsa exacta, aetate animantibus constituta.**

οὐκ ἔστιν ὅςτις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ'
ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαί-
νω, καὶ δείκνυμι, ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ
φρόνημα ἡ πόλις, τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἑκά-
297 στοις τῶν πεπραγμένων καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι.
207 οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς
ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ
πόλει γεγενημένῳ, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ
ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν
χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γάρ, ὡς οὐ τὰ
βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου, τουδὶ καταψηφιεῖσθε,
ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ
208 συμβάντα παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ουκ ἔστιν οπως

§. 207. *εἰ γάρ, ὡς οὐ*] Reiskius etiam hic, invita Minervà et irato Orbilio, de coni. scripsit *εἰ γὰρ οὐχ*. De soloecismo negationis *οὐ* cum coniunctione *εἰ* iunctae locuti sumus ad §. 119.,

§. 206. *τῆς μέντοι διακονίας*] Laudant hunc locum rhetores, ut exemplum *ἐπιεικείας*, modestiae, quae est virtus orationis, quum orator ex instituto de iure suo cedit, aut quum quis se vulgo exaequat, aut similia dicit, quae verecundiam et pudorem dicentis significant. Ea inprimis alliciuntur auditores, quum, quod orator iure sibi vindicare possit, eorum ipsorum virtutibus praecipua parte tribuit, sibi autem nonnisi partes secundas aut tertias. Demosthenes non citra veritatem dicere poterat, si ipse non fuisset, Athenienses non sic acturos fuisse, ut egerunt. Contra ea nil dicit, nisi se iis ministrasse et aliquam in re gerenda partem suam fuisse.

§. 207. *εἰς τὸ παρὸν τιμῆς*] Corona nempe aliique similes honores externi facile in oblivionem veniunt, etiam ii, qui eo tempore, quo dabantur, summis cum laudibus erant dati. Ea est conditio humana.

γλίχομαι, quod proprie est polio, ad res lubricas, inprimis viscositate lubricas, translatum significat me veluti agglutino, glutine quasi iunctus adhaereo, inde vehementer cupio, appeto.

καταψηφίζεσθαί τινος, condemnare aliquem. *ὅδε* saepe de reo; *ὁδὶ* cum iota demonstrativo videtur per signationem eius misericordiam commovere. Significatur autem hoc pronomine Ctesiphon, qui hac oratione defenditur, accusatus ab Aeschine. Ergo *εἰ* — *τουδε καταψηφιεῖσθε* est: si huncce (Ctesiphontem) condemnabitis.

§. 208. *ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν*] In exemplum *ἐπαναλήψεως* hunc locum laudat Tiberius rhetor p. 45. Boiss. *ἐπανάληψις δέ ἐστιν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὄνομα δὶς ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ ἢ τῇ αὐτῇ περιόδῳ — — οἱ μὲν οὖν πολιτικοὶ κατ' ἀρχὰς χρῶνται ταῖς ἀναλήψεσι καὶ τῇ παλιλλογίᾳ, Ὅμηρος δὲ καὶ ἐπὶ*

ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως· ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον ἅπασι πέπρακται, τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων ἔνειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. ἔπειτ', ὦ 209
κατάρατε καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ

et re accuratius expensa facile perspicitur Reiskium locum non intellexisse, atque etiam effecisse, ne quisquam intelligere possit.

τέλει ἐχρήσατο.

μὰ τοὺς cet.] Hic locus admodum celebratus est inter rhetores antiquos subtilissimos. Longinus de sublim. Sect. XVI. scribit: τίς ἦν ἡ κατὰ φύσιν χρῆσις τῆς ἀποδείξεως; „Οὐχ ἡμάρτετε, ὦ τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα ἀράμενοι· ἔχετε δὲ οἰκεῖα τούτου παραδείγματα. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἐν Μαραθῶνι ἥμαρτον, οὐδ' οἱ ἐν Σαλαμῖνι, οὐδ' οἱ ἐν Πλαταιαῖς.“ Ἀλλ' ἐπειδή, καθάπερ ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος γενόμενος, τὸν κατὰ τῶν ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν — — — φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὀμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παριστάνων, τοῖς δὲ κρίνουσι τὸ τῶν ἐκεῖ ἀποθανόντων ἐντιθεὶς φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθιστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ βάθος, καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων μηδὲν ἔλαττον τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον, ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρίοις παρίστασθαι φρονεῖν· οἷς πάσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾤχετο.

Αἰσχίνη] Hunc locum laudat Tiberius rhetor p. 23. ut exemplum ἀποστροφῆς. Ἀποστροφὴ δέ, inquit, ἐστὶν, ὅταν ἀπὸ τῶν δικαστῶν πρὸς τὸν ἀντίδικον ἀποστρέφῃ τὸν λόγον· κινήσας γὰρ τῇ δόξῃ τῶν παραδειγμάτων τοὺς ἀκούοντας, τότε καὶ τὸν ἀντίδικον κέκληκε. Acerbam esse hanc inopinatam adversarii allocutionem in re admodum contra ipsum probante nemo non sentit.

§. 209. γραμματοκύφων] Iam antiqui glossographi varie interpretati sunt hoc vocabulum. Bekkeri Anecdd. p. 228. ἀντὶ τοῦ γραμματεύς, ὅτι οἱ γραμματεῖς προσκεκυφότες γράφουσιν· ἢ γραμματοκύφων οἷον ἐν ἀγορᾷ γραμματεύς, ἐπεὶ οἱ ἀγοραῖοι τῷ κύφωνι μαστιγοῦνται. διὰ τοῦτο

οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ'
ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαί-
νω, καὶ δείκνυμι, ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ
φρόνημα ἡ πόλις, τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἑκά-
297 στοις τῶν πεπραγμένων καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι,
207 οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς
ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ
πόλει γεγενημένῳ, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ
ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν
χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γάρ, ὡς οὐ τὰ
βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου, τουδὶ καταψηφιεῖσθε,
ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ
208 συμβάντα παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ουκ ἔστιν οπως

§. 207. εἰ γάρ, ὡς οὐ] Reiskius etiam hic, invita Minervâ et irato Orbilio, de coni. scripsit εἰ γὰρ οὐχ. De soloecismo negationis οὐ cum coniunctione εἰ iunctae locuti sumus ad §. 119.,

§. 206. τῆς μέντοι διακονίας] Laudant hunc locum rhetores, ut exemplum ἐπιεικείας, modestiae, quae est virtus orationis, quum orator ex instituto de iure suo cedit, aut quum quis se vulgo exaequat, aut similia dicit, quae verecundiam et pudorem dicentis significant. Ea inprimis alliciuntur auditores, quum, quod orator iure sibi vindicare possit, eorum ipsorum virtutibus praecipua parte tribuit, sibi autem nonnisi partes secundas aut tertias. Demosthenes non citra veritatem dicere poterat, si ipse non fuisset, Athenienses non sic acturos fuisse, ut egerunt. Contra ea nil dicit, nisi se iis ministrasse et aliquam in re gerenda partem suam fuisse.

§. 207. εἰς τὸ παρὸν τιμῆς] Corona nempe aliique similes honores externi facile in oblivionem veniunt, etiam ii, qui eo tempore, quo dabantur, summis cum laudibus erant dati. Ea est conditio humana.

γλίχομαι, quod proprie est polio, ad res lubricas, inprimis viscositate lubricas, translatum significat me veluti agglutino, glutine quasi iunctus adhaereo, inde vehementer cupio, appeto.

καταψηφίζεσθαί τινος, condemnare aliquem. ὅδε saepe de reo; ὁδὶ cum iota demonstrativo videtur per signationem eius misericordiam commovere. Significatur autem hoc pronomine Ctesiphon, qui hac oratione defenditur, accusatus ab Aeschine. Ergo εἰ — τουδὶ καταψηφιεῖσθε est: si huncce (Ctesiphontem) condemnabitis.

§. 208. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν] In exemplum ἐπαναλήψεως hunc locum laudat Tiberius rhetor p. 45. Boiss. ἐπανάληψις δέ ἐστιν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὄνομα δὶς ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ ἢ τῇ αὐτῇ περιόδῳ — — οἱ μὲν οὖν πολιτικοὶ κατ' ἀρχὰς χρῶνται ταῖς ἀναλήψεσι καὶ τῇ παλιλλογίᾳ, Ὅμηρος δὲ καὶ ἐπὶ

ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων
ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ τοὺς
Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων καὶ
τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους καὶ τοὺς ἐν Σα-
λαμῖνι ναυμαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ καὶ
πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κει-
μένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πό-
λις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαψεν, Αἰσχίνη,
οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ τοὺς κρατή-
σαντας μόνους. δικαίως· ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγα-
θῶν ἔργον ἅπασι πέπρακται, τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαί-
μων ἔνειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. ἔπειτ', ὦ 209
κατάρατε καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ

et re accuratius expensa facile perspicitur Reiskium locum non intellexisse, atque etiam effecisse, ne quisquam intelligere possit.

τέλει ἐχρήσατο.

μὰ τοὺς cet.] Hic locus admodum celebratus est inter rhetores antiquos subtilissimos. Longinus de sublim. Sect. XVI. scribit: τίς ἦν ἡ κατὰ φύσιν χρῆσις τῆς ἀποδείξεως; „Οὐχ ἡμάρτετε, ὦ τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα ἀράμενοι· ἔχετε δὲ οἰκεῖα τούτου παραδείγματα. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἐν Μαραθῶνι ἥμαρτον, οὐδ' οἱ ἐν Σαλαμῖνι, οὐδ' οἱ ἐν Πλαταιαῖς." Ἀλλ' ἐπειδή, καθάπερ ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος γενόμενος, τὸν κατὰ τῶν ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν — — — φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὀμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παριστάνων, τοῖς δὲ κρίνουσι τὸ τῶν ἐκεῖ ἀποθανόντων ἐντιθεὶς φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθιστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ βάθος, καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων μηδὲν ἔλαττον τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον, ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρίοις παρίστασθαι φρονεῖν· οἷς πάσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾤχετο.

Αἰσχίνη] Hunc locum laudat Tiberius rhetor p. 23. ut exemplum ἀποστροφῆς. Ἀποστροφὴ δέ, inquit, ἐστίν, ὅταν ἀπὸ τῶν δικαστῶν πρὸς τὸν ἀντίδικον ἀποστρέφῃ τὸν λόγον· κινήσας γὰρ τῇ δόξῃ τῶν παραδειγμάτων τοὺς ἀκούοντας, τότε καὶ τὸν ἀντίδικον κέκληκε. Acerbam esse hanc inopinatam adversarii allocutionem in re admodum contra ipsum probante nemo non sentit.

§. 209. γραμματοκύφων] Iam antiqui glossographi varie interpretati sunt hoc vocabulum. Bekkeri Anecdd. p. 228. ἀντὶ τοῦ γραμματεύς, ὅτι οἱ γραμματεῖς προσκεκυφότες γράφουσιν· ἢ γραμματοκύφων οἷον ἐν ἀγορᾷ γραμματεύς, ἐπεὶ οἱ ἀγοραῖοι τῷ κύφωνι μαστιγοῦνται. διὰ τοῦτο

τουτωνὶ τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος τρόπαια καὶ μάχας καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προςεδεῖτο ὁ παρὼν ἀγὼν οὑτοσί; ἐμὲ δέ, ὦ τριταγωνιστά, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντα ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα ἔδει; τὸ τοῦ τούτων

210 ἀνάξια ἐροῦντος; δικαίως μέντ' ἂν ἀπέθανον· ἐπεὶ

298 οὐδ' ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τάς τε ἰδίας δίκας καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν, ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ παραλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἕκαστον ὑμῶν δεῖ, ὅταν τὰ δημόσια εἰςίητε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι.

211 Ἀλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πραχθέντων. ἐπανελθεῖν οὖν, ὁπόθεν εἰς ταῦτ' ἐξέβην, βούλομαι.

Ὡς γὰρ ἀφικόμεθα εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβά-

[§. 210. ἐπεὶ] Sic Wunderlichii posterior pro vulgato ἔπειτ'. Idem recepit Bekker. repertum in libro perbono. Malim ἐπεί γ', quod et proprius accedit ad ἔπειτ', et paullo gravius est, quippe respondens latino **quandoquidem**. Xenoph. Anab. I, 3, 9 ἐπεί γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ. SCHAEF.]

§. 211. ἐμπεσών] Reiskius dedit ἐκπεσών, quoniam in hoc verbo notio insit aberrationis a recto tramite. Mihi vero ἐμπε-

δ' αὐτὸν εἶπε καὶ περίτριμμα ἀγορᾶς. Prior mihi explicatio verior videtur, et in genere opinor pro contumeliosa γραμματέως appellatione accipiendum, nec male comparat **Schneiderus** in Lexico nostrum **Actengucker**.

§. 210. ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων] ἐπὶ cum genitivo vel personae vel rei, quae tanquam norma sequenda est: **ad normam legum privatarum**.

ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ] Iam alio loco monuimus ab initio anni sex millia ex numero civium omnium ἐπιτίμων sorte designatos esse, ex quibus pro singulis causis per ἡγεμόνα δικαστηρίου aut thesmothetas certus iudicum numerus ei δικαστηρίῳ, ad quod causa pertinebat, sorte designabantur. Singuli eorum, quibus

νομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμφέροντος ἕνεκα ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολὴν, ἣν τότ' ἐπέμψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. καίτοι τοσαύτῃ γε ὑπερβολῇ συκοφαντίας οὗτος κέ- 212
χρηται, ὥςτ', εἰ μέν τι τῶν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρόν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι, τῶν δ' ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάντων ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. καὶ, ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλεύσασθαι πραχθέντων οὐδενὸς αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ, τῶν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτ' ἂν ἢ καταρατότερος τούτου; λέγε τὴν ἐπιστολήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ. 299

213 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προςῆγον ἐκείνους προτέρους διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν

σών, quod tuentur omnes codd. praeter unum parum praestantem, longe praeferendum videtur. Minime enim, ne levissime quidem, vult significare Demosthenes se a recto tramite aberrasse; sed forte fortuna incidisse se simulat in rem gravissimam, etsi consulto eam summa cum arte exposuit; et hoc est ἐμπίπτειν.

[ὁπόθεν Bekker, ex cod. Σ pro vulg. ὅθεν. V. C. F. R.]

sors obtigerat, accipiebant scipionem, qui iam heroica aetate insigne erat principum et iudicum, pro varietate iudiciorum varii coloris, et σύμβολον, i. e. tesseram, quam si post finem iudicii colacretis, ut vocabantur ταμίαι τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ (cf. Ruhnkenium ad Timaei lex. Plat. p. 171.), offerebat, mercedem constitutam accipiebat.

§. 211. εὐθύς] Statim postquam Thebas veneramus.

§. 212. ὡς ἑτέρως] Iam supra monui ἑτέρως per euphemismum de eo dici, quod parum recte, infausto successu factum sit. ἑτέρως hic proprie est; aliter ac fieri oportebat.

§. 213. ἐκείνους] Macedonum legatos, qui iam fere sociorum partes habebant. αὐτούς, Thebanos.

κατηγοροῦντες, ἅπανθ᾽, ὅσα πώποτε ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ᾽ οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ᾽ ὑφ᾽ ὑμῶν ἠδίκηνται δίκην λαβεῖν, ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ᾽ ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ᾤοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα, ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταὐτὰ δὲ πάντα συντείνοντα ἔλε-
214 γον. ἃ δ᾽ ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ᾽ ἕκαστα ἐγὼ μὲν ἀντὶ παντὸς τιμησαίμην ἂν εἰπεῖν τοῦ βίου, ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μή, παρεληλυθότων τῶν καιρῶν, ὥςπερ ἂν εἰ κατακλυσμὸν ἡγούμενοι γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε. ἃ δ᾽ οὖν ἐπείσαμεν ἡμεῖς καὶ ἃ ἡμῖν ἀπεκρίναντο ἀκούσατε. λέγε ταυτὶ λαβών.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΩΝ.

215 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς καὶ μετεπέμ-

§. 214. κατακλυσμός] Proprie est diluvium, tropice summa confusio, qualis fiebat tempore diluvii, ita ut cuncta sursum verterentur et ima summis miscerentur.

μάταιον ὄχλον] inanem molestiam, molestam verborum volubilitatem, ex qua nihil fructus redundare possit.

§. 215. ἐξῄεις, ἐβοηθεῖτε] βραχύλογος oratio; Rutilius eam appellat, quum orator sententiae brevitate praecedit auditoris exspectationem. In ea magnam vim habet asyndeton, et si singula momenta singulis exaequantur.

τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων] sc. Θηβαίων.

εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ] Altera substantivorum collocatio notionum naturae convenientior foret. Posset enim aliquis intromitti in urbem, qui non intromittitur in domos privatas. Illud est iuris gentium, hoc hospitii. Magni hoc inprimis in bello haberi par est.

καθ᾽ ὑμῶν] Plerumque κατά cum. gen. est contra, in damnum, dedecus, interdum tamen etiam quod attinet ad, in favorem, honorem. In textum saepe huius loco glossa intravit, ut h. l. codd. nonnulli habent περί. Hunc praepositionis usum Ae-

πονto. ἐξῄτε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τἀν μέσῳ παραλείπω,
οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὥςτ' ἔξω τῶν ὁπλιτῶν
καὶ τῶν ἱππέων ὄντων εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ 300
δέχεσθαι τὴν στρατιὰν ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ
τὰ τιμιώτατα. καίτοι τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν
τὰ κάλλιστα, ἓν μὲν ἀνδρίας, ἕτερον δὲ δικαιοσύ-
νης, τρίτον δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ'
ὑμῶν μᾶλλον ἢ πρὸς ὑμᾶς ἑλόμενοι ποιήσασθαι, καὶ
ἀμείνους εἶναι καὶ δικαιότερα ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν
Φιλίππου· καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς δὲ καὶ τὰ παρὰ πᾶ-
σιν ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ'
ὑμῖν ποιήσαντες σωφροσύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχον-
τες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατά 216
γε ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες· οὔτε γάρ, εἰς
τὴν πόλιν εἰςελθόντος τοῦ στρατοπέδου, οὐδεὶς οὐ-
δὲν οὐδὲ ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν· οὕτω σώφρονας
παρέσχεσθε ὑμᾶς αὐτούς· δίς τε συμπαραταξάμενοι
τὰς πρώτας μάχας, τήν τ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν
χειμερινήν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτούς, ἀλλὰ
καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξατε τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευ-
αῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν ἄλλων
ὑμῖν ἐγίγνοντο ἔπαινοι, παρὰ δὲ ὑμῶν θυσίαι καὶ

schini vindicavi Ctes. 13.

ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες] Hic locus, ut alii, satis ostendit, quomodo differant ἐφ' ὑμῖν et ὑφ' ὑμῖν ποιεῖν. Ἐφ' ὑμῖν ποιεῖν, tutelae vestrae committere; ὑφ' ὑμῖν ποιεῖν, vobis subiicere. Cf. Spohn. ad Is. Paneg. c. 29. p. 79.

§. 216. κατά γε ὑμᾶς] quod vos quidem attinet, de vobis quidem. SCHAEF.

τοῦ στρατοπέδου] sc. ὑμετέρου.

τὰς πρώτας μάχας] Quas oportet antecessisse fatalem illam Chaeronensem: quarum tamen rationem et eventum accuratius non novimus.

παρὰ τοῦ ποταμοῦ] Per ὁ ποταμὸς intelligendus videtur Cephissus κατ' ἐξοχὴν sic dictus, unde nomen urbs iam ab Homero memorata habebat Παραποτάμιοι, a Xerxe vero diruta. χειμερινὴν non de tempore anni (vix enim hoc patitur chronologia), sed de tempestate, qua inter dimicandum exorta μάχη memorabile nomen χειμερινῆς accepit. Quae ad hunc locum Reiskius monet, cum grano salis accipienda. „Haec, inquit, tanti non est quaerere. Quod sciri nequit, de eo ne quaerendum quidem est.

217 πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην Αἰ-
σχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ ζήλου καὶ χαρᾶς
καὶ ἐπαίνων ἡ πόλις ἦν μεστή, πότερον συνέθυε καὶ
συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στέ-
νων καὶ δυσμεναίνων ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς οἴκοι
καθῆτο; εἰ μὲν γὰρ παρῆν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων
ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια,
εἰ, ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρ-
301 τυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ ψη-
φίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοὺς θεούς; εἰ δὲ μὴ
παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἐστὶ δίκαιος,
εἰ, ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἐλυπεῖτο ὁρῶν;
λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΘΥΣΙΩΝ.

218 Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε, Θη-
βαῖοι δ' ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν, καὶ πε-
ριειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν ἀφ'

§. 217. ὡς ἀρίστων] ὄντων, additum post ἀρίστων in codd. nonnullis, omisit Bekker. Recte: nam additum turbat membrorum concinnitatem, SCHAEF.

§. 218. ἔπεμπεν] Sic Bekker. in recentissima editione ex optimo cod. Σ dedit pro vulg. ἔπεμψε. Recte, opinor. Imper-

Multa sunt in vetustis auctoribus obscura, quae nulla vis ingenii, nulla investigandi industria, nullus casus, nullus dies unquam aperiet." [Vid, de hoc loco Opp. XVI. ad Clintoni Fast. Hellen. p. 305. ed. Kr. Winiewski p. 249 et 253. ss.]

§. 217. ζῆλος, tanta fortuna, quae invidiam aliorum excitet.

μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο] ἐξετάζειν ut verbum militare Latinorum est lustrare, recensere. Hinc tropice cum aliquo eiusdem ordinis, numeri esse, esse cum aliquo coniunctum.

§. 218. ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι] Aeschinem intelligit et qui eadem cum ipso sentiebant. Eorum dolo malo videbantur Athenienses eo redactum iri, ut ipsis aliorum auxilio opus foret, per ea, quae Demosthenes suadebat et quibus ipsi obediebant, eo perveniebant, ut aliis opem ferre possent, et salutis auctores haberentur.

ἠφίει] Verba composita ex ἵημι et praepositione ἀπὸ saepe, immo plerumque, apud Atticos augmentum addunt praepositioni; non ausim tamen sine codd. id obtrudere. In Demosthene tamen id deesse nusquam notavi.

συνέχεια] continens sine remissione attentio et cura, πλάνοι, peregrina-

ὧν ἔπραττον οὗτοι αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις ἐξ ὧν ἐπείσθητ' ἐμοί, ἀλλὰ μὴν οἵας τότ' ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμπεν. καί μοι λέγε ταύτας λαβών, ἵν' εἰδῆτε, ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνοι καὶ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπειργάσατο.

Καίτοι πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γε- 219
γόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλ-
λίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβου-
λος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε τού-
των διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει,
ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρε-
σβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπελείπετο γὰρ αὐτῶν ἕκα-
στος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ', εἴ τι γί-
γνοιτο, ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἄν, σὺ το- 220
σοῦτον ὑπερῆρας τοὺς ἄλλους ῥώμῃ καὶ τόλμῃ, ὥστε

fectum enim hic verum, quod de pluribus, non de una epistola sermo. ν autem ἐφελκυστικὸν addunt ante maiorem inprimis interpunctionem, etiam si quod sequitur vocabulum a consonante incipiat.

tiones, frequentia quocunque locorum itinera, etiam periculosa et multis cum molestiis iuncta.

§. 219. Καλλίστρατος ἐκεῖνος] Callistratus, Callicratis filius, Aphidnaeus, causa super Oropo peroranda tale Demostheni eloquentiae, quale Herodotus historia sua recitanda Thucydidi historiae, studium iniecit, magna apud populum auctoritate valuit, eloquentia sic excellens, ut nemo sui temporis ei par poneretur. Hinc h. l. additum habet pronomen excellentiae ἐκεῖνος. De Aristophonte locuti sumus ad §. 70. Κέφαλος hic probe distinguendus a Cephalo, patre Lysiae, Syracusano, Κέφαλος ὁ παλαιὸς ab Aeschine appellatus Ctes. 64., idem, opinor, quem Suidas tradit πρῶτον προοίμιον καὶ ἐπιλόγους συνθεῖναι: qui probitate sic excelluit, ut nunquam se scribat accusatum esse. Quinam fuerit Thrasybulus, ex iis, qui eadem aetate bene meriti de republica sunt, incertum est.

εἴ τι γίγνοιτο] Euphemismus frequens, ut Latinorum si quid accidisset. ἀναφορὰ est perfugium, quo quis culpam a se aversurum sperat. Quod si enim quis solus rem totam gerit, difficile erit aliis persuadere culpam non esse in ipso, sed in rebus externis.

*πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ ταῦτα λέγω, ἀλλ' οὕτως
ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον
τὴν πόλιν, ὥςτ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ προ-
νοίαν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι, ἀλλ'*
302 *ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείπων τις ἃ δεῖ πρά-*
221 *ξειεν. ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν ἀναι-
σθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ
γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντα πρᾶξαι,
μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον, μήδε
δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔταττον·
λέγε τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

222 *Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία,
Αἰσχίνη· ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε δι' ἐμέ,
πολλοὺς καὶ θρασεῖς τὰ πρὸ τούτων τῇ πόλει ἐπαι-
ρόμενος λόγους. ἀνθ' ὧν δικαίως ἐστεφανούμην
ὑπὸ τουτωνί, καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες, ὁ δὲ
γραψάμενος Διώνδας τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλα-
βε. καί μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα τὰ τότε μὲν
ἀποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου δὲ οὐδὲ γραφέντα.*

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

223 *Ταυτὶ τὰ ψηφίσματα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς
αὐτὰς συλλαβὰς καὶ τὰ αὐτὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ
πρότερον μὲν Ἀριστόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγρα-
φεν οὑτοσί. καὶ ταῦτ' Αἰσχίνης οὔτ' ἐδίωξεν αὐ-
τὸς οὔτε τῷ γραψαμένῳ συγκατηγόρησε. καίτοι τότε*

Contra si quis partem nonnisi rei susciperet, alii alias partes, facilis est excusatio et facile fidem inveuit, qui caute culpam in alium transfert.

§. 221. *τυχὸν μὲν ἀναισθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην*] Quam figuram rhetores *προδιόρθωσιν* vocant, quam definit Aquila §. 1. praecedentem correctionem. Haec figura, inquit, ubi aliquid necessarium dictu et insuave audientibus aut odiosum nobis dicturi sumus, praemunit.

§. 222. *ἐπαίρεσθαι λόγους*, iactare gloriosos sermones in contumeliam alicuius.

§. 234. *τῷ μὲν ἔστ' ἀνενεγκεῖν*] ille eos appellare potest, illorum exemplo ea, quae fecit ipse, probare. *αἱ τῶν δικαστηρίων γνώ-*

τὸν Δημομέλη, τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ τὸν Ὑπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως ἢ τόνδ' ἐδίωκεν. διὰ τί; ὅτι τῷ μὲν ἔστ' 224
ἀνενεγκεῖν ἐπ' ἐκείνους καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ κατηγορηκέναι, ταὐτὰ γραψάντων, ἅπερ οὗτος νυνὶ, καὶ τὸ 303
τοὺς νόμους μηκέτ' ἐᾶν περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων κατηγορεῖν καὶ πολλὰ ἕτερα· τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἂν ἐκρίνετο ἐφ' ἑαυτοῦ, πρίν τι τούτων προλαβεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν, οἶμαι, τότε, ὃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ 225
παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προῄδει μηδεὶς μήτ' ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, διαβάλλειν, καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους καὶ προφάσεις ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις δοκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε 226
ταῦτα, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἐγγὺς τῶν ἔργων, ἔτι μεμνημένων ὑμῶν καὶ μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐγίγνοντ' ἂν οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματ' ἐλέγχους φυγὼν νῦν ὕστερον ἥκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς καὶ λόγου κρίσιν, οὐ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.

Εἶτα σοφίζεται καὶ φησὶ προςήκειν ἧς μὲν οἴκο- 227
θεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμελῆσαι, ὥςπερ δ', ὅταν οἰόμενοι περιεῖναι χρήματά τῳ λογίζησθε, ἂν καθαραὶ ὦσιν αἱ ψῆφοι καὶ μηδὲν περιῇ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομέ-

σεις, sententiae a iudicibus pronunciatae, förmliche Urtheilssprüche.

§. 226. παρ' αὐτὰ τὰ πράγματ'] παρὰ cum accusativo, quod ipsum temporis momentum indicat, illustravimus supra §. 13.

§. 227. σοφίζεσθαι est vocabulum medium, quod plerumque tamen, ut hic, in malam partem accipitur, dolo malo aliquid excogitare, fraude et calumniis uti.

περιεῖναι] in computatione de eo, quod numeratis expensis residuum est, lucri fit.

καθαραὶ ψῆφοι] computatio, qua ratio acceptorum et datorum par est. καθαραὶ explicatur more Demosthenico per sequens καὶ μηδὲν περιῇ.

νοις προςθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν, ὡς σαθρόν,
ὡς ἔοικεν, ἐστὶ φύσει πᾶν ὅ τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ
228 πεπραγμένον. ἐκ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου πα-
ραδείγματος ὡμολόγηκε νυνὶ ὑμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμέ-
νους ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ'
304 ὑπὲρ Φιλίππου· οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει,
μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ
229 ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γε οὐ δίκαια λέγει μεταθέ-
σθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω
ῥᾳδίως, οὐ τιθεὶς ψήφους (οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν
πραγμάτων οὗτος λογισμός), ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκα-
στα ἐν βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς
ἀκούουσιν ὑμῖν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς
οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίους μετὰ Φι-
λίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο
230 [ἔσεσθαι], μεθ' ὑμῶν συμπαραταξαμένους ἐκεῖνον
κωλύειν ἐποίησεν, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν

§. 229. *ὃ πάντες ᾤοντο*] ἔσεσθαι, additum vulgo post ᾤοντο, quum omittant optimi codd., uncis inclusit Bekker. Mallem deletum. SCHAEF.

§. 230. *μεθ' ἡμῶν συμπαραταξαμένους*] Bekker. In recentissima editione scripsit παραταξαμένους. Equidem hucusque eam tenui opinionem, librarios sexcentis in locis corrupisse verba composita in simplicia, raro simplicia mutasse in composita, eamque ne nunc quidem facile desero. Cognovi tamen, quum post absolutum primum Aeschinis volumen Bekkeri editionem acciperem, eum saepe, ubi ex optimis, qui ante accurate collati erant, codd. verba composita recepissem, retinuisse simplicia. Doleo eum nusquam canones, quos in constituenda lectione secutus sit, diserte exposuisse. Sic multis in locis dubii haeremus, cur lectionem varietatem enotaverit.

§. 228. *ἐγνωσμένους*] Notandum hoc participium h. l. de hominibus significatione media esse usurpatum: de rebus nonnisi passiva significatione adhibetur. Hic autem usus est frequens, ut praeteritum formae passivae de hominibus media, de rebus passiva significatione usurpetur. Taylor commendat cod. Reg. lectionem ἐγνωκότας: quam equidem nonnisi a Grammatico suppositam esse opinor, quum praesertim Bekkerus nullam e suis codd. varietatem enotaverit.

§. 229. *λογισταῖς*] Hic notione communi usurpatur computatorum. Alias Athenis erat nomen magistratus, cuius officium erat rationes eorum, qui publicis muneribus functi erant, intra triginta dies examinandi.

§. 230. *οἱ λῃσταί*] Cf. ad Sect. I. p. 156.

φέρειν καὶ ἄγειν] Formula praedandi et vastandi in universum. Ammonius quidem ἄγεται μέν, inquit, τὰ ἔμ-

πόλεμον εἶναι ἑπτακόσια στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως
ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν ὁρίοις γενέσθαι, ἀντὶ δὲ τοῦ
τοὺς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐ-
βοίας ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης εἶναι
πάντα τὸν πόλεμον, ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ἑλλήςποντον
ἔχειν Φίλιππον λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν
τοὺς Βυζαντίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. ἆρά τοι 231
ψήφοις ὅμοιος ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ
δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα
χρόνον μνημονευθήσεται σκέψασθαι; καὶ οὐκέτι προς-
τίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ
τινῶν κύριος κατέστη Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις
πειραθῆναι συνέβη. τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ
λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος πρὸς
ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρ-
ποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα.
Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν 232

aliquam praetulerit. Saepe enim eum animadvertimus eosdem codd. modo secutum esse, modo neglexisse, ubi nos quidem ipsi causam diverse agendi rationis invenire non potuimus. Sic h. l. equidem opinor multo facilius συμπαραταξαμένους a librariis corruptum esse: praesertim quum parallelismum, qui inest in constructione cum praepositione μετά, non tolerarent.

§. 231. κεκόμισθε] Iterum graviter aberrat Reiske opinans excidisse δι' ἐμέ. Vult quidem orator, ut sic sententiam audientes accipiant, sed multum abest, ut ipse disertis verbis id exprimat. Facile erat oratori vocabulorum sono, gestu cet. id significare. Formula ipsa, quae celeriter hoc momentum quasi abrumpit, ἀλλ' ἐῶ ταῦτα, significans est.

ψυχα, φέρεται δὲ τὰ ἄψυχα: similia ceteri.

§. 231. ἀντανελεῖν] Vocabulum rarum, cuius significatio tamen non est dubia. Dicitur enim de computatione mutua acceptorum et expensorum, quae invicem compensantur. Ironia est huius loci faceta et acerba.

ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος ὑμᾶς ἐπλάττετο] Reiskius inepte interpretatur reliqua seu Thraciae seu Graeciae, nondum a se subacta, conans ad se rapere sibique veluti amiculum circumiicere. περιβαλλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, fingebat erga vos circumiiciens, i. e. circumiecit per simulationem. ἣν, sc. φιλανθρωπίαν, humanitatem. Ad accusativum τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων supplenda ex participio περιβαλλόμενος praepositio περί, simulabat humanitatem in omnes, quos sibi subiecerat, erga Athenienses, ut eo mitiores ipsi forent, nec, si cederent iis, quae Philippus

ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν καὶ μὴ συκο-
305 φαντεῖν οὐκ ἄν, οἷα σὺ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα κατη-
γόρει, παραδείγματα πλάττων καὶ ῥήματα καὶ σχή-
ματα μιμούμενος (πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς;
γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ
μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ
233 μὴ δευρὶ παρήνεγκα), ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων
ἂν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις καὶ τίνας
δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματα εἰσῄειν, καὶ τίνας
συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγώ, καὶ πῶς
εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἶτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα
τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τἀδίκημ' ἂν ἐδείκνυεν ὄν,
εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντει. ἐπειδὴ
δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω. καὶ σκοπεῖτε,
εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ.
234 Δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοὺς νησιώ-
τας, οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε
γὰρ Χίος οὔτε Ῥόδος οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν·
χρημάτων δὲ σύνταξιν εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα
τάλαντα, καὶ ταῦτ' ἦν προεξειλεγμένα· ὁπλίτην δ'
ἢ ἱππέα πλὴν τῶν οἰκείων οὐδένα. ὃ δὲ πάντων
καὶ φοβερώτατον καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν,
οὗτοι παρεσκευάκεσαν τοὺς περιχώρους πάντας ἔχ-
θρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρεῖς, Θηβαίους, Εὐ-

§. 234. *παρεσκευάκεσαν*] Mirum, quod Bekkerus, qui in priore editione ex codd. iam ante collatis sic dederat, in altera vulgatum restituerit *παρεσκευάκεισαν*. Accurata, qua ı Lobeck. instituit ad Phryn. p. 150., disquisitio tertiam plura em plusquam-

optaret, opinarentur servitute se oppressum iri. Locum melius quam Reiskius interpretatus est Weiske de hyperb. II. p. 45.

§. 232. *ῥήματα* cet.] Respicit gravem Aeschinis criminationem in Ctes. c. 52.

οὐχ ὁρᾷς;] Formula negativa, quae ironice saepe inseritur parentheticae enuntiationi.

§. 233. *ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων*] *ἐπὶ* cum genitivo etiam hic normam, quae sequenda sit, indicat.

ἐπιστὰς ἐγώ] ex quo ego accesseram ad rem publicam.

§. 234. *Κέρκυρα* inprimis potens erat copiis maritimis.

σύνταξις] Hoc nomen erat euphemisticum, quod dabatur pecuniis a sociis praestandis. Nomen *φόρον*, tributi, erat odiosum. Callistratus celebris

βοίας. τὰ μὲν τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, 235
καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν·
τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέ-
ψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων
αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὤν, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγι-
στόν ἐστιν ἁπάντων· εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν
ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων εὐπόρει, καὶ ἔπραττ-
τεν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμα- 306
σιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν
συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων
παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί, ἀλλ' ἁπλῶς
αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμών, κύριος πάντων. ἐγὼ δ' 236
ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξε-
τάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός. αὐτὸ γὰρ
τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνου μετεῖχον ἐγώ, ἐξ
ἴσου προὐτίθεθ' ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι
καὶ ἐμοί, καὶ ὅσα οὗτοι περιγένοιντο ἐμοῦ (πολλὰ
δ' ἐγίγνετο ταῦτα, δι' ἣν ἕκαστον τύχοι πρόφασιν),
ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῄτε βεβουλευμένοι. ἀλλ' 237
ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμάχους μὲν
ὑμῖν ἐποίησα Εὐβοέας, Ἀχαιούς, Κορινθίους, Θη-
βαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους Κερκυραίους, ἀφ'
ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ'
ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν·

perfecti in εισαν vix usquam in edd. inveniri, quia codd. optimi offerant terminationem ab accuratissimis Grammaticis unice probatam εσαν.

ille orator dicitur hoc nomen συντάξεων primus adhibuisse pro nomine φόρων.

προεξειλεγμένα] A verbo προεκλέγειν, ante colligere. Nempe pecuniae a sociis praestandae iam ante erant exactae, quam Demosthenes ad rempublicam accedebat.

οὗτοι] sc. ἀκολουθοῦντες Φιλίππῳ.

§. 235. ἁπλῶς, unbedingt, unumschränkt.

§. 236. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν] In utilitatem hostium, ut ex opposito in vestrum damnum.

§. 237. ξένοι] h. l. videntur copiae pedestres sociorum, gravis armaturae. Pedestres intelligendas esse patet ex opposito ἱππεῖς; gravis armaturae, ex opposito πολιτικαὶ δυνάμεις: quae videntur esse copiae civiles, quarum usus nonnisi erat in tenenda tuendaque ipsorum regione, et quae ex-

χρημάτων δὲ, ὅσων ἠδυνήθην ἐγὼ, πλείστην συν-
238 τέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς Θηβαίους
δίκαια, Αἰσχίνη, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς
Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγῃ, πρῶτον
μὲν ἀγνοεῖς, ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλή-
νων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρων, τριακοσίων οὐ-
σῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρέσχε-
το, καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα οὐδὲ κρίνουσα
τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας οὐδὲ ἀγανακτοῦσα ἐπὶ
τούτοις ἑωρᾶτο (αἰσχρὸν γάρ), ἀλλὰ τοῖς θεοῖς
ἔχουσα χάριν, εἰ, κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ἕλλησι πε-
ριστάντος, αὐτὴ διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἁπάν-
239 των σωτηρίαν παρέσχετο. εἶτα κενάς γε χαρίζῃ χά-
307 ριτας τουτοισὶ συκοφαντῶν ἐμέ. τί γὰρ νῦν λέγεις
οἷα ἐχρῆν πράττειν, ἀλλ' οὐ τότ', ὢν ἐν τῇ πόλει
καὶ παρὼν, ταῦτ' ἔγραφες, εἴπερ ἐνεδέχετο παρὰ
τοὺς παρόντας καιρούς, ἐν οἷς οὐχ ὅσα ἐβουλόμεθα,
ἀλλ' ὅσα δοίη τὰ πράγματ' ἔδει δέχεσθαι· ὁ γὰρ
ἀντωνούμενος καὶ ταχὺ τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπελαυνο-

§. 238. ἢ περὶ τῶν ἴσων] Reisk. dedit, quod in margine cod. Bav. invenerat. Cod. Bav., qui ad marginem multas acceperat correctiones grammatici haud indocti, nimium valebat auctoritate apud Reiskium, et correctiones margini adscriptas non solum lectionibus in textu positis aequiparabat, sed etiam praeferebat. H. l. vulgatum verissimum est. Respicit enim Demosthenes id, quod Aeschines ipsi obiecerat, dicens eum in psephismatibus semper plus oneris imposuisse Atheniensibus quam sociis, paria autem utrisque commoda, maiora etiam interdum sociis.

τριήρων] Multi iique boni codd. habent τριηρῶν: qui accentus est secundum communem contractionis regulam. Sed in Mss. huius genitivi accentus ubique variat, et antiquorum Grammatici nonnisi summo rerum discrimine adhibebantur.

συντέλεια est vocabulum proprium de collatione pecuniarum a parte sociorum.

§. 239. κενὰς χάριτας] officia inania, quorum qui accipit gratiam habet nullam, qui ea recusat nihil amittit. Intelligit Athenienses ipsos, quibus grati quid dicturum se speret, dum dicat per Demosthenem eos ad impensas maiores quam ceteri esse perductos, mi-

μένους προςδεξόμενος καὶ χρήματα προςθήσων ὑπῆρ-
χεν ἕτοιμος.
Ἀλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις κατηγορίας 240
ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἰ τότ', ἐμοῦ περὶ τούτων ἀκρι-
βολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προςέθεντο
Φιλίππῳ, καὶ ἅμα Εὐβοίας καὶ Θηβῶν καὶ Βυζαν-
τίου κύριος κατέστη, τί ποιεῖν ἂν ἢ τί λέγειν τοὺς
ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τουτουσί; οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν; 241
οὐχ ὡς ἀπηλάθησαν βουλόμενοι μεθ' ὑμῶν εἶναι;
εἶτα τοῦ μὲν Ἑλληςπόντου διὰ Βυζαντίων ἐγκρατὴς
καθέστηκε, καὶ τῆς σιτοπομπίας τῆς τῶν Ἑλλήνων
κύριος [γέγονε], πόλεμος δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς
τὴν Ἀττικὴν διὰ Θηβαίων κεκόμισται, ἄπλους δ' ἡ
θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁρμωμένων λη-
στῶν γέγονεν; οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον καὶ πολλά γε
πρὸς τούτοις ἕτερα; πονηρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 242
πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ καὶ πανταχόθεν βάσκα-
νον καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος τἀν-
θρώπιόν ἐστιν, οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκὸς οὐδ'

maticorum celebratissimi tradunt Atticos scripsisse τριήρων.

§. 240. τί λέγειν] Delevit in recentissima editione Bekk. οἴεσθε, vulgo additum. In se quidem haec repetitio non damnanda. Saepe enim scriptores veteres inchoant interrogativam enuntiationem ita, ut pronomen interrogativum cum verbo finito et particula ἄν, quae ad infinitivum pertinet, praecedere iubeant, tum interiecta alia enuntiatione totam repetant interrogationem, ut, quod praecesserit, ne deleatur oblivione. In se ergo haec repetitio non damnanda. Sed quod suspicionem movet, id est, quod verbum locum in codd. mutet, quae glossae solet esse indicium; nec potest negari abiecto verbo rotundiorem esse orationem, et recta pronuntiatione simpliciorem fieri, ut non in οἴεσθε ponatur tonus, sed in λέγειν et ποιεῖν. Sufficit repetitum ἄν.

nime hanc calumniam probaturos, sed gloriaturos exemplum se maiorum proprio arbitrio suoque ipsorum impetu esse imitatos.

§. 241. εἶτα τοῦ μὲν Ἑλληςπόντου cet.] Possis hanc orationem mimicam appellare, h. e. non amplius loquitur et interrogat ex sua persona orator, sed loquentes inducit adversarios ipsos: quae figura, si rationem et orationem exprimit adversariorum, suam habet laudem.

ἐλεύθερον, αὐτοτραγικὸς πίθηκος, ἀρουραῖος Οἰνό
μαος, παράσημος ῥήτωρ. τί γὰρ ἡ σὴ δεινότης εἰ
ὄνησιν ἥκει τῇ πατρίδι; νῦν ἡμῖν λέγεις περὶ τῶ
243 παρεληλυθότων; ὥςπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ἀσθενοῦσ
μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰςιὼν μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύο
308 δι' ὧν ἀποφεύξονται τὴν νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτή
σειέ τις αὐτῶν καὶ τὰ νομιζόμενα αὐτῷ φέροιτο
ἀκολουθῶν ἐπὶ τὸ μνῆμα διεξίοι „εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποί
ησεν ἄνθρωπος οὑτοσί, οὐκ ἂν ἀπέθανεν.“ ἐμβρόν
τητε, εἶτα νῦν λέγεις;

244 Οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἧτταν, εἰ ταύτῃ γαυριᾷ
ἐφ' ᾗ στένειν σε, ὦ κατάρατε, προςῆκεν, ἐν οὐδε
τῶν παρ' ἐμοῦ γεγονυῖαν εὑρήσετε τῇ πόλει. οὑ
τωσὶ δὲ λογίζεσθε. οὐδαμοῦ πώποτε, ὅποι πρεσβευ
τὴς ἐπέμφθην ὑφ' ὑμῶν ἐγώ, ἡττηθεὶς ἀπῆλθο
τῶν παρὰ Φιλίππου πρέσβεων, οὐκ ἐκ Θετταλία

§. 243. ἀποφεύξονται] Bekker. in prima editione ded ἀποφεύξονται pro eo, quod antea vulgabatur, ἀποφεύξωνται, quo ab Attico scriptore non est profectum. Nec enim Attici usqua adhibent aoristum primum verbi φεύγω, sed secundum form activae ἔφυγον. Futurum autem petunt ex forma media φεύξομα

§. 242. αὐτοτραγικὸς πίθηκος] Iam aetate antiqua videtur varia lectio obtinuisse. Harpocration habet τραγικὸς πίθηκος· Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. ἔοικε λέγειν τοῦτο ὁ ῥήτωρ, ὡς καὶ παρὰ τὴν ὑπόκρισιν ἀτυχοῦντος τοῦ Αἰσχίνου καὶ μιμουμένου μᾶλλον τραγῳδοὺς ἢ τραγῳδεῖν δυναμένου. Eadem verba habet Photius, qui alteram dein addit glossam: τραγικὸς πίθηκος παροιμία· ἐπὶ τῶν παρ' ἀξίαν σεμνυνομένων. Similia habet Suidas utrisque coniunctis. Aliam item lectionem obtinuisse opinari possis ex Bekkeri Anecdotis p. 307. Ibi enim legitur Τραγικὸς Θεοκρίνης ὁ Αἰσχίνης ὠνόμασται ὑπὸ Δημοσθένους, διὰ τὸ ὑποκριτὴν εἶναι τὸν Αἰσχίνην καὶ συκοφάντην. ὁ γὰρ Θεοκρίνης ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἐκωμῳδεῖτο, et ex p. 184 in ἀρουραῖος Οἰνόμαος. Se respicitur locus, qui est infr §. 313.

ἀρουραῖος Οἰνόμαος Hesychius s. v. Δημοσθένη Αἰσχίνην οὕτως ἔφη, ἐπεὶ κατ τὴν χώραν περινοστῶν ὑπεκρίνετ Σοφοκλέους τὸν Οἰνόμαον. Videtur tamen ἀρουραῖος potiu agrestem et pinguem partim actionem spectare, quam a peregrinationem, ut patet e eo, quod supra habuimus §. 18(

παράσημος ῥήτωρ] Bekkeri Anecdd. p. 292. ὁ φαῦλος, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν νομισμάτων, ἐπεὶ τὰ φαῦλα καὶ τ ἀδόκιμα παράσημα καλεῖται πα ρὰ τὸ κακῶς σεσημάνθαι, ὅπε ἐστὶν ἐσφραγίσθαι.

§. 243. τὰ νομιζόμενα]

οὐκ ἐξ Ἀμβρακίας, οὐκ ἐξ Ἰλλυριῶν, οὐ παρὰ τῶν
Θρᾳκῶν βασιλέων, οὐκ ἐκ Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν
οὐδαμόθεν, οὐ τὰ τελευταῖα πρῴην ἐκ Θηβῶν, ἀλλ'
ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ πρέσβεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ, ταῦτα
τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεστρέφετο. ταῦτ' οὖν ἀπαι- 245
τεῖς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνει τὸν αὐτὸν εἴς τε
μαλακίαν σκώπτων καὶ τῆς τοῦ Φιλίππου δυνάμεως
ἀξιῶν ἕνα ὄντα κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦτα τοῖς
λόγοις; τίνος γὰρ ἄλλου κύριος ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ τῆς
γε ἑκάστου ψυχῆς, οὐδὲ τῆς τύχης τῶν παραταξαμέ-
νων, οὐδὲ τῆς στρατηγίας, ἧς ἔμ' ἀπαιτεῖς εὐθύνας.
οὕτω σκαιὸς εἶ. ἀλλὰ μὲν ὧν γ' ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύ- 246
θυνος εἴη πᾶσαν ἐξέτασιν λάμβανε· οὐ παραιτοῦμαι.
τίνα οὖν ἐστι ταῦτα; ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα
καὶ προαισθέσθαι καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις. ταῦ-
τα πέπρακταί μοι. καὶ ἔτι τὰς ἑκασταχοῦ βραδυ-

Terminationem autem, quam doricam appellant Grammatici, quamque poetae etiam Attici haud raro adhibent, contra codd. mss. oratoribus non obtrudam. Itaque probo quod est in recentissima editione ἀποφεύξονται sine varietate, ut opineris omnes iam codd. hanc lectionem praebuisse.

Quae leges et instituta iubent mortuis post mortem fieri, inferias cet.

§. 244. γαυριᾷς] Verbum γαυριᾶν a quibusdam Grammaticis reiectum esse quasi non Atticum patet ex Antiatticista, quem Bekkerus edidit in Anecd. Vol. I. Is enim p. 87. γαυριᾶν, inquit, καὶ τοῦτο μέμφονται. Δημοσθένης περὶ τοῦ στεφάνου, Εὐριπίδης Βάκχαις. Demosthenis locus hic est, nec tamen usquam praeter hunc locum memini me hoc verbum in Demosthene legere. In Euripidis quidem Bacchis hodie nusquam invenitur, nec in aliis eiusdem fabulis. Quum tamen certae sint in Bacchis lacunae, excidisse Elmsleius opinatur in notis ad 1142. Equidem non intelligo, cur verbum reiiciendum sit. γαῦρος enim est superbus. Verba autem in ᾶν et ιᾶν derivata proprie in animi corporisve affectionibus usurpantur. Quanquam apud Atticos in animi perturbationibus ᾶν plerumque praeferant derivationi in ιᾶν. — γαυριᾶν autem simile est nostro Ehrsucht haben.

τῶν παρ' ἐμοῦ] quae a mea parte agenda erant.

§. 245. τῆς γ' ἑκάστου ψυχῆς] Videtur hoc dicere: penes se non fuisse singulorum vitam, mortem se non potuisse avertere ab iis, quorum sors ceciderat; per τύχην autem respicit eventum pugnae, qui prosper esse potest, etiamsi multi occumbunt.

§. 246. πᾶσαν ἐξέτασιν] vel rigidissimum examen.

τήτας, ὄκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ πολιτικὰ ταῖς
309 πόλεσι πρόςεστιν ἁπάσαις καὶ ἀναγκαῖα ἁμαρτήματα,
ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστον συστεῖλαι, καὶ τοὐναντίον
εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν
ὁρμὴν προτρέψαι. καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται,
καὶ οὐδεὶς μήποθ' εὕρῃ τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλει-
247 φθέν. εἰ τοίνυν τις ἔροιτο ὁντινοῦν, τίσι τὰ πλεῖ-
στα Φίλιππος ὧν κατέπραξε διῳκήσατο, πάντες ἂν
εἴποιεν, τῷ στρατοπέδῳ καὶ τῷ διδόναι καὶ διαφθεί-
ρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων. οὐκοῦν τῶν μὲν δυ-
νάμεων οὔτε κύριος οὔθ' ἡγεμὼν ἦν ἐγὼ, ὥςτε οὐδ'
ὁ λόγος τῶν κατὰ ταῦτα πραχθέντων πρὸς ἐμέ.
καὶ μὴν τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασιν κεκράτηκα
Φιλίππου. ὥςπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λα-
βόντα, ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ δια-
φθαρεὶς νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὥςτε ἀήττητος ἡ
πόλις τὸ κατ' ἐμέ.

248 Ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως
τοιαῦτα γράφειν τουτονὶ περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς

§. 246. ἃ πολιτικά] Reiskius de coniectura dedit ἃ συνήλικα, quod explicat: „quae vitia civitatibus omnibus cognata sunt, cum ipsis nata, durantque, donec ipsae permanent.“ Antequam coniecturam in textum recepisset, vellem ostendisset, quinam scriptorum Atticorum vocabulum συνῆλιξ adhibuerit, quinam Graecorum id coniunxerit cum ἁμαρτήμασι similive substantivo. Novimus quidem ex versione Alexandrina Veteris Testamenti συνή-

οὐδεὶς μήποθ' εὕρῃ] Notanda constructio et phrasis, Dawesii et Brunckii tempore cum ira et studio agitata. Ex eo tempore libri grammatici tradunt οὐ μή cum aor. 2. coni. vi futuri negativi positum esse. Non negamus, si sensum spectamus, ita hoc dici posse; sed si singulorum vocabulorum vim et constructionis rationem cognoscere velimus, dicendum est ellipticam esse locutionem, sic supplendam, οὐ φοβοῦμαι μή, et nostrum more Graeco in unum vocabulum iuncta negatione οὐ et pronomine τις in οὐδεὶς pro οὐ φοβοῦμαι, μή ποτέ τις εὕρῃ. Sic intelligitur, cur coniunctivus εὕρῃ ponendus sit, non optativus εὕροι, qui est in editionibus vulgatis et aliquot codd.

§. 247. τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων] Consulto videtur Demosthenes nomen generale posuisse, quanquam ex contextu satis patet πράγματα πολεμικὰ intelligenda esse, quamvis ne πολιτικὰ quidem exclusa velit ratione Aeschinis eiusque assectarum.

ἐὰν πρίηται] sc. ὁ ὠνούμενος τὸν λαβόντα.

ἑτέροις ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἐστίν, ἃ δ' οἱ πάντες ὑμεῖς, ταῦτ' ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑωρακὼς πάντα ὅσα ἔπραττον ἐγώ, ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκώς, ἡνίκ' οὐδὲ ἀγνωμονῆσαί τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμέ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει, καὶ πάνθ', ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῶν φυλακῶν, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐγίγνετο. ἔπειθ' 310
αἱρούμενος σιτώνην ἐκ πάντων ἐμὲ ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς 249
κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτα ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλισθ' ὑπελάμβανον ἀγνοήσεσθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τοὺς πρώτους χρόνους κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐκρινόμην ἐγώ, καὶ οὔτ' ἀπόνοια Σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία Φιλοκράτους, οὔτε Διώνδου καὶ Μελάντου

λικα παιδάρια: sed quid hoc ad portentosum συνήλικα ἁμαρτήματα? Nos quidem codd. lectione facile acquiescimus, et per πολιτικὰ ἁμαρτήματα intelligimus vitia, quae civili rationi adhaerent; ipse gravi vocabulo, immo nimium gravi ἀναγκαῖα explicat. Licet enim non necessaria sint illa vitia, obtinent tamen plerumque in democratia, quam per civilem rationem intelligit.

§. 248. ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκώς] quum in maximis terroribus summoque metu versaretur!

ἀγνωμονῆσαι] ἀγνώμων proprie est: sana ratione destitutus; tum sensu praegnante: qui sic agit, ut par est hominem sana ratione destitutum. Hinc ἀγνωμονεῖν, prave et perverse agere.

τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα] Videtur hic locus indicare demum post pugnam Chaeronensem Demosthenem muros restaurasse. [Cf. Lycurgi Or. c. Leocr. c. 6 et c. 11. F, I.]

σιτώνην] Vi vocabuli is, cui publice frumenti coëmendi cura sit mandata. Videtur tamen non statum munus Athenis fuisse, sed tum demum locum habuisse, quum necessitas urgeret.

§. 249. οὐ δι' ἑαυτῶν] Non palam ipsi, qui revera auctores erant publicarum Demosthenis accusationum, prodibant, sed subornabant alios, quorum nomine sperabant fore, ut ipsi laterent.

μανία, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ), ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεούς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἐσωζόμην. δικαίως· τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκότων καὶ γνόντων τὰ εὔ-
250 ορκα δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰςηγγελλόμην ὅτε ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά με πράττειν, ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφευγον ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμην, ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα μοι πεπρᾶχθαι προςωμολογεῖτε. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τί προςῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντα ὄνομα; οὐχ ὃ τὸν δῆμον ἑώρα τιθέμενον; οὐχ ὃ τοὺς ὀμωμοκότας δικαστάς; οὐχ ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιοῦσαν;

251 Ναί, φησίν· ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν. καὶ νὴ Δί' εὔδαιμόν γε.
311 ἀλλὰ τί μᾶλλον ὁ πολλάκις μὲν φυγών, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καίτοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ἔστι μοι· οὐδεμίαν γάρ πώποτ' ἐγράψατό με οὐδ' ἐδίωξε γρα-

εὔορκα dicuntur quae facimus iusiurandum sancte servantes. ἔνορκα autem sunt iura, leges, omnino ea, quibus iureiurando adstricti sumus.

§. 250. τοῖς διώκουσιν] Nunc hoc in genere de omnibus dicitur, quod supra §. 222. de Dionda dictum erat.

τὰς γραφάς] Ex seqq. patet hic sermonem esse de γραφαῖς τῶν παρανόμων.

καὶ νὴ Δί' εὔδαιμόν γε] Brachylogice dictum hoc sensu: οὐ μόνον καλόν, ἀλλὰ καὶ cet.

ἐγράψατό με οὐδ' ἐδίωξε γραφήν] γράφεσθαι et διώκειν γραφὴν sunt quidem verba eiusdem generis, diversae tamen hic speciei. Saepe γράφεσθαι solum totam actionem ab initio ad finem complectitur; hic autem cum διώκειν γραφὴν coniunctum erit nonnisi deferre accusationis libellum ad ἡγεμόνα δικαστηρίου: διώκειν vero γραφὴν indicat reliquas actionis partes.

§. 252. προφέρειν τινί τι, alicui aliquid tanquam crimen obiicere.

ἀνόητος, qui deliberandi facultate vel caret vel non utitur; ἀπαίδευτος, qui non est

φήν· ὥςτε ὑπὸ σοῦ γε ὡμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ
Κεφάλου χείρων πολίτης.
Πολλαχόθεν μὲν τοίνυν ἄν τις ἴδοι τὴν ἀγνω- 252
μοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν, οὐχ ἥκιστα δ'
ἀφ' ὧν περὶ τῆς τύχης διελέχθη. ἐγὼ δ' ὅλως μὲν
ὅςτις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει παν-
τελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι καὶ ἀπαίδευτον· ἣν γὰρ ὁ
βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμε-
νος οὐκ οἶδεν, εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι καὶ τῆς ἑσπέ-
ρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν
ἑτέρῳ; ἐπειδὴ δ' οὗτος πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ περὶ
τούτων ὑπερηφάνως κέχρηται τῷ λόγῳ, σκέψασθ',
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέ-
στερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης
τούτου διαλεχθήσομαι. ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως 253
τύχην ἀγαθὴν ἡγοῦμαι, καὶ ταῦθ' ὁρῶ καὶ τὸν
Δία τὸν Δωδωναῖον ἡμῖν καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύ-
θιον μαντευόμενον, τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώ-
πων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινήν. τίς γὰρ
Ἑλλήνων ἢ τίς βαρβάρων οὐ πολλῶν κακῶν καὶ με-
γάλων ἐν τῷ παρόντι πεπείραται; τὸ μὲν τοίνυν 254
προελέσθαι τὰ κάλλιστα καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων ἐκεί-
νων Ἑλλήνων εἰ πρόειντο ἡμᾶς ἐν εὐδαιμονίᾳ διά-
ξειν, τούτων αὐτῶν ἄμεινον πράττειν τῆς ἀγαθῆς

liberaliter educatus, agrestis, rudis, inhumanus.

μέχρι καὶ τῆς ἑσπέρας] *καὶ* [receptum a Reiskio ex cod. August. secundo, deletum a Bekkero] minime otiosum, vel ad vesperam usque, *auch nur bis auf den Abend.* [Vide Hartung de partic. lingu. Gr. P. I. p. 135 sq.]

περὶ ταύτης λέγειν] Hanc, quam quis optimam se habere opinatur, commemorare, eam iactare. Prudentes sibi cavebunt a laude bonae quam habent fortunae. Dixeris enim fere fortunam praedicare nolle praedicantemque deserere.

ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ] sc. *ἧττον ἀγαθὴν τύχην*. Qui tam inhumanus est, ut ipse fortuna circumfluens alteri exprobret infortunium, dignus est, qui a bona fortuna desertus prematur a mala.

§. 253. *ἐπέχειν* interdum dicitur de rebus, quae dominantur, quibusque nec consilio nec prudentia quisquam se opponere aut subducere potest.

§ 254. *καὶ τὸ* cet.] Iunge *τὸ ἄμεινον πράττειν* (sc. *ἡμᾶς*) *τῶν Ἑλλήνων οἰηθέντων ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, εἰ πρόειντο ἡμᾶς*, *τίθημι εἶναι τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως*. Verba τού-

τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι· τὸ δὲ προσκροῦσαι
312 καὶ τὸ μὴ πάνθ' ὡς ἠβουλόμεθ' ἡμῖν συμβῆναι τῆς
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον ἐφ' ἡμᾶς
255 μέρος μετειληφέναι νομίζω τὴν πόλιν. τὴν δ' ἰδίαν
τύχην τὴν ἐμὴν καὶ τὴν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου ἐν τοῖς
ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. ἐγὼ μὲν οὖν
ουτωσὶ περὶ τῆς τύχης ἀξιῶ, ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς
ἐμαυτῷ δοκῶ, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν [συνδοκεῖν]· ὁ δὲ
τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν τῆς κοινῆς τῆς πόλεως
κυριωτέραν εἶναί φησι, τὴν μικρὰν καὶ φαύλην τῆς
ἀγαθῆς καὶ μεγάλης. καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι;

256 Καὶ μὴν εἴγε τὴν ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν,
Αἰσχίνη, προαιρεῖ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει, κἂν
εὕρῃς τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος
αὐτῇ. σκόπει τοίνυν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. καί μου,
πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ
μηδείς. ἐγὼ γὰρ οὔτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει,
νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς
ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται· ἀλλ' ὑπὸ τῆς τουταυὶ
τοῦ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας εἰς

§. 234. τὸ δὲ προσκροῦσαι καὶ τὸ μὴ πάνθ'] Reiskius: „sic vulgo. τὸ secundum omittunt August. primus et quartus, Aldus, Manutius. Posterius τὸ sustuli et prius cum τῷ mutavi". Contra Schaeferus: „τὸ δὲ προσκροῦσαι Wunderlich et των αὐτῶν referenda sunt ad τῶν Ἑλλήνων. Sensus: Quod nos multo meliore conditione sumus, quam eae civitates Graeciae, quae opinabantur, si nos prodiderint, securas se et felices fore, hoc pono bonae fortunae nostrae civitatis esse.

τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον ἐφ' ἡμᾶς μέρος] τὸ ἐπιβάλλον μέρος, rata pars, portio, quae alicui obvenit vel ad aliquem pertinet. Ut res ferunt humanae, unus quisque partem malorum terrestrium si non recipere vult, suscipere debet.

§. 256. ψυχρότητα] In genere ψυχρὸν tribui solebat scriptis, in quibus nihil esset, quod valde placere lectoresque tenere posset, uninteressant, quibus calor omnis et intentio excutitur ex auditorum animis. [Facillime in frigus incidunt qui faceti esse volunt risumque captant, tum etiam qui magnificis dictis admirationem facere student. Prius illud ne ipsi exprobretur D. timet, quum miseram humilemque adversarii vitam adumbraturus est. F. I.]

§. 257. ἐξελθεῖν ἐκ παι-

τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι, οἷς ἐκ τῶν
ἐνόντων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρήσομαι.

Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν 257
ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ
ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔν-
δειαν, ἐξελθόντι δὲ ἐκ παίδων ἀκόλουθα τούτοις
πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰςφέρειν, μηδεμιᾶς
φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι,
ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι,
ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προςελθεῖν ἔδοξέ μοι, τοι-
αῦτα πολιτεύματα ἑλέσθαι, ὥςτε καὶ ὑπὸ τῆς πατρί- 313
δος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἑλλήνων πολλῶν πολλάκις ἐστε-
φανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ κα-
λά γ' ἦν ἃ προειλόμην, ἐπιχειρεῖν λέγειν. ἐγὼ μὲν 258
δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ. καὶ πόλλ' ἂν ἔχων
ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς παραλείπω, φυλαττόμενος
τὸ λυπῆσαί τινας ἐν οἷς σεμνύνομαι. σὺ δ' ὁ σεμνὸς
ἀνὴρ καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους σκόπει πρὸς ταύ-
την ὁποίᾳ τινὶ κέχρησαι τύχῃ, δι' ἣν παῖς μὲν ὢν
μετὰ πολλῆς ἐνδείας ἐτράφης, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς
τῷ διδασκαλείῳ προςεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων, καὶ

Bekker. Sed vellem revocatum etiam posterius τό. Primum enim in opposito membro bis ponitur articulus, deinde, quod gravius etiam est, ad aliud subiectum refertur προςκροῦσαι, ad aliud συμβῆναι, ut suus utrique infinitivo articulus iungendus videatur."

δων dicebatur is, qui εἰς ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐνεγράφη, quod coniungitur interdum cum γενέσθαι ἔφηβον, quod fiebant, quum essent octo et decem annos nati: quo tempore ut domini fiebant patrimonii, sic etiam officia iis praestanda erant, quae civitas iubebat.

φιλοτιμία, officia in decus et commodum reipublicae, multum sumtus postulantia, ex quibus honorifice praestitis laus redundabat in eum, qui praestiterat. Hic etiam officia complectitur amicis praestanda, iis inprimis, quos fortunae mobilitas vexabat.

ἑλέσθαι] Etiam hic infinitivus pendet ex verbo ὑπῆρξεν initio capitis posito.

§. 258. τῷ διδασκαλείῳ] Antiqua aetate munus magistri indignum censebatur homine libero, et servis plerumque mandabatur ad hoc institutis. In προςεδρεύων hoc inest, quod patri praesto assederit ad praestanda opera servilia in usum scholae.

τὸ μέλαν τρίβων] τὸ μέλαν est atramentum. Interdum dicitur τὸ μέλαν γραφικόν. Com-

τὰ βάθρα σπογγίζων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν,
259 οἰκέτου τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων, ἀνὴρ δὲ
γενόμενος τῇ μητρὶ τελούσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίγνω-
σκες καὶ τἄλλα συνεσκευωροῦ, τὴν μὲν νύκτα νεβρί-
ζων καὶ κρατηρίζων καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους
καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀνι-
στὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ καὶ κελεύων λέγειν „ἔφυ-
γον κακόν, εὗρον ἄμεινον,“ ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε
τηλικοῦτ᾽ ὀλολύξαι σεμνυνόμενος (καὶ ἔγωγε νομίζω·
μὴ γὰρ οἴεσθ᾽ αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα,
260 ὀλολύζειν δ᾽ οὐχ ὑπέρλαμπρον), ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις
τοὺς καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστε-
φανωμένους τῷ μαράθῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις

positum erat ex fuligine, glutine et aqua, et per τρίβειν, quod de fuligine inprimis accipiendum est, hic totam atramenti praeparationem complectitur.

τὰ βάθρα σπογγίζων] τὰ βάθρα sunt subsellia, quibus pueri in schola sedebant. σπογγίζειν, spongia detergere.

§. 259. συνεσκευωροῦ] σκευωρὸς idem dicebatur qui σκευοφύλαξ, vasorum custos. Tum in genere qui curat aliquid, res praesertim viles nec magni pretii diligenter custodit, συσκευωρεῖσθαι igitur hic est: adiuvare matrem in curandis ritibus externis, quibus praeparandi erant qui mysteriis volebant initiari.

νεβρίζειν est νεβρίδα φορεῖν, pelle hinnuli cervini indutum esse: quo induti bacchabantur mysteria celebrantes: his, ut videtur, induebantur etiam ii, qui servorum munere fungebantur in praeparandis τοῖς τελουμένοις. Opinor tamen eam verbi significationem h. l. aptiorem esse, quam habent Glossographorum nonnulli, τοὺς τελουμένους διαζωννύναι νεβρίσιν, et de omni praeparatione νεβρίδων, quibus induebantur initiati, simulatque ad mysteria recepti erant.

κρατηρίζων] Iam antiqui glossographi de vocabuli significatione dubii erant et incerti. Duplicem habent glossam, ἤτοι τὸν οἶνον ἐν κρατῆρι κιρνῶν ἢ ἀπὸ κρατήρων σπένδων. Certe h. l. non ea significatione, quam Eustathius habet, positum erit, συμπίνειν, μεθύεσθαι, nisi forte per adiunctum hoc significaverit Demosthenes. Ex contextu iterum nonnisi servile munus significare potest. Et quidem omne quod servorum erat in parando et ministrando cratere hoc verbum videtur amplecti.

καθαίρων τοὺς τελουμένους] Qui purgandus erat, is primum oleo inungebatur, tum aspergebatur albo subtili pulvere, simili ei, quam nostri cretam appellant, τῷ πηλῷ, tum haec massa defricabatur τοῖς πιτύροις, furfuribus, mit Kleyen.

ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ] surgere iubens a purgatione.

ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον] Formula, quae era

τοὺς παρείας θλίβων καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν,
καὶ βοῶν εὐοῖ σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος ὕης ἄττης
ἄττης ὕης, ἔξαρχος καὶ προηγεμὼν καὶ κιστοφόρος
καὶ λικνοφόρος καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραδίων
προςαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων ἔνθρυ- 314
πτα καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα, ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν
ὡς ἀληθῶς αὐτὸν εὐδαιμονίσειε καὶ τὴν αὑτοῦ τύ-
χην; ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωςδή- 261
ποτε, ἐῶ γὰρ τοῦτό γε, ἐπειδὴ δ' οὖν ἐνεγράφης,
εὐθέως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, γραμ-
ματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδίοις. ὡς δ' ἀπηλ-
λάγης ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ', ἃ τῶν ἄλλων κατη-
γορεῖς, αὐτὸς ποιήσας οὐ κατῄσχυνας μὰ Δί' οὐδὲν

sollemniter pronuntianda purgatis. Hac voce quasi proverbiali utebantur omnes, qui testari volebant conditionem suam in melius esse mutatam. Hanc formulam imitatus esse videtur Euripid. Bacch. 900 sq. εὐδαίμων μὲν ὃς ἐκ θαλάσσας Ἔφυγε κῦμα, λιμένα δ' ἔκιχεν.

ὀλολύξαι Attici nonnisi de clamore laeto et fausto usurpant. Aeschines igitur iactasse dicitur neminem unquam tum sollemniter fausta omina praecinisse.

§. 260. Θίασος vocabulum est proprium coetus ad celebranda mysteria congregati.

ἐστεφανωμένους μαράθῳ] Initiati coronas gestabant ex foeniculo et frondibus populi albae factas.

ὄφεις οἱ παρεῖαι est genus viperarum fuscarum, quae cetera viperarum genera morsu letali affligere dicebantur, homines autem non laedere.

εὐοῖ] ὑμνητικὸν vocabulum, quod a bacchantibus Baccho acclamabatur. Addebatur nomen Βάκχε. σαβοῖ traditur esse vocabulum Phrygicum, itaque vocatum esse Βάκχον; quod non improbabile.

ὕης ἄττης] ὕης, ὕου tradunt nonnulli epitheton esse Bacchi, quoniam Bacchanalium celebrationem in tempus pluviale incidere solebat. Pherecydes autem aiebat τὴν Σεμέλην ὕην λέγεσθαι, et Bacchi nutrices ὑάδας. Tradunt etiam hoc nomen Semelem accepisse, quod Iupiter in aureum imbrem mutatus cum ea congressus fuerit. ἄττης, vel, ut alii scribunt, ἄττις, dicitur fuisse sacerdos amatus a Cybele.

ἔξαρχος] Vocabulum iam Homericum de eo, qui praeit. Adhibet de ἀοιδῷ. De Baccho item adhibet Euripid. Bacch. 141.

κιστοφόρος] vel κισσοφόρος, epitheton est bacchantium, quod coronas etiam hederaceas gestabant, et hedera eorum scipiones circumdati erant; λικνοφόροι dicebantur a mystica vanno, in qua ferebant ea, quibus opus erat ad agenda sacra.

ἔνθρυπτα καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα] Nomina placentarum varii generis, vel a materia vel a forma ducta.

262 τῶν προϋπηργμένων τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ, ἀλλὰ μι-
σθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυστόνοις ἐπικαλουμένοις ἐκεί-
νοις ὑποκριταῖς, Σιμύλῳ καὶ Σωκράτει, ἐτριταγω-
νίστεις, σῦκα καὶ βότρυς καὶ ἐλάας συλλέγων ὥςπερ
ὀπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβά-
νων ἀπὸ τούτων τραύματα ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς
περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε· ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ
ἀκήρυκτος ὑμῖν πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος, ὑφ' ὧν
πολλὰ τραύματ' εἰληφὼς εἰκότως τοὺς ἀπείρους τῶν
263 τοιούτων κινδύνων ὡς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ γὰρ
παρεὶς ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ
τὰ τοῦ τρόπου σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοι-
αύτην γὰρ εἵλου πολιτείαν, ἐπειδή ποτε καὶ τοῦτ'
ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι, δι' ἣν εὐτυχούσης μὲν τῆς πα-
τρίδος λαγὼ βίον ἔζης δεδιὼς καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ

§. 265. τὴν ποτέρου τύχην]. Sic Bekker. scripsit ex duobus codd. pro eo, quod ceteri habent, ὁποτέρου. Vulgares Grammaticorum libri vere docent πότερος esse correlativum directe interrogativum, ὁπότερος autem indirecte interrogativum. Sed si optimorum scriptorum usum et optimorum codd. lectiones atten-

§. 262. βαρυστόνοις] Non opinor hoc epitheton in laudem histrionibus tragicis tributum fuisse, sed ironice hoc adhibuisse Demosthenem, hoc dicentem, eos nimium lamentatos, omnesque fines in partibus agendis eiulando excessisse. [Vid. Olear. ad Philostr. Vit. Soph. I, 18. p. 501. not. 10.]

σῦκα, βότρυς καὶ ἐλάας] Haec erant praemia histrionibus a spectatoribus tributa.

ὀπωρώνης] Qui maturitatis tempore cuiuscunque generis fructus coëmit, ut ea per tempus cum lucro divendat. Hoc vocabulum probat Phrynichus p. 206., reiicit autem ὀπωροπώλης, ubi lectu dignissima est Lobeckii nota.

λαμβάνων ἀπὸ τούτων τραύματα] Videntur complures fuisse huius generis homines, qui, ut fert istorum hominum mos, agresti ratione inter se litigabant, plagas adeo sibi manibus consertis infligentes.

τῶν ἀγώνων] Intelligit bella, quae Athenienses cum hostibus gerebant.

ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος πόλεμος] Interdum haec duo epitheta iuncta reperiuntur substantivo πόλεμος de bello saevo, implacabili et internecivo, quod nec indicitur per κήρυκας, praecones, nec in quo locus est ullus induciis, sed quod ferociter et ad internecionem usque geritur. Per θεατὰς intelliguntur, quoniam a scena transiit similitudo, hostes. [Spectatores verisimile est cum vilibus illis histrionibus, quum partes susceptas male agerent aut alia quacunque de causa displicerent, proelia commisisse atrocia, in quibus Aeschines

πληγήσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς σαυτῷ συνῄδεις ἀδι-
κοῦντι, ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι θρασὺς ὢν ὑφ'
ἁπάντων ὤψαι. καίτοι ὅςτις χιλίων πολιτῶν ἀποθα- 264
νόντων ἐθάῤῥησε, τί οὗτος παθεῖν ὑπὸ τῶν ζών-
των δίκαιός ἐστι; πολλὰ τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων 315
περὶ αὐτοῦ παραλείψω· οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι
προςόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν
εὐχερῶς λέγειν, ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρόν ἐστιν εἰπεῖν
ἐμοί.

Ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ κἀμοὶ βε- 265
βιωμένα πράως καὶ μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη· εἶτ' ἐρώ-
τησον τουτουσὶ, τὴν ποτέρου τύχην ἂν ἕλοιθ' ἕκα-
στος αὐτῶν. ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων·
ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην· ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορή-
γουν· ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἠκκλησίαζον· ἐτριτα-

dimus, invenimus haud raro correlativum directe interrogativum in interrogatione indirecta adhibitum, sed a librariis in alterum mutatum fuisse. Quod etiam hic accidit; nam inter duos, qui habent ποτέρου, codd. est etiam optimus Σ.

non minora subibat pericula, quam Athenienses in pugnis pro patria susceptis. F. I.]

§. 263. λαγὼ βίον ἔζης] Locutio proverbialis, cuius vim Demosthenes ipse vocabulis sequentibus explicat. Lepus omnibus gentibus et aetatibus imago est timiditatis, quippe qui ne dormiens quidem audeat oculos occludere.

ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι] quae parum prospere cesserunt iis, qui diversam rationem sequebantur. Per τοὺς ἄλλους se ipsum suosque amicos intelligit Demosthenes. — Minime opus ea, quam suadet Marklandus, mutatione, ἐν οἷς ηὐτύχησαν οἱ ἄλλοι, opinans per τοὺς ἄλλους intelligi Philippum aliosque reipublicae inimicos.

§. 265. πράως καὶ μὴ πικρῶς] Πράως sine ι subscripto scribendum esse patet ex iis, quae docet Lobeck. ad Phryn. p. 403 ss., atque id etiam Bekkerus amplexus est in recentissima editione. — πράως est quod Latini dicunt aequo animo, mit ruhigem, unbefangenem Sinne, eademque notio inest in negativo μὴ πικρῶς, quod Latine dixeris sine ira et studio.

ἐδίδασκες γράμματα; ἐγὼ δ' ἐφοίτων] Hoc certatim antiqui rhetores laudarunt ut exemplum ἀντιθέτου, quam figuram dicebant, quum verba pugnantia inter se, paria paribus opponuntur. Hoc nominabatur ἀντίθετον κατὰ λέξιν.

ἐκπίπτειν verbum est proprium de histrione sibilis exploso, ut συρίττειν [ἐκβάλλειν] de explodente.

γωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν· ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον· ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάν-
266 τα, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐῶ τἄλλα· ἀλλὰ νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι, τὸ δὲ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικεῖν ἀνωμολόγημαι, σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει, κινδυνεύεις δὲ, εἴτε δεῖ σ' ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτ' ἤδη πεπαῦσθαι μὴ μεταλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀγαθῇ γε (οὐχ ὁρᾷς;) τύχῃ συμβεβιωκὼς τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης κατηγορεῖς.

267 Φέρε δή, καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ· παρ' ἃς παρανάγνωθι δ' ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις, ἃς ἐλυμαίνου·

„Ἥκω λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας“

καὶ

„Κακκαγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με,“

καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειτα οὗτοι πάντες ἀπολέσειαν, πονηρὸν ὄντα καὶ πολίτην καὶ τριταγωνιστήν. λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

268 Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν τοιοῦτος· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις εἰ μὴ πάντες ἴστε ὅτι κοινὸς καὶ
316 φιλάνθρωπος καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι οὐδὲ παρασχοίμην ἂν περὶ-

[§. 267. Vulgo πονηρὸν ὄντα πολίτην καὶ προδότην. Nostram

§. 266. ἔτι] h. l. in posterum. Hanc inprimis significationem habet, quum iungitur tempori futuro.

πεπαῦσθαι] Dedecus scilicet, quod aequale erat infamiae, ne quintam quidem suffragiorum partem tulisse, faciebat, ut quis a foro prorsus abstineret. Aeschines adeo pudore suffusus Athenas reliquisse et Rhodum se contulisse dicitur.

§. 267. λυμαίνεσθαι] Corrumpere vocabula prava pronuntiatione. Primus versus est ex Eurip. Hec. 1., ubi vide Porsonum. Alter versus unde depromtus sit, ignoramus.

§. 268. τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν] ἐπαρκεῖν est iis, qui indigent, ea praebere, quibus opus est. τοῖς δεομένοις videtur esse genus masculinum. Concludi potest ex Xenophontis Mem. II, 1, 31. τίς ἄν δεομένῃ (σοι) τινὸς ἐπαρκέσειεν;

ἐλυσάμην] Active λύειν inde ab Homero dicitur qui ca-

τούτων οὐδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν
πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας ἀπο-
ροῦσι συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδέν. καὶ 269
γὰρ οὕτω πως ὑπείληφα· ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ
παθόντα δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον, τὸν δὲ
ποιήσαντα εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δεῖ τὸν μὲν χρη-
στοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώ-
που. τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ
λέγειν μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν. οὐ δὴ
ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι, ἀλλ'
ὅπως ποθ' ὑπείλημμαι περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι.

Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεὶς ἔτι μικρὰ πρὸς 270
ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις,
Αἰσχίνη, τῶν ὑπὸ τουτονὶ τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώ-
πων ὅςτις ἀθῶος τῆς Φιλίππου πρότερον καὶ νῦν
τῆς Ἀλεξάνδρου δυναστείας γέγονεν ἢ τῶν Ἑλλήνων
ἢ τῶν βαρβάρων, ἔστω, συγχωρῶ σοι τὴν ἐμὴν εἴτε
τύχην εἴτε δυςτυχίαν ὀνομάζειν βούλει πάντων αἰ-
τίαν γεγενῆσθαι. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων 271
ἐμὲ μηδὲ φωνὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ πολλοὶ πολλὰ καὶ
δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ
πόλεις ὅλαι καὶ ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέ-
στερον τὴν ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων τύχην
κοινήν καὶ φοράν τινα πραγμάτων χαλεπὴν καὶ οὐχ
οἵαν ἔδει τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι. σὺ τοίνυν ταῦτ' 272

lectionem Bekker. restituit ex optimis libris. V. C. F. R.]

ptivum reddit; λύεσθαι medium is qui captivum redimit, qui captivum pretio redemtum aliove modo a captivitate liberatum recipit.

§. 269. ὅπως ποθ' ὑπείλημμαι περὶ τούτων] quam de his rebus existimationem mei conceperint homines.

§. 270. ἀθῶος] cum gen. est: qui nihil damni alicunde accepit, illaesus, immunis ab aliquo.

πάντων] sc. τῶν κακῶν τοῖς Ἀθηναίοις γεγενημένων.

§. 271. κατ' ἄνδρα] singuli. Hanc vim tribuit substantivo praepositio distributiva.

φοράν τινα πραγμάτων χαλεπήν] φορὰ a passivi φέρεσθαι, ferri, significatione, quod adhibetur de celeri et rapido motu, significat celerem motum, impetum. Sic apud philosophos, Aristotelem inprimis, usurpatur, et frequens est apud Plutarchum. Vide Wyt-

ἀφεὶς ἐμὲ τὸν παρὰ τουτοισὶ πεπολιτευμένον αἰτιᾷ,
317 καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι, καὶ εἰ μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ'
ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστα σοί.
εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ ὢν περὶ
τῶν πραγμάτων ἐβουλευόμην, ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥή-
273 τορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι· εἰ δὲ παρῆτε μὲν ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀεί, ἐν κοινῷ δὲ συμφέρον
ἡ πόλις προὐτίθει σκοπεῖν, πᾶσι δὲ ταῦτ' ἐδόκει
τότ' ἄριστ' εἶναι, καὶ μάλιστα σοί (οὐ γὰρ ἐπ'
εὐνοίᾳ γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων καὶ ζήλου καὶ
τιμῶν, ἃ πάντα προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ'
ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡττώμενος δηλονότι καὶ
τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον), πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ
δεινὰ ποιεῖς τούτοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότ' οὐκ εἶ-
274 χες λέγειν βελτίω; παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις ἔγωγ'
ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα οὕ-
τω πως τὰ τοιαῦτα. ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τι-
μωρία κατ' αὐτοῦ. ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγνώμη
ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ. οὔτ' ἀδικῶν τις οὔτ' ἐξα-
μαρτάνων, εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν
δοὺς οὐ κατώρθωσε μεθ' ἁπάντων; οὐκ ὀνειδίζειν
οὐδὲ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνά-
275 χθεσθαι. φανήσεται τοίνυν ταῦτα πάντα οὕτως οὐ
μόνον ἐν τοῖς νομίμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ
τοῖς ἀγράφοις νόμοις καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι

§. 274. ὀργὴ καὶ τιμωρία] Mss. aliquot iique boni accusativum habent ὀργὴν καὶ τιμωρίαν, ut pendeat hoc ex ὁρῶ διωρισμένα. Sed has notiones enuntiatione recta exprimi melius puto, ut res tanquam certa proponatur.

§. 275. διώρικεν] Reiskius perperam et audacter de suo scripsit διωρικέναι, ut pendeat hic infinitivus ex φανήσεται. „Constabit non rationem solum, sed naturam quoque sic distintenbach. p. 848. Oxon. Hic forsan non male verteris cursum rerum, quod notio adversi satis insit in adiecto χαλεπὴν καὶ οὐχ οἵαν ἔδει.

§. 273. τῷ μηδὲν ἔχειν] i. e. διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν.

§. 276. ἁπλῶς] explicatur per id, quod sequitur, μετ' εὐνοίας. Latine verteris sine ira et studio.

παρακρούεσθαι, decipere, vocabulo a cauponibus petito, qui lancem pulsant, ut deprimatur onus etiam maius.

*διώρικεν. Αἰσχίνης τοίνυν τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν
ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ, ὥςτε
καί, ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ'
ἐμοῦ κατηγορεῖ.*

Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὥςπερ αὐτὸς ἁπλῶς καὶ 276
*μετ' εὐνοίας πάντας εἰρηκὼς τοὺς λόγους, φυλάττειν
ἐμὲ καὶ τηρεῖν ἐκέλευεν, ὅπως μὴ παρακρούσομαι* 318
*μηδ' ἐξαπατήσω, δεινὸν καὶ γόητα καὶ σοφιστὴν καὶ
τὰ τοιαῦτ' ὀνομάζων, ὡς, ἐὰν πρότερός τις εἴπῃ τὰ
προςόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως
ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους, τίς
ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων. ἐγὼ δ' οἶδ', ὅτι
γιγνώσκετε τοῦτον ἅπαντες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον
ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα προςεῖναι. κἀκεῖνο δ' εὖ οἶδ',* 277
*ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα — ἔστω γάρ. καίτοι ἔγωγ'
ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως τοὺς ἀκούοντας τὸ
πλεῖστον μέρος κυρίους ὄντας· ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀπο-
δέξησθε καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ
λέγων ἔδοξε φρονεῖν. εἰ δ' οὖν ἔστι καὶ παρ' ἐμοί
τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὑρήσετε πάντες
ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ καὶ οὐ-
δαμοῦ καθ' ὑμῶν οὐδ' ἰδίᾳ, τὴν δὲ τούτου τοὐναν-
τίον οὐ μόνον ἐν τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ
καί, εἴ τις ἐλύπησέ τι τοῦτον ἢ προςέκρουσέ που, κα-
τὰ τούτων. οὐ γὰρ αὐτῇ δικαίως οὐδ' ἐφ' ἃ συμ-*

xisse atque disterminasse." Sed hoc sensu scriptores Attici non iungunt infinitivum cum *φαίνεσθαι*, sed participium. Ut fieri solet, error errorem genuit. Ad *φανήσεται* enim subiectum excidisse putabat *ὁ λόγος*, sed subiectum est *ταῦτα πάντα*. Haec omnia apparebunt non solum esse in legibus *οὕτως* sc. *ὄντα*: tum accedit oppositio item recta: *ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις — διώρικεν*. Haec sanissima esse nemini non patebit.

§. 277. *τὴν ἐμὴν δεινότητα — —*] Aposiopesis iuste adhibita. Praedicatum enim addere non vult, ne aut nimium praedicet, aut minus, sed modeste praedicatum explicat per omnem quae sequitur enuntiationem.

***τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως*] Dicit existimationem, quae sit de loquentium facultate. Vere autem innuit veram facultatem interdum non in ipsis esse oratoribus, sufficere, si auditores in iis inesse existiment.**

278 φέρει τῇ πόλει χρῆται. οὔτε γὰρ τὴν ὀργὴν οὔτε
τὴν ἔχθραν οὔτ' ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰςεληλυθότας δικαστὰς ἀξιοῦν αὐτῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰςιέναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει, εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη, πράως καὶ μετρίως διακείμεν' ἔχειν. ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτευόμενον καὶ τὸν ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστὶ τῷ δήμῳ, ἐν τούτοις· ταῦτα γάρ
279 ἐστι γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. μηδενὸς δὲ ἀδι-
319 κήματος πώποτε δημοσίου, προςθήσω δὲ μηδ' ἰδίου,
δίκην ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ μήθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως μήθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου κατηγορίαν νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον καὶ τοσουτουσὶ λόγους ἀνηλωκέναι ἰδίας ἔχθρας καὶ φθόνου καὶ μικροψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ. τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς ἐμαυτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα νῦν ἐπὶ τόνδ'
280 ἥκειν πᾶσαν ἔχει κακίαν. καί μοι δοκεῖς ἐκ τούτων,
Αἰσχίνη, λόγων ἐπίδειξίν τινα καὶ φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ'

[§. 282. *καταρᾶται καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν*] Verba *καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν*, margini codd. nonnullorum adscripta,

§. 278. *ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστὶ τῷ δήμῳ*] si ulla de re populus querelam habet contra hostes.

§. 279. *στεφάνου καὶ ἐπαίνου*] *καὶ* explicativum est, ut appareat, quanam de re calumniator alteri litem intendat. Non est criminis causa, sed invidiae.

τοὺς πρὸς ἐμαυτὸν ἀγῶνας] Intelligit, opinor, lites, quibus quotidie se dixit post pugnam Chaeronensem ab hominibus invidis implicatum fuisse. Harum nulla pars erat aperta Aeschinis, ut sibi quasi extremas in fabula partes videatur reservasse, quod summae erat malitiae. [Adversario D. exprobrat, quod certamen contra se omittere visus, Ctesiphontem accusaverat, nullam aliam ob causam, nisi ut omne malitiae invidiaeque virus in Demosthenem evomeret. Cf. supra p. 230. ed. R. F. I.]

§. 280. *ἐπίδειξις* vocabulum proprium est artificum atque sapientiae studiosorum et professorum, qui specimen artis produnt, ut de ipsorum arte, sapientia et doctrina iudicare quisque possit.

φωνασκοὶ dicebantur vocis

οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιον, οὐδ' ὁ
τόνος τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς
πολλοῖς καὶ τὸ τοὺς αὐτοὺς καὶ μισεῖν καὶ φιλεῖν
οὕςπερ ἂν ἡ πατρίς. ὁ γὰρ οὕτως ἔχων τὴν ψυχήν, 281
οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ, ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πό-
λις προορᾶταί τινα κίνδυνον ἑαυτῇ, τούτους θερα-
πεύων οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς, οὔκουν
οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προςδοκίαν.
ἀλλ' — ὁρᾷς; — ἐγώ· ταὐτὰ γὰρ συμφέρονθ' εἱ-
λόμην τουτοισί, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πε-
ποίημαι. ἆρ' οὖν οὐδὲ σύ; καὶ πῶς; ὃς εὐθέως με- 282
τὰ τὴν μάχην πρεσβευτὴς ἐπορεύου πρὸς Φίλιππον,
ὃς ἦν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορῶν αἴτιος
τῇ πατρίδι, καὶ τοῦτ' ἀρνούμενος πάντα τὸν ἔμπρο-
σθε χρόνον ταύτην τὴν χρείαν, ὡς πάντες ἴσασιν.
καίτοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων
ἃ φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κῆρυξ καταρᾶται καθ' ἑκάστην
ἐκκλησίαν δικαίως; οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ μεῖζον ἔχοι
τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, ἢ εἰ 320
μὴ ταὐτὰ καὶ φρονεῖ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν οὗτος
εὑρέθης. εἶτα σὺ φθέγγῃ καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ 283
πρόςωπα τολμᾷς; πότερ' οὐχ ἡγεῖ γιγνώσκειν αὐτούς,

recepit Reisk., eiecit Bekker. Schaefer. „mihi, inquit, non displicent addita.“ V. C. F. R.]

exercendae magistri, Declamationslehrer. Hi autem non solum artis praecepta dabant, et viva ipsi voce praeibant, sed adhibebant etiam instrumentum musicum; τονάριον id appellat Quintilianus Inst. I, 10, 27., qua fistula astans musicus concionanti modos praemonstrasse fertur. Hinc φωνασκία est, quod nos dicimus Declamationsstück, ubi verborum morosa electione, blanda collocatione, dulci sono delicatae hominum aures mulcentur sensusque suaviter permoventur. Ex omnibus, quae narrat Demosthenes, patet suavitate oris ac vocis Aeschinem excelluisse.

§. 281. οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς] Proverbialis locutio, in qua ἀγκύρας subaudiendum monet Harpocration. Per ancoram nempe proverbialiter significatur spes. ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖν dicitur igitur de iis, qui eadem spe metuque tenentur. Nos dicimus im gleichen Schiffe mit den andern fahren. Similiter dicunt Graeci ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι: quod proverbium illustravit Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 227.

ὅςτις εἶ; ἢ τοσοῦτον ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν, ὥςτ' οὐ μεμνῆσθαι τοὺς λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ δήμῳ, καταρώμενος καὶ διομνύμενος μηδὲν εἶναι σοὶ καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν τῆς ἰδίας ἕνεκ' ἔχθρας,
284 οὐκ οὖσαν ἀληθῆ; ὡς δ' ἀπηγγέλθη τάχισθ' ἡ μάχη, οὐδὲν τούτων φροντίσας εὐθὺς ὡμολόγεις καὶ προςεποιοῦ φιλίαν καὶ ξενίαν εἶναί σοι πρὸς αὐτόν, τῇ μισθαρνίᾳ ταῦτα μετατιθέμενος τὰ ὀνόματα· ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως Αἰσχίνῃ τῷ Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας ξένος ἢ φίλος ἢ γνώριμος ἦν Φίλιππος; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ, ἀλλ' ἐμισθώθης ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερῶς αὐτὸς σαυτοῦ εἰλημμένος προδότης καὶ κατὰ σαυτοῦ μηνυτὴς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσι γεγονὼς ἐμοὶ λοιδορεῖ καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὑρήσεις ἢ ἐμέ.

285 Πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα ἡ πόλις, Αἰσχίνη, καὶ προείλετο καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησε. σημεῖον δέ· χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα οὐ

§. 283. *ἐν τῷ δήμῳ*] Hanc vulgatam lectionem in altera editione recepit Bekker. *πολέμῳ* lectum in paucis libris, inter quos tamen praestantissimus Σ, cum Tayloro praefert Schaefer. Res levis, et in his obediendum codd., qui plurimi habent *ἐν τῷ δήμῳ*, idque etiam ea de causa praeferendum, quod *τοῦ πολέμου*

§. 285. *παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα*] Itidem per euphemismum vocabulum generis *τὰ συμβάντα* positum, quum proprie dicendae essent *συμφοραί*.

Ἡγήμονα] Hegemon fuit orator ex illorum numero, qui nullis literis eruditi ad eloquentiam exercendam venerunt, et Philippi muneribus corruptus Macedonum partibus favit. Periit denique una cum amico suo, Phocione.

Πυθοκλέους] Si idem est, cuius meminit Demosthenes *περὶ παραπρ.* p. 411. eum appellans *Πυθοκλέα τὸν Πυθοδώρου*, is primum familiarissimus erat Demostheni, postea Philippi muneribus corruptus cum Aeschine se coniunxit in perniciem Demosthenis, quod l. l. copiosius narratur.

ἔτ' ἄμεινον ἐχειροτόνησεν ἐμέ] Si locus est sanus, quod non praestiterim, *ἄμεινον χειροτονεῖν* significat maiori cum favore, laude eligere.

§. 286. *εὐθηνούντων τῶν πραγμάτων*] *Εὐθηνεῖν*, vel, ut etiam B. cum optimis

σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα,
οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ'
Ἡγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ πα-
ρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς, 321
ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταὐτὰ ἃ
καὶ σὺ νυνί, καὶ λοιδορουμένων, ἔτ' ἄμεινον ἐχειρο-
τόνησεν ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ 286
φράσω σοι κἀγώ. ἀμφότερ' ᾔδεσαν οὗτοι, τήν τ'
ἐμὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ'
ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐθη-
νούντων τῶν πραγμάτων ἠρνεῖσθε διομνύμενοι, ταῦτ'
ἐν οἷς ἔπταισεν ἡ πόλις ὡμολογήσατε. τοὺς οὖν ἐπὶ
τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουν λαβόντας ἄδειαν
ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δὲ τόθ' ἡγήσαντο
αὐτοῖς γεγενῆσθαι. εἶτα καὶ προςήκειν ὑπελάμβανον 287
τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι καὶ τὴν ἐκείνων
ἀρετὴν κοσμήσοντα μήθ' ὁμωρόφιον μήθ' ὁμόσπον-
δον γεγενημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους παραταξα-
μένοις, μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν καὶ παιανίζειν ἐπὶ
ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τῶν αὐτοχείρων
τοῦ φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόντα τιμᾶσθαι, μηδὲ τῇ
φωνῇ δακρύειν ὑποκρινόμενον τὴν ἐκείνων τύχην,

mentionem libenter fugit, quoniam, etsi fortiter se gesserant Athenienses, ingrata tamen debebat esse eius recordatio.

[§. 284. εὑρήσεις ἢ ἐμέ] Verba ἢ ἐμέ, non lecta in cod. Σ, omisit Bekk. V. C. F. R.]

codd. in recentissima editione scripsit, εὐθενεῖν dicitur de animantibus plantisve, quae vigent, florent, valent viribus; de rebus adhibitum significat prosperum earum successum. — Grammaticorum plerique εὐθενεῖν tribuunt Atticis, εὐθηνεῖν Ionibus. Accurate de his aliisque vocabulis similibus egit Lobeckius ad Phryn. p. 465 sqq.

διόμνυσθαι dicitur proprie, quum et reus et actor uterque quae dixerant iureiurando confirmarent; hic autem de reo dicitur, ut interdum de alterutra tantum parte.

§. 287. γεγενημένον εἶναι] Qua ratione scriptoris Attici usi sint periphrasi verbi εἰμὶ cum participio loco simplicis verbi, exposui ad Aeschin. Ctes. c. 3.

κωμάζειν καὶ παιανίζειν] Actiones significant laetitiae effusae. κῶμοι sunt proprie pompae, quae habebantur festis bacchanalibus, deinde epulae nocturnae, et petulantiae, quae per et post epulas committebantur. παιᾶνες autem erant hymni, tum carmina omnis generis lasciva.

ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. τοῦτο δ' ἑώρων παρ'
ἑαυτοῖς καὶ παρ' ἐμοί, παρ' ὑμῖν δ' οὔ. διὰ ταῦτ'
288 ἐμὲ ἐχειροτόνησαν, καὶ οὐχ ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆ-
μος οὕτως, οἱ δὲ τῶν τετελευτηκότων πατέρες καὶ
ἀδελφοὶ ὑπὸ τοῦ δήμου τόθ' αἱρεθέντες ἐπὶ τὰς
ταφὰς ἄλλως πως, ἀλλά, δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ πε-
ρίδειπνον ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τετελευτηκότων,
ὥςπερ τἄλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ'
ἐμοί. εἰκότως· γένει μὲν γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ μᾶλλον
οἰκεῖος ἦν ἐμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ᾧ
322 γὰρ ἐκείνους σωθῆναι καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφε-
ρεν, οὗτος καί, παθόντων ἃ μήποτ' ὤφελον, τῆς
ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε.
289 Λέγε δ' αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ
προείλετο ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι, ἵν' εἰδῇς, Αἰ-
σχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ
συκοφάντην ὄντα καὶ μιαρόν. λέγε.

'Επίγραμμα.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας εἰς δῆριν ἔθεντο
Ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
Μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δείματος οὐκ ἐσάωσαν
Ψυχάς, ἀλλ' Ἀίδην κοινὸν ἔθεντο βράβην

§. 290. καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ] Quod Reiskius contra codd. uncis inclusit, est: in hoc ipso publico documento, quod quasi

§. 288. περίδειπνον] ἡ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν ἑστίασις. Moris enim erat, ut haberetur convivium in honorem defunctorum apud eum, qui vel proximus erat propinquitate vel coniunctissimus amicitia.

ἃ μήποτ' ὤφελον] Formula optantis, ne, quod accidit, accidisset, idque quod accidit, indignum iis, quibus acciderit, pronuntiantis.

§. 289. μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δείματος] Genitivus est causae; ἀρετὴ eos incitabat ad certamen. Qui autem plenus est δείματος, is certamen potius fugit quam petit. Δεῖμα igitur non potest esse metus, quo opplebantur, ne quid ipsis decertantibus accideret; sed, si vera est lectio, scholiastes eam recte explicuit φόβον οὐ εἶχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος: quod de libertate et salute patriae timebant, cum virtute decertabant. Duram tamen esse locutionem et sententiae conformationem negari non potest; quare Valckenaerius ad Ammonium p. 142. coniecit λήματος pro δείματος, strenue et fortiter pugnantes: quae coniectura si non vera, digna ta-

Οὕνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες
Δουλοσύνης στυγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
Γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τῶν πλεῖστα καμόντων
Σώματ', ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἥδε κρίσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν
Ἐν βιοτῇ, μοῖραν δ' οὔ τι φυγεῖν ἔπορεν.

Ἀκούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, ὡς τὸ μηδὲν 290 *ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν, ὦ κατάρατ', ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορεῖ, καὶ λέγεις ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλήν;*

Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα 291 *κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, ἐν μάλιστ' ἐθαύμασα πάντων, ὅτι τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει μνησθεὶς οὐχ ὡς ἂν εὔνους καὶ δίκαιος πολίτης ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ' ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἔπαθε τοιοῦτον οὐδὲν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' ἐπάρας τὴν φωνὴν καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγο-* 323
ρεῖν δηλονότι, δεῖγμα δ' ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀνιαροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς

divina voce rationem a Diis constitutam et a civitate agnitam continet.

men est quae memoretur. [Fr. Göllerus corrigit *δείγματος*.]

βράβης h. l. est, qui aliis dicitur *βραβεὺς* vel *βραβευτής*, moderator et iudex certaminum, et sensus est: Constituerunt sibi ipsi Hadem communem certaminis iudicem et remuneratorem.

οὕνεκεν Ἑλλήνων] Iungendum cum *οὐκ ἐσάωσαν ψυχάς*.

ἔπορεν] Verbum est Homericum transitiva significatione tribuendi. Subiectum ad *ἔπορεν* ex antecedente *Ζεύς*. Non celandum tamen duos bonos codd. habere *ἔπορον*: quae lectio si praeferatur, ex proximo supplendum subiectum *οἱ θεοί*.

§. 291. *λαρυγγίζων*] Harpocration explicat *λαρυγγίζειν τὸ πλατύνειν τὴν φωνὴν καὶ μὴ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι, ἀλλ' ἐπιτηδεύειν περιεργότερον τῷ λάρυγγι χρῆσθαι, οὕτως ἐλέγετο. λάρυγξ* enim Graecis dicebatur vocis vehiculum et meatus, *φάρυγξ* autem vehiculum et meatus ciborum.

292 *ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας*
φάσκοντα φροντίζειν, ὥςπερ οὗτος νυνί, καὶ εἰ μη-
δὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχειν δεῖ, ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ
ταὐτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει
τῶν κοινῶν ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι. ὃ
σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον
καὶ δι' ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πό-
λιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας οὐδὲ προαιρέσεως
293 *ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν, ἐπεὶ ἔμοιγ',*
εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶ-
σθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μεί-
ζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δε-
δώκατε. ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοίην
γὰρ ἂν ὑμᾶς), οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι συγχωρή-
σαιτε· οὗτος δ' εἰ τὰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα
τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων κα-
λῶν ἔβλαπτε καὶ διέβαλλεν.
294 *Ἀλλὰ τί ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα*
κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὃς γὰρ
ἐμοῦ φιλιππισμόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί
οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; καίτοι, νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ
πάντας τοὺς θεούς, εἴγ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖ-
σθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν
ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν οἷς ἂν
εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ

§. 292. *ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει*] *μέρος* interdum significat ordinem, cui quis accensendus est, rationem, quam quis sequitur.

§. 295. *διαφθείροντες*] Digna sunt quae expendantur in hac re Weiskii verba de Hyperbole P. I. p. 31 s. „Hyperbole posita etiam erat in factionum singularum mutuis rationibus. Ad hunc locum pertinet illa ex oratorum maxime conviciis orta criminum veritatem longe exsuperantium vis et multitudo, quae tamen fere omnis in exagitandis patriae proditoribus versatur. Horum largus proventus per omnem Graeciam fuisse fertur; horum enumeratio nunquam finiens exhibetur; hi patriam vendidisse hostibusque fere in manum tradidisse feruntur. Scriptores quum antiqui tum recentiores animo nimium credulo haec arripiunt. — — Scilicet illa crimina non tantum a factionum in se invicem acerbitate, sed etiam a Philippi non tam jactantia quam vafritie proficiscebantur, quae talia dictitando

τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ
παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροι τις ἄν, οὐχὶ τοὺς 324
ἐμοί· οἵ, ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα 295
καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ
παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς
ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας τὰ κοινῇ συμφέροντα
προΐεντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπα-
τῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν,
Θετταλοὺς Δάοχος, Κινέας, Θρασύλαος· Ἀρκάδας
Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαμπίδας· Ἀργείους Μύρτις,
Τελέδαμος, Μνασέας· Ἠλείους Εὐξίθεος, Κλεότιμος,
Ἀρίσταιχμος· Μεσσηνίους οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς
ἐχθροῦ παῖδες, Νέων καὶ Θρασύλοχος· Σικυωνίους
Ἀρίστρατος, Ἐπιχάρης· Κορινθίους Δείναρχος, Δη-
μάρατος· Μεγαρέας Πτοιόδωρος, Ἕλιξος, Περίλαος·
Θηβαίους Τιμόλαος, Θεογείτων, Ἀνεμοίτας· Εὐβοέας
Ἵππαρχος, Κλείταρχος, Σωσίστρατος. ἐπιλείψει με 296
λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι
πάντες εἰσίν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευ-
μάτων ἐν ταῖς αὑτῶν πατρίσιν, ὧνπερ οὗτοι παρ'
ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστο-
ρες ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας,
τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες πρότερον μὲν Φιλίπ-
πῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ
τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ' ἐλευθερίαν
καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὑτῶν, ἃ τοῖς προτέ-

efficiebat, ut civibus cives magis quam hostes diffiderent. Namque ut omnino non tam singuli cives quam Graeci populi Graeciae fuerunt proditores, ita nihil magis Graeciam prodidit quam proditionis suspicio."

§. 296. *ἠκρωτηριασμένοι*] *ἀκρωτήρια* sunt extremae corporis partes, ut nasus, aures, digiti. Hac abscindi solebant hominibus in ipso scelere deprehensis: quod Latini dicunt mutilare. Hoc loco tropice dicitur de hominibus, qui partes patriae graves hostibus prodiderunt, eamque sic dedecorarunt, ut sunt homines, quibus extremae partes abscissae sunt.

τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες] Cf. Olynth. II. §. 22. *προπίνειν* erat amici, qui offerens amico poculum gustabat vinum, ut indicet se propinare et quod offerat probum esse. Sollemni autem occasione non solum propinabatur, sed ipsum etiam poculum amico donabatur. Hinc *προπίνειν* tropicam habet donandi signi-

ροις Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες,
ἀνατετροφότες.

297 Ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοή-
του συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ ἄνδρες
325 Ἀθηναῖοι, προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν
Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἥ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ἀναίτιος γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων καὶ
ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἶτά μ' ἐρωτᾷς, ἀντὶ ποίας ἀρετῆς
ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τῶν πολιτευο-
μένων παρὰ τοῖς Ἕλλησι διαφθαρέντων ἁπάντων,
ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου,
298 νῦν δ' ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς οὔτε φι-
λανθρωπία λόγων οὔτ' ἐπαγγελιῶν μέγεθος οὔτ' ἐλ-
πὶς οὔτε φόβος οὔτε χάρις οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν
οὐδὲ προηγάγετο ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόν-
των τῇ πατρίδι οὐδὲν προδοῦναι, οὐδ', ὅσα συμβε-
βούλευκα πώποτε τουτοισί, ὁμοίως ὑμῖν ὥςπερ ἂν εἰ
ἐν τρυτάνῃ ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα, ἀλλ'

ficationem, adiuncta etiam notione vel dissipandi vel prodendi. Hinc προπεπωκότες Harpocratio explicat προδεδωκότες. Toupius autem ad Longin. Sect. XXXII, 2. τὴν ἐλευθερίαν delendum censet atque etiam accusativum πατρίδας cum hoc participio iungendum: haud dubie ea de causa, quod ἐλευθερίας notio postea cum explicatione repetatur. Sed contra Mss. nil mutandum. Hic enim τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες additum est tanquam explicativum antecedentis ἠκρωτηριασμένοι τὰς πατρίδας: alterum autem τὴν ἐλευθερίαν cum explicatione oppositio est ad vocabula τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν.

ἀνατετροφότες] Hanc praeteriti formam ut Atticam et Atticis inprimis oratoribus usurpatam asserere conatus sum ad Aeschin. in Tim. c. 76., nec sententiam etiamnum mutare possum, quanquam video, hoc aliisque locis Bekkerum ἀνατετραφότας ex paucis quidem nec vero contemnendis codd. recepisse. Ceterum hunc locum multi laudarunt rhetores, inprimis Longin. l. l. ὁ Δημοσθένης ὅρος καὶ περὶ πλήθους μεταφορῶν. Ὁ τῆς χρείας δὲ καιρὸς, ἔνθα τὰ πάθη χειμάῤῥου δίκην ἐλαύνεται καὶ τὴν πολυπλήθειαν αὐτῶν ἀναγκαίαν ἐνταῦθα συνεφέλκεται. Tum loco citato addit: ἐνταῦθα τῷ πλήθει τῶν τροπικῶν ὁ κατὰ τῶν προδοτῶν ἐπιπροσθεῖ τοῦ ῥήτορος θυμός.

§. 297. περιβόητος semper adhibetur significatione mala: famosus, infamia laborans. Sic etiam σύστασις habet significationem malam,

ἀπ᾽ ὀρθῆς καὶ δικαίας καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς
τὰ πάντα μοι πέπρακται, καὶ μεγίστων δὴ πραγμά-
των τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστὰς πάντα
ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως καὶ ἁπλῶς πεπολίτευμαι.
διὰ ταῦτ᾽ ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, 299
ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν ἄξια μὲν χά-
ριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω· πῶς γὰρ οὔ; πόῤῥω μέν-
τοι που τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. οὐ
γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ,
οὐδ᾽ ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ· ἀλλ᾽
ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὑρή-
σεις ὅπλα καὶ πόλεις καὶ τόπους καὶ λιμένας καὶ
ναῦς καὶ [πολλοὺς] ἵππους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων
ἀμυνομένους. ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀτ- 300
τικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν, καὶ
τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον τοῦ 326
Πειραιῶς οὐδὲ τοῦ ἄστεος. οὐδέ γ᾽ ἡττήθην ἐγὼ
τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὐδὲ

---

collegium improborum, qui consociantur ad improbe facta, qui conspirant contra rempublicam.

μὴ ληρεῖν] λῆρος tum de verbis, tum de rebus vanis et nullius pretii dicitur. Hinc *ληρεῖν*, vana et mendacia loqui, interdum etiam de eo, qui prae metu vera dicere non audeat. *μὴ ληρεῖν*, sine metu et cupiditate dicere quae sentimus.

ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ] Participium *ἀρχόμενος*, *ἀρξάμενος ἀπὸ* casum subiecti sequitur vel obiecti significatione adverbii inprimis. Dum omnes, qui ad res publicas accesserant, corrupti essent, inprimis tu. Cf. Matthiae Gr. §. 557. Victorius Varr. Lectt. XII, 24. Graeca cum Latinis comparat.

§. 298. *φιλανθρωπία λόγων*] Blanditiae sermonis, quibus quis hominum favorem sibi conciliare studet.

ῥέπων] Tropus a lance petitus. Tropice significat propensum esse, inhiare alicui rei.

§. 299. *πόῤῥω*] Hoc loco gradum inferiorem significat, ut omnibus fere linguis procul similiaque adverbia.

οὐ λίθοις ἐτείχισα] Laudant rhetores hunc locum ut *λαμπρόν*, quum orator ea, quibus iure gloriari possit, avertat, ea autem in aliam eamque splendidiorem partem deflectat. Tiberius hanc figuram appellat *τόπου ἐμβολὴν ἐξ ὀνόματος, ὅταν ὄνομα ὑποθεὶς ἐξ αὐτοῦ εἰσάγῃ τὸν τόπον. προθεὶς γὰρ τὸν τειχισμὸν κ. τ. λ. εἶτα ἐκ τοῦ κατὰ τὸν τειχισμὸν ὀνόματος ἐπήνεγκεν· οὐ λίθοις κ. τ. λ.*

*ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλ' οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοὶ
καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις;
ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ.*
301 *Τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ
πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ
τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης
τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ
τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελο-
πόννησον τόπων τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτο-
πομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πει-*
302 *ραιῶς κομισθήσεται, προϊδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι
τῶν ὑπαρχόντων ἐκπέμποντα βοηθείας καὶ λέγοντα
καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χεῤ-
ῥόνησον, τὴν Τένεδον· τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμ-
μαχ' ὑπάρξει, πρᾶξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον,
τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν
δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν, ὧν δ' ἐνέλειπε τῇ
πόλει, ταῦτα προςθεῖναι; ταῦτα τοίνυν ἅπαντα πέ-
πρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ τοῖς ἐμοῖς πολι-*
303 *τεύμασιν, ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑ-
ρήσει καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν
ἑκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα οὐδ' ἀγνοηθέντα οὐδὲ
προεθέντα ὑπ' ἐμοῦ, καί, ὅσα εἰς ἀνδρὸς ἑνὸς δύ-*

§. 303. *προεθέντα*] Vulgatum *προδοθέντα* glossema est eius participii, quod in altera editione ex optimis codd. recepit Bekk, *προεθέντα*.

§. 302. *καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα ταῦτα*] sc. *δεῖν ἐκπεμφθῆναι βοηθείας.*

ὧν δ' ἐνέλειπε τῇ πόλει] Quibus vero civitas indigebat, quorum civitati penuria erat.

§. 303. *ὀρθῶς εὑρήσει καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ*] inveniet recte et summa qua fieri poterat iustitia confecta.

ἥκειν εἰς] pendere ex, esse penes.

δαίμονός τινος ἢ τύχης ἰσχύς] Interdum *δαίμων* ipsam habet *τύχης* significationem. Potest tamen omnino significare deum, nec assentior Reiskio *ἢ τύχης* contra libros uncis includenti. — Lysias *κατ' Ἀγορ.* §. 63. p. 486. R. *ἡ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε.*

λυμαίνεσθαι dicitur de corruptione, quae sensim sensimque singulas partes pervadit et totum sic labefactat. *ἀνατρέ-*

ναμιν καὶ λογισμὸν ἧκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δὲ ἡ δαίμονός τινος ἢ τύχης ἰσχὺς ἢ τῶν στρατηγῶν φαυλότης ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμαίνετο τοῖς ὅλοις, ἕως 327
ἀνέτρεψε, τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ', οἷος ἦν ἐγὼ 304
παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ', εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία ταὐτὰ φρονοῦντα ἔσχον ἐμοί, οὐδεὶς ἂν οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν εἴσω τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν, ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθε- 305
ροι καὶ αὐτόνομοι μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι χρῶμαι τῶν ἔργων εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν [τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα].

Ἀριθμὸς βοηθειῶν.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν 306
καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ, ὧν κατορθουμένων μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί, μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν

[§. 305. Verba τὸν ἀριθμὸν — — ψηφίσματα, omissa in codd. Σ, uncis inclusit Bekker. V. C. F. R.]

πειν autem est de destructione totius.

§. 304. κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν] qui eandem, quam ego et ut ego, tenuerit rationem.

§. 305. ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις] Raro haec coniuncta reperies. Quamvis enim ὑμεῖς proprie nonnisi eos significat, qui tanquam iudices sedent, plerumque tamen, si de toto Atheniensium populo etiam coram iudicio sermo est, simplex ὑμεῖς iam totum complectitur populum.

§. 306. ὦ γῆ καὶ θεοί] Obsopoeus hanc exclamationem ut inanem delendam censuit. Non est inanis; sed difficilius dictu, quem affectum exprimat. Opinor, doloris et aegritudinis, quod irritus factus sit successus rerum, unde summam reipublicae salutem oriri potuisse certissime persuasum est oratori patriae amanti.

μεγίστοις] sc. ἡμῖν, τοῖς

εἶναι, καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὡς ἑτέρως δὲ συμ-
βάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι καὶ τὸ μηδένα
μέμφεσθαι τὴν πόλιν μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς,
ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν τὴν οὕτω τὰ πράγματα
307 κρίνασαν, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόν-
των τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις
τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν ὑπὲρ τῆς
πατρίδος θεραπεύειν, οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια
τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν καὶ μένειν
ἐπὶ τούτων προελόμενον βασκαίνειν, ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ
τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν, οὐδέ γ'
328 ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, ὃ σὺ ποιεῖς πολ-
308 λάκις. ἔστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρου-
σα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς
ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολ-
λοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀποστάς, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, τῆς
πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει, ὁπηνίχ'
ὑμεῖς ἐστε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ πα-
ρὰ τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα, ἢ ἄλλο
τι δύσκολον γέγονε (πολλὰ δὲ τἀνθρώπινα)·
εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς
ἡσυχίας ὥσπερ πνεῦμα ἀνεφάνη, καὶ πεφωνα-
σκηκὼς καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει

Ἀθηναίοις. Graeca constructio est: ὑπάρχει μοι εἶναι μεγίστῳ. Graeci, si infinitivo adhaeret praedicatum, solent hoc eodem casu ponere, quem habet subiectum verbo finito appositum. Cf. Matthiae Gr. §. 535.

ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων] Toupius corrigit ὧν, ἑτέρως δὲ συμβάντων, quod non bonum. Non solet enim pronomen relativum in altero membro repeti, et ὡς ἑτέρως frequens est Atticis pleonasmus. Ceterum iterum hic euphemistice positum ἑτέρως pro κακῶς.

§. 307. τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς θεραπεύειν] inservire opportunitatibus in commodum hostium, eas, quantum fieri potest, in usum hostium parare, eosque iuvare, ut quam optime iis uti possint. Infinitivus pendet a praecedente δεῖ.

ὕπουλον] Ab οὐλή, cicatrix. ὕπουλον dicitur, quod latet sub cicatrice, nec extus conspici potest; hinc tropice occultus, subdolus. [Vid. Pierson. ad Philet. p. 447. Wyttenb. ad Plutarch. VI, I. p. 378.]

§. 308. μεστοί] h. l. ii qui taedio tenentur oratoris

τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν
φέροντας οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν
δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην.
καίτοι ταύτης τῆς μελέτης, Αἰσχίνη, καὶ τῆς ἐπιμε- 309
λείας, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο καὶ τὰ τῆς
πατρίδος συμφέροντα προῃρημένης, τοὺς καρποὺς
ἔδει καλοὺς καὶ γενναίους καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι,
συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κα-
τασκευήν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδει-
χθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάντων 310
ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ πα-
ρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε κά-
γαθῷ, ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσει γεγονώς, οὐ πρῶ-
τος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμ-
πτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁποστοσοῦν, οὔκουν ἐπί γε
οἷς ἡ πατρὶς ηὐξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πρά- 311
ξαντος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις
εὐνοίας ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς διακονία, δι'
ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε; τί τῶν οἰκείων ἢ τῶν 329
Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπηνώρθωται
διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις; ποῖα βέλη; ποῖοι νεώσοικοι;
τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱππικόν; τί τῶν ἁπάν-
των σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις ἢ τοῖς

quod saepe accidit Atheniensibus, vario generi et mutabili.

λόγους συνείρειν de artificiosa coniunctione et collocatione verborum, qua oratio fit apta declamationi.

ἀπνευστί, represso spiritu: qua arte excelluerunt tum oratores Graeci tum histriones.

κοινὴν αἰσχύνην] idem videtur esse quod *αἰσχύνην τῇ πόλει*, dedecus civitati.

§. 310. *ἐπί γ' οἷς*] *οἷς* est generis masculini: eorum virorum, quorum opera aucta est respublica.

§. 311. *τίς γὰρ συμμαχία;* cet.] Hunc locum ut exemplum *μεταβολῆς* laudat Tiberius rhetor p. 57. *Μεταβολή*, inquit, *ἐστίν*, *ὅταν μὴ μόνον τὰς πτώσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ ῥήματα μεταβάλλῃ.* Caecilius rerum coniunctam diversitatem eam appellabat.

τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν] Non opinor diversa genera significari; sed *ξενικῶν* determinationem esse epitheti *Ἑλληνικῶν*, hoc autem genere oppositum antecedenti *οἰκείων*. Hoc autem *Ἑλληνικῶν* circumscribit: eorum inprimis, qui hospitio nobiscum sunt coniuncti.

ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων πα-
312 *ρὰ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ', ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν πάντων*
τούτων, εὔνοιά γε καὶ προθυμία; ποῦ; πότε; ὅςτις,
ὦ πάντων ἀδικώτατε, οὐδ' ὅτε ἅπαντες, ὅσοι πώποτ'
ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδο-
σαν, καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμέ-
νον εἰς τὴν ἐπιτιμίαν ἀργύριον, οὐδὲ τότε οὔτε πα-
ρῆλθες οὔτ' ἐπέδωκας οὐδέν, οὐκ ἀπορῶν, πῶς γάρ;
ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδε-
στοῦ χρημάτων πλειόνων ἢ πεντεταλάντων, διτάλαν-
τον δ' εἶχες ἔρανον δωρεὰν παρὰ τῶν ἡγεμόνων
τῶν συμμοριῶν ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριηραρχικὸν
313 *νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων τοῦ πα-*
ρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα. ἀλλ'
ὅτι γ' οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων
δῆλον, ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι
παρὰ σοῦ τούτοις, οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ. ἐν τίσιν
οὖν σὺ νεανίας, καὶ πηνίκα λαμπρός; ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν
κατὰ τούτων τι δέῃ, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνη-
μονικώτατος, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης.
314 *Εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγα-*
θῶν μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δί-
καιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τε-
330 *τελευτηκότας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προλαβόντα παρ'*
ὑμῶν πρὸς ἐκείνους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμὲ
315 *τὸν συζῶντα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάν-*

§. 314. *τὸν συζῶντα μεθ' ἡμῶν*] Bekk ex quattuor optimorum quidem codd. recepit *τὸν νῦν ζῶντα*. Non bene. Nam iam Priscianus L. XVIII. c. 28. §. 285. laudat vulgatam lectio-

§. 312. *εἰς τὴν ἐπιτιμίαν*] Erat scilicet obnoxius aerario: quam pecuniam qui non intra certum tempus solvebat, *ἄτιμος* erat. Hanc summam igitur Aristonicus collegerat per *ἔρανον*, qui dicebatur. Urgente tamen civitatem pecunia, summam collectam non impendebat ad servandum civilem suum honorem, sed donabat reipublicae.

κεκληρονόμηκας τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων] Oratores Attici *κληρονομεῖν* c. gen. rei copulant. Nomen tum testatoris tum *hereditatis* in secundo casu collocari necesse est, non a verbo pendens, sed a genitivo rei. Accusativo rei recentiores

των, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων
ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς δὲ τεθνεῶτας οὐδὲ τῶν
ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ; οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων
τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνω-
μαι καὶ θεωρῶμαι; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτ'
ἴσον ἐστίν, Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σὲ καὶ ἄλλον εἴ τι-
να βούλει τῶν ταὐτά σοι προῃρημένων καὶ ζώντων.
κἀκεῖνο σκόπει· πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πό- 316
λει διὰ τὰς τῶν προτέρων εὐεργεσίας, οὔσας ὑπερμε-
γέθεις, οὐ μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ
τὸν παρόντα βίον γιγνομένας εἰς ἀχαριστίαν καὶ προ-
πηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας
πράττουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρω-
πίας μετεῖναι; καὶ μήν, εἰ καὶ ταῦτ' ἄρα δεῖ με 317
εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἄν τις
ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότ' ἐπαινουμένων ἀνδρῶν
ὁμοία καὶ ταὐτὰ βουλομένη φανήσεται, ἡ δὲ σὴ ταῖς
τῶν τοὺς τοιούτους τότε συκοφαντούντων· δῆλον γάρ,
ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες [τοὺς χρόνους], οἳ
διέσυρον μὲν τοὺς ὄντας τότε, τοὺς δὲ πρότερον
γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταὐτὸ
ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις, ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι 318
ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος, Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς
ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ
οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ χρηστέ,
ἵνα μηδὲν ἄλλ' εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε καὶ τοὺς

nem, ut exemplum *οὖν* saepe apud Graecos abundare, ut aliis locis desit. Omittit tamen *ἐμὲ* et scribit *συνζῶντα*.

[§. 317. Verba *τοὺς χρόνους*, omissa in cod. praestantissimo, uncis inclusit Bekk. V. C. F. R.]

inprimis utuntur, raro veteres. Lobeck. ad Phryn. p. 129.

§. 313. *πηνίκα λαμπρός;*] Phrynichus p. 49. ait: *πηνίκα μὴ εἴπῃς ἀντὶ τοῦ πότε· ἔστι γὰρ ὥρας δηλωτικόν.* Monet tamen Lobeckius etiam Atticos generalem usum non omnino reiecisse. Frequentius tamen est apud recentiores.

§. 314. *οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι*] Laudat hunc locum ut exemplum *ἀλλοιώσεως κατὰ πρόσωπα* Tiberius rhetor p. 67. *ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀντιδίκου μετάγει ἐπὶ τοὺς δικαστάς, ὡς ἀλλαχοῦ ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἐπὶ τὸν ἀντίδικον.*

331 καθ' αὑτόν, ὥςπερ τἄλλα πάντα, τοὺς ποιητάς,
319 τοὺς χορούς, τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων οὐχ ὅτι
Γλαύκου τοῦ Καρυστίου καί τινων ἑτέρων πρότερον
γεγενημένων ἀθλητῶν· ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος
ἐκ τῆς Ὀλυμπίας ἀπῄει, ἀλλ' ὅτι τῶν εἰςελθόντων
πρὸς αὐτὸν ἄριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν
ἀνηγορεύετο. καὶ σὺ πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας,
πρὸς σαυτόν, πρὸς ὅντινα βούλει τῶν ἁπάντων· οὐ-
320 δενὶ ἐξίσταμαι. ὧν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα
ἑλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐ-
νοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ τὰ κράτιστα λέ-
γων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ νό-
μοις καὶ πρεσβείαις ἅπαντα διῳκεῖτο, ὑμῶν δὲ οὐδεὶς
ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι τι δέοι·
ἐπειδὴ δὲ ἃ μήποτ' ὤφελε συνέβη, καὶ οὐκέτι συμ-
βούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούν-
των καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοί-
μων ὄντων καὶ τῶν κολακεύειν ἑτέρους βουλομένων
ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ καὶ τούτων ἕκαστος ἐν
τάξει καὶ μέγας καὶ λαμπρὸς ἱπποτρόφος, ἐγὼ δ'
ἀσθενής, ὁμολογῶ, ἀλλ' εὔνους μᾶλλον ὑμῶν του-
321 τοισί. δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα τὸν φύ-
σει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ (οὕτω γάρ μοι περὶ
ἐμαυτοῦ λέγοντι ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν), ἐν μὲν
ταῖς ἐξουσίαις τὴν τοῦ γενναίου καὶ τοῦ πρωτείου

§. 319. Φιλάμμων] Pugil Atheniensis, qui superabat omnes suae aetatis, quibuscum in arenam descendebat, Glauco quidem Carystio, qui Olympionices incertae Olympiadis est, iunior, sed antiquior Ol. CX. Qui plura vult cognoscere, adeat notas ad Aeschinem in Ctes. 52.

οὐδενὶ ἐξίσταμαι] nemini eorum cedo.

§. 322. ἐξαιτούμενος] ab Alexandro, qui postulabat, ut oratores sibi tradantur, quibus uteretur pro arbitrio. Videtur tamen hoc interpretandum secundum ea, quae statim sequuntur: Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων. Opinor enim Alexandrum hoc voluisse, ut demagogi coram Amphictyonum collegio se sistant et iudicentur.

μετὰ τούτων εἶναι] ab horum partibus stare; si

τῇ πόλει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντὶ δὲ και-
ρῷ καὶ πράξει τὴν εὔνοιαν· τούτου γὰρ ἡ φύσις κυ-
ρία, τοῦ δὲ δύνασθαι καὶ ἰσχύειν ἕτερα. ταύτην τοί-
νυν παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. ὁρᾶτε 322
δέ· οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπα-
γόντων, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ 332
τοὺς καταράτους τούτους ὥςπερ θηρία μοι προςβαλ-
λόντων, οὐδαμῶς ἐγὼ προδέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὔ-
νοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν
τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἰλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δυ-
ναστείας, τὰς εὐδοξίας τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν,
ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς 323
ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ καὶ γεγηθὼς κατὰ
τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ
εὐαγγελιζόμενος τούτοις, οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγελεῖν
οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶν πεφρικὼς ἀκούω
καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν, ὥςπερ οἱ δυςσε-
βεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥςπερ
οὐχ αὑτοὺς διασύροντες, ὅταν τοῦτο ποιῶσιν, ἔξω
δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ἑλλήνων
εὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι, καὶ ὅπως τὸν
ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ φασι δεῖν τηρεῖν.

Μὴ δῆτ', ὦ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν 324
ἐπινεύσειεν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν καὶ τούτοις βελτίω
τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε, εἰ δ' ἄρ' ἔχουσιν

qui sint, qui his adversentur, contra eos stare.

§. 323. οὐκ ἐπὶ cet.] Hunc locum laudat Tiberius rhetor p. 33. ut exemplum ἀντικειμένου. ἀπὸ τοῦ ἀποκειμένου ἐστίν, ὅταν μὴ περὶ τοῦ προκειμένου τι εἴπῃ, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον ἐφ' ἑτέρου προςώπου, δι' ἐκείνου τοῦτο σημαίνων — — τοῦτο γάρ που λέγει, ὅτι οὗτοι τοιαῦτα πράττουσι.

εὐαγγελιζόμενος τούτοις] Atticistae in diversa abeunt, num scriptores Attici εὐαγγελίζεσθαι cum dativo an cum accusativo construxerint. Phrynichus ipse, omnium doctissimus, fatetur diu se dubium haesisse. In scriptis Atticorum, quae ad nos pervenerunt, nonnisi cum dativo construitur; apud recentiores autem construitur cum dativo personae et accusativo rei, ut Luc. II, 10. εὐαγγελίζομαί σοι χαράν: sequiores adeo duplicem iungunt accusativum.

ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε, ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

§. 324. ἐξώλεις καὶ προώλεις] ἐξώλης est exitio dignus eoque punitus. προώλης qui antequam eos, quos volebat, pessumdare potuit, ipse exitio opprimitur.

EXCURSUS.

EXCURSUS I.

ad §. 12.

Ex libello, qui inscribitur: Observationes in Demosthenis Orationem de corona. Scripsit Rud. Rauchenstein. Turici. 1829.

Quum initium faciam a loco vexatissimo p. 229. Reisk. §. 12. Bekk., nolo tamen committere, ut disputatio in molem immodestam excrescat, sed, quantum taedium multis de hoc loco iisque longis virorum doctorum annotationibus legendis natum mihi ipsi sit, bene memor, agam breviter, varias autem doctorum sententias nec recensebo neque impugnabo praeter novissimam. Illas enim si quem cognoscere iuvat, is adeat Hüpedenium, qui annotationum ad Dem. specimine (Cellis, 1827.) hanc negotii partem diligentissime videtur confecisse *). Atque in hoc quidem optime rem gessit Hüpeden, quod ab omni verborum sententiarumque mutatione abstinendum locique difficultatem totam interpretationis ratione ac modo expediendam esse demonstravit. Qua in re viro docto ut accedo, ita in eius interpretatione nondum

*) Una tamen Fr. Schaubii eum latuisse videtur commentatio, quae legitur in bibl. crit. Hildes. 1822. fascic. II. p. 190., quam tamen, quum ad manus ille liber non esset, nec mihi in usum meum convertere licuit.

aequiesco. Quod quo iure sit dictum ut appareat, Demosthenis verba apponam:

Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλὰ καὶ δεινά, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας· τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει καὶ ὕβριν καὶ λοιδορίαν καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν οὐδ' ἐγγύς. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν· οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον οὔτε πολιτικὸν οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθ. κ. τ. λ.

Quorum verborum sententiam hanc fere esse statuit Hüpeden: „Magna sane sunt, iudices, quibus accusor, crimina: sed „ne putetis vera esse, in praesenti causa tum ipsius accusatoris „respicite indolem, tum vero ipsarum criminationum rationem, „quippe quae tam in immensum auctae sint, ut homo sanus eas „iam per se, utpote falsas et mendaces, reiicere debeat, quum „nemo facile inveniatur qui credat me maiora peccavisse, quam „pro homine, vel quae ne punire quidem liceat civitati.“

Suspicionem autem gravissimam de hac interpretatione mihi hoc iniicit, quod, quum criminum in se coniectorum poenas ac supplicia Demosthenes definisset ita, ut *μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας* a legibus constitutas iis esse *τιμωρίας* dixisset, pro sententiarum nexu et collocatione apte et concinne subiicere subinde non potuit, eadem crimina esse maiora, quam pro homine, ita ut ne punire quidem ea liceat civitati. Velit quidem aliquis hoc defendere ita, ut in auxilium vocet *περὶ ὧν ἐνίων*, quippe quo vocabulo non omnia crimina, sed partem tantum primo enuntiato comprehendi doceamur. Verum si distribuere in genera bina voluisset *τὰ κατηγορημένα* Demosthenes, quorum altero minora crimina, quae supplicio affici quidem possent eoque summo, altero maiora complecteretur, quae summam suppliciorum facultatem etiam superarent; totam aliter informasset sententiarum seriem, orationisque *σχῆμα* adhibuisset eiusmodi, quod partitioni instituendae inserviret. Nunc vero leviora crimina ne tangit quidem, vocabulo autem *ἐνίων* significat gravissima ipsa.

Porro verba *οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ κ. τ. λ.* bene animadver-

tit Hüpeden ad Demosthenem non spectare, „sed ad Aeschinem, „quippe qui, quoad eius fieri potuerit, Demostheni coram po„pulo dicendi eripuerit potestatem;“ in reliqua autem loci interpretatione assentientem me non habet. Dicit enim Demosthenem respicere orationis Aeschineae locum eum, ubi adversarius, superiorem Demosthenis eloquentiam timens, aditum ad populum et verba in hac ipsa causa facienda ipsi prorsus intercludere conatus fuerit. (Aesch. in Ctes. §. 200 — 205. ed. Bremii, bibl. gr.). Addit deinde: „iusserat ibi Aeschines Ctesiphontem sese „ipsum defendere, neque Demosthenem in auxilium vocare.“ Quod utinam vestigium accuratius Hüpeden pressisset, in quo proxime ad veritatem accesserat, neque aliorsum abduci se passus esset. Verum in sequentibus relicta hac via rem omnem referri iubet ad Aeschinis iniustam postulationem, ut Demosthenes eodem argumentorum ordine, quem ipse Aeschines in accusatione secutus erat, causam peragere cogeretur. Hanc enim revera postulationem spectare eo, ut publica dicendi potestate Demosthenes prorsus privaretur. „Equidem, inquit, si nulla eo perducerent „vestigia, mirarer profecto, qui factum esset, ut summam Ae„schinis iniustitiam aptissimo hoc loco orator silentio praetermit„teret!“

Gravissimum hoc, quod Aeschines postulaverit, et iniustissimum fuisse ut concedimus, ita huic rei satis esse factum ab oratore putamus statim in exordio. Iudices enim ut Demosthenem a suo orationis ordine recedere aliumque instituere cogerent non lege aliqua nec iure obtinere poterant, verum illo, quo uti solebant, si quid ipsis displiceret, non legitimo quidem, at δημοτικῷ certe more τοῦ θορυβεῖν. Hoc vero Demostheni minime erat timendum, ut qui libentissime audiretur. Paucissimis ergo iisque gravissimis verbis (§. 2. Bekk.) hoc metu defunctus est adversariique hoc profligavit artificium. Exagitare vero adversarii postulationem pro ea, qua fiebat, iniustitiae magnitudine si voluisset orator, non profecto commisisset, ut in sequentibus nescirent auditores ne verbo quidem edocti, quod potissimum malitiae genus in adversario tam acriter notare vellet. Neque enim id efficiebant verba: οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ — λόγου τυχεῖν, et quod in sequentibus verbis ἀλλ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἀδικοῦντά με ἑώρα τὴν πόλιν κ. τ.

λ. usque ad §. 17., quae omnia ad verba illa, quae modo laudavi, ex oppositionis ratione illustranda valent, nulla prorsus illius postulationis fit mentio, immo vero ne ex longinquo quidem eius habetur ratio, hoc, inquam, satis demonstrat, de postulatione Aeschinis h. l. omnino non agi.

Intactam autem si cui videamur aliquam reliquisse dubitationem, ex qua defendi possit Hüpedenii sententia, sublatum eam iri putamus cognita interpretatione nostra, quam totam e Demosthenis sententiarum nexu atque coniunctione instituendam censeo. Quamobrem sententiarum summam et argumentum ab orationis principio repetere non piget.

Per deos precatur iudices, ut sibi non minus quam Aeschini aequi ac benigni esse velint, eumque, quem ipse instituendum putet, orationis ordinem permittant (§. 1. 2.). Sibi autem certaminis conditionem esse priorem quam adversario, tum quod maiora quam ille amittat, causa si cadat, tum quod invidiosas certaminis partes ipse teneat, quoniam de suis laudibus sibi dicendum sit (§. 3. 4.).

Iustas autem et benignas a iudicibus aures deberi sibi propterea, quod cum Ctesiphontis causa, quam defendat, coniuncta sit etiam sua tanquam rei (§. 5. 6. 7.). Precatus iterum per deos, ut quam tota vita erga patriam benevolentiam exhibuerit, eandem nunc sibi referant iudices, iudiciumque ut fiat honestum ac pium, ad causam propius accedit, seque ab adversarii mendaciis coactum etiam extra causam paullo latius vagari debere dicit (§. 9. 10). Ac privatam quidem vitam si talem fuisse credant, qualem Aeschines fuerit ementitus, exsurgant statim seque condemnent; sin autem mendacem in hac re deprehenderint adversarium, etiam in reliquis fidem ei ne habeant. Nec tamen fore, ut Aeschinis conviciis abreptus ad eadem regerenda se nunc conferat convicia; immo vero de rebus publice a se gestis se prius acturum quum maxime (§. 11. 12.).

Iam erat reliquum, ut, priusquam in defensionem ingrederetur ipsam, criminationum vim explicaret atque consilium: id quod facit hoc ipso loco §. 12, de quo lis est.

Nimirum qui alterum accusat, etiam si minime veritatis et

patriae amore, sed maxime invidia ductus et inimicitia reum agit, hoc unum certe efficere studet praecipue, ut poena reus plectatur gravissima, ea saltem, quae sit exaequanda criminis gravitati.

Atqui (liceat enim paullisper oratoris agere personam) crimina tot in me coniecit et in iis nonnulla tanta, pro quibus civitati ex legibus summa et extrema deberentur supplicia. Quod autem in hoc certamine hanc *) consilii viam ingreditur, hoc prodit inimici acerbitatem et superbiam, totumque valet ad me proscindendum conviciis ac proiiciendum. Nec tamen facit, quod accusatorem, quamvis acerbum, facere oportet. Criminatur enim ita, ut, etiamsi crimina essent vera, per Aeschinis tamen accusationem supplicium de me dignum aut certe digno proximum sumere reip. non liceret (*τῶν μέντοι — ἐγγύς*). Nam supplicium de me sumi si voluit, non debuit privare me iure ad populum accedendi ét apud eum perorandi. Hoc vero ipsum ita facere instituit. Me enim incusans reum agit non me, sed Ctesiphontem. Iam res si pessime evenerit, si ceciderit causa Ctesiphon, qua ego re privabor? — Corona scilicet et honoribus. — Eane digna poena erit publicarum calamitatum auctore, qualem me dicit esse Aeschines? — Non profecto! hoc modo reip. non satisfiet, *οὐδ' ἐγγύς*. Nec tamen si vere criminaretur, potestatem hoc certamine vobis faceret Aeschines me puniendi. — Quidni? — Quia damnari pro scelerum, quae, si diis placet, suscepi, magnitudine non possum, nisi ante causam dixero ac legitime mei instituta fuerit accusatio, quod ne fieret, consulto ipse commisit Aeschines. Accusationem debebat sequi defensio, defensionem iudicium atque damnatio. Damnare autem me non licet. Neque enim fas est privari me iure illo prodeundi ad populum sive ad iudices causamque apud eos dicendi (*οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ — τυχεῖν*), nec vero, quamvis calumniator sis atque invidus, ita tibi agere licet (*οὐδ' ἐν ἐπηρείας — ποιεῖν*). Videte ergo, quan a calumnia de

---

*) Hoc modo si interpretere verba *ἡ προαίρεσις αὕτη*, quemadmodum legit Bekkerus, non erit opus, ut cum Hüpedenio revoces vulgatum *αὐτή*. Demosthenes enim reprehendit Aeschinem, quod litem Ctesiphonti hoc potissimum consilio et hac ratione intenderit, quam revera Aeschines adhibuit cuiusque malitiam orator iudicibus expositurus est.

me, erga vos quanta perfidia agat Aeschines, qui quum me accusare reipublicaeque debitam a me poenam exigere videri voluisset, tantum abfuit, ut me postularet, ut Ctesiphontem invaderet, me, quem recta a se vinci posse desperaret, oppugnans ex obliquo, tanquam ab insidiis adortus, unde nullus nec civitati fructus nec ipsi, nisi quo odio satisfaceret inexpiabili. Non mehercule ita petendus eram, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά με ἑώρα, κ. τ. λ.

Hanc veram esse interpretationem sequentia docent a verbis modo laudatis ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικ. usque ad §. 17., quae ex oppositionis ratione addita sunt, et quum adversarium docerent, quid faciendum ei fuisset, simul vituperant id, quod fecerat. Tota enim eorum vis totumque consilium cernitur in eo, ut reprehenderetur Aeschines, tum quod Demosthenem petens Ctesiphontem, hominem alienum, liti implicuisset, tum quod Demosthenem, si quidem tam gravia committentem scelera vidisset, nec tum maxime, quum commisisset, neque ea adortus esset via, quam leges et iudicia abunde praeberent. Quae quum negligerent interpretes, factum est, ut etiam ea, quorum illustrandorum causa ab oratore apposita sunt, ipsa ab illis non intelligerentur.

Superest unum, quod addamus, ne cui audacius sententias nonnullas in paraphrasin nostram intulisse videamur. Neque enim reperies sententiam aliunde intrusam, sed quas interposuimus, eiusmodi omnes, ut ex ipso sententiarum nexu atque rerum conditione necesario sint ducendae ac subintelligendae. Praeterea tenendum Demosthenem ex iis sententiis, quas ad illustrandam et quasi continuandam internam ipsius ratiocinationem nos adhibuimus, nonnullas consulto non attigisse. Nolebat enim proferre sententiam importunam huiusmodi: res si pessime evenerit, si ceciderit causa Ctesiphon, qua ego re privabor? — Corona et honoribus. — Eaue digna poena erit sqq. Vitabat enim vel ominis causa, vel quod coronae, de qua tamen rei summa agebatur, contemtum nescio quem molestum atque ineptum simulare alicui videri poterat. Simillimus locus est §. 3. ἀλλ' ἐμοὶ μέν — ubi per aposiopesin eadem de causa reticet ea, quae futura sint, si, quod omen dii avertant, causa ceciderit.

Ceterum in verbis supra allatis τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας dubito an verior sit lectio codicis Σ, et γρ. Φ pro vulg.

τάττουσιν exhibentium *διδόασι*, quod ut est rarius sensu iudiciali et ob id ipsum prae usitato *τάττειν* neglectum, ita reperitur in Leptin. §. 154. Bekk. *οἵ τε (νόμοι) τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι τὰς τιμὰς διδόντες καὶ οἱ τοῖς τἀναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας.*

EXCURSUS II.

ad §. 29. et §. 37. 39.

Duo illa decreta, quae archontis Mnesiphili nomen praeferunt (quorum alterum p. 235 insertum est sic, tanquam latum a Demosthene sit de maturanda legatorum profectione ad exigendum a Philippo ius iurandum pacis Ol. CVIII. 2. cum Philippo compositae, alterum p. 238 tanquam id decretum sit, quod post nuntiatam Athenis Philippi in Phocidem impressionem Ol. CVIII. 3. Scirophorione extremo latum a Callisthene est) maximis laborant difficultatibus, de quibus Boeckhio consulto Franciscus Winiewski in commentariis historicis et chronologicis in Demosthenis orationem de corona (Monast. 1829. 8) p. 319 sqq. ita egit:

Ol. CVIII. 1. archonte Theophilo Philocrates primum decretum fert de legatis creandis, qui pacis cum Philippo componendae causa in Macedoniam eant; *παρανόμων* accusatus a Lycino, a Demosthene defenditur, iudicioque absolvitur. Aesch. in Ctes. 62. med.

Ol. CVIII. 2. archonte Themistocle Demosthenes senatoriam dignitatem sortitur. Aesch. l. c. Athenienses de pace cum Philippo ineunda denuo deliberant tempore *τῶν σπονδῶν μυστηριωτίδων*, mense igitur circiter Boedromione, quo acta esse Eleusinia seu magna mysteria constat. Aesch. *π. παραπρ.* p. 45 extr. Alterum Philocratis decretum vincit de creandis legatis decem invitaturis Philippum, ut, si transigere cum Atheniensibus velit, legatos Athenas mittat de pace acturos. Aesch. in Ctes. p. 62 extr. Legati sunt: Ctesiphon, Aristodemus, Iatrocles, Cimon, Nausicles, Dercylus, Phryno, Philocrates, Aeschines, Demosthe-

nes. Vid. Argment. 2. ad Dem. or. π. παραπρ. Iidem passim omnes fere memorantur ab Aeschine π. παραπρ. p. 30 m. et 34 m. Hi abeunt mense circiter Gamelione: revertuntur Elaphebolione ineunte, cuius die VIII concio fit auctore Demosthene, ut, quum primum Philippi legati advenerint, sine mora cum eis transigatur. Aesch. in Ctes. 63 in. Adveniunt Philippi legati ad Dionysia Magna. Aesch. in Ctes. p. 64 m. Dem. de cor. p. 234. Quibus celebratis, praesidente inde ab Elaphebolionis die XI aut XII tribu Pandionide, cui accensus erat Demosthenes (v. supra p. 96 sq.), eiusdem mensis diebus XVIII et XIX continuo de pace et foedere cum legatis regiis agitur. Priori die oratores de pace verba faciunt, posteriori demum ad suffragia itur (v. supra p. 97.), eodemque pax decernitur (Dem. π. παραπρ. p. 359. Aesch. π. παραπρ. p. 36 in. Ctes. 64.) simul cum foedere (v. supra p. 78) et iure iurando confirmatur. Posteriori hoc fortasse die legati etiam creantur pacis ius iurandum a Philippo exacturi. Creati enim secundum Aeschinem erant iam ante Elaphebolionis XXIII (ἑβδόμην φθίνοντος), quo die, comitiis ante habitis, Atheniensium socii Philippi legatis ius iurandum dederunt. Aesch. π. παραπρ. p. 39 in. Cf. supra p. 100 sq. ibique not. et not. sup. Sed commorantur Athenis usque ad Munychionem III, quo die Demosthenes senatus consultum perfert de maturanda legatorum profectione. Cf. supra p. 90.

Hoc senatus consultum certe id est, de quo Demosthenes in or. de cor. p. 233. ἐγὼ μὲν τοίνυν, ait, ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα τὸν Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν, et de quo tum ad scribam: λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών (p. 235.). Sed quod tum in or. de cor. sequitur decretum et quod ad res attinet et quod ad tempora ab illo prorsus abhorret. Illud enim senatus consultum fuit; decretum insiticium populiscitum est: δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ illud latum est Munychione III, hoc ultimo Hecatombaeone; hoc decretum est de legatis creandis: δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι, ex eoque legati in ea ipsa concione creati sunt: πρέσβεις ᾑρέθησαν: illud latum erat de maturanda legatorum profectione, qui creati iam mense praecedenti erant; illud legatos iubebat ἀπιέναι

τὴν ταχίστην, τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον κομίζειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνηται (Dem. π. παραπρ. p. 389. cf. supra p. 90 sq.). Eaque scripsisse se Demosthenes ait (l. c.) ὥςπερ νῦν λέγω, τοῖς ῥήμασιν οὕτως ἀντικρυς· atque simillime in or. de cor. p. 233. ἔγραψα βουλόμενον ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα τὸν Φίλιππον πυνθάνωνται: hoc decretum legatos iubet ἀποδημεῖν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα τὸν Φιλ. πυνθάνωνται: praeterea in hoc nihil de Proxeno. Porro Ol. CVIII. 2. pax decreta erat in secunda concione prytaniae tribus Pandionidis, quippe die demum XIX, nondum XVIII (v. supra p. 97); hic decreta pax dicitur ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ. Illi paci coniunctum etiam foedus erat (v. supra p. 78); in decreto insiticio nonnisi pax commemoratur; legatis porro, quos Ol. CVIII. 2. Munych. III. citissime abire Senatus consultum illud iubebat, ius iurandum solum a Philippo exigendum erat, quippe quod confirmata iam ab Atheniensibus iure iurando pax esset Elaphebol. XIX. (v. sup. p. 99); decretum insiticium non exigere solum ius iurandum legatos iubet, sed etiam dare: τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ δοῦναι. Et creati tum iuris iurandi exigendi causa legati decem erant (v. s. p. 86); ex nostro decreto quinque creantur: πρέσβεις ἑλέσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε. Illius porro legationis dux Aeschines fuit: τῆς πρεσβείας ὧν ἡγεμὼν ἐγώ, Aesch. π. παραπρ. p. 40. in.; huius dux Eubulus est. Idem Eubulus Anaphlystius ne intererat quidem illi ad Philippum legationi (v. s. p. 95. sq.), contra illa legatione functi sunt praeter Aeschinem Demosthenes, Philocrates, Phryno, Iatrocles, Dercylus, qui etiam priorem obierant (v. s. p. 87); nusquam in altera commemorantur Eubulus, Cephisophon, Democrates, Cleon. Neque hi omnino commemorari possunt, quippe quod alteram hanc ad Philippum legationem iidem obierint, qui etiam priorem: Aesch. π. παραπρ. p. 41. in.: πρῶτον μὲν γὰρ δέκα πρέσβεων ὄντων, ἐνδεκάτου δὲ τοῦ συμπεμφθέντος ἡμῖν ἀπὸ τῶν συμμάχων, οὐδεὶς αὐτῷ [τῷ Δημοσθένει] συσσιτεῖν, ὅτ' ἐξῄειμεν ἐπὶ τὴν ὑστέραν πρεσβείαν, ἤθελεν, οὐδὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὅπου δυνατὸν ἦν, εἰς ταὐτὸν πανδοκεῖον καταλύειν, ὁρῶντες αὐτὸν ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβείᾳ πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιβεβουλευκότα.

Pergimus continuo ad decretum sequens (p. 238.) de excubiis fugaque ex agris capessenda. Itaque legati ius iurandum pacis a Philippo exacturi Munychione III Athenis abeunt; revertuntur Scirophorione XIII, eiusdemque mensis XVI ad populum legationis eventum renuntiant. Vide supra p. 101 et 105. In eadem concione, quum nuntiato iam Philippi ad Thermopylas adventu decretum sit, ut Phocenses templum Delphicum Amphictyonibus restituant, continuo eorum, qui modo de legatione reversi sunt, plerisque nova ad Philippum legatio demandatur. Sed Demosthenes legationem eiurat; Aeschines valetudine simulata sui loco fratrem substituit. Vide supra p. 105. et 108. Cum hoc ceteri, qui creati sunt, per Euboeam ad Thermopylas tendunt; interim vero Phalaecus Scirophor. XXIII cum Philippo paciscitur, ut sibi immuni abire liceat, ille Thermopylas et Phocidem occupet; qua de re Atheniensium legati Chalcide certiores facti, interrupto repente itinere, Athenas repetunt, eorumque Dercylus Scirophorione XXVII congregatis in Piraeeo Atheniensibus actum iam de Phocensibus esse nuntiat. Qua de re audita perterriti Athenienses continuo, hoc est eo ipso die aut certe proxime insequenti, Callisthene auctore decernunt: *καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν καὶ τὰ φρούρια ἐπισκευάζειν καὶ τὸν Πειραιᾶ τειχίζειν καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐν ἄστει θύειν.* Dem. π. παραπρ. p. 368. coll. 379. Vide supra p. 106 sq. 109 sq. Eo ipso tempore Philippus Phocidem ingressus urbes, quae resistere ausae sunt, vi cepit et evertit, in reliquis, quae sponte deditionem fecerant, praesidia constituit. Vide supra p. 113 sqq.

De illo Callisthenis decreto manifesto Demosthenes or. de cor. p. 237., commemoratis vanis illis promissis, quibus Aeschines, ex altera ad Philippum legatione reversus, populum deceperit, *τί οὖν συνέβη*, ait, *μετὰ ταῦτ' εὐθύς, οὐκ εἰς μακράν; τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἄγοντας καὶ τούτῳ πεισθέντας σμικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν·* atque paullo post: *λέγε μοι το τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα.* At quod tum sequitur Callisthenis decretum ab illo prorsus diversum est. Illud enim si latum eo ipso die est, quo Dercylus nuntium attulit de pacto Phalaeci, id quod probare Demosthenis verba videntur: *καὶ ὑμεῖς ταῦτ' ἀκούσαντες εἰκό-*

τως κακεῖνοις συνήχθεσθε καὶ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, καὶ ἐψηφίζεσθε καὶ παῖδας καὶ γυν. κ. τ. λ. (π. παραπρ. p. 379.), non latum est in concione a praetoribus convocata (συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρατηγῶν, quod praescriptum est decreto insiticio). Congregatam enim iam Scirophorione XXVII Dercylus concionem in Piraeeo et de navalibus agentem invenit (Dem. π. παραπρ. p. 359.). Quod si minus constet, latum tamen decretum Callisthenis illud utique est die Scirophorionem XXVII proxime insequenti, non Maemacterione XXI, quem decretum insiticium praefert. Praeterea nihil in hoc decreto legis de mulieribus puerisque in urbem asportandis, nihil de Piraeeo castellisque communiendis, nihil de Heracleis non foris, sed in urbe agendis.

Quae quum ita sint, quid statuendum restat de hoc Callisthenis illoque decreto Demosthenis? Atque Demosthenis certe decretum ita illi Senatus consulto repugnat, quod latum est Ol. CVIII, 2 Munychione III de maturanda legatorum profectione, ut nec mutilatum nec quacunque ratione depravatum illud reperire in nostro queas. Nam quod hoc, ut illud, auctore latum est Demosthene, et tribu eadem Pandionide, quod praeterea in hoc decernitur, ut legati sine mora abeant eo, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιππον, id quod illud quoque iubebat, quanquam ipsum etiam hoc aliis verbis (v. supra), id certe nihil valet, si conferatur cum reliquis, in quibus decretum hoc omni ex parte ab illo diversum esse monstravimus. Quid igitur? Fictumne universum iudicemus decretum, quod suspicatus est Contarenus in Variis Lectionibus, ubi de fide huius psephismatis disputavit? At quisquis fuit, qui miro eiusmodi lusu ingenii delectatus sit, is num ex solo suo ingenio archontem etiam Mnesiphilum evocarit pseudeponymum et mensem Hecatombaeonem, et Pandionidem tribum, et πρώτην illam ἐκκλησίαν, et quinque legatos eorumque non nomina solum, sed cognomina etiam demotice? Miri sane is ingenii fuisset homo, in quo hoc maxime mirandum esset, quod verba decreti a se inventi ad Demosthenis enarrationem magis neglexisset accomodare. Ille enim ἔγραψα βουλεύων, ait, ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα τὸν Φίλιππον πυνθάνωνται· decretum: ἀποδημεῖν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φ. Mirandum

praeterea esset, quod Aeschinem non primo inter legatos loco constituisset, denique, id quod gravissimum est, quod eorum numero omnino exclusisset Philocratem Agnusium, quem diserte Aeschinis collegam in praecedentibus (p. 232.) Demosthenes nominavit. Sed res eiusmodi est, ut diutius in ea morari supervacaneum videatur. Reprimunt enim eiusmodi suspicionem reliqua monumenta, orationi huic inserta, quorum omnium ea est conditio, ut, etiamsi in singulis depravata quaedam aut mutilata deprehenderis, omnia tamen certe non ex grammatici alicuius aut rhetoris ingenio fluere potuisse, sed omnino ea antiquis monumentis niti concedas necesse sit. Ad quod confirmandum vel ipsae valent discrepantiae, quibus monumenta laborant, nec minime archontes illi pseudeponymi, quorum vix ullus est, qui in fastis locum habeat. Aliter in eo, qui illa commentus esset, et miram sane Atticae antiquitatis cognitionem et mirabiliorem etiam inscitiam invenires.

Quae quum ita sint, Demosthenis decretum patet ad alias res aliaque tempora referendum, itaque iusto suo loco motum et falso illic esse insertum. Et commodissime referri cum Boeckhio (in Comment. de archontib. pseudepon. p. 22.) posse supra (cap. V.) iudicavimus ad pacem inter bellum Byzantium alteramque Philippi in Graeciam impressionem cum Philippo compositam, quam plerumque addubitatam Boekhii vestigiis insistentes restituere l. c. conati sumus; minus commode ad pacem Ol. CX. 3 post cladem Chaeronensem conciliatam. Itaque Mnesiphilus archon, qui decreto huic praefixus est, ad primam prytaniam pertineat Ol. CX, 2 archonte epon. Lysimachide. —

Eundem Mnesiphilum alterum etiam decretum, Callisthenis, praefert. Unde ad eiusdem anni Maemacterionem referendum illud esse coniicias. Sed haec sententia multis de causis minus probatur. Primum, quod auctor decreti Callisthenes est idem qui Ol. CVIII. 2 Scirophorione XXVII decretum tulit similis argumenti; tum quod Ol. CVIII. 2 Maemacterione vigiliarum in castellis habendarum fugaeque ex agris capessendae nulla adhuc Atheniensibus instabat necessitas, quippe quod Philippus eodem quidem anno, sed mense demum Elaphebolione Graeciam ingressus sit. Sin igitur post Philippi impressionem decreta est Atheniis

σκευαγωγία, referenda ea erit ad Ol. CX. 2 Elaphebolionem aut Scirophorionem, aut consecuta demum sit post cladem Chaeronensem Ol. CX. 3 Metagitnione, id quod maxime verisimile est, quod tum similis argumenti decretum latum est ab Hyperide. Neque decretum hoc referri potest ad eam σκευαγωγίαν, quae facta est Ol. CXI. 2, allato Athenas nuntio de Thebis ab Alexandro excisis. Haec enim incidit in tempus Magnorum Mysteriorum, hoc est in mensem Boedromionem. V. Arrian. exp. A. I. p. 28 Blancard.

Quae quum ita sint, ob Callisthenem praesertim, decreti auctorem, rursus ad belli Phocensis finem redeundum videtur. Neque invenies quod probabilius de decreto hoc statui possit eo, quod coniecit Boeckhius l. c. p. 9: paullo post Scirophorionem Ol. CVIII, 2 redisse ad securitatem Atheniensium animos, sed aliquot mensibus post eundem Callisthenem ob recentem aliquam formidinem denuo simile decretum proposuisse insequenti Maemacterione, omissis tamen iis, quae de Heracleis, item quae de Piraeeo et castellis muniendis dicta erant, propterea, quod haec munita erant interim, ita ut deferri supellex in munitos illos locos potuerit, εἰς Ἐλευσῖνα καὶ Φυλὴν καὶ Ἄφιδναν καὶ Ῥαμνοῦντα καὶ Σούνιον.

Itaque haec duo decreta quum manifesto loco suo mota et cum fastis confusa sint, omnia monumenta publica, quae in oratione de corona inveniuntur, iure contendit Boeckhius (l. c. p. 19.) non a Demosthene esse profecta, sed posterioribus temporibus ab homine quodam laborioso collecta, ut rerum gestarum explicationi inservirent. Atque profecto non casu factum sit, non defessa librariorum manu, quod inde a media oratione omnia acta publica in omnibus codicibus desiderantur; sed idem ille homo operam nimis arduam, quum eam ad mediam usque orationem continuasset, tum aut fato interruptus imperfectam reliquerit, aut, quod magis placeat, defessus et in celebri illo Demosthenis decreto subsistens, ex quo proelium Chaeronense concitatum est, sponte intermiserit. Quae sententia eo etiam confirmari potest, quod monumenta illa in quibusdam codicibus partim desunt, partim a recentiore manu in margine, aut in ima pagina adscripta leguntur. Cf. Bekker. ad p. 285 et 238. Unde vero ea de-

sumpta sint? Nimirum aut ex ipso Atheniensium tabulario, aut, quae ipsae ex illo fluxerunt fonte, ex monumentorum collectionibus, posteriori tempore compositis. Fuisse enim antiquitus, praeter inscriptionum collectiones, ψηφισμάτων συναγωγὴν aut libros περὶ ψηφισμάτων a Cratero Macedone compositos constat, de quibus nuper Boeckhius uberrime egit in praef. ad Corp. Inscr. §. II., ex quo Crateri opere vel ex similibus collectionibus alios petisse, qui decreta nobis Attica servarint, ipsaque haec monumenta orationi de cor. inserta fluxisse idem ibidem suspicatur. Et hac certe sola via persuasum mihi habeo explicari plurima, ne dicam omnia posse, quae in monumentis his lectorem offendant. Primum quas in duobus prioribus decretis modo deprehendimus difficultates. Alterius decreti initio rogator affertur Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεύς: in eiusdem fine additur rursus: εἶπε Καλλισθένης Φαληρεύς. Item p. 252. initio decreti legitur: Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος εἶπεν, in fine iterum additur: εἶπεν Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος. Haec certe additamenta non possunt ex autographis Demosthenis profecta esse; neque videas, cuinam usui addita postea a librariis fuerint. Sed locum habere poterant in tabulario publico, ut infra monstrabimus, indeque alio traduci. In aliis contra miraris rogatorem omnino deesse, ut in psephismate de absoluto in γραφῇ παρανόμων Demosthene p. 261, et in decretis duobus p. 282. de induciis a Philippo rogandis. At ex his primum non rogatio est, sed relatio ad populum, ex reliquis duobus alterum βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμῃ, alterum πολεμάρχου γνώμῃ conscriptum; hoc igitur ab ipso haud dubie polemarcho; in illo auctoris nomen propterea non additum fuerit, quod non rogatum sit, sed senatus praetorumque iussu et auctoritate ab ipso fortasse scriba senatus conscriptum. Verum enim vero certiora etiam recentioris manus vestigia, a qua collecta haec monumenta sint, in eis appareant, quae contra oratoris mentem omissa, aut decurtata deprehendas. Atque eiusmodi non hoc quidem esse iudico, quod p. 264 orator quattuor memorat, qui, sicut ipse a Ctesiphonte, coronati sint pro beneficiis in rem publicam sparsis: Nausiclem, Diotimum et Charidemum, denique Neoptolemum, tum recitari iubet decreta, quae in eorum honorem lata sint; quorum tamen nonnisi de Nausicle unum, alterum de Charidemo Diotimoque af-

fertur, de Neoptolemo nullum exstat. Scilicet hoc ab ipso Demosthene non recitatum contendo, quod Neoptolemus ipse inter auditores assidebat: εἶθ' οὑτοσὶ Νεοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιστάτης ὤν, ἐφ' οἷς ἐπίδωκε τετίμηται (p. 264.). Verisimilius omissa quaedam decreta dixerim p. 250, quo loco Demosthenes disserit de pace navigiorum raptu soluta. Etenim orator recitari primum iubet Eubuli decretum; tum τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα, ait, Εὔβουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ, τὸ δ' ἐφεξῆς Ἀριστοφῶν, εἶθ' Ἡγήσιππος, εἶτ' Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν — ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. Deinde ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σὺ δεῖξον. Ex quibus probabile fit plura ad eandem rem pertinentia decreta recitari iussisse Demosthenem; plura certe eadem de re lata esse docet Aristophontis decretum, id quod solum exstat l. c., reliquis, nimirum contra mentem oratoris, omissis. Ante hoc decretum quidem leguntur haec Demosthenis verba: λέγε τὸ ψήφισμα, ac si re vera unum tantummodo decretum recitandum sit. Sed in his solum λέγε genuina esse lectio videtur, τὸ ψήφισμα omittente Cod. Bekker. bonae notae, aliis inter ψήφισμα et βούλευμα fluctuantibus. — Minoris momenti est, quod p. 282 Demosthenes decem proponit legatos Thebas mittendos, in eo quod sequitur decreto nonnisi quinque enumerantur. Aut enim quinque solummodo creati sint, aut hi principes legationis fuerint. — At p. 266 Demosthenes scribam recitare universum iubet Ctesiphontis decretum (ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι). In decreto leguntur haec: δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκἀγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς. At Aeschines plura legerat in Ctesiphontis decreto: Αἰσχίνης — ἀπήνεγκε π. τ. ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν κατὰ Κτησιφῶντος, scriptum est in accusationis libello (p. 243), ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους

Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας, ἧς ἔχων διατελεῖ εἴς τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν —· πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας —. Eaque ad verba ex decreto Ctesiphontis desumpta agnoscit etiam Demosthenes in iis, quae continuo sequuntur: *τοῦ μὲν οὖν γράψαι πράττοντά με καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ διατελεῖν καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν* (p. 244). Idem p. 252 decretum Aristonici conscriptum esse ait iisdem syllabis, *ἅσπερ οὑτοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε.* In hoc autem legitur: *καὶ διατελεῖ εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ λέγει καὶ πράττει ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τ' αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.* Denique Aeschines ipse eadem et fortasse etiam plura confirmat or. in Ctes. p. 60 m. his: *ἔστι δ' ὑπόλοιπόν μοι μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω. τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ πρόφασις, δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι. λέγει γὰρ οὕτως ἐν τῷ ψηφίσματι· καὶ τὸν κήρυκα ἀναγορεύειν ἐν τῷ θεάτρῳ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι στεφανοῖ αὐτὸν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ τὸ μέγιστον ὅτι διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ.* Item vocem *ἀνδραγαθίας ἕνεκα* confirmat p. extr., reliqua p. 87 extr.: *εἰ δ' ἥξεις ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος, ἐν ᾧ τετόλμηκας γράφειν, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων.* Ibidem paucis ante: *εἰ μὲν γὰρ λέγεις, ὅθεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος ἐποιήσω, ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου.* Unde manifesto liquet altera certe parte, fortasse etiam initio decurtatum id Ctesiphontis decretum esse, quod in oratione de corona repraesentatur. Itaque universum decretum recitari iussit Demosthenes, decurtatum repraesentatur, et decurtatum ita, ut quae desunt ea non casu omissa videantur, sed de industria. Lacunae enim vestigia deprehendis nulla. Quid multa? Decretum etiam quod superest Ctesiphontis, non id est, quod Ol. CX. 2 Pyanepsione XXII senatui comprobandum tradiderat Ctesiphon his fere verbis conscriptum: *δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ*

Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένη Δημοσθένους Παιανιέα ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας, ἧς ἔχων διατελεῖ εἴς τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν, in quae decreti verba oratione sua acerrime invectus est Aeschines. Ol. CXII. 3, quum causa in iudicio acta esset, absolutus quidem est Ctesiphon, Aeschines ad multam drachmarum mille, quae legibus statuta erat, solvendam damnatus, confirmatumque eo est senatus προβούλευμα de coronando Demosthene, sed non item omnia ea etiam decreti verba, quibus collaudaturus praeco Demosthenem erat. Audita Aeschinis oratione effusius a Ctesiphonte scriptum praeconium videri poterat. Offendebat, quod erga omnes etiam Graecos propensum constanter animum habere Demosthenes diceretur, quippe quod Ol. CXII. 3, quum Graecorum tumultus in Peloponneso ortus ab Antipatro vix oppressus erat, auspicionem apud Macedoniae reges movere contra Athenienses potuerit, si publice in theatro recitaretur edereturque; offendebat, quod ἀνδραγαθίας ἕνεκα collaudandum Demosthenem esse Ctesiphon scripserat, si vere criminari Demosthenem Aeschines visus sit, quod abiecto turpiter clypeo ex pugna Chaeronensi fugam cepisset, item postea, quum Ol. CXI, 2 Thebis dirutis legationem ad Alexandrum obiens medio ex Cithaerone metu correptus effugisset (Aesch. in Ctes. p. 76. med.); offendebant denique verba καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν, quod re vera, transgresso in Asiam Alexandro, neque florente adhuc Dario, neque quum nuperrime a Lacedaemoniis bellum pro libertate motum esset, ad recuperandam libertatem utile quidquam civitati suasisset (Aesch. in Ctes. p. 77.), ad quae Aeschinis opprobria nihil quidquam respondere Demosthenem sane mirandum est. Haec igitur omnia quum non mera calumnia ab Aeschine exprobrari viderentur, placuit aut iudicibus aut ex iudicum sententia populo, ut laudes Demosthenis lenioribus verbis pronuntiarentur, quam quae scripta olim a Ctesiphonte sunt et comprobata a senatu. Itaque exstincta in primis sint verba εἴς τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, pro ἀνδραγαθίας lenior vox reposita καλοκἀγαθίας, omissis etiam sequentibus: καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ ἄριστα κ. τ. λ., et decretum omnino ita

compositum sit, eo ut rerum circa cladem Chaeronensem gestarum memoria quam posset maxime aboleretur, et quae inde moveri posset amoveretur suspicio. Atque mutatum ita προβούλευμα a populo confirmatum coniicio. Quo facto quum a scriba in tabulario repositum esset, inde in orationem de corona traductum rursus pateat non a Demosthene ipso, sed tempore posteriori.

Atque hanc solam de monumentis his opinionem, quam confirmare modo conati sumus, persequentibus deprehendi etiam posse nobis videatur, quid sibi velint archontes illi pseudeponymi, in quibus explicandis tot virorum doctorum cura sagacitasque haerebat. Quos quidem archontes ad annos designandos, itaque eponymorum loco afferri, eo quam maxime liquet, quod archonti ubique additus est mensis et dies, atque, ne pluribus verbis de re per se clarissima opus sit, maxime perspicue hoc pseudeponymus Mnesithides docet (p. 279), ex quo et addito Anthesterione XVI definiuntur *Χύτροι*, quos recitari Demosthenes iubet, ut doceat, quo tempore, hoc est quo anno menseque Aeschines Pylagoras creatus bellum adversus Amphissenses Amphictyonicum concitarit. Vid. cap. V. Quod quum eponymo Theophrasto factum sit, eo ipso statim refutatur Dodwelli opinio, qui archontes hos senatus esse epistatas censuit, item Palmerii Corsinique, qui eos thesmothetas, reges aut polemarchos esse opinati sunt, actis praescriptos, non ut ex iis anni designarentur, sed quod senatui et comitiis praesedissent iis, in quibus actae illae res fuerint. Subsistendum igitur in una sit Schoemanni opinione, qui ad designandos quidem annos decretis eos praescriptos coniecit, non tamen eponymos, sed eponymorum tanquam suffectos, qui eponymi magistratu fungerentur, dum ille ab administrando munere seu morbo sive alia causa impeditus esset (de Comit. p. 137 sqq.) Quibus tamen haec etiam sententia laboraret difficultatibus, ipse satis sentiebat Schoemannus ingenueque professus est. Incredibile enim primum est ex suffectis istis archontibus annos omnino designari potuisse, aut mira sane inconstantia et perturbatione laborasse fastos Atticos credendum sit. Atque Ol. CVI. 2 aut CVII. 2 quidem praeter Callistratum aut Thessalum, qui fastis consignati sunt, unum reperimus pseudeponymum Boedromione mense Demonicum (p. 265), item Ol. CXVIII, 3,

praeter fastorum eponymum Archiam, Mnesiphilum mense Maemacterione (p. 238); Ol. CX, 3, praeter fastorum Chaerondam, pseudeponymum Euthyclem (p. 266). At brevi eo trium annorum spatio, quod inter Ol. CIX. 4 et CX, 3 intercessit, undecim archontes eponymi pseudeponymique numerantur:

Ol. CIX. 4, quem fasti exhibent, Nicomachus; Boedromione Neocles (p. 249 et 250), Gamelione Chaerondas (p. 253).

Ol. CX, 1 fastorum Theophrastus,
Boedromione Polycles (p. 261),
Anthesterione Mnesithides (p. 279).
Quartus afferri potest Nicias (p. 273), licet minus certo, isque Hecatombaeone iam tertio.

Ol. CX. 2 ex fastis Lysimachides; ex decretis Mnesiphilus (p. 235), isque rursus ineunte anno, quippe ultimo Hecatombaeone.
Elaphebolione et Munychione Heropythus (p. 282).
Scirophorione Nausicles (p. 289).

Toties igitur si per annum mutaretur eponymus, vix Athenienses dixeris percipere tempus accurate potuisse, archontem temporis designandi causa ex decretis recitatum audientes. Ex nostris autem illis Mnesithides certe ibi affertur, ubi recitare Demosthenes scribam iubet, quando Aeschines creatus pylagoras sit, id quod archonte Theophrasto factum esse ipse testatur Aeschines in Ctes. p. 69 extr. Praeterea Demostheneae aetatis archontes eponymi optime explorati sunt. Afferunt eos ex annorum ordine scriptores, Diodorus maxime, Philochorus, Dionysius Hal. (in epist. ad Amm. et in iudic. de Din.), confirmant ex parte inscriptiones, confirmat ipse denique Aeschines: Theophrastum l. c., Themistoclem (Ol. CVIII, 2) p. 62 med., Chaerondam (Ol. CX, 3) p. 57 extr. At quotquot actis orationi de cor. insertis archontes inveniuntur, uno Chaeronda excepto in Aeschinis libello, quo Ctesiphontem accusavit, omnes ab illis omnino abhorrent, quod certe casu fieri nequaquam potuit, ideoque Schoemanni opinioni maxime obstat. Sed haec a nobis non sunt longius per-

sequenda. Accuratissime enim et hanc et aliorum virorum doctorum opiniones examinavit Boeckhius l. c. p. 17 sq.

Quae quum ita sint, quum archontes isti neque eponymi sint, nec eponymorum suffecti, nihilominus ad annos manifesto designandos decretis praescripti sint, denique quum ne vitii quidem nominibus allati ulla possint vestigia deprehendi, errori eos deberi patet, non pristinis Atheniensium institutis. Atque ipsa certe etiam forma, qua praescripti decretis isti pseudeponymi sunt, ab ea plerumque abhorret, quam sollemnem in actis senatus populique fuisse, inscriptionum, quae aut ad ipsam aetatem Demostheneam pertinent, aut ei proximae sunt, constantia docet. In quibus primum sollemne est, ut vox *ἄρχοντος* sequatur nomen, v. c. hae formula: *ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος*. In nostris vox *ἄρχοντος* nomen proprium plerumque praecedit, ut *ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου*, *ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους*. Haec forma in recentissima demum aetate Romana invaluit, ut docent inscriptiones, quas Boeckhius edidit in Corp. Inscr. Gr. Vol. I. P. II. Cl. IV. — Porro in Aristonici decreto p. 253. archontis nomini additum est patris nomen: *ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγέμονος ἄρχοντος*, quod in inscriptionibus nusquam reperies, ne ad discernendos quidem archontes cognomines, quippe qui nonnisi ex decessore discernantur, ut *ἐπὶ Διονυσίου τοῦ μετὰ Παράμονον ἄρχοντος* in notissima musei Naniani inscriptione ap. Boeckh. Corp. Insc. nr. 125. Insolitus prorsus est in archonte epon. designando casus nominativus: *ἄρχων Δημόνικος* p. 265, et quod additur demoticum nomen *Φλυεύς*, quod, sicuti patris nomen, in inscriptionibus non additur, nisi aut scribae secundum prytaniam, ut docent decreta, quae in inscriptionibus servantur ap. Boeckh. Corp. Inscr. Gr. Vol. I. Inscr. Att. Cl. I. nr. 81, 90, 111, 112, 113, 122 et decreto de Antiphonte ap. Pseudoplut. vit. X orr. p. 225 ed. H., aut proedro, qui populum in suffragium mittebat, ut docent decreta modo laudata, tum nr. 96 et 105 ap. Boeckh. l. c. atque decretum in honorem Zenonis conditum ap. Diogen. Laert. VII. 10. Contra iidem illi magistratus, scribam secundum prytaniam dico et *τὸν ἐπιψηφίζοντα*, quorum hic ubique ll. cc. adfertur, ille duobus modo deest (nr. 96 et 105 ap. Boeckh. l. c.), in nostris omnino desiderantur. Nimirum itaque is ipse homo, qui in traducendis in orationem

de cor. actis publicis desudavit, poterat alterutrum ex his magistratibus, qui decretis praefigi solebant, in nostris desunt, scribam secundum prytaniam, sive epistatam senatus, pro eponymo habere, eponymique loco decretis praescribere.

Atque ne longum faciam, Boeckhius, quum confusionem talem non aliter fieri potuisse censeat, nisi si haec acta ex serie quadam decretorum petita sint, quae disposita secundum certum quendam magistratum essent, per epistatam autem disponi decreta non potuisse, quod diurnum epistatae munus fuerit, Boeckhius pseudeponymos illos ex scribis secundum prytaniam natos coniicit, qui a senatu sorte creati ex ipsis senatoribus, non tamen ex prytanibus, scripta et decreta senatus populique servarint, eisque nomen suum praescripserint, tantae illos auctoritatis, ut ex primae prytaniae scriba, etiam omisso archonte, designaretur annus, vel ille certe archonti anni designandi causa adderetur. Quam coniecturam ita exornavit Boeckhius et confirmavit, ut in ea asquiescendum nobis esse omnino confiteamur. Scilicet, liceat enim brevissime Boeckhii opinionem proponere, disposita Atheuis in tabulario erant acta senatus et populi secundum annos et anni cuiusque prytanias. Ad annos designandos probabile est inscripta loculis fuisse archontum eponymorum nomina schedulis vel tabellis exterius affixis, item unius cuiusque anni acta verisimile est disposita per codices fuisse sive volumina, quibus continerentur acta in una prytania et sub uno scriba secundum prytaniam perlata. Hisque codicibus inscriptum ipsius scribae nomen fuerit probabili formula: ἐπὶ (Μνησιφίλου) (scil. γραμματέως κατὰ πρυτάνειαν), qua anni etiam ex eponymis designabantur. Quod si ita fuit, non opus erat, ut in decretorum singulorum exemplis codici inscriptis adderetur archontis nomen aut scribae. Non enim verisimile est qua forma decreta lapidibus incisa reperiuntur, eadem in tabulario etiam reposita; sed quod commune omnibus erat, id consentaneum est actis in unum collectis esse inscriptum. Iam, quod supra monuimus, fuerunt antiquitus libri, quibus continebantur acta publica, partim ex inscriptionibus collecta, partim ex ipso Attico tabulario; ex tali libro petita nostra haec acta esse omnino probabile ex iis est, quae in superioribus exploravimus. Illum librum qui confecit, is ordinem et rationem

tabularii secutus est. Sed qua aetate liber collectus est, loculorum schedulae et tabellae cum archontis eponymi nomine olim affixae interierint, ut quo archonte decretum unumquodque latum esset, iam non perspici posset, quippe qui in decreto notatus non fuerit. Itaque, quum omissus esset archon, potuit scriba actis cuiusque prytaniae praefixus eponymus videri, si non illi, qui librum collegit, certe recentiori docto, qui illo uteretur libro, ex actis tabularii confecto, ut is in decretorum singulorum praescriptis, quae ille ex rubricis singularum collectionis partium supplere utique debebat, integrandis insereret pro archonte scribam, eique adderet vocem ἄρχοντος. Haec summa est Boeckhianae opinionis, quae ut per se unice probabilis videatur, ita omni ex parte defendi confirmarique potest. Addo, quod Boeckhius de tabularii schedularum, quibus inscriptum nomen eponymi fuerit, coniecit interitu, id ipsum etiam in eo libro accidere potuisse, qui ex tabulario Athenarum collectus sit. Nam Craterum, vel quisquis alius eiusmodi collectionum fuit auctor, omnino probabile est eam in concinnando opere rationem esse secutum, ut quae cuique decretorum parte communia essent, ea in singulis decretorum exemplis omitteret, et collectionem illam per archontes, schedulis affixos, quae divelli facile poterant, per scribas et prytanias disponeret. Et quod coniecturae huic opponere possis, Heropythum (p. 282) Ol. CX, 2 in duabus continuis prytaniis inveniri, de hoc, si minus verisimile videatur prorogatum munus esse in sequentem prytaniam, id certe probabile statuendum videtur, id quod etiam proposuit Boeckhius (l. c. p. 26), verba ἐπὶ Ἡροπύθου ἄρχοντος ex altero decreto in alterum esse illata, quum alterum alteri sine intervallo additum sit. Ita enim etiam verba ἱερίτης Πυλαίας ex decreto Amphictyonico I. illata per errorem in alterum decretum sunt, quod prius continuo excipit, pro vera lectione ὀπωρινῆς. Et idem etiam accidisse dixeris in archonte Mnesiphilo, qui etiam duobus decretis praescriptus est (p. 235 et 238), licet is nec ad geminatas prytanias, nec ad unum annum pertineat. Poterat enim, cui actorum orationi de cor. insertorum debetur collectio, illud Demosthenis et hoc Callisthenis decretum cum eis confundens, quae lata sunt Ol. CVIII. 2 Munychione III et Scirophorione XXVII, utrumque ad unum annum re-

ferre, quippe quod alterum quarto mense post alterum latum perceperit, non quidem ex orr. de male gesta legat., quas ne legisse quidem eum statuendum est, sed quod Demosthenes tres menses commoratos legatos in Macedonia dicit (p. 235), et brevi post eorum ex Macedonia reditum latum Callisthenis decretum contendit (237). Quod si non ab illo factum est, poterat ab aliis fieri. Denique opinioni suae nihil obstare Boeckhius contendit (l. c. p. 27), quod Aeschinis libello, quo Ctesiphontem accusavit, verus est eponymus Chaerondas praefixus. Non enim illum in actis senatus et populi scriptum fuisse, ex quibus fluxerunt pseudeponymi, quippe mere iudicialem, sed aliunde petitum esse et orationi insertum. Et petitum eum dicendum sit ex ipsis actis iudicialibus, seu rursus ex aliqua eorum collectione. Inde petita etiam probabiliter dixeris testimonia duo de Aeschine ad agendam causam Deliacam indigne iudicato (p. 272) deque Aeschinis clandestina cum Anaxino, Philippi exploratore, familiaritate (p. 273). — —

Itaque haec quoque monumenta licet iudicialis generis sint, ex eodem fonte petita sint, unde acta senatus et populi. Et res certe ita iam explorata est, ut si coniectura postremo a nobis proposita falsa sit, aliud nihil statuendum restet, quam duo haec testimonia ab ipso Demosthene esse orationi inserta. Quae opinio quanquam statim propterea addubitanda videatur, quod haec sola monumenta ab ipso oratore profecta esse, reliqua alii auctori deberi vix sit credibile, tamen non continuo reiicienda est, praesertim quum Nicias ex eponymo Nicomacho natus esse, et adscripta temporis nota ea videri possit, quae addita tum sit, quum Demosthenes tradenda sibi ex actis senatus monumenta illa exposcit, eis ut in causa Ctesiphontis uteretur. Considerandum enim adhuc unum monumentum restat, de quo id ipsum quaeri possit, anne hoc ab ipso sit oratore profectum. Or. de cor. p. 267. legitur lex de coronis in theatro renuntiandis: *ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι.* Hanc legem nonnisi partem totius legis Dionysiacae esse Aeschines contendit or. in Ctes. p. 58 extr. (*χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινί, κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν*), et ex-

trema eius verba ad *ἀλλοτρίους στεφάνους*, ad coronas ab exteris solum civitatibus donatas pertinere interpretatur ibid. p. 58 sq. Legem etiam ipsam Dionysiacam affert p. 60 m, quam hoc loco non servatam nobis esse valde dolendum est. Nihilominus tota lex qualis fuerit cognosci ex iis potest, quae de argumento eius copiose Aeschines disserit. Atque primum: *διαῤῥήδην ἀπαγορεύει* (*ὁ νομοθέτης*), ait, *μήτ' οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ θεάτρῳ, μήθ' ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μήθ' ὑπ' ἄλλου φησὶ μηδενός, ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα* (p. 59 extr.); postrema haec verba ad *τοὺς ξενικοὺς στεφάνους* referenda esse contendit, tum p. 69 m. *καὶ διὰ τοῦτο προσέθηκεν ὁ νομοθέτης*, ait, *μὴ κηρύττεσθαι τὸν ἀλλότριον στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἵν' ἡ πόλις ἡ βουλομένη τινὰ τῶν ἡμετέρων στεφανοῦν πρέσβεις πέμψασα δεηθῇ τοῦ δήμου.* Denique, postquam ipsam legem recitari iusserat: *ἐπειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν: ὡς προσγέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ἐξεῖναι στεφανοῦν, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἀπομνημονεύετε αὐτοῖς ὑποβάλλειν, εἰ δέ σέ τις ἄλλη πόλις στεφανοῖ.* Ex his haud ambigue totius legis hanc conditionem fuisse coniicias: primam eius partem servos in theatro manu mitti, alteram cives a tribubus, tertiam a demis coronari vetuisse, eamque iisdem fortasse verbis, quae in or. de cor. servantur: *ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις*· postremo haec scripta probabiliter dicas: *μήθ' ὑπ' ἄλλου μηδενὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ ψηφίσηται· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι.* Iam vero in ea lege, quae in or. de cor. invenitur, omissa sunt media illa: *μήθ' ὑπ' ἄλλου μηδενός κ. τ. λ.* Unde legem hanc non solum partem esse pateat totius legis Dionysiacae, sed eam etiam ex arbitrio a Demosthene decurtatam, ideoque non a recentiori quodam viro docto, sed ab oratore ipso orationi insertam. Veruntamen decurtatam ex arbitrio legem iudicibus proposuisse Demosthenem difficilius crediderim. Quam ob rem aliam rei rationem fuisse suspicor. Non totam legem Dionysiacam interpretatur Aeschines, sed eius solummodo initium, in quo summam legis conscriptam probabile est his fere verbis: *μήτ' οἰκέτην ἀπελευθε-*

ρουν ἐν τῷ θεάτρῳ, μήθ' ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μήθ' ὑπ' ἄλλου μηδενός, ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα, ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος. Hoc initium, quod summam legis continebat, secuta verisimile est singula legis capita de servis manu mittendis, de tribulibus coronandis, tum illud de demo accensis, quod in or. de cor. legitur, cui sane consentaneum est addita ab accurato legis latore esse extrema illa: ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ne quis forte id quod ad δήμους pertineat prava interpretatione ad τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων extenderet. Sed singula haec capita omissa ab Aeschine sunt, quippe quod malevolae eius legis interpretationi nequaquam faverent, ut ei verissime Demosthenes obiiciat: τί συκοφαντεῖς — νόμους τοὺς μὲν μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεσθαι τοῖς γ' ὀμωμοκόσι κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι (de cor. p. 268). Quae quum ita sint, nihil obesse videtur, quominus haec etiam lex a recentiore viro docto orationi inserta statuatur. Quin eius rursus vestigium deprehendas in verbis, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθ. ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ. Nam in his Demosthenes legebat ψηφίσηται: ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, πλὴν ἐὰν τινας ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ ψηφίσηται· p. 267 extr. Idem legebat Aeschines. Vide or. in Ctes. p. 58 extr. p. 60 med. bis. Hoc igitur utique scriptum fuerit in legis autographo, quo usi oratores sunt. Itaque pro ψηφίσηται repositam vocem στεφανοῖ invenisse virum illum statuendum est in eo legis exemplari, ex quo eam descripserit.

Quod igitur supra clarissimis argumentis demonstrasse nobis videmur, decreta illa senatus populique, quibus adnumerandae nimirum etiam sunt Philippi epistolae et dogmata Amphictyonum, quippe quae etiam in tabulario publico reposita fuerint, a viro docto quodam, sed male docto orationi de corona esse inserta, idem ut de reliquis quoque monumentis, quae praeterea inveniuntur, statuamus, omnino consentaneum est. Quam ob rem, si duae antiquitus exstabant Demosthenis editiones, ἡ ἀρχαία καὶ ἡ δημώδης, quarum meminit Ulpianus et de quibus Taylorus copiose disputavit ad Dem. or. de cor. p. 229. v. 12. et in praefat. ad cor. Mid., illam certe coniiciendum est monumentis his non fuisse instructam. Et sane in plurimis omnium oratorum,

quae nobis servatae sunt, orationibus monumenta desiderantur. Exstant nonnulla in Andocidis de mysteriis, in Aeschinis c. Timarch., plurima in Demosthenis forensibus orationibus, quorum omnium perpauca sunt ex genere decretorum senatus et populi in Andoc. orat. et Demosthenis c. Timocr., denique unum de Plataeensibus civitate donandis in or. c. Neaer. Quae quum nec archontem nec mensem praescriptum praeferant, ab ipsis profecta oratoribus videri facile possint. Nam eiusmodi monumenta brevitatis causa sine accurata temporis notatione ab oratoribus recitata esse, et pleruinque ne universa quidem, sed quantum eorum ad demonstrandam sententiam sufficeret, omnino probbaile est. Vid. supra p. 208. Aesch. π. παραπρ. p. 57 med. Cf. supra p. 91. Id quod etiam ad nostram de monumentis orationi de corona insertis sententiam confirmandam valeat. In ipsis quoque lapidibus tempora haud raro a decretis separata inveniuntur. Neque ego omnia monumenta, quae in reliquis orationibus servantur, posterioribus demum temporibus, ut illa in oratione de cor., addita esse contenderim. Certe, quae in praestantissimis Demosthenis, seu quae in Demostheneis numerantur, orationibus forensibus exstant monumenta, maximam partem iudicialia, μαρτυρίαι, leges seu legum partes, συνθῆκαι, συγγραφαί, ἐγκλήματα, προκλήσεις, μαντεῖαι, alia similia, ea vix dixeris posterioribus demum temporibus ex legum seu actorum iudicialium collectionibus tanto tamque integro numero peti et tam apte orationibus potuisse inseri. Ex parte certe ab ipsis inseri orationibus poterant. Ita additam Dinarchi in Proxenum orationi γραφὴν legebat iam Dionysius Hal.: ἀποδείκνυται δ' (ὁ βίος τἀνδρὸς) ἐξ ὧν αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ συνέγραψεν ἐν τῷ λόγῳ τῷ κατὰ Προξένου, ὃς εἴρηται μὲν μετὰ τὴν φυγήν, προςκειμένην δ' ἔχει τὴν γραφὴν ταύτην· „Δείναρχος Σωστράτου Κορίνθιος Προξένῳ, ᾧ σύνειμι, βλάβης ταλάντων δύο κ. τ. λ.: de Dinarcho iudic. c. 3. Nostra autem illa, ut certum est non ea in prima orationis de cor. editione exstitisse, ita consentaneum est sero demum collecta et orationi addita esse. Errores enim, quos in actis his colligendis commissos monstravimus, tum demum irrepere et increbescere poterant, quum remotioris antiquitatis ignorantia longius serpere coepit. Dionysii certe Hal. aetate invalescere illa nondum poterant, licet, quod ad illum aucto-

rem attinet, hoc solummodo asseverari possit, quam nos ipsi in posteriori orationis parte p. 298. desideramus Philippi epistolam, illum etiam non legisse videri. Nam in Epist. ad Amm. c. 11. postquam orationis ipsius verba attulerat haec: ὡς δ' ἀφικόμεθα ἐς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου θρασεῖς, (p. 298) ita pergit: ἔπειτ' ἐπιστολήν τινα κελεύσας ἀναγνωσθῆναι ταῦτ' ἐπιτίθησιν: „ἐπειδὴ τοίνυν κ. τ. λ. Vix ita ambigue Dionysius memorasset epistolam, si eàm legisset. Contra Pollucem, Harpocrationem, Ulpianum scholiastam, ne recentiores lexicorum auctores memorem, legisse iam monumenta illa in ipsa Demosthenis oratione singulae quas ex eis laudant voces dictionesque probant. Vid. Schaefer. Apparat. ad p. 235, 11; p. 238, 15 et 28; p. 243, 11 et 27; 244, 8; 249, 11; 253, 13. Itaque ante horum scriptorum aetatem verisimile est virum quendam doctum monumenta illa collegisse, quibus fortasse novam illam Demosthenis editionem, quam δημώδη Ulpianus vocat, instrueret; qui tamen in insigni illo decreto Demosthenis de Thebanis ad belli societatem contra Philippum invitandis destiterit ab opera anxia et nimis laboriosa, satis tum sibi visus adiumenti ad illustrandam orationem attulisse. Nam ultra illud decretum operam continuatam non esse codicum constantia docet, in quibus omnibus inde a p. 289 monumenta desiderantur, quum usque ad hanc servata in omnibus sint, uno excepto Augustano I., in quo solo nimirum defessa librarii manu iam a. p. 250 omissa inveniuntur.

Ex qua opinione quum ea, quae maxime discrepantia et insolita in monumentis illis deprehendimus, explicari aptissime posse satis iam excussum sit et demonstratum, illis denique accedant pauca quaedam alia, in quibus praeterea offendere meminimus. In decreto Callisthenis p. 238 praescriptum nomen rogatoris est, idem adscriptum etiam: εἶπε Καλλισθένης Φαληρεύς. Postrema ipsius rogatoris esse verba censeo, qui conscripta lege: μηδένα Ἀθηναίων μηδεμίᾳ παρευρέσει κ. τ. λ., addidit nomen suum, ut adiectum legitur in libello p. 250: πρυτανείᾳ φυλῆς Ἱπποθωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολλυττεὺς πρόεδρος εἶπεν. Sed decreto in tabulario reponendo praescripsit scriba: συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρα-